GEORGE CUȘNARENCU NICOLAE ILIESCU

DODECAEDRU

...senzațional, strălucitor, straniu, surprinzător, stupefiant, senzual...

Un roman polițist care se citește cu sufletul la gură după miezul nopții

S

DODECAEDRU

Motto:

„Un roman fără motto e ca un rîu fără poduri"

DON GEORGE QVINTUL

„De vînzare"

EUGÈNE FRANÇOIS VIDOCQ

GEORGE CUȘNARENCU NICOLAE ILIESCU

DODECAEDRU

Roman

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1991

Coperta : GEORGE CUȘNARENCU

Fotografia aparține lui NICOLAE COȘNICERU

Redactor : MARIANA AVANU
Tehnoredactor : MARIA NICOLAE

Bun de tipar : 03.07.1991. Apărut : 1991.
Coli tipar : 13. B 10591.

Tiparul executat sub comanda nr. 10209 la
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" București
Str. „Presei Libere" nr. 1
ROMÂNIA

ISBN 973-32-0250-9

Preludiul secțiunii întîi :

Prin cameră muștele bîzîiau fără încetare, așezîndu-se
peste tot. Era începutul lui septembrie
și ceva din natură transmitea măruntelor
insecte o nebănuită
poftă de viață. Tocmai de aceea puteai observa
cu ușurință unele scene care se repetau
periodic.
Cîte două muște se apropiau una de alta, studiindu-se.
Apoi, fără nici o altă pregătire, se prindeau una de
cealaltă bîzîind încontinuu, învîrtindu-se în cerc.
După cîteva secunde se dezlipeau, depărtîndu-se la
cîțiva centimetri. Stăteau nemișcate,
frecîndu-și cu repeziciune picioarele din spate. Ciclul
se petrecea și în alte colțuri ale camerei, după același tipic.
Ritualul acesta purta în el
semnul fatalității. Pentru că surprinse în poziția aceea
ele puteau fi zdrobite, lesne, cu un ziar.
Fără milă. Multe au murit chiar așa.

PARTEA ÎNTÎI

Capitolul unu

TERENUL DE GOLF

Într-una din dimineţile fierbinţi ale lunii august, trei bărbaţi tunşi scurt, cu gesturi hotărîte, se opriră în faţa unei case nu prea arătoase de pe strada Antim. Casa aflată la numărul 13 avea două caturi şi ferestre înalte, acoperite în tot timpul zilei de draperii cafenii ; la stradă era împrejmuită cu un gard solid de fier forjat, de bun gust şi meşteşugit lucrat, aşa cum, cu acelaşi meşteşug, era aranjată grădina aflată undeva în spatele imobilului. Din păcate însă tencuiala începuse să cadă pe la colţuri, vopseaua maron de pe părţile lemnoase ale ferestrelor se scorojise, iar unele ţigle de pe acoperiş cedaseră din motive mai mult sau mai puţin cunoscute. Dacă ar fi arătat mai îngrijit, cu tencuiala strălucitoare, cu vopseaua proaspătă, cu acoperişul nou, cu gardul curăţat de buruienile agăţătoare, cu lampioanele din dreptul intrării lustruite şi cu sticlele perfect transparente, şi nu umplute de praf cum erau, casa ar fi putut emite pretenţii şi acapara privirile unui cumpărător cu bani suficienţi şi o poziţie socială care să-i dea dreptul să locuiască într-un asemenea imobil. Pentru că la numărul 13 nu putea locui orice flutură-vînt, orice vînzător de limonadă sau învăţător curat. Acum erau alte timpuri care nu se suprapuneau, cel puţin ca pretenţie, cu cele de altădată. Altădată în grădina din spatele casei cîntau lăutarii şi se frigeau berbecii, în timp ce invitaţii intrau cu trăsurile şi-şi lăsau pălăriile şi mantourile în braţele unui băiat ferchez, cu livrea. Petrecerile se ţineau lanţ şi doar stabilizarea le pusese oprelişte. Cunoscută drept Casa Crucerului, ea fusese ridicată la porunca

duduii Margarita și pe banii bărbatului acesteia Constantin Cruceru, negustor de cherestea, aproape internațional, posesorul unui capital frumos și al unei minți frumos orientate. Ce păcat că evenimentele care urmară nu mai avuseseră nevoie de un om atît de util, care ar fi putut pune pe picioare o industrie mai mult decît înfloritoare, fără prea mare efort. Soarta a dictat altfel și negustorul și-a găsit moartea în 1950, de supărare și de suflet negru. În casa lui se mută curînd o familie de muncitori care nu fusese mult impresionată de eleganța locuinței, felul lor de viață, coordonata de modestie, nepunînd mare preț pe grandomanie. Cu toate acestea, edificînd noua societate, noua familie de muncitori nu ignora frumusețea și liniștea pe care ți-o transmite o grădină, așa încît, deseori, preocuparea lor în zilele de duminică era una care îmbina utilul cu frumosul, și anume cultivarea florilor.

Cînd prietenii familiei Grigorescu veneau în vizită, sîmbăta seara, doar dacă erau răuvoitori nu observau aplecarea gazdei pentru aranjamentele florale din sufragerie, de pe hol, din vestibul.

Petrecerile ce se întîmplau în casa cu numărul 13 de pe strada Antim nu semănau cu cele dinainte de eliberare. Dispăruseră servitorii, livrelele, rochiile de mătase franțuzească și costumele de lînă englezească. Acum oamenii erau propriii lor servitori, îmbrăcați sobru, să nu zicem prost, știind însă să abordeze o veselie specifică omului simplu care știe că are o viață scurtă și pe care nu dorește în nici un chip să o complice prea mult. Cîntecele de petrecere erau sănătoase ca și înjurăturile. Și dacă totuși ceva mai semăna cu timpurile trecute, ei bine aceasta era mîncarea. Petrecerile erau sățioase ca niște ciuperci cu maioneză. Carnea era friptă în hălci groase și deseori se mînca în sînge. Cine avea talente culinare, și doamna Grigorescu era una din persoanele pline de har, le putea la orice oră pune în practică. Cam atît despre oameni și locuri. Într-una din primăveri, familia Grigorescu își depuse actele, își vîndu lucrurile de preț pe bani grei, iar cele de nimic, pe nimic și după numai trei luni părăsi țara îndreptîndu-se spre antipozi. În sinea lor considerau că făcuseră destul pentru socialism. Dar cine putea spune atunci, dacă era mult sau puțin ?

Astfel se face ca în vremea în care se desfășoară acțiunea Dodecaedrului, 1961—62, casa de pe Antim să se afle goală, aproape în părăsire. Singurul lucru care mai trăia acolo era grădina și asta de cînd o bătrînică, pe nume Telsița, fostă moașă, fostă pontatoare, în ultimii ani fostă ingineră, apoi pensionată, actualmente îngrijitoare, începuse să se îngrijească de florile lui madam Grigorescu. Familia la care lucra Telsița iubea florile, și pentru bătrînică aceasta era un stimulent. Să ne întoarcem, dar, la cei trei bărbați pe care i-am lăsat în fața porții de fier forjat. Un cititor familiarizat cît de cît cu astfel de situații și-ar pune imediat întrebarea firească : Cine erau și ce căutau cei trei bărbați acolo ? Întotdeauna am stimat un astfel de cititor. În primul rînd pentru că a fi un bun cititor de romane actuale îți trebuie o informație și o formație de rebusist. Mintea începe să-i funcționeze unui asemenea om cu aceeași repeziciune cu care se învîrte o elice de avion. În al doilea rînd, pentru că activitatea mentală este în orice condiții superioară inactivității. Și, în fine, pentru că am o prietenă care are impresia că trăiește permanent într-o ficțiune polițistă. Nu știu la ce îi ajută, nu știu dacă îi oferă oarecare satisfacții, dar știu că frumusețea și bunătatea ei sufletească mă fac să fiu pentru ea un criminal care sfîrșește în lațul neîndurător al brațelor sale fragile de luptător pentru adevăr și curățenie morală. Numai dacă ar fi acest simplu motiv și tot ar trebui să vă răspund la întrebare.

Cei trei bărbați, fără semne particulare, tunși scurt, îmbrăcați cam la fel, cu pantaloni gri de tergal și cu cămăși albe cu mînecile scurte, fără cravată și cu pantofi de piele neagră, păreau să fie în căutarea unei adrese, așa cum îi trădau figurile lor încruntate și hotărîte, deși dacă îi priveai de departe înțelegeai imediat că primul lucru pe care îl doreau era să nu pară că *au* vreun gînd. Opriți în fața porții lăsau impresia că sînt niște turiști rătăciți prin București, după ce au încercat zadarnic să găsească adevăratele atracții turistice. Apoi, dintr-o dată, cele trei personaje începură să se cațăre pe grilajul de fier al gardului, acțiune pe care o îndepliniră cu succes. Iar cînd se văzură în fața ușii de la intrare, unul dintre ei dădu un ordin scurt și ceilalți se împrăștiară strategic

spre intrarea din spatele casei și spre pivniță. Cel care dăduse ordinul intră agale în casă pe ușa încadrată de cele două lampioane. Apoi tăcerea puse din nou stăpînire pe împrejurimi. Doar pe terenul de golf situat la cîteva case mai încolo pocniturile croselor se auzeau limpede. Acolo, cîțiva pensionari, vechea gardă a orașului, puseseră pe picioare întreaga distracție, ca un gest polemic la adresa campionatului național de fotbal. Cîndva, personalități înconjurate de admirație, bătrînii se resemnaseră, jucînd în anonimat golf, un joc de altfel nespectaculos, dar precis. Golful, spuneau ei, presupunea acțiunea inteligenței în detrimentul forței. Iar forța, cîtă există la golf, este supusă tot inteligenței. Cel puțin, gîndind așa, bătrînii își păstrau demnitatea lezată.

Capitolul doi

TRĂSURA DE FILDEȘ

Pe partea cealaltă a trotuarului, față în față cu Casa Crucerului, se găsea o casă din cărămidă netencuită, cu un singur cat, cu gard de lemn și cu două ferestre nu prea mari, cît să intre ceva lumină pe ele. Era formată din două camere, în care într-una se și gătea. Tot acolo se aflau și borcanele cu borș și sacii cu tărîțe. Casa adăpostea un singur locatar, nu pentru că așa vrusese Dumnezeu, ci pentru că Nicolae Pence, în tinerețe băiat de prăvălie, își pierduse de mai multă vreme părinții, iar cînd împlini vîrsta de însurătoare descoperi că nu e făcut pentru ea. Puse cap la cap, gîndurile și părerile lui îl îndrumară spre o viață de holtei, care cîștiga cît să-i ajungă să-și ducă viața de la o săptămînă la alta, producînd și vînzînd borș proaspăt. Era, ca să spunem așa, o îndeletnicire la fel de plăcută ca îngrijirea unei grădini, ceva mai puțin frumoasă, în schimb mult mai bănoasă. E adevărat că avînd în vedere cîștigul, nu se putea gîndi să-și cumpere o limuzină, dar o bicicletă era la îndemîna oricui, chiar dacă

era muncitor ; iar el nu era decît un mic producător. Nicolae Pence nu era avar, dar nici mînă spartă. Îi plăcea să bea un pahar de vin seara şi altul cînd se trezea. Nu-i plăcea să vorbească mult, dar nici să tacă mai mulţi ani la rînd. Se orienta după soare şi mergea încotro bătea vîntul. Erau alţii care, urmînd aceeaşi înclinaţie naturală, ajunseseră departe. El se mulţumise cu puţin şi ştia chiar o vorbă de duh : „De sus cazi repede, dar de jos n-ai cum să cazi", ceea ce vroia să însemne că îţi trebuia ceva timp de adaptare după o căzătură, în vreme ce unul ca el, simplu, se putea descurca oricînd, în orice situaţie. De aceea nu invidia pe nimeni. Avea acea înţelepciune populară care îi dicta felul acesta simplu de a fi, nepretenţios şi umil. Singura lui plăcere, plăcerea reală a lui Nicolae Pence era să stea cît era ziua de lungă, atunci cînd nu prepara borşul sau atunci cînd nu avea clienţi, pe băncuţa din faţa casei. Lipită de peretele casei, laviţa cu patru picioare era locul ideal de unde se putea privi lumea, fiind, cum se poate imagina, ferită de privirile indiscrete, de gardul de lemn. Stînd pe bancă, privind şi ascultînd, Nicolae Pence se simţea tolănit în pernele de puf ale unei trăsuri de fildeş care îl purta în întreaga lume, punîndu-l în contact nemijlocit cu necazurile oamenilor, cu bucuriile lor, cu acele întîmplări pe care ei doresc să le uite, sau cu acelea, nemaipomenite, pe care le transmit din generaţie în generaţie.

Aşa se explică faptul că în acea dimineaţă de august, la vremea cînd cei trei bărbaţi apăruseră în dreptul casei de la numărul 13, Nicolae Pence se afla în trăsura lui de fildeş, încercînd să surprindă interesul subit şi prost mascat al celor trei personaje pentru o casă părăsită de doi ani. Le urmărise căţăratul precipitat, apoi dispersarea şi, în fine, pătrunderea lor în casă, pe trei căi separate.

„Cine dracu or fi ăştia", se întrebă apatic Nicolae Pence, care văzuse multe la viaţa lui ca să-l mai tulbure ceva.

Singurul lucru care îl preocupa era să vadă cum vor ieşi băieţii din casă. Experienţa îi spunea că vor ieşi laolaltă, cu figuri la fel de preocupate. Tot gîndindu-se ba la una, ba la alta, ziua ajunse la amiază. „Probabil că sînt în căutare de galbeni", îşi dădu cu presupusul Nicolae Pence. „Doar dacă se duc la Ierusalim, deşi nu merită osteneala."

Se făcuse seară şi cei trei nu ieşiseră din casă. Nicolae Pence aproape că înţepenise pe laviţă, cu ochii ţintă spre curtea de vizavi. Dar de acolo nu răzbătea nici o mişcare, nici o adiere. Mai mult intrigat decît curios, omul nostru se ridică şi păşi în stradă. Se duse în faţa porţii şi ridicînd puţin de clanţa ruginită pătrunse în curtea care adăpostea Casa Crucerului. Apoi ca o pisică în aşteptarea prăzii se lipi de uşa de la intrare încercînd să audă zgomotele caracteristice unei percheziţii în absenţa locatarilor. În casă doar liniştea se auzea. Nicolae deschise uşa de la intrare şi pătrunse în vestibul. Apoi trecu prin toată casa, detaşat, avînd răspunsul pregătit în caz că cei trei l-ar fi întrebat ce caută pe acolo singur. Constată în cele din urmă că nu avusese prilejul să întîlnească pe cineva în peregrinările lui. În cele din urmă se împăcă, înfrînt, cu această situaţie. Se pare că îi era sortit să nu întîlnească pe nimeni acolo. Părăsi imobilul, fără supărare. „Cînd ţi-e hărăzit ceva, îşi spuse, ori se întîmplă ori nu se întîmplă." Numai că pe laviţă odată ajuns, faţa i se lumină de un zîmbet larg. După lumină urmă o umbră de îndoială, apoi iar o lumină. Era *re-ve-la-ţi-a*. Unde dispăruseră cei trei bărbaţi ? În afară de faptul că îi înghiţise pămîntul.

Casa Crucerului fusese iniţial construită în mijlocul unui teren viran cumpărat de negustor pe nimica toată. Apoi venise sistematizarea şi în jurul ei se construiseră alte case, mai puţin arătoase. Aşa că acum dispunerea în spaţiu era următoarea : La stradă, gardul din fier forjat. La stînga zidul posterior al unui imobil aflat pe colţ, iar la dreapta zidul lateral al altei case de cărămidă

netencuită. Grădina cu flori a negustorului fusese inițial mai mare, terminîndu-se tocmai pe strada paralelă cu Antim. Acum însă ea se termina în dreptul zidului din spate al unui bloc cu două etaje. „Așadar, rezumă Nicolae Pence, iată pe ce mă bazez cînd spun că cei trei puteau să dispară numai dacă îi mînca pămîntul, altminteri, dacă ieșeau, tot pe unde au intrat ar fi trebuit să iasă". Și totuși ei nu ieșiseră. Și nici în casă nu se aflau. Încîntat că a descoperit iarăși un lucru neobișnuit, și e cazul să anunțăm cititorii că vor putea citi și alte descoperiri ale lui Nicolae Pence în următoarele romane, căci intenționăm să le povestim pe larg într-o serie de cărți care vor avea ca semn distinctiv pe copertă un cerc roșu înscris într-un pătrat albastru, omul nostru se repezi în camera din fund a casei sale, unde păstra borcanele de borș. Luă două în care borșul se limpezise și le duse afară, pe laviția laterală a șopronului din grădină.

— Vorba aceea, mîine doar clienții îmi mai lipsesc, în rest am de toate.

Și nu era departe de adevăr. Vremurile erau bune, ca o pîine proaspăt scoasă din cuptor, iar acel cuptor de aur fusese construit tocmai pentru a mulțumi pe oricine.

Nicolae Pence privi spre mine, autorul acestor rînduri, și îmi făcu ștrengărește cu ochiul.

— Bătrîne, spuse, despre toate lucrurile astea ai putea scrie un roman, doar așa, ca să-ți dovedești puterea creatoare și în plus să arăți cititorilor ce poate face un tînăr și puternic autor atunci cînd mînuiește niște personaje fără vlagă, slăbite din pricina anilor care au trecut peste ele.

— Bătrîne, spun eu, să nu ne îmbătăm cu apă rece. Sîntem cu toții niște ființe lucide, nu lăsăm nimic în voia sorții, calculăm fiecare mișcare. Nu sînt eu nici pe departe autorul puternic și tînăr despre care-mi vorbești, dar nici tu acel personaj fără vlagă, terminat, numai bun de internat într-un azil. O să-ți fac o confesiune : tu, personajul meu, împreună cu Don George Qvintul, împreună cu toți despre care scriu, sînteți mult mai în stare să dărîmați munți, să sfărîmați prejudecățile neghioabe. Pe cînd eu ? Ce sînt eu ? Un umil făcător de cuvinte care trebuie să-și învețe copiii tabla înmulțirii

să le arate cum se face o compunere, care sînt regulile ei. Eu şi puternic ! Hai că începe să rîdă şi periuţa de dinţi.

Nicolae Pence mă priveşte plictisit. Sînt undeva sus, la masa de scris, în vreme ce el e jos, în stradă. Pentru acest privilegiu merită să facă cinste cu o limonadă rece.

E vară, e cald.

Capitolul trei

TRISTA FIGURĂ

Ceva mai departe, într-un cartier care se ridica în întregime văzînd cu ochii, se afla locuinţa lui Don George Qvintul. Don George lucra la o fabrică de încălţăminte. Pentru că aşa am vrut eu, pentru că am o admiraţie fără margini pentru pantofi, pentru croiala lor. Pantofii mi se par bijuterii pe care ai puterea să calci. Cititorii pot fi contrariaţi : de ce tocmai la o fabrică de încălţăminte ? Dar ce alte locuri de muncă nu există ? Sînt atîtea şantiere de construcţie în care nimeni nu face nimic atunci cînd nu fură, atîtea locuri de muncă unde aş fi putut să-mi plasez eroul. Poate că unii oameni s-ar putea simţi nedreptăţiţi, în vreme ce alţii ar primi mai mult decît li se cuvine. Mi-am astupat urechile cu ceară la auzul acestor întrebări sosite de la cititori şi am căutat să-mi văd de lucru. Sînt singur în cameră, e linişte în casă, copiii dorm, am deci dreptul să-mi expun punctul de vedere. Pot să urlu. Don George Qvintul va fi plasat la o fabrică de încălţăminte pentru că aşa mi-a trecut mie prin minte. Stau şi mă gîndesc că cititorii lui Cervantes au protestat cu aceleaşi cuvinte cînd au citit „Don Quijote" în 1615 să zicem, cînd apărea a doua parte a acestui minunat roman. „Vai doamne, cu cîtă nerăbdare vei fi aşteptînd acuma, cititorule de neam sau de rînd, această precuvîntare, cu gîndul că ai să afli într-însa răzbunări, ocări şi batjocuri... De fapt însă, n-o să-ţi prilejuiesc o asemenea bucurie ; căci dacă jignirile trezesc mîniile chiar şi în

firile cele mai blînde, la mine această regulă trebuie să sufere o excepţie" zice spaniolul Cervantes. Şi tot el mai încolo : „La Sevilla trăia odată un nebun lovit de cea mai hazlie sminteală... Şi-a făcut anume o ţeavă de trestie ascuţită la capăt şi de cîte ori pe uliţă sau în oricare altă parte, îi cădea pe mînă vreun cîine, îi prindea un picior sub piciorul lui, pe celălalt îl ridica în sus cu mîna, îi potrivea ţeava într-o anumită parte a trupului, cum se pricepea mai bine, apoi îi sufla acolo pînă mi ţi-l rotunjea ca pe o minge de puf şi, ţinîndu-l astfel, îl lovea de vreo două ori cu palma pe burtă şi-i dădea drumul, spunîndu-le celor din jur, care totdeauna erau ciorchine — Ce credeţi, domniile-voastre, că-i o nimica toată să umfli un cîine ?"

Tot aşa vei fi crezînd şi domnia ta că-i o nimica toată să scrii o carte. Textele citate sînt din ediţia 1969, tradusă de Ion Frunzetti şi Edgar Papu, a cărţii cu titlul ISCUSITUL HIDALGO DON QUIJOTE DE LA MANCHA, scrisă de Miguel de Cervantes Saavedra. Nouă ne-a făcut o mare bucurie să citäm din această carte, întîi pentru că este cea mai reuşită carte scrisă în limba spaniolă, de-a lungul secolelor. Apoi pentru că cine nu o citeşte degeaba trăieşte, iar cine nu citează degeaba citeşte. Acestea erau gîndurile ce se amestecau în capul meu, iubite cititorule, în nopţile de vară în care am început această carte. Şi cum eu sînt poate asemeni nebunului despre care tocmai ai citit, vreau să-ţi spun că nu-i o nimica toată să umfli un cîine, darmite o carte, lucruri pe care domnia-ta poate că le ştii, dar apucat de atîtea treburi nu te mai gîndeşti şi la mine. Nu-i o nimica toată să alegi personajele, şi-i chiar mai dihai să le pui să vorbească. Ele se pot, la o adică, ridica împotriva ta şi te pot pedepsi precum un fost domnitor, care a pus un trădător să mănînce un pilaf în care vărsase un sac plin cu diamante. Aşadar, trebuie multă luare-aminte, fiindcă o carte scrisă prost e ca un cîine umflat fără îndemînare, e asemenea unui rîu fără poduri.

Şi cum să te las pe tine, iubite cititor, să călătoreşti pe un drum plin de gropi şi de praf, neprimitor şi excesiv de neprietenos, cînd ţie ţi se cuvine o magistrală strălucitoare ca ochii unei femei frumoase, oricînd în stare să-ţi ofere delicii la care nici nu te-ai gîndi vreodată.

Cîteva perechi de pantofi avea şi don George Qvintul, căci altfel nici nu se putea, deşi mare preţ pe ele nu punea. Şi asta pentru că în privinţa amănuntelor vieţii de fiecare zi, don George putea fi considerat un *indiferent*. De aceea, cu toate că făcînd parte din conducerea unei întreprinderi deloc anonime, îşi putea crea fără probleme oarece avantaje, avantaje la care muncitorii nu se gîndeau, don George Qvintul arăta ca un umil, nepreocupat de ziua de mîine, muritor. Avea aerul unei persoane care, deşi bătea neîncetat trotuarele şi străzile pavate cu piatră cubică ale oraşului, umbla tot timpul pe deasupra, ca un fel de aerostat uman, ca o pasăre. Era caraghios, fără îndoială, pentru că nu arăta nicidecum a director de fabrică. Hainele căzeau prost pe el, cam şleampăte, pantalonii pînă la gleznă şi mîneçile hainei prea lungi. Avea pe cap un basc decolorat şi ducea o servietă cu două închizători metalice. Şi cum plutea el pe străzi, prin oraş, semăna mai mult a duh al locului decît a locuitor cu drepturi egale cu ale celorlalţi. Şi ca fel de a fi era caraghios. Nu intra în vorbă cu multă lume, iar aceia care se numărau printre interlocutorii lui de-abia se abţineau să nu pufnească în rîs. Alţii pur şi simplu nu-l înţelegeau. De pildă nu înţelegeau cum un director ca el să nu aibă o maşină proprie, cel puţin două secretare în anticameră, costume de import, încălţăminte de import şi în general toate celelalte lucruri pe care un director şi le putea permite, în raport cu ceilalţi salariaţi. Toată lumea ştia că în Bucureşti se găseau unii care vindeau mărfuri de import şi se descurcau bine. Comerţul acesta negru avea tenul alb şi aducea un venit deloc neglijabil celor care îl practicau, suficient pentru a stimula o activitate privată care mulţumea pe toată lumea. Chiar şi statul nu avea de obiectat foarte mult, mai ales în situaţia în care acest comerţ nu se suprapunea cu cel de tip socialist, ci îl completa. Unii spuneau că fericit. Pentru don George el era ca şi inexistent, lucru pe care nu îl înţelegeau mulţi dintre cunoscuţii directorului. Tot aceştia, puţini la număr cîţi erau, pentru că don George nu încuraja aceste raporturi, nu agreau defel nici întorsura neaşteptată a discuţiilor la care don George participa, în puţinele cazuri în care el se simţea nevoit să intervină. Felul lui de a discuta, de a

răsuci ideile semăna foarte mult cu felul lui de a merge pe stradă. În intervenţiile lui, întreaga fiinţă părea că începe să plutească peste lucruri, discursul îi devenea incoerent, şi interlocutorii începeau să se retragă, fiecare la treaba lui, ridicînd din umeri. Don George continua să vorbească de unul singur aşa cum îi plăcea lui. Este limpede că nu avea punţi de înţelegere cu nimeni, dar şi că nici nu încerca să le construiască. Unii îl credeau încrezut, alţii nebun. Adevărul este că, deşi ducea o viaţă socială, fiind constrîns de situaţia pe care o avea la fabrică, don George Qvintul trăia într-o lume a lui, încuiată în mintea sa nedesluşită de nimeni. În această lume proprie, maniile se înşiruiau ca mărgelele pe aţă. Nu ieşea din cameră niciodată înainte de a atinge o fotografie aflată în hol, fotografie ce reprezenta vîrful Ceahlău. Nu mînca decît cu lingura de lemn, bea apă din ulcea, nu încuia uşa de la intrare şi nu îşi construise gard în jurul casei. Neîncrederea lui don George în oameni nu-l împiedica să aibă o încredere absolută în virtuţile native ale semenilor săi. Şi dacă îi era frică de ceva, ei bine îi era frică de minciună şi de făţărnicie. Don George Qvintul era un cavaler al timpurilor lui, timpuri pe care le vedea scăldate în miere şi dominate de bine. Răul, cît exista, nu emitea pretenţii la hegemonie în lume. Iar don George se putea considera liniştit. *Inactivitatea lui, viaţa lipsită de acţiune nu era decît reflexul convingerilor sale.* Cît despre fabrica pe care o conducea, directorul nu avea de ce să fie neliniştit. Lucrătorii erau mulţumiţi. Sindicatele, cu liderii lor, la fel. Vremurile erau ca o mamă grijulie cu toţi. Chiar şi handicapaţii erau ocrotiţi de ea. O mamă adevărată, nu ca o păpuşă de paie.

În sinea lui, don George Qvintul era fericit, lucrurile nu luaseră întorsături nedorite, toate erau rînduite după o bună judecată, chiar dacă în lume era harababură. Totuşi, cine îi privea atent chipul, atunci cînd vorbea sau cînd traversa străzile, era izbit de aspectul paradoxal al directorului. Liniştea sufletească, limpezimea ochilor şi încrederea în bunătatea lumii contrastau cu aspectul jalnic, aş putea zice trist, al figurii sale albe, brăzdate de subţiri cute ale vremii. Don George Qvintul avea aproape 50 de

ani, fiind al cincilea descendent al unei familii adînc încrustate în pămîntul țării. Așa cum arăta acum, don George Qvintul părea un cavaler rătăcit într-o lume prea liniștită. Sau, cel puțin, așa părea ea.

CAPITOLUL PATRU

O PROBĂ DE ACTORIE

Pe bulevard, aerul era neclintit ca inima unui decedat. Bărbații și femeile, îmbrăcați ușor și de preferință în alb, căutau umbra binefăcătoare a zidurilor. Cei care se întîlneau întîmplător pe trotuar căutau răcoarea precară a coroanelor prăfuite și uscate ale copacilor pentru a schimba unele confidențe sau simple informații. Femeile fără sutien sub bluzele de pînză topită își aranjau ținuta în vitrinele magazinelor înainte de a se sui în autobuz. Pe bulevardul Ana Ipătescu trecea tramvaiul 15 care întorcea la Lemnea, prin fața Ministerului Sănătății. Pe strada Căderea Bastiliei, la fosta școală primară numărul 4 muncitorii zugrăveau zidurile claselor și vopseau cercevelele în alb. Căldura îi toropise și pe ei, ca de altfel și pe gospodinele care, în aerul încins al bucătăriilor, pregăteau mîncarea, așteptînd ploaia cu o dorință intensă. Ferestrele deschise, împreună cu ușile de la intrare aveau menirea să producă o cît de firavă adiere, de altfel mai zgîrcită decît o cămătărească, în această lună.

Cînd *căzuse*, lumea se strînsese în jurul lui aproape imediat, întrebîndu-l, fiecare, dacă a pățit ceva. Omul gemea aproape indecent, ținîndu-se cu o mînă de coastele din partea stîngă, iar cu cealaltă sprijinindu-și corpul greoi, așa cum stătea răsturnat pe asfalt.

Micul incident se produsese undeva în apropiere de strada Visarion, ceea ce nu aducea nici o alinare nimănui. Trecătorii, unii cu sacoșe, alții cu servicte, se strînseseră în jurul celui căzut. Unul spuse „poate și-o fi rupt piciorul",

în vreme ce altul era de părere să se cheme de urgență o ambulanță. O femeie vru chiar să oprească un automobil de culoare neagră, dar șoferul nu înțelese gestul. Profitînd de îmbulzeală, doi bărbați încercară să smulgă geanta unei bătrînici care se holba la bărbatul căzut. Bătrînica scoase un țipăt care se pierdu în îmbulzeală fără să fie băgat în seamă de nimeni, apoi aceasta părăsi resemnată grupul de curioși, privind dezorientată toarta fostei genți care acum îi atîrna inertă pe braț. Agitația în jurul celui căzut mai persistă cîteva momente apoi totul reintră în normal. Omul se văita în timp ce pe lîngă el viața își urma cursul ei sinuos. Incidentul fusese văzut și de vînzătoarea de flori de pe partea cealaltă a bulevardului, iar cînd o femeie se opri să cumpere cîteva fire de garoafe proaspete, aceasta îi spuse : „Ați văzut cum a căzut domnu ăla, acolo ?“ arătînd cu degetul spre trotuarul de vizavi. Cumpărătoarea privi nepăsătoare într-o direcție care-i era străină și după ce mormăi ceva se depărtă, cotind pe strada Frumoasă. Totuși, după vreo 50 de metri, cînd pe lîngă ea trecu o vecină de cartier, nu ezită să-i comunice acesteia evenimentul. „Pe bulevard a fost lovit un bărbat în floarea vîrstei, l-am văzut cu ochii mei, avea gura plină de sînge“. Vecina își astupă gura cu mîna în care nu ținea plasa și care, oricum, era goală. Venea din piața Amzei. „S-au înmulțit huliganii, la ce te aștepți ?“ spuse aceasta. Cealaltă dădu aprobator din cap. Apoi făcu următoarea corecție : „Așa-i, dar pe acela se pare că l-a lovit un fost pușcăriaș, o brută venită de la țară“. „În fond la ce să te aștepți ?, completă vecina. Pe vremea noastră oamenii aveau case de ținut, familii. Acum nu le mai place la plug, la coasă, și se grupează în București. Iar ei au impresia că sînt la horă, unde pe primul care se uită cruciș îl lovesc cu parul în cap. Ce vrei, asta e !“ Amîndouă se despărțiră clătinînd din cap, pentru că nu înțelegeau cum s-a ajuns aici.

La etaj, într-o cameră de proiecție, operatorul îi spuse colegului de tură că cineva a fost împușcat pe bulevard, iar făptașul dispăruse fără urme. Constantin Palade desfăcu o casetă și o puse pe masă, și de-abia după aceea spuse : „Așa sfîrșesc toți cînd intră în afaceri mai mari decît capul lor. Ai văzut tu om cinstit împușcat

pe stradă ?" „Cum să nu, spuse Ion Dumitrescu rîzînd, în filme, ba dacă mă gîndesc bine am citit așa ceva și-n cărți". „Hai mă, derulează pelicula și nu mai vorbi prostii. Ce faci diseară ?".

La magazinul „Victoria" casierele aflaseră aproape imediat despre victima unor răfuieli cu implicații mult mai adînci decît se putea bănui. Lumea vorbea. Poți pune stavilă în calea zvonurilor ? Încă nu s-a inventat un scut atît de rezistent, din plexiglas incasabil și de nepătruns care să țină piept oricăror zvonuri, simple afirmații ale unor minți fanteziste. Și atunci ce se întîmplă ? Se vorbea, de pildă, despre răfuiala între doi cocoși, bărbați puși pe fapte mari atunci cînd trebuiau să-și apere onoarea. Unul, cică, mergea cu nevasta, logodnica, prietena, iubita, cum vreți să o numiți, pe stradă. Era noapte. În dreptul unui pom aștepta alt bărbat lîngă o mașină cu portiera deschisă. Acum, o fi cunoscut-o acela pe însoțitoarea celuilalt, n-o fi cunoscut-o, zvonul nu ne transmite nimic în acest sens, cert este că acela cu mașina a încercat la un moment dat să tragă femeia celuilalt înspre dînsul, cu dorinți mai mult sau mai puțin exprese. S-a iscat o luptă, femeia a țipat, unul a lovit, celălalt a căzut. Așa e viața, ne putem împotrivi acestui sentiment numit iubire ? Evident, omul căzut trebuie să fi fost acesta care acum se văita lîngă strada Visarion.

„La autopsie s-a descoperit că bietul om suportase mai multe împunsături de cuțit, unele în burtă", spunea una alteia.

„Da de unde, era strangulat, plin de sînge", zicea una alteia.

Și așa mai departe.

Spre seară, în Dudești, se vorbea de trei bărbați loviți în cap cu bastoane de cauciuc, care muriseră aproape imediat. Cine îi lovise ? Se zvonea și în această privință. Basmele se nășteau fără să mai pornească de la mit. Făptuitorii erau ori posedați de sentimente puternice, criminali pasionali, care nu suportaseră dezonoarea, ori erau dintre aceia certați cu binele, peste care vremea, trecînd, șterse de pe chipul lor bunătatea, iar din suflet, faptele bune. Femeile frumoase ale orașului zîmbeau fla-

tate ascultînd asemenea poveşti. Pe unele le-am cunoscut şi eu, autorul acestor rînduri. Şi aveau de ce. Era un fel de faimă, de celebritate, din aceea care de obicei planează asupra artiştilor, care acum plana şi pe deasupra lor, iar ele, zvonurile aranjate ca pentru o nuntă, ca pentru o întîlnire de la care nu voiau să lipsească, nu mai puteau de bucurie. N-aveau nici un motiv să se plîngă din această pricină, aş spune că dimpotrivă. Juisau.

De oarecare zvonuri nu fusese scutit nici Nicolae Pence, personajul pe care eu l-am zămislit atît de greu şi peste care, acum, iară se adunau toate relele. Puteam să-l fi scutit, puteam să-l fi îndreptat înspre alte zone. Aş fi putut să scriu o biografie romanţată în care el să fie Richard Strauss. Sau o poveste de dragoste, în care micile drame să contribuie în final la soliditatea fericirii. Ah, aş fi avut atîtea posibilităţi. Aşa, ce am făcut ? L-am făcut părtaş, partener al meu, şi cu nu am de gînd să plec nicăieri să găsesc aur, nici măcar nu sînt în căutare de noi rezerve petroliere.

Nicolae Pence stătea pe banca lui din spatele gardului de la stradă. Aflase între timp de bărbatul căzut. Zîmbi. Gîndirea lui simplă, de om cuminte îi dicta un anume comportament. Spunea că pe lume se pot întîmpla atîtea, dar nimic nu este mai putred decît un măr frumos pe dinafară. „Pe dinafară pom înflorit, pe dinăuntru lac împuţit" cum spune cronicarul. Oricum, gîndea el, pe lîngă faptul că zvonul te împiedică să gîndeşti în felul tău propriu, pe deasupra mai este şi distrugător. Mai distrugător decît analfabetismul.

— Este ? întrebă el.

— Este, bătrîne, îi răspund.

Citeodată personajele unei cărţi gîndesc mult mai bine, mai puţin trunchiat, chiar decît autorul însuşi. Este şi acest lucru unul din deliciile literaturii de orice fel, de pe orice parte a lumii. De ce să mă sfiesc a o spune ?

Un om cade pe stradă şi acest fapt resuscită imaginaţia. Oare ce s-o mai fi întîmplat cu el ? E aşa cum se aude sau altfel ? E greu de dat un răspuns tranşant. Oricum, părerile nu se suprapun niciodată perfect, aşa cum nu se suprapun monezile de un leu cu cele de cinci. Unii spuneau că omul s-a sculat şi s-a dus bine mersi acasă.

Alții, că nu, a fost dus la Urgență unde i s-a făcut o injecție care i-a reactivat funcțiile vitale ale organismului și numai după aceea a fost externat. Doamna Covalciuc era de părere că omul suportase o operație pe cord deschis, fiind salvat în ultimă instanță de la un atac al acestei pompe miniaturale.

— E clară, deci, situația, asta e, conchise doamna Covalciuc.

— Iartă-mă că ți-o spun, dar de unde știi matale toate astea ? se arătă ceva mai rezervată doamna Palaghia. Că doar n-ai stat matale la capu lui.

— Draga mea, dar uiți că nepoata mea lucrează la Ascar ? Și dacă nici ea nu știe ce se întîmplă acolo, atunci nu mai rămîne să ne îndoim decît de stelele de pe cer, spuse puțin agasată doamna Covalciuc.

Discuția era încheiată. Ceea ce avea de spus, spusese.

— Ei, spuse totuși doamna Palaghia, pînă la urmă ne ajunge pe toți, dar e groaznic să te apuce așa, pe stradă. Guvernu ar trebui să facă ceva.

— Da de unde, o contră doamna Covalciuc, eu am avut mult și acum cît mi-a rămas ? Și alții au pierdut și mai mult. Așa că pe mine nu mă mai impresionează nimic. Cînd eram tînără nici nu concepeam să mor în altă parte decît în patul meu de nuc ornat cu foi de aur. Iar acum aș zice mersi dacă mi s-ar întîmpla într-un azil. Ce să facă guvernu, dragă ?

— Zi, mai bine, doamne ferește.

Doamna Covalciuc întoarse privirea spre capătul străzii. Îl aștepta pe Jean al ei.

În Pantelimon se vorbea despre 5 (cinci) bărbați asasinați care fuseseră tăiați în bucăți și transportați în cufere peste graniță, în Elveția. Toată lumea știa că în Elveția este garantat secretul depunerilor. Și așa mai departe.

În Militari, pe strada Cîlnic, se spunea că bărbatul murise doar aparent și pînă la urmă mortul înviase la groapă. Și așa mai departe.

Variantele au continuat să călătorească prin aer ca sateliții în jurul Pămîntului.

Și acum adevărul, iubite cititor, pe care îl meriți.

Adevărul este că bărbatul căzut pe stradă era o studentă la I.A.T.C., deghizată, care se pregătea în acest fel

pentru examenul de sfîrşit de an. Învăţa, astfel, să-şi comande grimasele de durere, gemetele, reacţiile, să-şi controleze mişcările corpului şi ale mîinilor, lucruri deloc lipsite de importanţă pentru un viitor actor. E adevărat că el minte lumea, pe cei aflaţi în sală, dar asta doar pentru a-i conduce spre cunoscuta stare de „chatarsis". E o minciună frumoasă din care nimeni nu are de suferit, dimpotrivă aici e vorba de bucuria sufletului apt să o suporte.

Şi toată chestia care se întîmplase pe stradă nu fusese decît o repetiţie. Un fel de „happening", o întîmplare artistică. De aici se trăgea oarecum concluzia că înscenările se dovedesc uneori mai palpitante decît realitatea însăşi, că un spectacol fără reguli dinainte stabilite, cum e spectacolul „happening", este mai aproape de adevăr decît spectacolele în care replicile sînt cunoscute dinainte. Realitatea nu are decît a cîştiga de pe urma imaginaţiei, domnule.

Vorbind despre realitate, dar despre cea a romanului, un student la litere propunea profesorului său modelul dodecaedric, acesta fiind, în viziunea sa, modelul perfect în roman. Profesorul zîmbi.

— Prostii, domnule.

— Aşa e, domnule, spuse studentul Coriolan Drăgănescu.

— Un om căzînd pe stradă poate fi o iluzie, spuse Nicolae Pence, în vreme ce dodecaedrul, nu.

Eu ce mai pot zice ? Sînt lucruri pe care oricît ai vrea să le contrazici, nu poţi. Acesta e şi cazul ultimei replici. Aici prima parte se sfîrşeşte. Dincolo, începe a doua.

Sfîrşitul primei părţi

PARTEA A DOUA

Capitolul cinci

O ÎNTÎLNIRE CU IMPLICAȚII PROFUNDE

Nu se înnoptase îndeajuns de bine, vreau să spun că pe străzi nu se aprinseseră încă luminile, iar firmele luminoase ale magazinelor nu sclipeau deocamdată, cînd Nicolae Pence ajunse în fața ușii lui don George Qvintul. Avea atîtea să-i spună, încît considerase că nu mai există nici o putință de amînare. Își părăsea deci postul său de observație, trăsura lui de fildeș, în favoarea unei nopți de conversație cu un prieten desăvîrșit, cum era directorul. Deschise ușa masivă din lemn de stejar și păși în vestibul, unde se descălță și-și puse niște papuci de casă mai mari cu vreo două numere. Pe don George îl găsi în bibliotecă, cufundat în lecturile lui, pe care nu le abandona niciodată în decursul săptămînii. Pe birou, în jurul lămpii se aflau răspîndite în neorînduială colecții de ziare, tăieturi făcute cu diferite prilejuri, însemnări și note, cărți și reviste. Așa cum îi era obiceiul, Nicolae Pence se așeză pe un scaun aflat în partea opusă a biroului, chiar în fața lui don George, și aștepță în tăcere ca prietenul său să-și termine plăcutele îndeletniciri. După o oră de lecturare silențioasă, brusc, don George Qvintul păru că devine conștient de prezența lui Nicolae Pence, căruia i se adresă direct, fără nici o altă introducere, de parcă discutaseră pînă atunci fără întrerupere.

— Ascultă, iubite prieten, aceste rînduri. Și cu mintea ta limpede și dreaptă, de filosof care nu e obligat să se strecoare pe cărările înguste și sinuoase ale vremii, judecă și apoi ajută-mă să le găsesc sensul adevărat, profund eroic, în consecință uman. Fă o disecție crudă pentru a

leşi la suprafaţă înţelesurile moralizatoare ale unei epoci.

Pence se uita exact în ochii lui don George, aproape fără să clipească, cunoscînd de mai multă vreme această manie a directorului, care, departe de a fi agasantă, era sugestivă şi de fiecare dată neaşteptată. Directorul deschise o revistă din anul 1952 şi începu să citească.

„Şi bătrînul s-a oprit lîngă băiat, l-a bătut pe umăr şi a început să-i vorbească : De treizeci de ani, îi spunea bătrînul, trec pragul acestei uzine, zi de zi. 30 de ani ! Vezi tu, 22 de ani din toţi aceşti 30 eu i-am trecut cu mare silă. Nu m-aştepta nimic bun dincolo de această poartă. Mă aştepta, adică, Georgescu, o coadă de topor a patronului care pe unde ne apuca ne suduia şi ne bătea zdravăn. Mă aştepta la lună un plic galben, lunguieţ, pe spatele căruia erau înşirate reţinerile : Asigurări sociale, impozit, drumuri şi aşa o coloană întreagă din care nu te alegeai decît cu cîţiva lei leafă. Mi-aduc aminte, în 1934 sufeream de reumatism şi am stat înţepenit 14 zile în pat. A umblat nevastă-mea pe la asigurări, dar fără nici un rezultat. Şi după ce m'am întors în întreprindere n'au mai vrut să mă primească decît după multe rugăminţi.

Vezi tu, de aceea poate îmi este poarta asta atît de dragă acum. Asta am făcut-o noi muncitorii după ce uzina a devenit a noastră. Şi acum, de cîtva timp iată ce mă întîmpină în poarta uzinei unde eu mi-am lăsat 30 de ani de muncă. Mă întîmpină acest articol care îmi vorbeşte de bătrîneţea mea asigurată. În fiecare dimineaţă mă uit la el. Dar... ce'ţi spun eu ţie. Nu poţi şti ce înseamnă asta, eşti prea tînăr." (Flacăra, 1952)

După aceea se opri, şi în bibliotecă doar respiraţia celor doi bărbaţi se mai auzi o vreme. În cele din urmă Nicolae spuse :

— Ştii că între doi prieteni nu există minciună, iar ce vorbim noi acum este între patru ochi, nu ne aude nimeni şi nici nu apare la ziar. Ei bine, eu cred aşa : Bătrînul care vorbeşte ori era beat, ori era tîmpit, ori minţea. Pentru că tot ce ai citit aici este o mare gogoriţă. Iar tînărul ăla de atunci cred că astăzi spune nişte minciuni mai gogonate decît ale bătrînului. În fond, de fiecare dată cei tineri ne întrec în toate. Mai trist este că

minciuna nu duce la nimic bun. Ca și jumătățile de adevăr. Sînt minciuni frumoase, care alină sufletul și uneori ne fac mai buni. Dar acestea sînt nerușinate pentru că ne îndreaptă spre rău și spre prăpastie.

Don George Qvintul lăsase în tot acest timp capul în piept de parcă s-ar fi aflat sub un duș rece. Dădea, la fiecare propoziție a interlocutorului său, din cap, a negare. Apoi spuse :

— Iubitul meu prieten, într-un fel vreau să-ți mărturisesc că nici nu mă așteptam la altă reacție din partea ta. Te iubesc foarte mult, te stimez în același timp, și tocmai de aceea, într-un fel îți dau dreptate. Se prea poate ca tot ce spunea bătrînul să fie o simplă minciună, sau să spunem, una *mai mare*, sau *foarte mare*. Dacă vreau, îți pot spune că la fel de bine putea fi minciuna celui care scria articolul atunci. Dar, iubite Nicolae, nu asta este esențial, nu această găinărie de doi bani. Lucrul pe care îl observ eu, și se pare că acesta configurează realitatea, este suflul autentic, nou, pe care oamenii îl simt, și încrederea în aceste zile. Acelea de atunci, romantice, în care depășirea unei norme avea aceeași strălucire ca seara petrecută cu iubita în pat, și acelea de azi. *Pentru că noul pe umerii vechiului se înalță*, așa cum copiii se cațără pe umerii tatălui. Oamenii au așteptat aceste timpuri și nu poate fi nicicum vorba de o minciună cînd o spun, oricine ar spune-o. În fond, simbolul porții pe care muncitorii au făcut-o vechii fabrici este cel mai înălțător simbol. Căci una este să faci ceva nou și alta este ca la ceva vechi să ridici acel element nou care-i conferă durabilitate și chiar un sens cu totul nou. Ei bine, eu tocmai de asta mă bucur acum. Că văd, că simt că lucrurile merg astfel, că ele au același suflu ca și cel care răzbate din paragraful pe care ți l-am citit.

— Și ce nu răzbate de acolo, dar știu eu ? Că pe umerii noului se poate cățăra la fel de ușor sau de anevoie și vechiul. Pentru că tînărul, care trebuia convins de vorbe, știa și el că nu a fost deloc așa, pentru că avea și el părinți care i-au povestit adevărul, așa cum a fost. Și că tocmai ce era rău a rămas, numai că îmbrăcat în alte straie. Iar el, puștiul a învățat că minciuna pe care

o rostește zilnic nu face decît să adeverească zilele în care trăiește și atît.

— O, dar observ că te-ai înflăcărat, prețuite prieten. Revin însă și vreau să înțelegi că indiferent de ce spuneau ei atunci, ceea ce făceau rămînea și a rămas. Căci, în cele din urmă a gîndi rău și a face bine este de o mie de ori mai prețios decît inversul său. *Răutatea, atunci cînd ea are un scop, te poate călăuzi spre aflarea binelui.* Or, noi trăim într-o lume bogată, sigură, dominată de bine. Și cită vreme nimeni nu mă poate convinge de contrariu, eu continui să cred că așa e. Altfel aș deveni un suspicios, un lihnit după mărire, un frustrat ca atîția, un bolnav fără scăpare. Vremurile în care trăim sînt limpezi ca zilele cețoase.

— Știi că eu nu prea mă pricep la vorbe și de asemenea știi că plăcerea cea mai mare a mea este să observ, spre deosebire de tine, oamenii vii.

— Iubesc și eu la fel de mult oamenii, nu cred că ne deosebim.

— Nici nu poate fi vorba de asta. Numai că eu trăiesc în mijlocul lor, iar tu în mijlocul cărților și al ziarelor care vorbesc, ele, de oameni. Ascultă-mă și tu acum. O să citez din memorie. O groază de lucruri își fac loc cu coatele în zilele noastre, ca niște noi microbi care nu mai pot fi stîrpiți cu vechile medicamente. Lenea, răutatea, spaima, hoția, minciuna, crima, teroarea, înfumurarea, neîncrederea, meschinăria, ipocrizia, falsul. Pe toate le vezi dacă te amesteci în mulțime.

— Nu se poate, Nicolae. Atunci dragostea, bunătatea și binele unde se află ?

— Tot acolo, pe stradă. Să-l luăm de pildă pe șoferul tău, Pavel. Are o familie care aspiră la bine, spre puțin, dar curat. Foști țărani veniți la oraș. Și ce crezi că face seara acest om, continui să cred, cinstit în sufletul lui ? Cu mașina întreprinderii, cu aceea cu care te ia și te aduce cîteodată și pe tine, seara iese în oraș, face cîteva curse clandestine, vine cu ceva bani acasă. Toată lumea e mulțumită, el nu e încă rechin, dar încet-încet VA DEVENI.

E mînjit şi asta e deocamdată destul. Şi va mînji şi pe alţii.

Don George făcuse ochii mari, ca două bulevarde. Sufletul se zbîrci în el. Nu se gîndise niciodată la aşa ceva. Era curat şi pur ca o oglindă veneţiană. Asta este iniţial mereu soarta personajelor. Ele apar astfel în primele pagini, macularea lor se întîmplă pe parcurs.

— Cine, Pavel Travolta? De el vorbeşti? spuse Don George.

— De el, şi chiar dacă nu ar fi fost el, sînt atîţia şoferi în oraşul ăsta. Şi toţi fac la fel, nu sînt veniţi de pe planete diferite. Şi, în fond, tragedia nici nu e atît de insuportabilă precum pare. Fiecare face la fel pentru ai lui, pentru a supravieţui, nu e nici o grozăvie, zău, dar, pe bune, să nu te mai aud vorbind tot timpul despre binele ăsta, că înnebunesc. E un bine şi în rău, nu găseşti?

Un timp, în bibliotecă se aşternu liniştea. Directorul puse cîteva cărţi la loc. Nu mai avea nevoie de ele. Admitea puţin cîte puţin că nu poate intra toată lumea în cărţi. Închise şi cîteva reviste.

— Să-ţi mai dau un exemplu, continuă Nicolae Pence. Cade un om pe stradă. Ce face lumea? Se strînge roată în jurul lui, vede despre ce e vorba, apoi pleacă fiecare la treaba lui. Ca nişte melci în propria cochilie. Şi omul acela rămîne pe stradă ca un ciine otrăvit. Nu ştiu de ce, dar am impresia cîteodată că trăim în două cercuri concentrice: unul real, altul imaginar. Eu unul nu suport această situaţie. Dualitatea nu e bună decît în artă. Ia de pildă „Luceafărul": Cătălina şi Hyperion. Cîtă frumuseţe! Eminescu, ce vrei!

Don George nu băgă de seamă ocolul filologic al lui Pence. Spuse:

— Dragul meu, departe de adevăr nu te afli şi iată de ce: Există o unică lume, cea reală. Cea imaginară, cum îi spui tu...

— Nu eu îi spun, autorul îi spune aşa, ăsta, Cuşnarencu.

— Mă rog, oricine i-ar spune, cea imaginară nu este decît răsfrîngerea în limbaj a celei reale. În fond, ce nenorocire vezi tu cînd nişte oameni care fac bine spun că fac bine?

— Ah, dacă ar fi numai o nenorocire şi ar avea cap, ce repede am scăpa de ea. Cu paloşul nostru ce repede am scurta-o. Păi, în primul rînd cei ce spun că fac bine, doar spun. Ehe, dacă ar şi face, tot n-ar fi aşa de grav. Apoi mai e ceva : tot spunînd că fac bine, încep să şi creadă. Deci pe de o parte, un munte de vorbe, pe de alta o prăpastie a faptei. Poftim de fă schi alpin într-un astfel de cadru. Eu unul nu te văd bine.

— Nici nu am de gînd să mă aventurez într-o astfel de acţiune, dar nici nu cred că lucrurile sînt aşa precum le spui domnia-ta. Poate că ar fi mai bine să-l întrebăm pe autor.

Ziua de vară începea să fie acoperită cu o pătură de lînă. Cele două personaje ridicară ochii spre mine. M-am oprit din scris. Am plecat ochii spre ei şi am fost gata să le ascult propriile gînduri.

— Ajută-ne , îmi spuseră don George şi Nicolae Pence, nu vrem să părem ridicoli în faţa cititorului. Doi oameni smintiţi puşi pe harţă.

Le-am promis că o să-i ajut. Le-am ales un citat din Charmides (sau despre înţelepciune, gen probatoriu) din Platon, Opere I, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1975.

„Eu, dragă prietene, nu prea sînt în stare să dau o bună măsură lucrurilor ; căci înaintea celor frumoşi parcă aş fi o cordea de măsurat de pe care s-au şters toate semnele : aproape toţi cei în vîrsta tinereţii îmi par frumoşi... Din asemenea rostiri se iscă în suflete înţelepciunea ; iar o dată ce aceasta iese la iveală şi stăruie în noi, îi e lesne să deschidă cale sănătăţii către cap şi către trupul tot... E firesc, dacă ai parte de înţelepciune, să ai totodată şi o părere despre ea. Căci, de vreme ce se află în fiinţa ta înţelepciunea, ea îţi dă, ca fiind prezentă, un anume simţămînt..."

M-am oprit aici cu citirea textului şi mi-am privit personajele. Au zis : „Vrednic ni se pare gîndul de a avea şi noi acest simţămînt aparte, pe care ţi-l dă prezenţa înţelepciunii." Apoi s-au întors la ale lor.

— Trecutul ne reaminteşte că împotriva răului porneau cruciadele. Asta dovedeşte că spiritul n-a stat niciodată în hamac, la umbră, spuse don George, cu mîndrie.

— Probabil că tot la cruciadă au plecat, astăzi de dimineaţă, şi cei trei bărbaţi care au dispărut în Casa Crucerului, vizavi de mine.

Don George deveni dintr-o dată atent. Nu se aştepta la o asemenea întorsătură. După o pauză în care făcu ordine pe birou, punînd dosarele şi revistele în bibliotecă, don George spuse :

— Despre ce bărbaţi e vorba, cum adică au dispărut ?

Nicolae Pence, care venise pregătit pentru a-i povesti întîmplarea la care fusese martor în acea dimineaţă, nu se lăsă rugat de două ori şi-i povesti directorului, neomiţînd nici un detaliu. Era mîndru de observaţiile lui şi lăsa ca acest lucru să se vadă. Faţa directorului însă se posomora cu fiecare detaliu al povestirii, astfel că atunci cînd Nicolae termină, chipul lui don George nu prevestea nimic bun.

— Ce mi-ai povestit acum are darul să mă întristeze, dar este în acelaşi timp un semn, începu directorul, cu glasul gros. Aşa se întîmplă întotdeauna. Auzi oamenii vorbind de moartea rudelor apropiate sau mai îndepărtate, dar ţi se pare de fiecare dată un joc din care ies pe rînd actorii. De realitatea crudă şi insuportabilă nu îţi dai seama decît atunci cînd îţi moare *ţie* cineva apropiat. Este un semn că cineva este cu ochiul pe tine. Îţi displace zîmbetul şi în locul lui se aşază un rictus. Este clipa în care porneşti împotriva cuiva invizibil, uitînd de tine, pentru că, nu mai ai timp să aştepţi. Şi liniştea sufletească nu ţi-o afli decît după ce ai înfrînt acel inamic. Mulţi mor neîmpăcaţi, dar eu, cel mai neînfricat dintre toţi, un cavaler al timpurilor noi, sper să nu sfîrşesc ca un cîine. Mîine vom porni, deci, pe un drum lung, la capătul căruia vom afla adevărul, care sper din tot sufletul să fie de partea noastră şi să ne ajute tuturor.

Nicolae Pence înţelese imediat ce se petrecuse în sufletul prietenului său. Avea o singură remarcă de făcut.

— Adică azi. *Mîine e azi*, spuse Nicolae Pence, rîzînd.

Capitolul șase

O CLOACĂ ÎN CARE INTRĂM PE RÎND

A doua zi, cînd încă soarele nu se ridicase pe cer, iar Bucureștiul părea cufundat în somn, mașina de serviciu a directorului George Qvintul se afla în fața casei acestuia, cu motorul pornit și capota atent lustruită. Șoferul căsca încercînd să-și ascundă astfel devotamentul. Îl cunoștea bine pe director, îl știa apucat, în consecință nu vroia să aibă prea multe puncte comune cu el. Și nici interese. Șoferul se numea Pavel Travolta, iar printre cunoscuți îi circula renumele de „patruzeșiopt", nu că ar fi avut rude implicate în cunoscuta revoluție, ci pentru că tariful pe care îl percepea clienților în cursele clandestine, făcute în totalitate cu aceeași mașină cu care acum aștepta ieșirea șefului, era, indiferent de distanță, invariabil, și anume de 48 de lei. Poate că e cam pipărat, dar asta era cifra la care se fixase omul.

La șase și jumătate, ușa masivă de la intrare se deschise, lăsînd să treacă, pe rînd, statura uscățivă a lui don George Qvintul și cea greoaie, groasă, a lui Nicolae Pence. „48" își salută cu o amabilitate distantă șeful, fără să-l bage în seamă și pe cel care îl însoțea.

— Dînsul este fratele meu, Pavele, spuse don George.

— În cazul acesta, să trăiți cu toată stima, spuse Pavel Travolta cu ceremonie, dar fără pic de sinceritate.

Se suiră toți trei în mașină.

— Încotro șefule, întrebă șoferul, sau ca de obicei, spre întreprinderea care încalță oamenii muncii ? și rîse gros.

— A ieșit ceva în seara asta sau ți-ai petrecut-o în sînul familiei, ia zi, Pavele, îl îndemnă don George.

— Șefu, da nimic nu vă scapă ; să trăiți, am dus o mamă cu copilu în brațe pînă la gară, apoi un bătrîn invalid, apoi o pereche de proaspăt căsătoriți, că știți cum este, să pleci de la sfat cu Volga nu e la îndemîna oricui, și cam atît. Am scos și eu de un pachet de țigări, nimeni nu moare din asta. Poate din țigări, că am auzit...

— Du-ne la Poliţia Capitalei, i-o reteză scurt don George şi aşa nu înţeleg decît foarte puţin din flecăreala asta a ta. Sper că pînă la urmă binele va învinge şi în dumneata, pentru că altă cale nu există. Cîtă vreme eşti însă sincer, înseamnă că n-ai murit, de asta să fii sigur, Pavele.

— Doamne fereşte, şefu, bine că nu v-a auzit nevastămea, că începea să plîngă de n-o mai opreaţi nici cu furtunul. La Poliţie aţi spus ?

Îl puteam acuza pe „48" de orice, numai de şofer prost nu. Oricum, un drum cu Pavel la volan era o plăcere, te relaxa, puteai să te gîndeşti la ale tale, fără teamă că o să dai cu nasul în parbriz sau că îţi vine mîncarea din stomac înapoi. Trecură pe lîngă Circ cu o viteză moderată.

*

— Traiane, spuse don George, nu aveam de gînd să trec astăzi, şi încă aşa de dimineaţă, pe la tine, dar sînt uneori lucruri la care nici bunul dumnezeu nu se gîndeşte. Aşa că iartă-mi deranjul şi spune-mi repede cine trebuie să se mute în casa de pe Antim, 13 ?

Acest început de dialog se desfăşura într-o cameră nu foarte largă, o cameră luminată cu tuburi de neon şi mobilată sobru, cu dulapuri de fier şi birouri de lemn.

Traian Tecu, şeful serviciului de evidenţa populaţiei, păru mai întîi contrariat, apoi, ştiindu-l pe director, se puse pe treabă. De fapt nu el personal, ci subalternii lui, cărora le dădu ordine exacte. Comandă apoi nişte cafele pentru a se întreţine cu musafirii. Nişte musafiri care călcaseră doar de cîteva ori în viaţă pragul acestui birou. Simţind că e vorba de ceva neobişnuit, maiorul Tecu trecu la atac.

— Ce s-a întîmplat cu imobilul ăla ?, vrei să-l iei tu sau ce ?

După răspunsul care va urma, maiorul îşi dădu seama că fusese un atac ratat. De, nimeni nu-i perfect. Se întîmplă şi la case mai mari.

— Dacă îmi doream cu toată forța o casă aș fi știut cum să mi-o apropii. Este destul în viață să-ți dorești ceva foarte tare și acel lucru se întîmplă. E un fel de flux magnetic emis de zona ta volitivă. Și nu văd ce m-ar fi împiedicat, continuă don George, așa ceva a fost cîndva posibil și acum, cînd unii au uitat acele vremuri și actualii locatari au uitat să plece din ele... Nu, fii liniștit, am alte planuri. Mă împinge gîndul către proiecte mai lăudabile. Strîngi tot timpul, ai, și vine o vreme cînd vezi că totul e în zadar. Cui rămîne tot ce ai strîns ? Le vor folosi, lucrurile agonisite de tine, cu gînduri bune ? Și alte întrebări de acest fel. Renunț la tot ce am strîns și iau fiara cu colți de argint în brațe. Să vedem cine va învinge pînă la urmă. E ca la un joc de poker, nu știi nici o vreme cine va fi cîștigător. Norocul trece din mîinile unuia în mîinile altuia ca o femeie de moravuri ușoare.

Tecu rîse înveselit de comparație. Îi plăcea directorul, cu felul lui ciudat de a vorbi, poate îl și invidia în sinea lui. Ar fi vrut și el să renunțe de tot și la toate și să se apuce să scrie poezii. Pentru asta îți trebuie timp, creația cere sacrificii, nu poți scrie un pastel înconjurat de răufăcători pe care trebuie să-i interoghezi, să mărturisească unde au ascuns casetofoanele, roțile sau mașinile furate. Așa gîndea maiorul în timp ce zîmbea. Don George aștepta să se deschidă ușa biroului. Pe nevăzute îmi zîmbi și mie. Mă simțea aproape, se simțea mai puternic.

În cele din urmă, în cameră intră un bărbat tînăr, în uniformă. Îi întinse maiorului o foaie pe care se lăbărțau cîteva însemnări. Tecu îi întinse hîrtia lui don George. Tînărul în uniformă ieși. Maiorul spuse :

— Altceva ?

— Atît doream să știu, mulțumesc, spuse don George, înclinîndu-se ceremonios în fața maiorului.

Semăna cu nebunul de care vorbea Cervantes. Dar nu cu cel cu cîinele. Cu altul. Ascultați ce povestește spaniolul : „La Cordoba trăia un alt nebun care avea obiceiul să ducă pe cap o bucată de marmură sau vreo altă piatră grea și numai ce dădea peste vreun cîine care nu se păzea, că se și apropia de bietul dobitoc și harșt ! prăvălea piatra peste el. S-a nimerit însă că printre cîinii asupra

cărora se ușura el de povara lui să fie și cîinele unui căciular, la care stăpînul ținea foarte. Își aplecă dară piatra, îi dete drumul pe capul bietului dobitoc, cîinele lovit începu să urle, iar stăpîn-su îl văzu și-l auzi ; sări la nebun, nu-i lăsă nici un oscior neatins și, la fiecare lovitură pe care i-o căra, îi striga : «Hoț de cîine ce ești, să faci tu una ca asta prepelicarului meu ? N-ai văzut blestematule, că e prepelicar, cîinele meu ?» Și tot zbierîndu-i în urechi cuvîntul «prepelicar» îi dete nebunului drumul, după ce-l făcu chisăliță. Nebunul, mai dat pe brazdă după întîmplarea asta, mai bine le-o lună, după care răstimp se întoarse iarăși la drăcovenia lui, ducînd cu el o încărcătură și mai mare. Se duse de-a dreptul unde era cîinele cu pricina și uitîndu-se la el cu luare-aminte, nu mai îndrăzni să prăvălească piatra asupra-i și spuse : «Asta-i prepelicar, ia seama». Ce mai vorbă lungă ? Toți cîinii ce-i ieșeau în cale, chiar de-ar fi fost ei cotei sau zăvozi, pentru el tot prepelicari erau, așa că nu-și mai slobozi niciodată piatra asupră-le".

— Se vede treaba, spuse don George, că de-acum încolo îmi va fi și mie teamă să mai arunc poverile vorbelor asupra celor ce vor citi acestea și care vor lua drept bune toate prostiile ce se spun.

— Fii liniștit, toate cele spuse îmi aparțin, spuse autorul, și voi da seamă de ele în fața lumii.

M-am aplecat din nou peste mașina de scris. Se lasă seara. E răcoare. Don George ieși în stradă. Aflase ceea ce trebuia să afle. Spuse :

— Pavele, cînd ajungi la volan, îl îndrepți spre strada Tezaurului, vezi că e pe undeva prin Militari. Se așcză apoi lîngă Nicolae Pence. Vrei să-ți spun ceva prietene, chiar dacă aș toci toate perechile de pantofi din lume și drumul acesta tot l-aș face. Spune-mi însă cine va mai face de-acum încolo borș în cartier, ă, ia, spune ! Căci nu mă îndoiesc că mă vei urma așa cum urmează luna soarele, pe drumul lor separat.

— De asta nici măcar nu mai vorbim, totul este fixat, nimic nu se mai poate schimba. Cît despre borș, lasă că s-or descurca ei, se pun băieții pe treabă cît ai zice miting. În ceea ce privește tocitul pantofilor, eu zic că ne aflăm

de-abia la început. Să ne mulțumim cu puțin. Ai citit „Desculț“ ?

Don George dădu din cap, afirmativ. Pence schimbă subiectul.

— Cine e tipul ?

— Dorin Filipescu, 28 de ani, strada Tezaurului nr. 8, deocamdată atît citi don George pe notița primită în dar de la maior.

— Hopa !, ce-ți spuneam eu, don George. Iată-i pe cei fragezi gîdilați de dorințe mai mari decît capul lor. Idealul bunicilor mei se dărîmă ca un castel din cărți de joc. Iar cărțile de joc sînt ținute de copiii cu tuleiele gata răsărite. *Excelsior*, asta e deviza lor, pusă în locul vechii etichete : Mai bine. Băieții sînt dotați, nerăbdători și puși pe fapte mari.

— Așa e, așa e, încuviință don George, legănat de suspensiile reglate ale mașinii. Numai că, ne place sau nu, e imposibil să oprești zvîcnirea în sus a idealurilor năprasnice din sufletul oamenilor. E ca și cum te-ai opune intrării în limba maternă a neologismelor. Chiar dacă îi vezi rechini, ei tot niște pești mici sînt. E destul să le dai jos masca de rechin înfricoșător de pe cap și o să-i vezi costelivi și neputincioși ca un șiret. Nu, zău, nu înțeleg ce te frămîntă. Lasă-i în cloaca lor. Acolo se vor stinge, ca niște becuri arse. Misiunea noastră e alta, nu ne împiedicăm noi de niște bieți guvizi, care se bălăcesc printre nevoi. Pentru ei sînt undițele din trestie, pentru ei sînt grătarele improvizate.

Mașina începu să se hurduce, semn că intrase în Militari, trecînd peste șinele de cale ferată de la Cotroceni. Ajunseră la numărul 8, după ce întrebaseră în dreapta și-n stînga de strada Tezaurului. Aruncară cîteva priviri peste gardul de șipcă, ponosit. Cîțiva pomi în curte, o casă din chirpici, cam atît. O femeie ieși în fața casei și aruncă la rădăcina unui pom ligheanul cu zoaie. Curcubeul străluci pentru o clipă în acel decor sordid, semn că bunătatea, oriunde ar apărea ea, are strălucirea diamantului.

Profitînd de această întîmplare, Nicolae Pence puse această întrebare :

— Domnul Filipescu e acasă ?

Femeia spuse că nu, că este plecat în delegație și că urmează să se întoarcă peste două zile. Pence mulțumi pentru amabilitate, se urcă în mașină și echipajul se puse în mișcare.

— La morgă, spuse don George.

Pavel înghiți în sec. Se auzi un zgomot și mașina demară prin praf.

Capitolul șapte

FIȘĂ PERSONALĂ (I) CU ÎNSEMNĂRI

Dorin Filipescu se născuse în 1937, la puțină vreme după ce sosise știrea că tatăl lui, Florin Filipescu, murise departe de țară, într-un război care nu era al nostru. În loc să se prăbușească sub durere, mama viitorului inginer, pe nume Casandra Filipescu, născută Brahaș, strînse din măsele și după numai o lună dădu naștere unui băiat dolofan, pe care îl botează Dorin. Îl alăptă șase luni de la sîn, sperînd că astfel ceva din bunătatea ei va trece în acest unic vlăstar al unei familii greu încercate și cu convingerea că, odată ajuns în puterea vîrstei, Dorin Filipescu, fiul ei, va schimba alcătuirea strîmbă a lumii, că sfîrșitul vieții ei se va întîmpla într-o altă lumină, *binefăcătoare*, și nu ca aceea în care începuse. Dar, cum se întîmplă în mai toate poveștile, băiatul nostru fusese tîrît de viață pe alte cărări decît cele dorite de mamă, și în general de rude. În 1957, deci la 13 ani după evenimentele din vara lui 44, Dorin Filipescu număra 20 de primăveri, fiind, fără nici o exagerare, un produs nou, al noii societăți. Cum e și firesc, Dorin începe să lucreze mai întîi ca muncitor necalificat în atelierul mecanic al Fabricii „Timpuri noi". Sarcinile pe linie de organizație de

tineret se succed în același ritm cu calificările la locul de muncă. Începe să fie bine văzut, apreciat ca un băiat descurcăreț, ordonat și disciplinat. Este propus pentru un post de conducere în organizație, dar este surclasat cu puțin de un membru cu cîțiva ani mai în vîrstă. Cinci ani de zile îndeplinește o serie întreagă de sarcini, participă la cursuri de specializare, intră la facultate și devine în 1962 inginer constructor. Dar, în loc să se întoarcă la „Timpuri noi", casa lui adoptivă, dispare fără urme. Îl găsim la Buzău pentru o vreme, apoi la Dorohoi. În 1963 se însoară cu o fată din comuna Militari, pe care o cunoaște la o reuniune, în București.

Nicolae Pence făcu o pauză și trase o gură adîncă de aer în piept. În felul acesta putea să continue, îi dispărea și greața pe care i-o lăsase vizita la Morga. Iar vizita fusese un eșec. În acea zi nu intrase nimeni proaspăt. Numai vechituri. Don George Qvintul, cu o batistă la nas, verificase de două ori înainte de a pleca. Acum îi spuse lui Nicolae Pence, sorbind din cafea.

— Superb gest. Să te impui cu greu și cînd sosește ceasul să culegi rodul, să dispari. Dă-mi voie să-ți spun că începe să-mi devină simpatic acest Dorin Filipescu. Deci, din 1963, care a fost viața lui ?

— Exact din 1963 începe viața lui, continuă Nicolae Pence, neimpresionat de extazul prietenului său. Dă cu piciorul nu numai carierei, ci și vieții oneste. Într-un cuvînt, intră în afaceri. Începe să vîndă casele celor care plecau din țară, după ce în prealabil le cumpără pe prețuri simbolice. Ajutat de un prieten, pe nume Dumitru Vrăjescu, falsificator de acte, prieten care se recomandă colonel. Se proceda simplu : Aflau că o familie e gata să plece din țară și începeau presiunile, după o procedură sumară. Imediat ce oamenii vindeau toate bunurile, cei doi se prezentau la ușă și în jurul mesei, propuneau cumpărarea pe nimic a casei, în schimbul procurării fără nici o piedică a pașaportului. A doua zi se făceau actele. După o săptămînă, casa era vîndută, ca nouă. Nu trecea mult și aceasta era vîndută unei familii în căutare de lo-

cuință. Raportul cîștigului era, cu mici variațiuni, de 1 : 25. După un an de la începerea acțiunii, Dorin Filipescu era în posesia unui capital pe care nu întîrzie să-l folosească, mai întîi pentru a-și cumpăra o mașină, apoi pentru a cumpăra funcționari de stat. Teatrul operațiunilor se lărgește. De la case, Dorin începe să cumpere și să vîndă covoare, mobilă scumpă, bijuterii. Cumpărătorii sînt în majoritate oameni bine situați, aceiași oameni care acum îi înlesnesc lui Dorin Filipescu afacerile. Iar acum, cum bine ai aflat este în delegație. *Delegație.*

— Vrei să știi ceva, Nicolae ? Ei bine, nu-mi vine să cred. Sufletul meu naiv refuză să creadă că acest bărbat care se numește Dorin Filipescu, naiba să-l ia, se putea numi oricum, poate să ascundă un asemenea personaj. Ce vreau să spun ? Am fost la el acasă, ca niște învățători care se interesează de un elev pus pe tînjeală, i-am văzut casa, amărîtă ca și dorințele lui, i-am văzut nevasta, simplă, nevoiașă, îmbătrînită de necazuri (— cîți ani să aibă ?, „vreo 25", răspunde Pence), și am simțit cum mi se pune un nod în gît. Îmi ziceam, uite eu nu am probleme atît de mari, nici materiale, nici spirituale, am de toate și totuși sînt singur, măcar ei sînt doi și le vine mai ușor în fața vieții. Nu ai băgat de seamă că după ce te-ai suit în mașină am întors privirea într-o parte ca să nu mă vezi că sufăr. Și apoi, vii tu și îmi spui toată povestea asta și mi se face rușine de ce am gîndit atunci și îmi dau seama că trăiam în vila mea, sub un clopot de sticlă. E drept că acolo citeam și cunoșteam ce se întîmplă în lume. Iar asta îmi dădea încredere și mă liniștea. Ziceam că n-are nici un sens să mai ies pe stradă. Faptele oamenilor pleacă împreună cu ei în mormînt, dar ce este scris rămîne pentru totdeauna. Să fie faptele lor mai odioase decît chipul lor ? Ce îmi propui tu acum, cam asta ar vrea să însemne. Și atunci cu astă cum rămîne ?

Don George începu să citească despre fapta eroică a unui bărbat care a salvat o casă de la incendiu. Reportajul era scris în primăvara anului 1965, publicat în revista „Flacăra".

Iar acum, lucrurile stăteau la fel.

Capitolul opt

O MOARTE CARE PROVOACĂ DISCORDIE

Sirena ambulanței se înfigea în aerul dimineții, lugubru. Depășise o mașină parcată lîngă trotuar, mașina unei grădinițe de cartier, și opri în cele din urmă în spatele unei Volgi negre, cu ușile date în lături. Doi sanitari săriră din ambulanță, însoțiți de un doctor. Trei polițiști se aflau pe trotuar, discutînd, notînd în carnete. Cîțiva bărbați și o femeie dădeau declarații.

— Faceți loc, vă rog, spuse medicul; oamenii de pe trotuar se dădură într-o parte, ascultători. Ce dracu s-a mai întîmplat ? spuse doctorul Emilian Vrînceanu.

— E unu terminat în mașina aia, îi răspunse un ofițer cu indiferență. Cred că nu i-a mai plăcut viața, adăugă ironic. Vreo complicație amoroasă, probabil.

Doctorul Vrînceanu se îndreptă spre o mașină destul de arătoasă, parcată tot lîngă trotuar, dar imediat după colțul străzii. Deschise portiera Renaultului și în afară de aerul de nerespirat din interior mai observă că pe scaunul șoferului un bărbat relativ tînăr înțepenise într-o poziție comodă, de parcă urmărea un spectacol de operă. Nu-i fu greu doctorului să constate decesul bărbatului. Intoxicare cu gazele de eșapament. Pe fereastra din spate a automobilului intra un furtun de aspirator al cărui capăt se îmbuca perfect peste țeava de eșapament a mașinii. Motorul fusese oprit de un polițist, probabil, iar cheile atîrnau în contact. Nici un semn de violență nu indica existența unei lupte. Cîteva ziare se aflau neclintite pe bancheta de lîngă șofer, o scurtă de piele, pe bancheta din spate. O servietă cu catarame, lîngă scurta de piele. Un breloc atîrnînd de oglinda retrovizoare, o agendă în torpedou.

Emilian Vrînceanu trînti portiera, îndreptîndu-se spre ambulanță. Trecu pe lîngă polițiști și unul îl întrebă de ce a murit. „De pneumonie", spuse încruntat doctorul. „Afară rece, gazele calde..." „Aha, spuse polițistul. De, dacă nu s-a îngrijit de sănătate, asta să-i fie învățătură

de minte". Rîse, vîrîndu-şi bloc-notesul în buzunarul de la piept al vestonului.

— O să-l luăm cu noi, să-i punem unele întrebări, spuse doctorul.

— Doctore e-al tău în întregime. Dacă recunoaşte e în regulă, spuse locotenentul amuzat. Era un bărbat frumos, cu ochelari fumurii, cu mustaţă.

— O să-ţi trimit raportul după autopsie, adăugă doctorul Emilian Vrînceanu.

Făcu semn sanitarilor să ia cadavrul şi să-l ducă în ambulanţă. Cei doi sanitari, unul mare cît un zid, altul mai pirpiriu săltară o targă şi se îndreptară după colţ, spre maşină. Îl puseră pe targă ca pe un sac de cartofi. Apoi îşi împărţiră locurile.

— Eu îl iau de la cap, tu de la picioare, spuse malacul. La următorul facem invers.

Ambulanţa intră pe bulevard în viteză, cu sirena deschisă. Poliţiştii continuară să-şi facă meseria cu conştiinciozitate, notînd fiecare apreciere a celor care într-un fel erau martori. Spun *într-un fel* deoarece nimeni, cel puţin aşa reieşea din declaraţii, nu văzuse întîmplarea ca atare, toţi insistînd asupra momentului secundar, acela al observării unui bărbat sprijinit pe banchetă, în faţa volanului, care părea că doarme, dar ce le atrăsese atenţia fusese furtunul care intra pe fereastra din spate şi motorul care mergea. Unii spuneau că şoferul nu se trezise nici la bătăile repetate şi puternice în parbriz. Asta îi îndemnase să dea telefon la poliţie, ceva spunîndu-le că nu e o joacă. Şi avuseseră dreptate. Erau mulţumiţi că avuseseră dreptate şi nu alertaseră organele de ordine degeaba, cum mai fac din păcate unii. Cînd Nicolae Pence şi Don George trecură prin dreptul echipajului care cerceta cazul descris mai înainte, auziră limpede despre ce era vorba. Şi nu le trebui multă vreme ca să înţeleagă ceea ce, la un moment dat, unul din poliţişti spuse unui coleg care se urcase în maşină.

— Consemnează, Grigore, că victima Dorin Filipescu nu este cunoscută de nici unul din martori. Nu e din cartierul ăsta.

Poliţistul din maşină notă în carnet, apoi spuse că ar fi timpul să plece, că el nu crede că mai sînt multe lucruri

de aflat. Locotenentul spuse că da, așa e, și după cîteva minute veni și el în mașină.

— Bă, să mor eu, cînd începi să-i întrebi pe ăștia un lucru îți toarnă o groază de chestii de-ți vine să-ți iei lumea în cap și să scapi de ei. Nasoală treaba cu băiatu. La 28 de ani să mori asfixiat în mașină nu-i de colo. O fi lăsat pe una borțoasă și-o fi vrut să scape după aia de ea și pesemne că fata o fi avut un frate mai mare căruia nu i-a plăcut cartea. Acu, a găsit ce-a căutat, spuse ofițerul ștergîndu-și ochelarii.

— Mai dă-l, mă, în mă-sa, spuse celălalt. Hai Marine, bagă mare că ne prinde prînzu pe stradă.

Mașina demară greoi, semn că trebuia să intre mai demult în reparații capitale, dar cineva nu se îndurase.

— Ai auzit ce-am auzit și eu ? îl întrebă don George pe Nicolae Pence.

— Ba bine că nu, răspunse Pence. Dar să nu mă pui să o anunț pe nevastă-sa.

— Lasă că are cine. Noi să pornim *înainte*, căci într-acolo se află monștrii cu șapte capete care îmbîcsesc totul în jurul lor, spurcînd aerul și apa, pămîntul și bucatele pe care pun mîna. Și liniștea nu mi-o pot găsi cîtă vreme tot ce e putreziciune printre bine și curățenie nu va dispare. S-o pornim deci, spuse don George arătînd cu degetul înainte, ridicînd brațul, drept, ca o lance.

Era impunător așa, cum stătea ca un cavaler pe trotuarul pietruit al orașului, chiar dacă n-avea un cal sau măcar o armură. Era și caraghios, fiindcă hainele îi atîrnau pe el, ca niște cîrpe de vase. Văzîndu-l atît de înverșunat, Nicolae Pence îi propuse lui don George o ciorbă de vacă, și nu la restaurant, ci chiar la el acasă, pe strada Antim, invitație pe care directorul o acceptă cu entuziasm.

— Auzi, Nicolae, tu ar trebui să te însori, mă băiatule, să învețe și femeile cum se face borșul de văcuță, spuse don George, plescăind cu plăcere din buze. (Fierbinte, gustos, borșului nu i se putea reproșa nimic, cu atît mai puțin celui care îl preparase.) Mai ales, continuă don George, că acum n-ar avea cum să mai zică, ca-n vremea războiului, că n-au una sau alta. Acum au de

toate dar degeaba, dacă n-ai știința aceea inefabilă, n-o să-ți iasă niciodată un borș ca ăsta. Poți să-mi mai pui un polonic, dar fără carne, că m-am săturat de ea.

Mîncară o vreme fără să schimbe impresii. Apoi privind peste umărul său, în stradă, don George spuse :

— Urîtă moarte a avut. Poate că, dacă îl întîlneam înainte lucrurile ar fi luat o cu totul altă întorsătură. Cu puterea mea de seducție cred că i-aș fi putut arăta unde greșește, și calea cea bună, de urmat. Îmi devenise simpatic indiferent ce făcea, să știi.

— Sînt foarte curios să aflu cine avea interes să dispară Dorin Filipescu, ce s-a camuflat prin moartea lui și ce s-a rezolvat o dată cu dispariția omului pe urmele căruia ne aflăm noi. Trebuie să recunoști că a avut ghinion, nu ? Prin el puteam ajunge departe, spuse Nicolae Pence, spălînd cele două farfurii. Mai poți să mănînci și un ostropel cu carne de porc ? întrebă gazda.

— Nu e sănătos, dar să ne bucurăm că este, spuse don George.

— Și eu care mă așteptam să refuzi.

Pence puse bucatele pe masă și casa se cufundă iarăși în tăcere. Se auzeau doar furculițele, cuțitele și înghițiturile. Afară începu să bată vîntul, ridicînd nori de praf pe străzi.

— Aha, vine ploaia, spuse Pence, fie binecuvîntată, că n-a mai fost de mult.

Se sculă de la masă și închise ferestrele care se pocneau de pereți. Apoi începu să plouă violent. O ploaie de vară și nimic mai mult. Cu fulgere și tunete. Cu toată recuzita.

— Cred că sînt mai multe variante, spuse don George, așa că hai să le luăm pe rînd.

Directorul avea chef de vorbă. Nicolae îl asculta, ca de obicei. Nu avea nimic de pierdut.

— În primul rînd este Dumitru Vrăjescu, complicele lui. De la el putem afla destule lucruri interesante. Trebuie să fie un personaj fermecător, uns cu toate alifiile. Dacă e falsificator, precis că se ascunde sub alt nume, cu acte în regulă de fiecare dată. Nu este exclusă posibilitatea

unei răfuieli între prieteni. La împărțirea banilor obținuți din vînzări Dorin Filipescu își cere partea, care de data asta vrea să fie mai mare. În ultima vreme a umblat mai mult, prin țară, documentarea l-a costat benzină și apoi alergătură, sondarea pieței, ieșirile la restaurant cu cei pe care trebuia să-i ajute să plece din țară costau, fiindcă trebuia să le intre sub piele, să le cîștige încrederea și așa mai departe. Dorința lui era explicabilă, dar nu reușea să-l liniștească pe asociatul lui, Dumitru Vrăjescu. Acesta din urmă, cartofor și afemeiat, avea și el cheltuielile lui, vitale. O ceartă izbucnește între cei doi, provocînd discordie. La ultima afacere, Dorin îi dă lui Mitică o treime din bani fără nici o altă explicație. Mitică i-o plătește după cîteva zile. Știindu-l plecat la Tîrgoviște îl așteaptă lîngă podul Constanța, la întoarcere. Cînd îl vede apărînd pe șosea îi face semn. Dorin oprește mașina și deschide geamul. Lăsînd impresia că a dat totul uitării Dumitru Vrăjescu îi spune ceva, apoi îi pune pe față o compresă cu cloroform, iar după ce acesta adoarme fixează pe țeava de eșapament un tub flexibil de plastic și-l strecoară pe geamul portierei din spate. Motorul merge în ralanti, lucrul acesta neajutîndu-l cu nimic pe omul nostru.

Don George făcu o pauză, dînd peste cap un pahar cu apă de la răcitor.

— Așa se explică lipsa oricăror semne de luptă în mașină. Altminteri nu cred că Dorin al nostru l-ar fi lăsat pe Mitică să-și facă treaba nestingherit, ba mai mult să se uite în altă parte ca nu cumva să-l vadă pe prietenul lui fixînd furtunul în spate. De asta își dă seama și un copil, conchise don George.

— Ai vorbit ca în cărți, și-mi place, spuse gînditor Nicolae Pence. Numai că sînt o serie de lucruri neclare. Nu te supăra dar mă pun în postura cititorului care nu e dornic sau nu-i convine în nici un chip să fie dus de nas. De aceea vin și te întreb de unde ești atît de sigur că a fost între ei o ceartă. Poate că unul din ei a vrut să scape de celălalt, intuind că vremurile erau propice pentru afaceri pe cont propriu. Nu spun cu mîna pe inimă că Dorin a vrut să scape de Mitică Vrăjescu, că acesta a

simțit și i-a luat-o înainte. Pot fi contrazis. Spun doar că tregedia a fost mută, fără dialoguri în contradictoriu, fără pumni, fără amenințări. Cei doi au plecat împreună la Tîrgoviște ca doi buni prieteni, fiecare plănuind cîte un gînd criminal. Dorin încearcă să-l calce cu mașina pe Mitică, undeva imediat după ieșirea din Tîrgoviște. Pretextînd că are ceva la motor, Dorin îl trimite pe Mitică să se uite la bujii. Și apoi pornește brusc mașina cu intenția de a-și zdrobi prietenul sub roți. Norocul lui Mitică este că sare instinctiv într-o parte. Dorin își cere scuze, dînd vina pe motor. Reține că dacă i-ar fi reușit manevra, noi reușeam să stăm astăzi de vorbă cu *Dorin Filipescu.* Iar el ne-ar fi spus ce prieten bun are în persoana lui Mitică Vrăjescu. Și cînd i-am fi spus că a murit, ar fi plîns așa, ca un bărbat, și ar fi purtat doliu. Dar n-a fost să fie. Cel norocos a fost Vrăjescu. Cînd i-a propus lui Dorin puțin timp înainte de a intra în București să tragă un pui de somn, propunerea părea firească. Nefiresc a fost tot ce a urmat. Adormit, Dorin n-a mai simțit nici compresa adormitoare, nici gazele ucigașe. Mitică a avut grijă să aranjeze lucrurile în mașină, astfel încît să dea impresia că omul a fost tot timpul singur la volan. Meticulozitatea unor asemenea indivizi te poate conduce spre concluzii cîteodată eronate. Poți scăpa printre degete acel amănunt individualizant care certifică implicarea unei persoane într-o acțiune. Numai cine e orb nu vede cu limpezime scenariul lui Dumitru Vrăjescu. Este ?

Trase aer în piept și zîmbi mulțumit. Ca personaj se descurca destul de bine printre hățișurile vieții. Erau alții care nu se puteau strecura și aceia erau din carne și oase, tremurau lîngă vreo femeie și făceau cine știe ce prostii chiar atunci cînd era nevoie de fapte exacte și raționale. Personajele mele mai discutară o vreme aducînd tot felul de completări la supozițiile pe care le avansaseră în legătură cu dispariția neașteptată a lui Dorin Filipescu. Cui urma de fapt să-i vîndă Filipescu imobilul de pe strada Antim 13 ? Unui complice sau unui novice ? Sînt mereu prezenți tot felul de băieți gata să ciupească și ei cîte

ceva, resturi de la masă. Nu e umilință în gesturile lor abjecte, ci impertinență, semănînd cu aceea a hoțului prins cu mîna în poșeta unei femei și care țipă că e om cinstit. Toate visele li se realizează. Sînt alții cărora nu le iese nimic, pionii care nu se vor transforma niciodată în regină. Tabla de joc e prea strîmtă pentru ei. Cei nesătui, care călcau onoarea și bunăstarea în picioare, nerăbdătorii, strîng totul la piept, bunuri și femei, cu o violență care o întrece pe cea a balenelor ucigașe, orca.

Deci don George putea bănui că imobilul de pe strada Antim va ajunge în posesia unui astfel de personaj. Era în fond o lume a personajelor pornite în cursă.

Deocamdată ploaia spăla cartierul liniștit din apropierea cheiului Dîmboviței și cei doi prieteni își puteau expune ipotezele nestingherîți, în primul rînd pentru că se aflau sub pavăza celui ce le dăduse viață, autorul. Iar eu vegheam ca nimic să nu li se poată întîmpla. Fulgerele despicau lumea în două, pentru o fracțiune de secundă, apoi ea se unea, recăpătînd frumusețea dinainte.

— Putem deci admite că prin eliminarea din joc a lui Dorin Filipescu s-a creat un loc pentru un nou-venit cu aspirații crescute. E ca la admiterea la facultate. Dacă unul cade, se face loc pentru altul.

— Nu te contrazic, spuse Pence. Și totuși ce rost a avut eliminarea lui Filipescu ? Un altul îi putea lua locul în liniște, printr-o simplă rocadă. Asta e viața. Se temuse cineva de reacția ulterioară a lui Filipescu ? Ce ar fi putut el dezvălui ?

Aici cei doi recunoșteau tacit că o discuție cu victima ar fi fost binevenită. În lipsa ei, don George luă inițiativa.

— Parcă au trecut cîțiva ani de cînd credeam că viața noastră liniștită este tot atît de netulburată precum este apa într-un pahar. Aproape că mi se pare că am fost un copil închis într-o cameră cu jucării de unde n-am ieșit secole de-ar rîndul, timp în care lumea și-a văzut de cursul ei, netulburată. Parcă am ieșit de acolo și nu mai recunosc pe nimeni. Nimic nu se mai potrivește cu ce știam eu. Nici măcar jucăriile. Ele sînt mai bune și mai străine. Iată-mă, acum, scumpe Nicolae, în mare parte datorită limpezimii minții tale care nu poate fi înșelată de

nimic şi de nimeni, în faţa vieţii, dezbrăcat şi gol. Exact ca într-un vers de Queen : „Nu pot rămîne singur în faţa vieţii / Salvează-mă, salvează-mă, Oh / Sînt dezbrăcat şi departe de casă". *Save me.* Frumoasă melodie. Dar să nu închidem ochii şi să nu ne lăsăm înşelaţi. Un personaj de roman nu poate fi niciodată înşelat. Şi ca să revenim la ale noastre, iată motivele pentru care pot pune mîna în foc. Filipescu avea relaţii, nu era chiar de la marginea drumului. Zbaterea acestuia ar semăna cu zbaterea unei muşte prinse în pînza unui păianjen. Nu deranjează pe nimeni. Aşa că, eu cred că mort ar fi arătat mai bine. A dispărut o muscă, trăiască musca. A dispărut păianjenul, trăiască păianjenul şi aşa mai departe. Următorul pas, mai spuse don George, este găsirea lui Dumitru Vrăjescu, un lucru destul de dificil, după părerea mea, dar nu imposibil. Prin el ajungem în vizuina lupului care mănîncă în fiecare seară cîte o scufiţă roşie.

Se întinseră pe pat, ascultînd în tăcere, bătaia ploii pe acoperişuri, prin Bucureşti. Apoi, parcă oprită cu mîna, ploaia se potoli, aşa cum se potoleşte o femeie bătută de bărbatul iubit. În urma ei rămase aerul curat şi liniştea de care avea atîta nevoie metropola. Bucureştiul avea nevoie de aşa ceva. Don George aproape că aţipise. Nicolae Pence deschise larg ferestrele, lăsînd loc aerului în camera strîmtă. Acesta pătrunse liber ca un cal sălbatic într-un ţarc prea strîmt. Se zbătea între pereţi, sforăind, aruncînd din picioare şi scuturîndu-şi coama peste tablourile atîrnate pe pereţi.

Apoi vine timpul să vă spun că o bătaie în uşa de la intrare îi făcu pe cei doi prieteni să-şi dea seama că se înserase. Pence se duse la uşă, o deschise. În vestibul intră un bărbat cam de vreo 50 de ani, neras, îmbrăcat într-o cămaşă albă cu mîneci scurte.

— Cine e, Nicolae ? întrebă don George, ridicîndu-se într-un cot, căscînd.

— Dumitru Vrăjescu, domnule, spuse omul în locul lui Nicolae Pence.

Privea într-o parte şi părea că suferă.

Cum spune poetul : „Simt şi sufăr".

Capitolul nouă

O MASĂ ROTUNDĂ

Emilian Vrînceanu formă un număr de telefon. La celălalt capăt al firului răspunse locotenentul Tudor Crevedia.

— Zi bătrîne, spuse locotenentul, a vorbit mortu ?

Avea chef de glume, deşi se adunaseră pe biroul lui o grămadă de dosare care mai care mai urgente.

— Totul este să ştii cum îl întrebi, îi răspunse doctorul cu aceeaşi monedă. Tudore, fii atent, mîine îţi trimit şi raportul meu, acum îţi spun în cîteva cuvinte despre ce e vorba. Omul tău, Dorin Filipescu, nu prezintă nici o lovitură, nici o urmă de agresiune asupra lui. Moartea a venit prin asfixiere, cum ţi-am spus pe stradă, dar înainte de asta a fost adormit cu cloroform. Am descoperit în sînge urme de cloroform. Cineva i-a aplicat un pansament cu cloroform pe faţă şi apoi i-a vîrît gazele pe gît.

— Hopa, lucrează băieţii ca la carte, spuse locotenentul. Ehe, unde sînt vremurile alea cînd asasinul îşi aştepta victima la colţ de stradă şi-l miruia cu paru-n cap. S-au dus, dolofanele de ele.

— Mai departe, spuse doctorul Vrînceanu. Moartea s-a produs cu puţin timp înainte de a se ridica soarele pe cer, cam pe la 5. Victima mîncase bine seara, băuse destul de zdravăn, suficient însă ca alcoolemia să fie, dimineaţă, 1,35 la mie.

— Auzi, bătrîne, tu cît o ai acum ? întrebă rîzînd Tudor.

— Să fii sănătos, că mi-a trecut. Oricum, ţuica lui madam Covalciuc n-are egal. Mi-a dat trei sticle şi pentru acasă, aşa că te aştept, spuse doctorul.

— Cum se lasă seara sînt la tine, spuse Tudor Crevedia, nu dau eu cu picioru la invitaţii de astea. Nici nu ştiu de ce fac unii filme sau de ce scriu cărţi. Cine mai are timp astăzi de aşa ceva, cînd sînt atîtea alte distracţii pe lume. Şi a ieşit ceva cu baba ?

— Du-te dracu de gerontofil, că-mi vine să vărs.

— Hai, bătrîne, că e bună, dă-o-n măsa de capitalistă, face bărbatu-său niște haine de-ți dă prin gînd tot felul de prostii, adăugă locotenentul rîzînd. Așa, și ?

— Am crezut tot timpul că mîncarea și băutura au avut ceva în ele, dar îți spun că mi-a luat ceva verificarea, erau perfect curate. Singura prezență curioasă este cloroformul, spuse doctorul.

— Da, probabil că cineva l-a pus să-l miroasă și apoi l-a rugat să tragă pe nas și niște gaze de eșapament. Oameni buni, ascultă-mă pe mine, o să ne ia dracu de atîția oameni buni. Bine, bătrîne, să-mi trimiți mîine raportul să-l pun la dosar, dracu să-l ia. Oricum diseară sînt la tine să uităm de tot, tu de stomacul lui Dorin Filipescu și eu de toți pungașii. O să vin și cu niște fete drăguțe, cu liceul terminat, care știu niște poezii cum n-ai auzit. Cu ele în brațe, glumele voastre scabroase de mediciniști nerușinați or să ți se pară nesărate, o să vezi, promise locotenentul Tudor Crevedia.

Emilian Vrînceanu nu avea nimic împotrivă. Îl cunoștea pe locotenent, avea pasiune numai pentru filoloage. Astea erau crema, zicea el. Numărul unu în Capitală.

— Tu ai mai aflat ceva de la martori ? întrebă doctorul bine dispus.

— Nimicuri, parcă sînt speriați de bombe. Cînd știu ceva spun că nu știu nimic, iar cînd nu știu îți împuie capul cu tot felul de gogoși. Niște imbecili. I-a uitat dumnezeu la uscat pe sîrmă. După ce-ai plecat tu cu ambulanța, am mai stat puțin și m-am cărat și eu. Asta e. Nu uita, da ? Ieși cu țuica pe piață, iar eu ies cu fetele.

— O.K., spuse doctorul. Te-aștept pe la opt.

— Perfect, zise locotenentul. La opt. Salut !

— Salut, te-aștept. Salut !

Sfîrșitul părții a doua.

PARTEA A TREIA

Capitolul zece

FIŞĂ PERSONALĂ (II) CU ÎNSEMNĂRI

Bărbatul era puţin adus de spate, negricios la faţă, cu doi negi pe obraz, în jur de 50 de ani. Avea de fapt 53. Intră în sufragerie şi se aşează pe un scaun, punînd mîinile, obosit, pe masă. Deşi arăta în putere, acum avea înfăţişarea unui om sfîrşit, împovărat de ani. Îi privi pe cei doi bărbaţi, căutînd în privirile lor un pai de care să se agaţe.

— Dumneavoastră sînteţi tovarăşul director George Qvintul ? întrebă el în cele din urmă uitîndu-se la Nicolae Pence.

— Da, spuse Pence, cu ce vă pot fi de folos ?

Don George se ridică de pe divan, băgîndu-şi cămaşa în pantaloni. (Tovarăşul, se gîndi. Ce nostalgie.)

— Şi dînsul, continuă Pence, este prietenul meu Nicolae Pence, mic-producător, face borş şi încă unul foarte bun, nu-i aşa ? Don George dădu din cap. Şi totuşi cu ce vă pot ajuta ? reluă Pence întrebarea, mai ales că bărbatul privea dezorientat în jurul lui.

— Mă numesc Dumitru Vrăjescu, spuse a doua oară bărbatul, cu un aer vinovat în glas, deşi preferam să fiu mort. Tovarăşe director izbucni el aproape violent, singura speranţă la dumneavoastră se află, sînteţi singurul om care mă poate ajuta. Fiul meu se află în mare pericol. Pe fiul meu îl pîndesc din umbră duşmanii. Să nu mă întrebaţi cum arată ei. Nici nu mă interesează. Singurul lucru pe care îl cer de la dumneavoastră cu ultimele mele puteri de tată, de părinte însingurat, este să-i întindeţi o mînă de ajutor băiatului meu, Dumitru Vrăjescu, inginer

constructor, acum fără lucru , de fapt se ascunde, îl ascund eu.

Nicolae Pence şi don George nu ştiau ce să mai creadă. În mijlocul acestei surprize omul cerea directorului un post pentru băiatul său, la fabrica de încălţăminte.

— O cunosc pe femeia care face curat în biroul dumneavoastră, ea mi-a spus că sînteţi un om de aur, care ajută pe cei aflaţi la ananghie. Dumneavoastră şi „România Liberă". Or, în situaţia în care se află, fiul meu are nevoie de acoperire, într-un loc anonim. Un post de muncitor necalificat, de magazioner sau de orice altceva. Sînt gata să fac un efort material pentru asta, adăugă părintele cu o privire chinuită.

— Bine, omule, spuse Nicolae Pence, să treacă mîine pe la mine pe la birou. Să văd ce pot face.

Dumitru Vrăjescu se repezi la mîna lui Nicolae şi înainte ca acesta să poată reacţiona, bărbatul i-o prinse în mîinile lui şi i-o sărută pătimaş.

— Mulţumesc, sînteţi salvatorul unei familii nenorocite, spuse bărbatul cu vocea sugrumată de emoţie. Să vă dea dumnezeu sănătate.

— Fii, omule, serios, ce dracu, fac şi eu ce pot, nu ţi-am promis nimic. Vreau să ştiu acum însă două lucruri : Îl cunoşti pe prietenul băiatului dumitale, Dorin Filipescu ? Şi unde se află acum băiatul matale ?

Dumitru Vrăjescu înghiţi de două ori în sec, apoi spuse. Calm.

— Nu am auzit pînă acum de numele ăsta. Cît despre băiatul meu, se află acum la hotelul Palas, la camera 112, figurează la recepţie pe numele Sorin Dănescu. Vă mulţumesc încă o dată, acum plec să-i spun vestea bună. Să se radă şi mîine să vină la dumneavoastră, domnule director.

Strînse mîna lui Pence şi plecă aşa cum venise, adus din spate, ponosit, împovărat de ani.

— Cred că am o faţă de director bun la suflet, nu ? Nicolae Pence izbucnind în rîs. Sau de dictator.

Don George îl privea amuzat, teatrul care durase aproape o jumătate de oră îl înviorase, scoţîndu-l din starea de apatie în care îl tîrîse ziua ploioasă de vară. Spuse :

— Eu mă duc să văd ce-mi face borşul, poate trebuie să mai pun ceva apă în borcane.

— Aoleo, sări ca ars Pence, ferească sfîntu de aşa ceva. Nu te băga pe borşul meu că mă nenoroceşti, îmi iei piinea de la gură. Sau te-a privatizat ?

După aceste glume, dădură frîu liber gîndurilor care îi frămîntau.

— Cum dracu a ajuns ăsta la mine, spuse Nicolae, hai că la tine mai înţelegeam, dar la mine ? Da, o să aflăm.

Don George spuse :

— Tu îl crezi că nu a auzit de Dorin Filipescu ?

— Vrei să ştii ceva ? Bătrînul e mai hoţ ca toţi, chiar decît fi-su. Greşeala lui este că atunci cînd a venit în casa unui borşar, n-a ştiut că noi ştiam chiar şi ce ştia el. *Şi mult mai bine.* Trebuie să fiu la grădiniţă să nu îmi dau seama că bătrînul ştie de Dorin, mai mult, că ştie şi că fiu-su l-a lichidat. Frumoasă mişcare a avut ! Să vină aici şi să ne înmoaie inimile, smulgîndu-şi părul din cap, implorînd ajutor. Mai ceva ca în romanele poliţiste. Mai mult ca sigur că tatăl şi fiul lucrează împreună. Cu atît mai rău pentru ei.

Nicolae Pence tăcu, arătînd astfel că a terminat ceea ce avea de spus. Don George în schimb prinsese gust. Avea chef de vorbă.

— Eu mă întreb ce ne-ar fi dezvăluit Dorin Filipescu dacă apucam să stăm de vorbă cu el. Mai mult ca sigur că ne-ar fi pus în braţe o seamă de amănunte despre prietenul lui, despre cel care îl acoperea, despre afacerile în care erau aceştia implicaţi. Şi pot să pun mîna în foc că aceleaşi lucruri le ştie şi Mitică Vrăjescu junior. Cu siguranţă că nu a fost decît un instrument în mîna unui grup de oameni care îl manevrau. Nu cred că am pierdut încă, mai avem timp să aflăm lucruri noi din chiar gura lui Mitică al nostru. Deocamdată fii atent cam ce fişă are omul nostru, aşa cum am primit-o de la prietenul meu, Traian Tecu.

A fost condamnat de cîteva ori pentru fals în acte publice. De cîteva ori a falsificat diplome universitare. Mulţi aveau nevoie de aşa ceva. Omul a fost închis, dar inşii respectivi au rămas pe locurile lor, reuşind să se

descurce în fața organelor de control, bineînțeles punînd în funcțiune cablurile ascunse ale relațiilor. După ultima ispășire a pedepsei s-a hotărît să abandoneze genul acesta de falsuri, înlocuind o veche ocupație cu alta care îi aducea un venit mai substanțial și posibilitatea intrării în alt joc. Pentru că rîvnea, asemenea unui bucătar care vrea să stea la masă cu stăpînul, să intre într-un joc al serviciilor reciproce, lucru ce i-ar fi asigurat un viitor promițător și, de ce nu, o poziție superioară. Astfel ajunge tovarășul de afaceri al lui Dorin Filipescu. Lui îi revine sarcina de a pune pe picioare, spre vînzarea ulterioară, imobilele negociate de Filipescu. Falsificînd o legitimație de inginer constructor începe să comande la diferite șantiere materiale de construcție în vederea renovării diferitelor clădiri care aparțineau unor cunoscute întreprinderi bucureștene sau din provincie. Toată lumea își poate închipui că materialele de construcție nu ajungeau decît în posesia lui Dumitru Vrăjescu, a inginerului, care cu calm și îndemînare le folosea la renovarea caselor ce urmau să fie vîndute. Lucrările mergeau bine, cei serviți acoperind într-un fel sau altul activitatea celor doi. În casele celor plecați și renovate apoi din cap pînă în picioare se mutaseră, pe rînd, directori, avocați, ingineri, medici. Nu puteau să se plîngă de prețurile prea pipărate, în primul rînd pentru că dispuneau de bani, posturile lor cheie aducîndu-le, pe lîngă privilegii, și avantajele inerente, și venituri materiale umflate. Și în al doilea rînd, pentru că imobilele în care se mutau erau adevărate palate, cu grilaje de fier forjat, imitații medievale, cu cîteva caturi, cu vestibuluri pardosite cu marmură, măsurînd cît două camere la un loc ale unei familii cu patru copii, cu pereți tapetați în mătase, cu scări interioare și balustrade din mahon, cu draperii înalte de catifea, care ascundeau curioșilor bunăstarea dinăuntru. De obicei cele șase camere sau opt erau decorate cu lambriuri de fag. Terasele erau căptușite cu parchet lustruit, iar pardoseala din marmură îți dădea de fiecare dată senzația că este udă. În recondiționarea lor inginerul Vrăjescu era un maestru. Dacă n-ar fi avut patima jocului și pe cea a femeilor, putea aspira la un post mult mai avansat, așa, cei care îl

susţineau o făceau, fără însă să-i acorde şanse foarte mari. De priceperea lui erau însă mulţumiţi. Îl recomandau tuturor celor care pretindeau o locuinţă pe măsura situaţiei lor sociale. Ultima locuinţă predată la cheie, fusese una pe strada Pavajului, la numărul 48, din cartierul aflat prin preajma stadionului Dinamo. Proprietarul era acum şeful de personal de la întreprinderea de piese de schimb „1 Mai". Numele urmează să-l aflu mîine, spuse don George. Se confirmă că după moartea lui Filipescu, inginerul Mitică Vrăjescu urma să vîndă pe cont propriu imobilul din Antim 13. Aproposito, iubite Nicolae, ştii cît valorează bordeiul ăsta de peste drum ? Pence dădu din cap, n-avea idee. Doar două sute douăzeci de mii. O nimica toată. Aşteaptă să-l vezi renovat şi pe urmă mai vorbim. Înmulţim cu zece.

Tăcură o vreme, apoi Nicolae Pence puse o întrebare la care nu se aştepta nici chiar el.

— Don George, pentru că tot veni vorba de casa asta, pe unde crezi că au putut să dispară ăia trei care au intrat în ea ? Că doar n-au luat-o precum cîrtiţele pe sub pămînt.

Nimeni nu dădu vreo explicaţie. Don George îşi continuă monologul :

— Reuşise să-şi facă o mulţime de cunoştinţe care îl ajutau. Într-un an era să ajungă din nou în închisoare, dar nu numai că a scăpat, ci şi întreaga reţea, care era să fie descoperită, a rămas teafără. Atunci, din pricina unui revizor pus pe căpătuială, avid de bani, întreaga afacere scăpase de un control sever, care putea duce la dezvăluiri senzaţionale. A dat omul nişte amenzi, dar a renunţat să intre în miezul problemei. Eu zic că ăsta a fost un noroc. Toţi cred că au răsuflat liniştiţi. Oare ce revizor va urma ? Dumnezeu ştie, mînca-l-ar tata de băiat clarvăzător. Se pare însă că sfătuit de cineva inteligent, inginerul fără lucru, Vrăjescu, s-a hotărît să se încadreze în cel mai anonim post, pentru a nu fi agăţat cumva de poliţie. Oricum era suspect, aşa liber profesionist, un parazit trăind pe picior mare. Era destul să se întrebe de unde are bani pentru jocurile de cărţi, dacă era prins. Aşa că bunul său tată se gîndeşte să-l încadreze

undeva. Şi acum vine cea mai comică parte a fişei lui. Prin diverse cunoştinţe, incluzînd şi femeia de serviciu de la noi, bătrînul Vrăjescu se hotărăşte să-şi angajeze băiatul chiar la întreprinderea mea. Îţi poţi închipui o ironie a soartei mai valoroasă ca asta ? ! E ca şi cum un individ urmărit de poliţie s-ar duce la o circă să-şi schimbe buletinul de identitate. Şi cum îţi spuneam, pînă la urmă ne-a surîs norocul. Ştim unde se află domnul inginer. Eu zic să mergem să-i facem o vizită, pînă nu află şi cei care îl caută. Şi îmi închipui că nu-l caută să-i dea premiul Herder.

— Vrei să mîncăm ceva ? întrebă grijuliu Nicolae Pence, măcar dacă plecăm la drum să avem stomacul plin.

Don George dădu din cap, în vreme ce gazda puse din nou mîncarea la încălzit. Casa fu iarăşi împînzită cu un miros îmbietor de mîncare gustoasă. Nu sînt vorbe goale, zău !

Capitolul unsprezece

O DUCESĂ FRUMOASĂ, ÎNŢELEAPTĂ, CINSTITĂ; FERMECĂTOARE ŞI DE NEAM BUN

Bucureştiul seara era o feerie. Culorile îi adăugau un plus de prospeţime, sentimentul că oamenii trăiesc într-un balon cu aer cald, netulburaţi de drame, de frivolitate şi splendoare. Perechile mergeau înlănţuite pe stradă şi îşi jurau, în general, iubire veşnică, ceva semănînd a romantism şi parnasianism, undeva la mijloc între „Love story" şi „Krammer contra Krammer". Numai că ei nu aveau nici o şansă să cîştige vreun *Oscar*. Se iubeau şi căutau să-şi spună iubirea la orice colţ de stradă. Tinerii cu părul în vînt rîdeau zgomotos, îmbrăcaţi în pantalonii lor strîmţi, din catifea reiată, privind fetele pe lîngă care treceau, cu un aer dulce, şăgalnic. Acestea se opreau dese-

ori din drumul lor şi se lăsau duse de valul parfumat al tinereţii care le chema. Moi, ca nişte ceasuri, ele cedau timpului fără regrete. La ce le-ar fi folosit acestea? Doar părinţii lor de acasă continuau să regrete gesturi, acţiuni, fapte. Ei nu puteau să se rupă de această vrajă a regretului care le măcina viaţa, cîtă mai era ea în casetele lor de aur. Copiii scăpaseră — şi de aceea aveau tăria şi forţa, deseori invidiate de trecători — de propriii lor părinţi.

— Copiii au de fiecare dată acea putere secretă care îi face să ne depăşească, spuse don George. (Vorbea personajul din el.)

— Au o experienţă care izvorăşte din puterea noastră secătuită, spuse Nicolae Pence. (Vorbea personajul din el.)

— Ne convine sau nu acest lucru, n-avem ce face, spuse George Cuşnarencu. (Vorbea autorul din el.)

Lumea se bucura de zilele ei şi îi lăsa pe cei tineri să elucideze marile mistere. Viitorimea adică. Pînă acolo însă, el se afla în umbră. Viitorul adică. În umbra caldă a serii de vară Nicolae Pence şi don George se îndreptau fără grabă spre hotelul Palas, din centrul oraşului. Peste puţin timp treceau pe lîngă terasa Casei centrale a armatei. Cam în acea clipă, adică atunci cînd mai aveau aproape două sute de metri pînă la locul propus, s-a întîmplat, ceea ce puţini gîndeau. Nici chiar eroii noştri nu gîndiseră.

Ieşind din restaurantul amintit, venind în calea lor, oprindu-se la cîţiva paşi în faţa lui don George, o apariţie tulburătoare făcu pentru cîteva secunde să dispară de pe chipul celor doi bărbaţi acea preocupată expresie care-i făcea atît de importanţi. Ce spun eu, sufletul lui don George îngheţă, corpul anchilozat refuzînd să-l mai asculte.

— Tu vezi? întrebă directorul, privind în jur şi căutîndu-l cu privirea pe Nicolae Pence.

Acesta cu mîinile în buzunare nu părea la fel de impresionat ca prietenul său.

— Văd, ei şi ce mare scofală, că doar n-am deschis azi ochii în lume, spuse dintr-o suflare Pence.

Femeia era foarte tînără, puțin peste 21 de ani. Înaltă și subțire, cu un corp fibros de atletă, avînd în plus niște sîni plini, acoperiți de un tricou alb, cu mînecile scurte. O fustă și ea scurtă lăsa descoperite aproape în întregime o pereche de picioare care puteau oricînd primi un premiu pentru lungime și suplețe. Era bronzată și atunci cînd se oprise în fața bărbaților își lipise mîinile de șolduri, privindu-i pe sub sprîncene. Un păr castaniu îi învăluia umerii, arătînd-o provocatoare, fără ostentație însă.

Ochii lui don George, albaștri, împreună cu tot corpul începură să freamăte sub impulsul unei neliniști lăuntrice. Nemișcat, spuse :

— Nicolae, poate văd tocmai ce nimeni nu vede, dar în fața noastră stă o ființă de pe altă lume, din alte timpuri, de mult apuse. Privește-o, uită-te bine la ea, este divină.

— Aș, spuse Nicolae Pence, mie nu-mi plac așa înalte. Și e cam schiloadă, nu vezi ce picioare are, ca două creioane.

Don George dădea din cap, zicînd *nu* la fiecare afirmație a lui Pence. Se împotrivea cu tot corpul.

— Vorbești prostii, iubite Nicolae. Făptura este mai frumoasă decît răsăritul soarelui, și decît Luna ascunsă privirilor, printre nori. Frumusețea ei radiind prospețime este a unei ducese care mai trăiește doar în cărți, în acele cărți care, glorificînd femeia, recunoșteau că lumea e bună. Și nu o să mă convingi de contrariu doar pentru că ție nu-ți plac femeile înalte. Farmecul ei rivalizează cu farmecul acelui zîmbet tainic al Giocondei. Numai cine are sufletul de piatră, numai cine e orb nu recunoaște că aceea care este acum în fața noastră este cea mai fermecătoare, cea mai frumoasă femeie din cîte există pe pămînt. Apoi, făcînd doi pași în direcția femeii care rămăsese în aceeași poziție cît timp don George vorbise, puse această întrebare.

— Dacă nu îndrăznesc prea mult, preacinstită doamnă a serii de vară, scumpă arătare care ar putea ucide și cel mai nevinovat zîmbet, dacă întrebarea mea nu îți jignește prea cinstitele tale urechi, ai putea să fericești un umil bărbat, aflat la cea de-a doua sa vîrstă, spunîndu-i care este cinstitul tău nume ?

Femeia îl privea pe bărbatul caraghios din fața ei cu un zîmbet în colțul gurii. Nu mai întîlnise pînă acum un asemenea specimen. Omul părea scăpat de la ospiciu. Se gîndi puțin, apoi spuse :

— Altisidora. Altisidora mă numesc, dacă asta vă ajută cu ceva.

— Ai auzit, spuse don George în extaz, Altisidora, poate să existe un nume mai frumos pe lumea asta ? Este exact pe măsura frumuseții sale pămînteşti. Cred că trebuie să-i mulțumesc cerului că mi-a scos-o în cale în seara asta.

— Mai bine i-ai mulțumi lui maică-sa care a îndrumat-o pe drumul ăsta, spuse Pence, plictisit de tirada lui don George. Ia mai dă-o dracu, tu nu vezi că fata are treabă, ce-i împui capul cu prostii ? La ea fiecare minut contează. Timpul e bani. Apoi apropiindu-se de urechea prietenului său spuse : Eşti nebun, nu te uiți la ea, e o prostituată. E flămîndă. Din astea găseşti destule. Ştiu şi eu un loc.

Dar don George nu se lăsa cu una cu două.

— Se vede de la o poştă că e cinstită şi de neam bun, ai auzit doar, se numeşte Altisidora. Corpul trebuie să fie la fel de curat cum trebuie să-i fie sufletul şi simțirea. Pe chipul ei se citeşte inocența, chiar fără ochelari. Fiecare linie a feței exprimă puritate şi bunătate. O asemenea femeie şi-ar găsi locul mai repede într-o icoană decît în brațele unui bărbat, care nu ar face decît să-i îndepărteze farmecul şi puritatea, dar fără să i le poată şterge vreodată.

Şi ca să-l convingă pe bărbatul care bătea cîmpii atît de intens, femeia îşi deschise brațele într-un gest care spunea că e gata să primească pe oricine la pieptul ei. Don George înțepenise definitiv.

— Don George, vino-ți în fire. Tîrfe din astea îți pot transmite cea mai sănătoasă boală de care nu mai scapi decît în mormînt. Ai auzit de SIDA ? Ce, crezi că a ieşit de la restaurant ca să se ducă la mănăstire ? şoptea Pence. Drumul ei duce la Lido. La Lido, don George.

— Ducesa inimii mele nu poate merge decît spre sufletul meu şi el va fi acolo unde se va afla şi ea. Iar eu voi merge în genunchi oriunde va merge ea, ca un sclav.

Poți să te duci să-i spui toate astea. Hai, du-te Nicolae, fii un prieten adevărat.

Nicolae Pence încercă să-i facă pe plac. Dar tocmai cînd se pregătea să pornească spre femeie, un bărbat îmbrăcat într-un costum bleumarin apăru din spatele lor, poposind exact în brațele deschise ale femeii. O sărută tandru pe gît, iar ea îi cuprinse mijlocul, dînd capul pe spate, chicotind. Perechea plecă aproape imediat spre Palatul Telefoanelor.

— Păcat că nu l-ai văzut pe tipul ăla uscățiv care se holba la mine, puteai să mori de rîs. Îndruga verzi și uscate, credeam că n-o să mai scap de el, și tu de-abia veneai, îi reproșa femeia, cu miere în glas.

— Acum o să spui că voia să te ia și de nevastă, rîse gros bărbatul. Că vroia să-și vîre nasul între sînii tăi.

— Da de unde. Stătea ca un bolovan și spunea că sînt o ducesă de neam bun, aș, lovit băiatu, lovit bine.

Rîse și ea amuzată.

— Oho și încă ce ducesă. De neam bun, cu școală, nu ca proastele de la Apaca. O sărută demonstrativ, ca un premiu. Hai mai repede că de-abia aștept să văd dacă ai uitat ceva. Trebuia să fim la Emi pînă la ora asta.

Grăbiră pasul.

— Poate mă răpea cavalerul ăla, mai spuse femeia.

— Tot degeaba. Nici o scofală.

O strînse de mijloc, semn că avea încredere în ea. În felul ei de a face dragoste. Și atît.

Don George puse mîna pe umărul lui Nicolae Pence, dezlipindu-și picioarele de pe asfalt. Parcă băuse o băutură tare.

— Trebuie să recunoști că numai îngerii mai au un suflet atît de curat ca al ei. Puritate și farmec. Nu întîlnești de două ori în viață o asemenea femeie. Deși ar merita. Aș sluji-o pînă la moarte.

Nicolae Pence o ținea pe a lui.

— Lasă că îți aduc eu încă o sută ca ea. Toate pure și pline de farmec.

— Ca ea nu, nu, ca ea nu există alta, spuse don George.

Coborau acum pe C. Mille, spre hotelul Palas. Doar nu ieșiseră la plimbare. Erau în misiune, dacă putem

spune așa. O misiune care nu suferea amînare, chiar dacă femeile frumoase ale orașului își deschideau florile ca niște nerăbdătoare regine ale nopții. Băieții nu aveau de ce să se plîngă. Nopțile să fie lungi și atît.

Capitolul doisprezece

O PETRECERE FĂRĂ CAMUFLAJ

— Intrați, intrați, spuse gazda cu amabilitate, dîndu-se bucuros la o parte pentru a face loc bărbatului și celor două femei.

— Salut, bătrîne, spuse Tudor Crevedia, ele sînt Altisidora și Magdalena. Doctorul le sărută mîna pe rînd și femeile se prezentară :

— Altisidora Panaitescu.

— Magdalena Pacea.

— El e domnul doctor Emilian Vrînceanu, băgați bine la cap, că cine știe cînd o să aveți nevoie de el.

Locuința lui Emilian Vrînceanu se afla pe strada Căderea Bastiliei, aproape de biserică. Era o clădire solidă, cu trei etaje, din care doctorul ocupa parterul. Apartamentul avea patru camere, înalte, spațioase, răcoroase. Jaluzelele trase păstrau răcoare în cele patru camere chiar și în zilele caniculare de vară.

— Emi, băiatule, poți să deschizi și tu nițel ferestrele să intre puțin aer. Nu de alta, da este un aer după ploaia asta care merită a fi respirat, spuse locotenentul. Voi, fetelor, așezați-vă pe unde puteți, simțiți-vă ca acasă, fără jenă.

Emi era la bucătărie unde pusese apa la fiert pentru patru cafele. Prietenul lui, Tudor, îi adusese niște cafea, cum numai la Paris se mai bea, așa spusese locotenentul, și adăugase : „Ascultă-mă pe mine, astăzi dacă nu jupoi tu primul, te jupoaie alții pe tine. Și îi jupoi fără milă, unu nu scapă, mama lor de bișnițari. Și așa, ăștia dacă vor, ne cumpără la kilogram." Peste cîteva minute doc-

torul intra în camera de zi cu o tavă de argint pe care se odihneau, aburind, patru ceşti de cafea. Între ele, strălucind cu reflexii de chihlimbar, o sticlă de wiskey, *White Horse.*

— E, aşa mai zic şi eu, face whiskiul ăsta din tine un armăsar mai nărăvaş decît ăla al lui Ştefan cel Mare. La toate te gîndeşti, bătrîne, spuse încîntat Tudor.

Emi făcu o mutră care vroia să însemne că nimeni nu e perfect.

— Da' trebuie să recunoşti că am venit şi eu cu o băutură mai ceva decît aia de import a ta. Marfă autohtonă care te îmbată după prima sorbitură.

Şi în semn de recunoştinţă strînse pulpa Magdalenei, desfăcîndu-i uşor picioarele. Femeia rîse amuzată de compliment. Era ceva mai plină în comparaţie cu Altisidora, fără să fie însă grasă. Avea carnea tare, musculoasă, cu pieptul masiv. Cu părul blond şi cu ochii albaştri arăta ca o păpuşă de plastic. Era îmbrăcată cu o fustă scurtă plisată şi cu o bluză albastră de satin. Zîmbea tot timpul în contrast cu Altisidora, care părea închisă în ea.

— Dora mi-a spus, pe drum, că n-a cunoscut pînă acum un doctor, zise Tudor privind-o în ochi, că nu şi-l putea închipui decît în halat alb, cu ochelari pe nas.

— E, o să cunoască astăzi, nu-i bai, dar din păcate fără halat, spuse rîzînd Emi.

Turnă cu grijă în pahare. Apoi invită lumea să bea.

— Deci, spuse Emi, pentru doctorii fără ochelari.

— Şi pentru pacientele sănătoase, toastă Tudor.

Fetele se uitară una la alta, chicotind. Trăzniţi băieţii, voiau parcă să spună. Centru domle, centru, nu periferie. Gazda dădu drumul la un magnetofon şi o muzică de café-concert se răspîndi în living. Parcă pentru a nu-i deranja pe vecini, doctorul închise ferestrele şi lăsă jaluzelele.

— Ce-i camuflajul ăsta, bătrîne, ţi-e frică de americani ?

Emi rîse, dispărînd în camera alăturată. Se întoarse peste cîteva clipe cu un pachet de ţigări *Pall Mall*, pe care îl deschise cu îndemînare, oferind mai întîi femeilor. Pe nesimţite se făcură împărţirile. Tudor se aşeză lîngă Dora, iar Emi lîngă Magdalena.

Dacă ar fi avut urechi, cele două canapele stil din living ar fi fost martorele unor conversații care nu aveau alt scop decît să creeze cadrul intim de care era nevoie. Acele banale discuții despre singurătatea burlacului, despre alergătura zilnică cerută de o slujbă a cărei menire este să apere cetățeanul și bunurile lui. Apoi întrebările despre preferințele muzicale, despre familiile lor, dacă nu se gîndesc să dea la facultate, și așa mai departe, o mulțime de amănunte fără importanță pentru vreunul dintre interlocutori, dar necesare la crearea unei atmosfere mai calde, de încredere. Sigur, conversațiile erau însoțite de gesturi aproape insesizabile. O mîngîiere a brațului, o trecere a mîinii prin păr, strîngerea tandră a mijlocului, atingerea din neatenție a sînilor și veșnicele aluzii incitante despre puterea unei femei de a seduce. Acesta era stilul doctorului. Cum ceilalți doi se cunoșteau de cîteva zile, discuția decurgea altfel. Dora aducea mici reproșuri bărbatului, bosumflîndu-se cochet, în vreme ce Tudor ca s-o îmbune o săruta cu atenție pe lobul urechii sau pe gît. Ca să nu iasă din joc, o acuza și el de infidelitate și ea se dezvinovățea spunîndu-i că numai pe el îl iubește și, ca să i-o arate, îl mîngîia sărutîndu-l pe piept, peste cămașă. Tot vorbind, fumînd și bînd, atmosfera căpătase altă culoare. Doctorul deschisese bluza Magdalenei, sărutîndu-i sînii ca două trotuare, mușcîndu-i sfîrcurile cafenii. Femeia începu să ofteze, lăsîndu-se puțin pe spate. Mîinile încercau să descheie cămașa bărbatului și într-o oarecare măsură reușeau. Tudor își strecurase mîna între picioarele Dorei. Fusta i se ridicase, dezvelind puținul ce fusese acoperit. În curînd cele două femei erau goale, răsucindu-se cu îndemînare pe canapelele destul de strîmte. La un moment dat bărbații se ridicară de pe canapea privind cu plăcere nedisimulată corpurile frumos desenate și bronzate ale celor două femei. Își aruncară cîteva ocheade semnificative, apoi se dezbrăcară și ei. Erau niște bărbați bine făcuți, nu prea păroși, atletici. Vîrsta nu apucase să muște din ei. Dimpotrivă, mușcau ei din viață, hălci întregi înghițindu-le pe nemestecate. De ce să fi stat pe gînduri ? Totuși, cei doi

bărbaţi nu se grăbeau, păsările nu aveau să zboare atît de repede. Noaptea era un sfetnic bun. Apelînd la toată gama jocurilor erotice, fiecare pereche uitase de existenţa celeilalte, complăcîndu-se într-o singurătate aparentă. Scurte ţipete, icneli, oftaturi şi gemete se amestecau. Aerul devenise încins primind căldura de la cele patru corpuri tinere, aflate într-un neastîmpăr de zile mari. Tudor îşi trase la un moment dat femeia pe covor, lovindu-se în cădere cu capul pe piciorul mesei pe care se aflau paharele, ceştile de cafea şi sticla de whiskey. Clinchetul lor cristalin adăugase puţină culoare acelei camere. Dora frecă părul bărbatului pe locul unde acesta se lovise.

— O să-ţi iasă un cucui, spuse Altisidora rîzînd.

— Dă-l încolo, spuse Tudor, mîngîindu-i feşele netede, cărnoase.

Faptele se petrecură pe covor după acelaşi tipic, neexistînd în acest sens nici o deosebire între activitatea de pe canapea şi cea de pe covor. Pe jos era chiar mai răcoare. De jos, cei doi îi priviră pentru o clipă pe doctor şi pe Magdalena. Apoi, revigoraţi de scena pe care o vedeau porniră jocul cu plăcere crescută. Strîns, cum era, de picioarele Dorei, Tudor avea impresia că n-o să-i mai despartă nimeni. Asta este mai mult o vorbă decît realitatea goală. Fără să-şi dea seama cum, grupul de pe canapea ajunse şi el pe covor. Dansul ameţitor şi epuizant se domoli ceva mai tîrziu. Trecuse de miezul nopţii. Patru oameni goi stăteau acum în jurul mesei, la un pahar de vorbă, la unul de băutură şi la o ţigară bună. Tudor propuse să joace o canastă, dar Dora respinse ideea, argumentînd că e prea lung. Începură totuşi un şeptic. Cred că vă închipuiţi cum decurgea jocul. Între a trage o carte de jos şi a tăia cu un şeptar, mîngîierile curgeau lanţ. Corpurile femeilor începură din nou să freamăte, radiind căldură şi o pasiune cu greu reţinută. Bărbaţii simţiră prin aer undele emanate de femei, aşa că în cele din urmă partida fu întreruptă cînd nici nu ajunsese la jumătate. Nu mai conta cine pierdea. Toţi erau cîştigători. Şi parcă pentru a sublinia această realitate, Tudor îi propuse Dorei :

— Tot ziceai tu că n-ai cunoscut un doctor. Cred că ăsta este cel mai potrivit moment.

Dora se sculă de pe scaun puțin amețită de băutură și se așeză în brațele lui Emi. Simți imediat că în brațele unui bărbat. Se aplecă spre buzele lui, mușcîndu-i-le seducător.

Tudor o prinse pe Magdalena de picior, îmbiind-o spre fotoliu. Deliciile dragostei nu ignoră, de cele mai multe ori, nici un loc, oricît de inaccesibil pare acesta la prima vedere. Jocul reîncepu cu aceeași plăcere, chiar dacă nu avea ardoarea de la început. Oboseala începea să-și spună cuvîntul, mai ales că între timp sticla de băutură se terminase. Un fum gros se ridicase spre tavanul camerei. Cu gesturi febrile, partenerii nu omiteau nici o particularitate a corpului. Și o făceau cu o plăcere nedisimulată, purtați doar de o fantezie debordantă. Doctorul era mulțumit. Tudor știa ce să aducă. Magdalena îl satisfăcea pe locotenent, care deși nu o cunoștea dinainte, racolarea ei fusese opera Dorei, descoperea că puștoaica știa să se descurce la oraș, și încă foarte bine. În plus, îi plăceau femeile cu gura mică. Petrecerea părea că avea să țină trei zile și trei nopți. Numai că întotdeauna cineva are grijă de noi, salvîndu-ne de pe marginea prăpastiei.

În cameră zbîrnîi dintr-o dată telefonul. Clipa asta de luciditate și adevăr îi surprinse pe cei patru, înlănțuiți ca într-o pictură a lui Salvator Rosa. O pereche ajunsese în camera cealaltă, iar Tudor cu Magdalena se găseau între spătarul fotoliului și calorifer.

Emi se ridică de pe jos și înaintă amețit spre telefon.

— Cu domnul locotenent Crevedia, auzi el în cască.

— Tudore, treci la aparat, spuse doctorul.

Tudor se ridică anevoie de pe locul acela strîmt și spuse morocănos în receptor :

— Care n-ai somn, mă, la ora asta ?

— Veniți imediat la hotelul Palas. O sinucidere sau așa ceva.

Tudor îi spuse noutatea lui Emi. Bărbaţii începură să se îmbrace, mecanic, ca nişte jucării cu arc. Aproape că nu mai vedeau femeile. Cînd ieşiră pe uşă, le spuseră totuşi să se culce, că după amiază aveau să se întoarcă cu forţe noi. Tudor făcu din ochi, ca un liceean pus pe ghiduşii.

— Nesătuilor, spuse în urma lor Altisidora. Şi închise uşa.

Capitolul treisprezece

CÎND TE SINUCIZI DIN DRAGOSTE DE VIAŢĂ

Camera 112 de la hotelul Palas era o cameră obişnuită de hotel. Cu covor de iută, cu două paturi şi cu un grup sanitar înzestrat cu duş. Uşa era acum deschisă şi prin ea se putea distinge în cadrul ferestrei un bărbat agăţat cu o funie de gît. Un scaun stătea răsturnat la picioarele lui. Sinucigaşul îşi luase viaţa spînzurîndu-se cu o bucată de funie pe care o prinsese în rama ferestrei. De la picioare pînă la podea mai erau doar zece centimetri. Curioşii care stăteau în cadrul uşii, neîndrăznind să pătrundă în cameră, priveau îngroziţi spectacolul sordid din faţa lor. Impresiona în primul rînd chipul frumos al bărbatului şi apoi distanţa foarte mică pînă la podea. Atît de mică, încît fiecare simţea în suflet că e nedrept. Părea că bărbatul ar fi putut ajunge la podea dacă ar fi făcut un efort cît de mic. Şi parcă bărbatul nu dorise nici măcar atîta lucru. Senzaţia asta transmitea privirilor fluvii îngheţate pe şira spinării.

— Hai, daţi-vă la o parte, Grigore, ia-i mă pe ăştia de aici, spuse locotentul Tudor Crevedia, intrînd în cameră.

Un coleg de-al lui începu să facă nişte fotografii, în vreme ce Tudor se uita dezorientat prin jur. Apăru şi

doctorul Vrînceanu, care își desfăcu cu repeziciune geanta cu ustensile medicale. Cîteva sondaje tactile și vizuale, și doctorul spuse fără șovăială :

— E mort.

— Și eu care credeam că mai trăiește, spuse încet și trist Tudor. Parcă n-am altceva de lucru. Bă, să fiu al dracu, atunci cînd încep să se îngrămădească, se îngrămădesc toate. De ce dracu nu m-am făcut eu profesor de estetică, nu știu.

— Cu fetele ce facem ? întrebă Emi.

— Dă-le și tu un telefon să o roiască, eu mă duc la secție. Salut.

Coborî în holul hotelului unde Grigore nota declarațiile. Recepționerul spunea că în jurul orei opt și jumătate seara, un tip bărbos, cu părul blond stătuse fără vreo treabă anume în hol, apoi plecase. Urcase în hotel ? întreba Grigore. Nu, spunea recepționerul.

— Cine locuia în camera 112 ? întrebă locotenentul Tudor Crevedia.

— Unu, Dumitru Vrăjescu, din București, spuse recepționerul imediat.

— Da, mersi. Dacă mai afli ceva dă-mi un telefon, spuse locotenentul lăsînd pe tejghea o hîrtiuță. A, da, încă ceva. Mai stătea cineva în camera aia ?

— Nu, dom' locotenent.

Pe lîngă ei trecură doi sanitari, purtînd o targă. Se auzea acum și ambulanța.

— Fii atent că acum îl iau eu de cap și tu de picioare, cum ne-a fost vorba, da ? spuse sanitarul mai pirpiriu.

— Bine, bine, încuviință malacul.

Urcau scările ca după mort.

În celălalt capăt al Bucureștiului, în locuința directorului George Qvintul, cei doi eroi ai noștri se aflau în jurul unor cești cu ceai, avînd ca subiect de discuție ultimele evenimente de la hotelul Palas.

— Deci, pînă la urmă, bătrînul Vrăjescu avea dreptate. Cineva îl pîndea pe junior. Totuşi, n-am înţeles de ce ne-a turnat povestea cu numele fals sub care se ascunde băiatul lui la hotel, spuse don George. Să nu fi avut încredere în noi ? Atunci de ce a venit să ceară ajutor ?

— Destul de greu de răspuns, zise Nicolae Pence. Pentru că întîi de toate, dacă voia să ne alunge pe o pistă falsă, nu venea tocmai la noi să joace scena ultimului ajutor, nu îţi cerea tocmai ţie să-l angajezi la fabrica ta. Sau a mea, mă rog.

— Doar dacă ştia că noi sîntem pe urmele lui. Dar de la cine să ştie ? De la Traian Tecu, de la evidenţa populaţiei ? Sau de la altcineva în legătură cu el ? Acela trebuie să-i fi spus. Hm, destul de interesant. Am intrat în fine în hora în care trebuie. De acum avem nevoie de prudenţă şi abilitate pentru a ajunge pe firul cel mare, la capătul lui. Simularea acestei sinucideri şi trimiterea unui om în bîrlogul nostru sînt semne că am început să fim incomozi, că deranjăm pe *cineva*. Acum urmează să-i înfuriem şi după aceea sînt ca şi terminaţi. Furia întunecă întotdeauna raţiunea. Trebuie numai să ne-o păstrăm pe a noastră, intactă.

Nicolae Pence dădu din cap.

— Rămîne să mai aflăm, spuse Pence, ca şi în cazul lui Dorin Filipescu, de ce a fost Vrăjescu scos din joc. Şi aproape în aceleaşi condiţii. Adică tocmai cînd afacerile mergeau mai bine. Cînd omul începea să acţioneze independent şi toată lumea se afla la picioarele lui. Să-l fi eliminat prietenii lui Dorin ? Sau o persoană din cele sus-puse care, după ce a înţeles că pune mîna pe o casă, pentru a nu-i mai da banii, l-a scos din luptă pe domn inginer.

— Reţin observaţia ta, spuse dintr-o dată înveselit directorul, în ceea ce priveşte asemănarea eliminării foştilor complici. În cazul lui Mitică e greu de crezut că un băiat care iubeşte viaţa şi-o ia cu zîmbetul pe buze. În fond, ce motiv avea ? Şi dacă nu avea, cum s-a întîmplat că făptaşul a intrat în cameră şi apoi fără nici un

efort l-a agățat de funie ? În acest caz pare să fie vorba iarăși de un cunoscut. A intrat, bazîndu-se pe lipsa de reacție a omului, și după un timp, l-a surprins aruncîndu-i o pungă de plastic pe cap, asfixiindu-l. Apoi ca să dea aspectul unei sinucideri l-a agățat de fereastră. Să excludem de la început prezența unei femei, ar fi trebuit să fie destul de voinică, măcar pentru a-l ridica în brațe.

— Nu rămîne decît că un alt prieten, dacă nu cumva chiar taică-su. Este un bărbat bine legat, chiar dacă în vîrstă, oricum cu forță suficientă pentru a-și duce la bun sfîrșit o acțiune gîndită.

— *Gîndită de altul*, iubite don George, gîndită de altul, căci o asemenea acțiune nu a putut fi gîndită de propriul său tată. Este aproape împotriva firii. Dar nu și atunci cînd el este constrîns de cineva să o facă. Iată ce trebuie să aflăm, dar de data asta renunțăm la serviciile lui Traian Tecu, așa din prudență.

— Iubite prietene, dar a și început să-ți placă acest joc. Țin să te avertizez că participi la un joc periculos. În cursa pe care o întindem, putem oricînd cădea noi. Gîndește-te, așa cum faci de fiecare dată, și hotărăște-te dacă rămîi alături de mine în această inegală luptă.

— Don George, cînd am pornit la drum împotriva monștrilor cu colți de rechin te-am întrebat dacă ai citit „Desculț". Nu întîmplător și nu pentru că îmi place mie cartea asta. Dar este acolo o încrîncenare aproape animalică care face parte din firea oamenilor. Îți dă unul o palmă trebuie să i-o dai imediat înapoi. E acolo unul care mănîncă bătaie de la altu. Și plîngînd se duce la taică-su, povestindu-i tărășenia. Și taică-su în loc să se arunce cu gura mare la părinții băiatului acela bătăuș, cum procedăm noi astăzi, îl ia la bătaie pe fiu-su. De ce ? Pentru că s-a lăsat bătut. Așa că, după această povestire sumară, cred că ai și răspunsul meu. Frumos roman Desculț, nu ? întrebă la urmă Nicolae Pence, privind pe fereastră.

— Hm, spuse don George.

Capitolul paisprezece

„HÎRTIILE NU REZOLVĂ SOARTA UNUI OM"

Redăm mai jos textul unui interviu apărut într-un ziar județean. Textul este integral. Personajele sînt reale. Ziarul este real. Zeloșii pot cerceta pentru a se convinge. Iar de nu vor fi mulțumiți, n-au decît să mai spere. Poate le va sări ficțiunea în ajutor.

„Intrăm în biroul tovarășului Aurelian Terențiu Calapod, șeful serviciului personal a Întreprinderii de piese de schimb „1 Mai", din București. Peste tot domnește curățenia și ordinea. Biroul este spațios, luminat cu neon și adăpostește încă două funcționare, care cu ajutorul mașinilor de scris completează cu atenție cîteva tabele absolut necesare planificării forței de muncă. Intrăm direct în subiect știind că tovarășului Calapod nu-i place vorbăria multă.

— *Stimate tovarășe Calapod, am aflat că fabrica dumneavoastră este la zi cu indicatorii de plan. De aceea nu mai insist în discuția noastră asupra acestor lucruri. Vreau totuși să-mi spuneți cum vedeți dumneavoastră politica de cadre ?*

— Politica noastră de cadre este una eficientă. Analizăm cu atenție activitatea anterioară a unui lucrător care urmează să lucreze în fabrica noastră. Intră numai cei mai buni. Nu călcăm în picioare oamenii, dar inspectorii noștri verifică orice amănunt înainte de a-și da viza pe referatul de angajare. Și de ce să nu recunosc, mulți nu obțin această viză, motiv pentru care sînt respinși.

— *Dacă eu, să zicem, aș vrea să mă angajez aici, care ar fi criteriile unei verificări, tovarășe Calapod ? Dacă sînteți atît de amabil să le enumerați.*

— Nu fac din asta un secret. Sînt cîteva fundamentale, printre care amintesc. Ce politică a făcut

înainte de 23 August, ce politică au făcut părinții și rudele apropiate. Dacă au avut proprietăți. Dacă au rude în străinătate, dacă aderă la politica partidului nostru, dacă au cunoștințe politico-ideologice, dacă citesc ziarele, dacă au ieșit frecvent la mitinguri, deci, în general, criterii în stare să dea viitorului angajat un profil moral-politic și ideologic de cea mai bună calitate. Criterii pe care nu le poate ataca nimeni.

— *Nu cred că s-ar putea așa ceva, dar am o nedumerire, probabil că ați omis un criteriu important, zic eu. Cel al pregătirii profesionale, nu ?*

— A, da, sigur, sigur, dar nu exagerăm această latură, în fond omul venit de la coasă, cu o foarte bună pregătire politico-ideologică va putea face oricînd față oricărei munci fie că va fi vorba de contabilitate sau de strungărie. Nici nu poate fi altfel.

— *Da, foarte interesant tovarășe Calapod. Să revenim la o afirmație anterioară a dumneavoastră. De ce atîtea verificări ?*

— Pentru că nouă nu ne este indiferent ce om intră pe poarta fabricii noastre. Țara are nevoie de un om capabil să rezolve problemele noastre, ale tuturor. Or trîntorul, să luăm un exemplu, nu va face treabă nu numai la noi, dar nicăieri. Grija față de om se manifestă în nenumărate forme, de la instruire, la prime, la condiții de locuit. În cartierul Florească, de pildă, sînt în construcție un număr de vile pentru muncitori. Dar toate aceste forme sînt menite să formeze un om de tip nou, nu un trîntor. Ochiul nostru vigilent nu se închide nici o clipă. În centrul lui se află omul de tip nou. Să mă iau pe mine de exemplu. Părinții și-au luat de la gură pentru a mă trimite la școală și asta în condițiile fostului regim. Apoi a urmat efortul meu. M-am căsătorit, mi-am întemeiat un cămin și cu toate acestea dorința mea de a afla nu a încetat. M-am înscris la Facultatea de studii economice și nu vreau să vă spun cum am dus-o cinci ani, cu o nevastă bolnăvicioasă după nașterea celor doi copii. Și totuși greutățile nu m-au învins și iată, acum pot sta cu fruntea sus.

— *Dacă ar fi să dați un sfat tinerilor din ziua de azi, care ar fi acela, stimate tovarășe Calapod ?*

— În primul rînd că hîrtiile nu rezolvă soarta unui om. Și cu toată modestia care mă caracterizează, și fără să trag spuza pe turta mea, cum se spune, le-aș da și acest sfat : Să caute să înfrîngă orice greutate prin perseverență, adică așa cum am făcut eu în anii grei ai studenției.

— *Să înțeleg că acum nu mai aveți greutăți ?*

— Oho, sînt, dar nu mă plîng. Aplic același sfat și asupra celui care sînt astăzi.

— *Foarte frumos spus, tovarășe Calapod. Și cum le depășiți astăzi, aceste greutăți ?*

— Încerc să nu nemulțumesc pe nimeni. Ascult pe fiecare om care vine la mine cu problemele lui. Îi arăt unde greșește, atunci cînd greșește. În acest birou, dreptatea învinge de fiecare dată. Întrebați orice om și vă va confirma. Sfaturile mele vizează întotdeauna binele. Nimic altceva.

— *Spuneți-mi acum, tovarășe Calapod, care este dinamica forței de muncă în fabrica dumneavoastră ?*

— În cursul anului trecut și pînă astăzi au părăsit pe poarta fabricii noastre 42 de muncitori.

— *Și cîți au părăsit-o ?*

— Doar 11, dintre care 9 mame pentru îngrijirea copilului.

— *Putem spune că rezultatele sînt foarte bune.*

— Spuneți dumneavoastră, ca să nu se zică după aia că mă laud.

— *O spunem cu plăcere. Ar fi bine ca toți oamenii să gîndească așa. Vreau să vă mulțumesc, în încheiere, pentru timpul pe care l-ați pierdut stînd de vorbă cu mine.*

— Cu plăcere, n-a fost nici un deranj.

Părăsesc poarta întreprinderii cu sentimentul că lucrurile sînt pe mîini bune. Și deși plec acum, am senzația că aceia pe care i-am cunoscut mi-au devenit frați." (Mircea Penciulescu)

— Ei, ce zici, iubite Nicolae ? întrebă don George.

— *When a true genius appears in the world you may know him by this sign that the dunces are all in a confederacy against him,* spuse Nicolae Pence. Nu știu cine a zis asta.

— Vă spun eu, spuse autorul. J. Swift, în *Thoughts on various subjects.*

— Hm, strîmbă din nas Nicolae Pence, nu e mai frumos decît Oda lui Eminescu. În metru antic.

Asupra acestui punct căzurăm toți de acord. Nu eram însă de acord cu multe alte lucruri. Cum ar fi de pildă cataloagele minciunii. Cu strîngerea de gît a binelui. Și așa mai departe.

O bătaie în ușă îi scoase pe oameni din reverie. Parcă bătea un quasar la poarta galaxiei noastre. Și nimeni nu auzea. Era și greu. Don George se duse să deschidă.

În fața lui stătea, ca o pasăre de pripaș, Dumitru Vrăjescu.

Capitolul cincisprezece

DESTĂINUIREA BĂTRÎNULUI DOMN

— Intrați, vă rog.

Bătrînul arăta, surprinzător, mai bine decît ultima dată. Parcă scăpase de o grijă, sau așa ceva. Spatele îl ținea mai drept, deși avea la rever o panglică neagră.

— Luați loc, vă rog.

Bătrînul se așeză, deși parcă n-avea stare să stea. Era dornic să dezvăluie ceva.

— Domnilor, iată-mă, în loc să vin să vă mulțumesc, în loc să-mi văd băiatul angajat într-un loc sigur, iată-mă aici silit să vă spun că sînt fericit că băiatul meu s-a sinucis. Să știți că nu sînt nebun, băiatul meu s-a sinucis și sînt fericit.

Don George îl privi o clipă pe Nicolae Pence și la un semn se ridicară amîndoi de pe scaun. Bătrînul îi privi

rece, drept în ochi. Pence se duse la telefon. Atunci Dumitru Vrăjescu sări de pe scaun punînd mîna pe telefon.

— N-are rost să anunțați poliția, ea știe tot.

— Nu la poliție voiam să dau telefon, ci la Salvare, spuse Pence.

— Dar, vai, domnule, este inutil. De acolo vin. Am vrut să mă internez, și mi-au zis că sînt sănătos.

— Și de la noi ce vrei ? Azil politic, reîntregirea familiei, ce ? îl întrebă aproape exasperat Nicolae Pence.

— Domnule director, spuse bătrînul, privind în ochii lui Pence, nu m-ați înțeles, în mare parte pentru că nu știți anumite lucruri. Luați vă rog loc și o să vi le spun și domniilor voastre ca să le știți.

Bătrînul era detașat, aproape binedispus, simțindu-se ca la el acasă, iar gazdele, invitații lui. Aveai senzația că se va ridica și va scoate din bar o sticlă de băutură și două pahare, pentru că el nu bea. Don George se așeză, Pence rămase lîngă telefon. Așa.

— Trebuie să vă mărturisesc că la prima mea întîlnire cu dumneavoastră v-am mințit. Venirea mea atunci a fost înșelătoare, trebuia să fie un alibi pentru mine. Nu doream să-l angajez nicăieri pe băiatul meu. Se afla la hotelul Palas, dar sub numele lui adevărat, nu sub un nume fals. Și nu se ascundea de nimeni, pentru că nu știa că e urmărit de cineva. Voia să se întîlnească cu o fată pentru că iubea viața. În schimb eu eram cel care plănuia să i-o ia. Deci v-am mințit tot timpul.

— Ah, și noi care nu știam nimic, se maimuțări Pence. Foarte urît din partea dumneavoastră. Să nu se mai întîmple.

— Vă jur că n-o să se mai întîmple. Vă cer scuze pentru tot ce-a fost. Acum însă m-am liniștit. O să rîdeți, poate. Cum adică s-a liniștit un părinte al cărui singur fiu s-a sinucis ? Dar ăsta este adevărul. Și acum iată povestea. N-am știut multă vreme de drumul pe care apucase fiul meu, Dumitru. E adevărat că lipsea de acasă în ultimii ani, dar îmi spunea că e la Politehnică. Apoi mi-a spus că a devenit inginer și că trebuie să colinde țara, că ăsta este specificul muncii lui. Nu știu foarte

exact, dar am auzit de afacerile lui cu imobilele renovate. Nu în detaliu, dar am auzit. Eu sînt un om cinstit, așa am fost crescut. Să nu mă întrebați cum de a fost posibil în zilele noastre ca un băiat frumos și deștept să apuce pe asemenea căi. Cert este că, într-o seară, am primit un telefon în care mi se spunea că peste cîteva zile băiatul meu se va întîlni la hotelul Palas cu o femeie. Vocea aceea mi-a spus un lucru înfiorător. Că băiatul meu îl omorîse pe bunul lui prieten Dorin Filipescu, nu știu dacă îl cunoașteți.

— Dorin, Do-rin Filipescu, unde am mai auzit cu numele ăsta ? spuse don George privindu-l întrebător pe Nicolae Pence. Nu, n-am auzit, recunoscu în final.

— Mă rog, asta nu are importanță. Oricum nu am crezut și nu cred nici în clipa asta. Dar atunci, siguranța acelei voci mi-a alungat tot sîngele din corp. Mi-a mai dat cîteva amănunte care m-au înfiorat. Ele aveau menirea să mă convingă că omul nu mințea. Și în cele din urmă m-au amenințat că îl vor da pe mîna poliției. Apoi a tăcut. Am crezut că tăcuse un secol. Cînd a început să vorbească iarăși, mi-a propus acest tîrg. Să mă duc la hotelul Palas, să intru în camera lui și să-l adorm într-un fel. Mi s-a sugerat să folosesc o pungă de plastic. Că după aceea vin ei și-l vor lua să stea de vorbă cu el.

— V-a spus vocea aceea cum se numește ? întrebă Pence, profesional.

— Nu, nu mi-a spus, răspunse omul. Își trase sufletul, apoi continuă : Cînd am intrat în cameră, fuma. Fata nu venise. Am zis ceva, mi-a răspuns. Apoi i-am pus gluga în cap. Cînd s-a înmuiat m-am speriat că l-am omorît și l-am lăsat întins pe pat. Am plecat înfiorat. Nu m-am oprit decît la mine acasă.

— Și cum credeți că s-a sinucis Dumitru Vrăjescu ?

— Or fi venit oamenii aceia. Și pus în fața faptelor lui odioase, fiul meu a hotărît să-și ia zilele decît să fiu eu împroșcat cu noroi, pentru restul zilelor ce mi-au mai rămas.

— Ne pare rău că vă contrazicem, dar trebuie să vă spunem că fiul dumneavoastră a fost ucis. Sînt unii cărora le-ar plăcea mai mult varianta dumneavoastră, nouă însă nu. După plecarea domniei-voastre, în cameră au intrat

făptașii, care au luat corpul inert al lui Dumitru, agățîndu-l de o funie. Cam asta a fost.

Ochii bătrînului începură să tremure, împreună cu bărbia. Apoi chipul lui distins se schimonosi sălbatic și fața îi fu aproape imediat scăldată în lacrimi. Plîngea ca un copil. „Nu-i adevărat" spunea printre sughițuri, „nu-i adevărat". După un timp se potoli devenind bărbatul rezonabil dinainte. Profitînd de această revenire Pence zise :

— De aceea aș dori să-mi spuneți cui urma să-i vîndă băiatul dumneavoastră casa de pe strada Antim 13 ? Poate vă aduceți aminte.

Bătrînul se gîndi o bucată de timp, parcă neavînd încredere sau neavînd puterea să se destăinuie.

— În numele adevărului și al binelui care trebuie să iasă la suprafață, insistă don George intuind nesiguranța omului.

— Băiatul meu mi-a spus că urmează să fie recunoscut și primit într-o familie bună, urmînd să se căsătorească cu fata unui inspector general pensionar. Zicea că o să aibă mașină și că o să mă plimbe în fiecare duminică pe unde vreau eu. Mă rog, pașaport, valută, totul. Nu știu cum și cînd avea să se întîmple această minune. Zicea totuși că o va face după ce vor avea o casă. Părinții fetei se numeau, dacă am reținut bine, Panaitescu, așa ceva, fost inspector general. Atît știu, poate el avea să vină în casa aia. De mine ce să mai zic, mai am cîțiva ani și dacă n-o să mor o să ies la pensie. Și dacă domnu Terențiu se ține de cuvînt, cu banii pe care o să-i primesc...

— O clipă numai, *unde* lucrați acum ? întrebă directorul.

— La Fabrica „1 Mai" din Pantelimon, răspunse surprins bătrînul.

— Ați spus domnul Terențiu ? Este vorba de ăsta ?

Pence îi băgă sub ochi ziarul din care tocmai îi citise directorul. Din fotografie zîmbea chipul vigilent al cadristului Aureliu Terențiu Calapod. Bătrînul dădu afirmativ din cap.

— Trebuie să recunoști că e o coincidență mai ceva ca în „Ciocoii vechi și noi", spuse don George.

— Nu înțeleg, spuse bătrînul.

— Nu-i nimic, e un joc de societate pe care îl jucăm,

îi explică Pence. Un fel de „Fazan" pe coincidențe. Spuneți-mi mai bine ce fel de om e Terențiu ăsta ?

— Cel mai mare escroc din cîți am cunoscut, spuse repede bătrînul. Implicat în fraude uriașe, pe care n-are nimeni curajul să le dea în vileag. Scoate din fabrică motoare întregi de mașină și le vinde sau le face cadou. Cred că are peste zece milioane, bani puși deoparte. Ca să nu mai vorbim de cadouri. Nu aprobă actele celor care pleacă în străinătate decît dacă i se lasă pachete grele la ușă. Cui nu-i convine i se spune „N-ai decît să mă reclami". Cine să se ducă să-l reclame ? Eu m-am potolit. Vreau să ies la pensie. E adevărat că l-am prins odată cu niște motoare. Niște copii ale actelor care le însoțeau au rămas la mine și pe ele apărea numele *lui* în dreptul destinatarului. Nu am zis nimic nici pînă în ziua de azi, iar el care știe că actele alea în copie sînt la mine mi-a promis că dacă nu scot o vorbă o să am cea mai mare pensie și douăzeci de mii de lei primă. Acum sînt bătrîn și mi-a venit mintea la cap. Aștept ziua aia de pensie. O să-mi primesc pensia pe paișpe ale lunii.

După acest dialog revelator, cei doi înțeleseră care urma să fie drumul lor. Îl conduseră pe bătrîn pînă la ușă, mulțumindu-i și asigurîndu-l că totul va fi bine și că adevărul va triumfa.

— Să dea dumnezeu, spuse Dumitru Vrăjescu. Așa să fie.

Astfel se sfîrșește a treia parte și începe cea de-a patra.

PARTEA A PATRA

Capitolul șaisprezece

UN TREN CU DOUĂ ROȚI

— Pe cine așteptați ?

Secretara are un ton mieros, de duminică.

— Pe domnul Terențiu, spune bărbatul schimbîndu-și greutatea corpului de pe un picior pe altul.

E un bărbat în jur de 50 de ani, îmbrăcat elegant, într-un costum maron de gabardină. Un tip brunet, cu mustață pe cală, neagră.

— E, o să trebuiască să mai așteptați, dînsul e foarte ocupat. *Dă o situație.* Da' în ce problemă ? se interesează doamna Mimi.

— De angajare, răspunde fără grabă bărbatul.

— Angajare, aha, i-auzi, angajare, se miră secretara. Apoi fără să mai bage omul în seamă se așază la masă și începe să bată la o mașină de scris. Bărbatul se mai uită niței pe fereastră, niței peste birouri și, din cînd în cînd, la doamna Mimi. Și ca să treacă timpul mai ușor zice :

— Vai, dar ce pantofi eleganți aveți, doamnă. Femeia se uită mirată la picioarele ei spre a-și aduce aminte cu ce s-a încălțat de dimineață, apoi își trage fusta peste genunchi.

— Ah, mersi, i-am cumpărat de pe Lipscani. Sînt din piele. Și la un preț foarte convenabil. Înainte de scumpire. Zîmbește dulce. Bărbatul îi devine simpatic. Simte că trebuie să facă ceva pentru el, dar nu știe ce. Pînă la urmă tot bărbatul deschide gura.

— Spuneți-mi, doamnă, că eu nu prea mă pricep la hîrtii, pentru angajare îmi ajunge fișa medicală, analizele de sînge și recomandarea de la fostul loc de muncă ?

A, şi cartea de muncă, bineînţeles. Îşi pipăie pieptul hainei.

— Cît aveţi e destul, dar mai trebuie o cerere (O am şi pe aceea, spune omul) şi referatul inspectorilor noştri. Fără el nu vă puteţi angaja, şi ăla durează vreo săptămînă. Veniţi puţin mai aproape. Doamna Mimi devine mai umană, vocea i se încălzeşte. Să ştiţi însă că dacă vorbiţi cu domnul Terenţiu şi el vă place, se poate aranja şi fără referatul acela. Păreţi un om subţire.

— Chiar sînt, doamnă, spune apăsat bărbatul.

— Se vede, domnule, se vede. Bărbaţii ca dumneavoastră sar în ochi imediat, fac bine în zilele noastre. De aceea vreau să vă ajut. Aveţi grijă, cînd intraţi în birou la domnu Terenţiu să nu vorbiţi mult. Important este nu *cît* îi spuneţi, ci *ce* îi spuneţi. Şi ceea ce îi spuneţi trebuie să fie scurt şi clar. Retorica e obiect de studiu la facultate, nu şi la domnul Terenţiu. Nu ştiu ce faceţi în timpul liber, ce citiţi, care e hobby-ul dumneavoastră, dar să ştiţi că la dînsul în birou, toate acestea nu mai contează. Nu-l interesează, are atîtea pe cap. Să-i spuneţi doar că vreţi să lucraţi la noi, că aţi auzit că este o fabrică serioasă, condusă de un om destoinic care nu se dă la o parte din faţa greutăţilor. Că vreţi să deveniţi un muncitor fruntaş, că nu beţi, că nu fumaţi şi că nu lipsiţi de la lucru. Că el, domnu Terenţiu, aşa aţi aflat, este un om integru, că iubeşte dreptatea şi adevărul, că ajută oamenii şi lucruri din astea. Îi place să audă vorbe din astea. Să spuneţi că ar fi o cinste pentru dumneavoastră să lucraţi aici.

— Acest lucru chiar îl doresc, doamnă, sper că nu în zadar.

— Foarte bine. Dacă vrea dom Terenţiu vă angajează pe loc, fără nici o formalitate. Să ştiţi că m-aş bucura să vă bat la maşină formele de angajare. Şi cît mai curînd. Îi face cu ochiul. Bărbatul zîmbeşte.

*

Apoi ridică ochii spre autor.

— M-am descurcat bine, bătrîne ?

— Perfect, spuse autorul, parcă ai da la teatru. Să

știi că ai șanse să devii un actor remarcabil. Și acum lasă-mă să scriu, fiecare cu ale lui.

*

Soneria zbîrnîi scurt. Doamna Mimi luă un carnet și două creioane ascuțite și dispăru dincolo de ușa capitonată. Fără motiv, dezlipindu-și privirea de pe fereastră bărbatul se apropie de biroul secretarei. Un catastif cu numele celor care îl căutaseră la telefon pe domnul Terențiu se afla deschis lîngă mașina de scris. Ca să-și omoare plictiseala, bărbatul începu să citească lista pe ziua aceea :

• *Doamna Crețulescu. Vine la prînz.*

• *Tovarășul Similcac. 18786, zice să-l sunați imediat. Nota cu consiliu. Pînă la prînz.*

• *Mariana, să n-o mai aștepte. E la Galați. Vine luni.*

• *Aviator Papadopolu, se află la Clinceni. Așteaptă sîmbătă.*

• *Cristina, vine la opt acasă.*

• *Traian Tecu, să telefoneze la birou. Chestiune urgentă.*

Avea ceva activitate domnul Terențiu. Acum era ora zece și pînă la patru mai era, așa, că nici secretara nu se putea plînge. Pînă la urmă tot la spital avea să ajungă.

Luă un ziar de pe biroul alăturat și începu să-l răsfoiască. După cîteva clipe doamna Mimi ieși din birou. Îi spuse complice.

— V-am anunțat, așa că puteți intra. Nu uitați ce trebuie să spuneți. Bărbatul îi sărută galant mîna. Mirosea a parfum ieftin, din acela îmbuteliat în sticluțe de forma unei mașini. Apoi trăgînd aer în piept, bărbatul ciocăni la ușă și intră.

— Ce faci, domle, intri neinvitat ? ! izbucni domnul Terențiu ca o furtună. Doamna Mimi !, urlă, doamna Mimi !

Bărbatul se dădu speriat înapoi, ca lovit în cap cu o măciucă. Doamna Mimi intră în cabinet.

— Ce e aici, domle, sat fără cîini ? Ei, fir-ar al dracu cu mă-sa. Nu mai intră nimeni la mine, ai înțeles ?

Doamna Mimi dădu din cap. Spuse totuși :

— Voia să vină pentru angajare, pare un bărbat serios.

— Și ce dacă e serios ? Aici e casă de cununii ? Ți-am spus de atîtea ori să le spui imbecililor să nu mai dea buzna aici.

Spumega de furie. Era un cabotin perfect.

Doamna Mimi ieși, închizînd ușa după ea. Îi spuse :

— Ah ce scandal mi-a făcut. Lu' șefu nu-i place să intri neinvitat. Așteptați să vă răspundă. Uf, ce spaimă am tras.

Bău un pahar de apă. Bărbatul ciocăni a doua oară în ușă. Dinăuntru se uzi o bufnitură.

— Da.

Bărbatul intră în cabinet ca o muscă. Era o cameră încăpătoare cu o mobilă de foarte bună calitate, lustruită. Domnul Terențiu era corpolent și ședea la un birou sculptat, pe un fotoliu de piele neagră.

— Spuneți-mi repede vă rog, mai avem și altă treabă.

— Am venit pentru angajare, spuse bărbatul.

— Cum vă numiți ?

— Gheorghe Vancea.

— Bine, lasă o cerere aici și să vedem ce pot face.

Gheorghe Vancea îi înșirui frazele învățate de la doamna Mimi.

— Bine, bine, îl repezi domnul Terențiu Calapod. O să vedem. Vă salut. Apăsă pe buton. Ai bătut telexul ăla ? Doamna Mimi răspunse că da. După aia să rămîi, că ai să-mi baţi niște poezii.

Gheorghe Vancea fu astfel expediat. Ajunse din nou în anticameră.

— E, cum a fost ? îl întrebă doamna Mimi.

— A zis că poate se aranjează, răspunse bărbatul.

— Atunci ești ca angajat, spuse satisfăcută doamna Mimi. Apăsă la rîndul ei pe sonerie. Spuneți-mi unde trimit telexul pentru domnul Papadopolu ? *La bază,* răspunse domnul Calapod. Să-mi pregătești și mașina pentru sîmbătă. O să fie chef mare.

— Bine, am înțeles, spuse doamna Mimi. Apoi spre Gheorghe Vancea : E ocupat toată săptămîna. Are și el dreptu la distracție sîmbăta, că doar e om, nu fiară.

— Eu vă mulțumesc, doamnă Mimi, și vă rămîn îndatorat.

— Vai, dar se poate, spuse cochet doamna Mimi, doar oameni sîntem.

— Vreau să vă mai întreb ceva, doamna Mimi. Papadopolu ăsta e cumva profesorul universitar de la Brașov? Cunosc și eu un Papadopolu și acum am auzit numele, poate e o coincidență, întrebă Gheorghe Vancea.

— Ei, profesor universitar. Adică, eu știu, o fi și unul profesor universitar, dar ăsta, despre care e vorba, e un prieten de-al lui domnu Terențiu. E instructor de zbor. Fost aviator. Stă la Clinceni. Domnu Terențiu se mai duce pe la el, la sfîrșit de săptămînă, nu în fiecare, așa, din cînd în cînd.

— E dreptul lor, spuse înțelegător bărbatul. Apoi sărută mîna femeii și ieși.

Autorul acestor rînduri îl urmărî cu privirea ca pe un copil de-al lui, care trece strada.

Asemenea personaje mai colorează viața gri a marelui oraș. Și nu numai el. Mai sînt și alții alături. Cei care nu lasă Bucureștiul să moară de plictiseală, care-l fac obiect de studiu pentru mai tîrziu. Oricum din toată această făcătură va avea de cîștigat istoria literară, dacă nu altcineva.

Cred că a venit timpul să las puii să se descurce singuri. Mama din mine îmi dictează să-i las pe propriile lor picioare, să ia viața de coarne, să o răstoarne, să-i ia crema. Personajele pot să-și ia zborul ca acvilele negre. N-aș vrea să fiu acuzat mai tîrziu chiar de ele. Să-mi zvîrle în față că le-am sugrumat personalitatea, că le-am obligat să vadă viața prin ochii mei, să vorbească prin gura mea, să simtă cu nervii mei. Personajele sînt libere. Pot să facă prostii, pot să devină genii sau ingineri. Depinde ce carte vor trage. Asul e la mine încă. Sînt, în fond, autorul omniscient și omnipotent. Nu mă înțeleg bine cu nevasta, dar punțile nu s-au rupt. Dau dovadă de înțelepciune continuînd să fiu conformist. Nu vreau să fac valuri, nu vreau să răspund la atacuri. Și așa există destule cîmpuri de luptă. De ce să mai sap eu unul. Tranșeele sînt ascunzători perfecte pentru doi oameni care se iubesc. Și asta e destul.

— Credeam că v-aţi apucat şi de lucru, dom director.

Pavel Travolta rîse reţinut, fără convingere. Directorul se sui în maşină. Pe bancheta din spate se odihnea Nicolae Pence.

— Eu eram să adorm, spuse Pence. Ai aflat ceva?

— Puţin, dar oho! Vorbim acasă. Acum îmi este o foame de nu te văd. Ştii cum arată domnul Calapod? Ca un tren accelerat cu numai două roţi. E mare, dar nu poate să alerge.

— Hm, ce nume, găsi de cuviinţă să spună Pence, Aurelian Terenţiu Calapod. Băiat bun, altminteri, nu?

Don George era prea înfometat ca să mai bage în seamă asemenea preţiozităţi onomastice. Singurul lucru pe care îl dorea era un şniţel familial la Union. Şi atît.

— Ştii ce asemănare este între o poşetă ieftină şi un televizor scump? întrebă Pence. Don George dădu negativ din cap.

— Amîndouă sînt la fel de urîte.

Capitolul şaptesprezece

CUI ÎI ESTE FOAME DE SENZAŢIONAL?

Se aşezară la o masă. Lipsea şoferul care renunţase de bunăvoie la compania directorului şi a fratelui său. În reuniuni familiale e bine să nu te bagi. Şi apoi Pavel nu-l înghiţea prea tare pe director. Aşa că se retrăsese cu maşina la garaj.

— Bună ziua, cu ce vă putem servi, dacă nu vă supăraţi. Ospătarul era curat îmbrăcat şi politicos.

— Ce aveţi? întrebă Pence.

— Muşchi de porc la tavă cu cimbru şi garnitură de prune. Muşchi Welington, şniţel familial.

— Două şniţele, spuse directorul.

— Doriţi şi o gustare, întrebă ospătarul, pînă se fac şniţelele? Sandvişuri cu icre negre, cu şuncă de Praga.

— Zece sandvişuri cu icre, spuse Nicolae Pence.

— Prea bine, domnilor, spuse ospătarul înclinîndu-se şi dispărînd aproape la fel de neauzit ca atunci cînd venise.

Cui îi este foame de senzaţional cred că este satisfăcut. În rest e numai fabulaţie. Oamenii discutau politică pe la mese. Ca-n Caragiale. Era o zi plăcută. După ce dimineaţa fusese răcoare, acum soarele ridicat pe cer încălzea din plin friguroşii, făcea poftă de mîncare flămînzilor, şi de o bere la gheaţă. Sub o copertină colorată, don George Qvintul şi Nicolae Pence mîncau în liniştе. Icrele fuseseră delicioase iar şniţelul nu avea pur şi simplu loc în farfurie. Efectiv, o familie putea să se sature dintr-o singură porţie. La un pahar de bere bărbaţii începură să discute, dacă altceva tot n-aveau ce face.

— Este limpede că Traian Tecu face joc dublu. L-am văzut pe lista lui Calapod. Sînt foarte curios ce avea atît de urgent să-i transmită. Am intrat în vizor, dar nu ştim în al cui şi nici cu al cui ajutor. Traian Tecu e o verigă, asta e limpede. Să vrea el chiar să ne bage în gura lupului ? Şi eu care îl credeam prieten, spuse don George sorbind dintr-un pahar de bere. Extraordinară berea asta, nu ?

Nicolae Pence admise că aşa este. Berea era nemaipomenită.

— Să nu-mi vorbeşti de prieteni şi de femei. I-a chinoşit pe toţi vremea, spuse Pence. Mă interesează ce voia să ştie Calapod, de a apelat la maiorul tău, că doar nu voia să-şi schimbe buletinul.

— Bănuiesc că avea să-i spună de moartea lui Dumitru Vrăjescu. Să-l pună în gardă. Poate că domnul Calapod era vocea misterioasă de la telefon care i-a cerut bătrînului Vrăjescu să-şi adoarmă fiul. Asta înseamnă că între Calapod şi cei doi bărbaţi cu numele Vrăjescu existau nişte legături foarte tensionate. Tînărul îi vînduse o casă. Bătrînul avea nişte cópii acuzatoare. Cine pe cine şantaja în fond ? Greu de presupus. Să zicem că domnu' Calapod, cel care şantaja pe toată lumea. Neînfricatul Terenţiu Calapod a fost pus în jenanta situaţie de a fi el însuşi şantajat. A vrut să cumpere pe cineva, dar a fost pesemne refuzat. Numai tînărul putea avea maţe aşa de tari. Bătrînul aşteaptă pensia, deci nu-l cred în

stare. Şi atunci, folosindu-l pe tată, sub pretextul că are ceva de pus la punct. Calapod trimite un om care nu avea de făcut decît să ia corpul ameţit al lui Mitică şi să-l agaţe de funie. Simplu. Fără gloanţe trase în cap, fără otrăvuri şi fără mutilări.

— Da, recunoscu Pence, ca în cele mai elegante romane poliţiste. Ca la şcoala de balet şi bune maniere.

— De la secretară, de la doamna Mimi, am aflat că sîmbătă şeful serviciului personal va fi la Clinceni, la un anume Papadopolu, mecanic de avioane. Va fi o întîlnire între doi vechi prieteni sau va fi o întîlnire de lucru în care se va alcătui planul viitor de acţiune ?

— Nu este exclus, spuse Pence, ca întregul conflict să vină tot de la casa de pe Antim. Mitică Vrăjescu intenţiona să o vîndă unui anume Panaitescu, dacă informaţia este exactă. Or, poate Calapod voia să-i impună să vîndă imobilul prietenului său. Casă, ca răspuns la prietenia mecanicului, care-i oferea cadristului distracţii cîmpeneşti şi plimbări cu avionul. Mi se pare corect.

— Pentru a înregistra o proporţie firească, trebuie, iubite Nicolae, să ne păstrăm oarecare rezerve asupra supoziţiilor pe care le emitem, nu de alta, dar pentru a nu apărea în ochii cititorilor drept nişte îmbătaţi de o anume logică a faptelor. Simplele noastre deducţii trebuie argumentate cu date exacte. Să nu ne lăsăm furaţi de fantezie.

— Am înţeles, va trebui să aflăm ce relaţii sînt între aviator şi şeful personalului, cu ce se ocupă primul, dacă în plasa evenimentelor acest aviator are vreun merit, spuse Nicolae Pence.

Ospătarul îşi făcu din nou apariţia, aducînd o farfurie plină cu alune turceşti şi două sticle cu bere. Parcă spărsese un Shop.

Bărbaţii începură să mestece alunele alea atît de bune încît la un moment dat le mîncai în prostie. Puteai, fără să vrei, să ronţăi un vagon întreg înainte de a-ţi da seama că eşti la spital. Din cînd în cînd, sucul specific al alunelor se amesteca uşor cu lichidul aromat şi acidulat al berii. Era o plăcere să stai la Union şi să priveşti lumea. Restul aproape că nu mai conta.

— Oricum, singurii bănuiți de moartea lui Vrăjescu junior sînt aviatorul și Torențiu. Este limpede ca lumina zilei că nimeni altcineva nu avea de gînd să-i pună capăt zilelor. Deoarece nimeni nu mai era implicat. Pot să-ți spun că am căpătat convingerea, stînd aici la Union și răsucind toate motivațiile și situațiile din ultimul timp, că acest domn Calapod cu înaintași iluștri, singur sau în complicitate, este răspunzător de moartea băiatului. Mai mult ca sigur că vocea de la telefon era a lui, conchise Nicolae Pence. Și nici nu cred că a trimis pe cineva la Palas. S-a dus singur. Nu risca el să facă părtaș la un plan pe un individ fără scrupule care pînă la urmă ori ar fi vorbit de bună voie, ori silit. Și apoi prezența unui personaj atît de important la hotel nici măcar nu era surprinzătoare. Venea, la o adică, în cuibul binecuvîntat al iubirii. O cameră strîmtă de hotel.

Capitolul optsprezece

CE SE ÎNTÎMPLĂ CÎND SE ÎNTÎLNESC DOI PRIETENI

Șoseaua spre Clinceni trece pe lîngă case cu pridvor și prici. Pomi fructiferi, văruiți pe tulpină. Curțile mari sînt pline de flori, iar în spatele caselor fiecare cultivă legume. Oamenii din această zonă, ca și din alte zone mărginașe ale Bucureștiului nu-și fac piața în oraș. Doar din cînd în cînd aceștia vin la oraș să mai vîndă din legumele și fructele care le prisosesc.

Insctructorul Cristian Papadopolu nu se ocupă cu grădinăritul. Pasiunea lui sînt avioanele. Le cunoaște ca pe buzunarele lui. Pune pasiune, pune suflet ori de cîte ori repară un motor sau cînd execută prin aer tot felul de acrobații care taie respirația femeilor și umple de încîntare pe cei ce doresc să devină aviatori pe avioane utilitare. La baza Clinceni, Cristian Papadopolu are un

birou înzestrat cu cea mai modernă aparatură. Stații de emisie recepție, telex și telefoane prin care ține o strînsă legătură cu întreaga țară. Pentru că aici, la Clinceni, este baza de instruire a viitorilor aviatori din aviația utilitară. Seriile, nu foarte numeroase, se pot mîndri după un program de antrenament de șase luni că au deprins tehnica pilotajului. Mulți aviatori care au acum mii de ore de zbor îi scriu cu plăcere lui Cristian Papadopolu, mulțumindu-i pentru cunoștințele predate cu ani în urmă. Și aviatorul le păstrează, toate aceste scrisori, într-un dulăpior metalic în biroul de la Clinceni. Aviatorul este un bărbat de 48 de ani, înalt, drept, cu părul negru. Doar pe la favoriți părul i s-a decolorat, dîndu-i un aspect chiar mai plăcut așa. Statura lui impozantă și succesul la femei pe care l-a avut și pe care îl mai are l-au convins că nu merită să-și întemeieze un cămin, fapt pentru care a rămas holtei și așa intenționează să rămînă și de-acum încolo. Zice că o pasiune atît de covîrșitoare ca avionul îi este suficientă. Cristian Papadopolu are și o mulțime de prieteni și nu neapărat numai aviatori. Cu posibilitățile pe care le are nu-i este greu să atragă la Clinceni tot felul de oameni. E drept că prietenii lui sînt oameni serioși pe care se poate pune o bază, nu poate fi vorba deci de coate-goale. Prietenii lui sînt de interes și nici nu poate fi altfel. Cunoaște mulți militari, apoi avocați, medici, inspectori în minister, directori de întreprinderi din București sau din restul țării. La Clinceni nu vin toți deodată, ci pe rînd. Sîmbăta asta este așteptat Terențiu Calaped, băiatul de la „1 Mai". Pentru asta, ca de fiecare dată de altfel, Papadopolu a făcut pregătirile de rigoare. Tanti Sofica, bucătăreasa domnului Papadapolu a pregătit doi curcani ; *pregătit* este foarte puțin zis. Pur și simplu i-a descîntat și i-a vrăjit atît de bine încît de la prima îmbucătură ai impresia că ești în paradis. Și la domnul Papadopolu, atunci cînd mănînci, chiar *ești* în paradis. Tanti Sofica știe atît de bine a pregăti bucatele încît nici marii bucătari-șefi ai marilor restaurante din București nu o întrec. Ce ciorbe știe să facă ! Cum se pricepe să taie carnea de vacă și cîte știe să facă din ea ! Apoi ce plăcinte cu mere face ! Ce poale-n brîu ! Și ce creme. Torturile sînt specialitatea ei, dacă se poate spune așa. Cînd

mănînci o bucată de tort de ananas, se topește acela în gură ca un fulg de zăpadă. Iar sarailiile, de ele ce să mai spun? Erau unii care ziceau că nici un turc nu le-ar face mai bine. Cît este exagerare și cît realitate, vă las pe dumneavoastră să hotărîți.

Vinurile erau din pivnița domnului Papadopolu. Avea acolo tot felul de vinuri, pe calități, pe culori, pe vechime. Multe din ele erau aduse de prietenii aviatorului, cu ocazia nenumăratelor petreceri pe care acesta le organiza cu prilejul fiecărei vizite *la fermă*, cum obișnuia să zică. Și ferma asta, chit că nu adăpostea decît avioane monomotoare, era mîndria lui Cristian Papadopolu. Și pe bună dreptate. Nu exista nimic care să lipsească. Aici avea de toate. În București venea cu un jeep, cam demodat, dar încă în funcțiune. În Clinceni era respectat, toată lumea își scotea pălăria cînd trecea prin dreptul lui. E adevărat că în oraș nu prea era recunoscut pe stradă și nici chiar prin cartier, asta și din pricină că nu prea stătea pe acasă. Și motive avea. Era mai tot timpul la Clinceni. Și aventurile lui amoroase tot aici se consumau. De fapt tocmai ăsta era și punctul slab. Aviatorul nu mai era atît de tînăr să se împăuneze cu femeile pe care le seducea. Și la Clinceni cam toată lumea știa cine vine la el. E drept că și mașina era decapotabilă. Singura lui dorință era deci să-și cumpere o casă la București, dacă se putea nu o cocioabă cu patru camere, ci o vilă mai aranjată, mai de doamne-ajută. Putem spune că multe din eforturile lui aveau acest țel. În fond, nu omora pe nimeni pentru asta. Își aranja doar ploile ; *pașnic.*

În toiul pregătirilor nici nu observă că se făcuse ora două după-amiază. Cam după ce alesese un meniu variat, comandîndu-i-l lui tanti Sofica, se îngrijise de aparatul cu un motor cu care avea să facă o plimbare în compania prietenului său, Calapod. Plimbarea se putea prelungi pînă a doua zi sau nu, în funcție de dorința invitatului. Pe la patru sosi și domnul Aurelian Terențiu Calapod, într-o mașină de culoare neagră. Expedie șoferul, spunîndu-i să vină duminică seara, la ora șase. Cristian Papadopolu îl aștepta în pragul biroului. Cei doi se îmbrățișară. O vreme gazda își purtă invitatul prin bază. Luaseră cu ei două puști de vînătoare și o cutie plină cu cartușe.

Papadopolu îi arătă cîteva avioane, sporovăind tot timpul despre tot felul de nimicuri. La un moment dat zăriră cîțiva iepuri lîngă un tufiș. Papadopolu opri jeep-ul la vreo 50 de metri de ei și își încercă îndemînarea la tir. Nu avu noroc. Nu putea fi perfect în toate. Mai mult noroc avu Terențiu Calapod care ridicîndu-se în picioare, reuși să omoare un iepure aflat în mare goană. Leșul lui rămase pe cîmp. Nimeni nu avea nevoie de el. Sau, mă rog, aproape nimeni. Pe cei doi îi așteptau prea mari bunătăți pentru a se mai osteni să culeagă un iepure mort. Tot discutînd de una de alta se făcuse ora șase. Era ora mesei. Orice, numai să întîrzie la masa pregătită de tanti Sofica nu merita. Aviatorul întoarse mașina pe cîmp și o îndreptă spre bază, punîndu-și în gardă prietenul despre ce avea să urmeze. Gura amîndurora se umplea de salivă, numai la auzul acelor cuvinte.

Camera în care se pregătise masa era nu foarte largă, dar cu un aspect intim, necesar unei case singuratice locuită de un burlac. Tanti Sofica pusese pe masă farfuriile cele bune, de rosenthal, furculițe, linguri și cuțite de argint, pînă și două sfeșnice de argint în care ardeau lumînări albe. O față de masă de olandă, mirosind a proaspăt și a curat acoperea masa întinsă, de șase persoane. Cei doi bărbați se așezară în capetele ei. Apoi pe ușă intră tanti Sofica purtînd pe tavă preparatele ei. Și după exclamații elogioase se lăsă liniștea. Bărbații mîncau.

După o oră ieșiră pe terasă. Erau ghiftuiți. Se așezară pe niște fotolii de nuiele și se desfăcură la cureaua pantalonilor. Stăteau rășchirați, răsuflînd din greu. Soarele se pregătea să apună.

— Sarailiile astea înecate în miere au pus capac, spuse Terențiu Calapod. Nu mai am loc în burtă nici de un ac.

— Asta zici acum. Da să vezi că după o oră ți se face foame din nou. Nu pot să-ți explic de ce, ăsta e secretul mîncărurilor lui tanti Sofica. Or fi mîncăruri subțiri, eu știu ?

Tăcură, parcă pentru a-și mai trage sufletul. Apoi Calapod zise :

— Cum au fost motoarele pe care ți le-am trimis ? S-au potrivit ?

— Oho și încă la fix, spuse aviatorul. Am oprit eu două și patru le-am trimis la Iași. Știi cum se potrivesc ? Mănușă. Le-am pus serii la toate. Acum nu se mai pot plînge că n-au piese de schimb, au motoare întregi.

— Cred că le-ai spus și care sînt condițiile, nu de alta, da să nu se plîngă mai tîrziu că n-au știut, atrase Calapod atenția.

— Le-am spus, de fapt ei știau de data trecută. Acum le-am comunicat doar mărirea obligațiilor. Matoarele se găsesc din ce în ce mai greu, nu ? făcu aviatorul o glumă.

— Și e bine să știe și ei asta, adăugă cadristul. Nimic nu-e pe gratis. Timpurile sînt grele.

— Apropo, vezi că luna viitoare plec la Amsterdam, pentru un schimb de experiență, spuse Papadopolu. O lună încheiată. Așa că poate îmi pregătești cîteva motoare îmbalate frumos cu acte în regulă. O să le vînd băieților ălora de le plac lalelele. Ca de obicei ai 80 la sută din vînzare. Și cred că nu-ți strică niște verzulii... Mai ales că nu se știe ce vremuri vin. Cu din ăștia cumperi mai ușor.

— O să văd ce pot face. Deși nu mă mai atrage ca pe vremuri. Știi doar că imbecilul ăla de Vrăjescu mă are la mînă cu actele alea. De fapt, *ne* are la mînă, spuse Calapod cu îngrijare.

— Ia mai dă-l în-mă-sa. Îi țiție pantalonii pe fund de frică, ce dracu a ajuns să-ți fie teamă de ăla. Păi cu banii tăi îl cumperi împreună cu cartierul în care locuiește. La anu iese la pensie, așa că n-o să miște nici un deget. Și după aia, dacă o să scoată capul, îl ajutăm noi să se convingă singur că e nebun. Cu acte în regulă. E, asta-i acum, Vrăjescu ! spuse aviatorul încrețind fruntea, semn că se enervase ușor. Hm, Vrăjescu !

Papadopolu se ridică de pe fotoliu și se duse la marginea terasei, sprijinindu-se de balustradă.

— Tu mă îmbărbătezi pe mine, sau pe tine ? îl întrebă Calapod, cu un zîmbet ironic. Dragul meu, pe mine nu e nevoie să mă îmbărbătezi. Acela e domeniul meu, am pîinea și cuțitul, nu mișcă nimeni decît la comanda mea. Cum să mă tem de amărîtul ăla ! Acum cînd am scăpat și de fiu-su, ar merge și în patru labe după mine. Într-o zi o să mănînce actele alea cu mămăligă, ascultă-mă pe

mine. Iar tu de ce să te îmbărbătezi ? Doar ești prieten cu mine, *înseamnă că ești invulnerabil.* Ia mai dă-i dracu de găozari, nu ridică ei capul fără ordinul nostru, spuse încrezător Calapod.

Intrară în casă. Afară se lăsa răcoarea. Întinși pe canapele, păreau doi bătrîni care își povestesc viața aventuroasă din tinerețe.

— Deci pînă la urmă ai făcut-o, spuse aviatorul.

— Ce ? întrebă Terențiu Calapod. A, cu tînărul Vrăjescu ? Era timpul, nu ? Cum-necum, am scăpat de el. Drumul ne este deschis. Știi că îmi dăduse telefon și Tecu, maiorul ăla de la evidență, îl știi, și-mi spusese că băiatul a devenit suspect. Pe el l-a întrebat un prieten de-al lui, unul director de fabrică. Îl luase ăla în vizor. Mi-a spus că ar fi bine să nu se mai audă o vreme de Mitică Vrăjescu. Acum, n-o să se mai audă de loc. Iar noi ne vedem de ale noastre. Pe chestia asta i-am trimis și maiorului un motor de Renault. La cota zero, să n-aibă motiv de nemulțumire. Mie trebuie să-mi mulțumești că am știut cum să acționez.

— Ești mare, Terențiule, spuse încîntat aviatorul.

— Toți sîntem geniali, bătrîne, spuse modest Terențiu. *Numai că unii sînt mai grași, alții mai slabi, asta-i viața.*

Aurelian Terențiu Calapod nu avea 20 de ani încît să creadă nestrămutat în puterea prieteniei. În ciuda faptului că știa cît valora un prieten sub toate aspectele, viața îl învățase să nu pună totul pe tavă, chiar atunci cînd stă la taifas cu un amic mai vechi. Acum, de pildă, vorbindu-i de moartea lui Vrăjescu, nu dăduse nici un detaliu în plus, dimpotrivă lăsase totul în ceață, considerînd că aviatorul nu trebuie să știe exact cum fusese plănuită dispariția tînărului. De aceea nu-i spusese nici că s-a sinucis, nici că l-a spînzurat cu mîna lui. Era mai bine așa. La rîndul lui, aviatorul nu-i destăinuise șefului personalului că știa de sinuciderea băiatului la hotel, informație furnizată tot de vărul Tecu. Tăcînd îi dădea impresia prietenului său că are o mai mare încredere în forța lui. În fond ceea ce conta era *faptul* nu desfășurarea lui. Asta nu interesa pe nimeni.

— Deci, acum ce se aude cu casa aia de pe Antim ? Nu de alta, dar să știu cînd îmi aduc mobila, spuse aviatorul frecîndu-și mîinile.

— Acum ești nerăbdător, ă ? spuse Terențiu. Ai și tu puțină răbdare. Ți-ai pierdut-o acum, la mal ?

Papadopolu sesiză imediat nehotărîrea din glasul lui Terențiu.

— Tu îmi ascunzi ceva, spuse. Altădată erai mai impetuos. Gata, facem așa, așa, mîine, și se aranja. Acum îmi spui să am răbdare. N-am avut destul ? Și am agonisit atîta numai cu gîndul la clipa asta. Să am și eu o casă pe măsura mea.

— O să ai, *fii liniștit*, o să ai. Singura problemă este alta. Se pare că mai este un pretendent. L-a găsit bătrînul Vrăjescu.

— Auzi, Renți, spune-mi și mie de ce nu-l dai afară pe boșorogu ăsta care ne stă ca un bolovan în cale. Tot timpul ne împiedicăm de el, spuse Cristian. Dă-l dracu afară, să nu mai aud de el.

Terențiu stătu pe gînduri o clipă, apoi spuse :

— Hai să-ți spun ceva *important*. Ar fi foarte ușor să îi fac vînt. Dar nu vreau. Pentru că atîta vreme cît e în subordinea mea nu poate face nimic. E legat de mîini și de picioare. Dacă l-aș scăpa de sub mînă ar începe să trăncăncască și pînă la urmă, unul dintr-o sută l-ar crede. Înțelegi ?

Aviatorul dădu din cap semn că înțelesese lecția. Era dat dracu Terențiu ăsta. La toate se gîndea. Nimic nu-i scăpa.

— Și vrea să-l bage în casă *în locul meu* ?

— E, îl bagă în locul tău. Cum o să-l bage ? ! Numai că trebuie să mă interesez și eu, cine e ăla, cît vrea să dea, ce relații are. De aia ziceam să mai aștepți și tu puțin. Hai, că doar n-au intrat zilele în sac.

— Ajută-mă, Renți, nu mă lăsa. Crede-mă, nu mai am răbdare.

— Te cred mă băiatule, ce dracu, am și eu suflet ca să înțelèg atîta lucru. Am eu grijă de tine, nu te las. Văd cum îl dau pe ăla afară din joc, și pe urmă aranjez să ți-o renoveze ca lumea, să nu-ți fie rușine cînd vine cineva la tine, e bine ? spuse încrezător Terențiu.

Papadopolu se ridică de pe canapea, veni lîngă Calapod şi-l prinse de umăr, sărutîndu-l pe obraz.

— Renţi, eşti un adevărat prieten, n-o să te uit niciodată, spuse emoţionat. Auzi, *niciodată.*

— *Aşa să fie*, spuse Renţi.

Se lăsase noaptea. Prin bază se auzeau cîini lătrînd. Gazda închise ferestrele şi trase draperiile de pînză.

— E vremea să mergem la culcare, spuse aviatorul, mîine avem treabă. Cînd zbor, mă culc întotdeauna devreme. Nu-mi *permit* să fiu obosit.

— Cum zici tu, bătrîne. Tu conduci aici, eu sînt invitat. Fac întocmai ce-mi spune gazda.

Papadopolu îi arătă unde are locul pregătit pentru culcare, îi dădu o pijama, îi ură noapte bună.

— Noapte bună, răspunse Terenţiu. Şi fii fără grijă, o să se aranjeze. E unu care vrea să se angajeze la mîne, o să-l folosesc cum ştiu eu mai bine. Chit că o să fac din el zugrav şi tîmplar. Eşti *pe ţeavă*, n-ai teamă, băiatule.

— Cu tine alături, n-am de ce mă teme, spuse mai mult pentru moralul lui, aviatorul.

Apoi se duse la culcare. A doua zi urma să facă o plimbare cu avionul. Trebuia să fie odihnit. Avea să fie o noapte roz. Drapată toată în roz.

Capitolul nouăsprezece

SALONUL DE COAFURĂ

Acest capitol nu are personaje. Ele există însă pretutindeni, adăpostite de umbra zidurilor. Ceea ce veţi citi sînt nişte înregistrări ale unui operator pasionat de electronică. Bandă magnetică AGFA.

— Salut, bătrîne.

— Să trăieşti, bă faţă. Zi, da repede, că intru într-o şedinţă.

— Lasă că te sun mai tîrziu atunci. Era o chestie mai gravă.

— Hai bă, acu faci fiţe cu mine ? Hai spune că te ascult. („Mai tîrziu, domnişoară, am ceva de făcut pentru şefu".)

— Ce zici, mă ?

— Nu vorbeam cu tine, îi spuneam secretarei ceva. Da.

— Ăăă, era în legătură cu o casă.

— Te-a dat afară ? Lasă-mă pînă mîine şi se aranjează, da ?

— Nu de asta era vorba. Ci de casa aia în care trebuia să mă mut.

— A, da. E-n regulă. Sună-mă după-masă, acasă. Şi fii cuminte.

— Am înţeles, dar nu mă uita, bine ?

— Te pup. Salut, sînt pe fugă.

— Salut. (Clic)

*

— Cu George, vă rog.

— Tocmai a plecat, cine-l caută, vă rog ?

— Panait.

— O clipă, vă rog. („Sînteţi pentru domnul Panait ?". „Dă-mi-l")

— Ţi-ai adus aminte şi de bătrînii armăsari, fir-ar al dracu să fie.

— Georgele, ştii că nu mă ţin ca scamele pe palton. Prietenii nu se deranjează decît în ceasurile grele ale existenţei.

— Aşa e, mă, dar parcă nu e cinstit.

— Cine a zis că e cinstit ? Nici măcar moral nu e, dar asta-i viaţa.

— Şi care e baiul atunci ?

— Unul mic de tot. Ştii ceva de o casă mai dichisită, cu grădiniţă şi jaluzele ?

— Stai o clipă să-mi amintesc despre ce e vorba. A, da, parcă mi-aduc aminte. Parcă fusese ceva, dar nu mai ştiu care e situaţia la zi. Trebuie să mă interesez.

— Mi se pare corect. În altă ordine de idei. Ţi-a plăcut fata pe care ţi-am trimis-o ? Material superb. Catifea, nu alta, este ?

— Bună, îhî. Numai că nu știu cum să mai scap de ea. Mi-e că o să dea nas în nas cu nevastă-mea. E apucată rău. Zice că mă iubește ca la 15 ani.

— Toate zic așa, Georgele, parcă nu știi. Facem așa ! Îți trimit alta și mai faină, școlită pînă la dumnezeu și înapoi. Aia o să iasă singură din horă. Curăță locu deseară că vin cu ea. Și ți-o las amanet. Perioadă nedeterminată.

— Are tot ce-i trebuie, mă ? Și, ce e mai important, la locul lor ?

— Bătrîne, lucrăm profesionist. Fata nu e făcută din bucăți. Monolit, înțelegi.

— S-a făcut. O primesc.

— E a ta, cu tot ce are pe ea. Și nu uita ! Vezi ce-i cu locu ăla, da ?

— S-a făcut. Pe deseară. Și mîine la prima oră te sun.

— Aștept, Georgele. Sper să nu plouă.

— Cum dracu, bătrîne. Salut. (Clic)

— Eva ?

— Numai o clipă. („Eva !, la telefon. Un bărbat. Da".)

— Da.

— Sărut mîna. Ce făceai ?

— Mă pregăteam să fac un duș. Mă dezbrăcam.

— Așa sînt unii năpăstuiți. Cînd se întîmplă chestii importante, cei care ar trebui să fie martori la eveniment sînt la mama dracului, în schimb băieții de treabă, ăia talentați, într-un cuvînt, găozarii, stau în capul mesei și ling mierea. Ți se pare cinstit ?

— Ce faci, mă parașutistule ? Unde ești ? Radule, mă auzi ?

— La mama, beau lapte.

— Hai mă, lasă prostiile.

— Să trec pe la tine ?

— Nu, trebuie să vină niște cunoscuți de-ai familiei și nu mai rămîne nici o cameră liberă. Așa că...

— Pe altă dată. Voiam să te anunț ceva important. Luăm puterea.

— Te pomenești că devii milionar ?

— Asta o să devin. Iar tu săraca logodnică a marelui grangur. O să-mi ții cheile de la Mercedes și-o să-mi cari pălăria. Vin zile mari, iubito.

— Dar ce s-a întîmplat, ai descoperit comoara din insula de argint ? Sau te faci gestionar ?

— Mai rău. Preiau magazinul ăla de la Mamaia. Ăla de la care ţi-am cumpărat anul trecut bere Tuborg. La vară o să-ţi leg la gît un medalion cu diamante de-o să se uite maică-ta la tine ca la Tutancamon. Şi o să ne întoarcem cu maşina, nu de alta, da e o înghesuială pe tren la sfîrşitul sezonului, ceva de speriat. Corect, nu ?

— Băiatule, ce e cu tine ? Ai grijă ? Ce tot îndrugi acolo ca o meliţă ?

— Ce gestionar, iubito ? Eva, tu chiar mă vezi cu şort alb şi cu boneţică, dînd mocofanilor vin de regiune şi salam ? Sau conserve de peşte, şi mocofanii înroşiţi pe cap de atîta soare să mai facă şi scandal că e expirată conserva şi că salamu e alterat. Hai dă-o-n, mă-sa de treabă. Mai bine vidanjor decît aşa. Nu, steaua mea de mare, e vorba de altceva. Intrăm în rînd cu cei mari. O să avem de toate.

— Mă duc în baie, că mi s-a făcut frig.

— Ce să-i faci ! Femeilor poţi să le pui la picioare un cazan cu diamante şi ele tot ca la un cazan cu rufe se uită. Fugi, iubita mea, dar repede. Şi după ce ieşi, dă-mi un telefon. Auzi ? Ai grijă şi închide uşa de la baie, că e un curent.

— O să închid şi robinetele.

— Închide-le, iubito, că nu se ştie. În ziua de azi, un robinet deschis...

— Te sărut, cuţule.

— Şi eu. Aştept telefonul tău, ca pe raţia de zahăr.

— Nesimţitule. (Clic)

— Daţi-mi 383.

— E ocupat.

— Intraţi pe fir şi anunţaţi-mă.

— Am înţeles. („Internul, eliberaţi firul, vă rog".)

— Vasile ? Salut. Caută dosarul lui Adaam Teodorescu. Citeşte-mi-l la telefon. Vreau să-mi notez nişte date.

— Imediat, tovarăşu Necula. Aşteptaţi două minute. („Tovarăşu Necula, vă caută oraşu".)

— Da, cine-i ?

— Crocodilul, cine să fie ! Ai început să nu mai cunoşti vocea prietenilor. Ca să vezi ce face funcţia din om. O altă funcţie.

— A, Vladimire. Bine, mă băiatule, nu mai dai şi tu un semn de viaţă. Ce face nevastă-ta ? Bine sănătoasă, sper.

— Toată lumea e bine. Pînă şi canceroşii. Ai timp de mine două minute ?

— Cum dracu mă băiete, de tine să n-am timp ! Zi despre ce-i vorba. Stai numai puţin să-mi notez ceva, eram pe alt telefon, numai o clipă.

— Da, spune Vasile !, notez. Da. Da. Da. Da. Da. Da. În ce an ? Da. Da. N-are, nu ? Bine. Află ce rude are, da ? Mulţumesc.

— Aşa, zi, băiatule !

— Sper că îţi mai funcţionează puşca de vînătoare.

— Bate bine să ştii. Îmi place foarte mult. Săptămîna viitoare am din nou o ieşire în pădure. Poate vii şi tu.

— Nu cred că o să pot, plec în delegaţie la Hunedoara.

— Păcat, mai stăteam şi noi de vorbă. Doi lupi de mare care n-au iertat nimic în tinereţe. Şi n-au avut pic de milă pentru sufletul fragil al femeii. O mai ţii minte pe aia care se dădea panoplie ? Aia cu ţîţele cît bulevardul Bălcescu. A trecut zilele trecute pe la mine. O epavă. Mi s-a făcut rău cînd am văzut-o. Şi mai ştii cît am alergat după ea.

— Mai aveam nitel şi deveneam săritori cu prăjina.

— Săritori în groapă, mă băiatule. Ştii ce mă bucur că m-ai sunat !

— Săptămîna viitoare îţi trimit o lunetă pentru puşcă.

— Grozav. O să ţintesc acum exact negul din vîrful nasului. Al porcului mistreţ, bineînţeles. Ţie o să-ţi trimit urechea dementului.

— Ce dracu să fac cu ea, tocăniţă ? ! A, stai că uitam. Spune-mi şi mie ce ştii de Radu Metropol. Dă-mi şi mie cîteva date. Ce a făcut, cînd a terminat, dacă are cazier. Am nevoie pentru un prieten al meu care m-a rugat.

— Crocodilule, nici la vîrsta asta nu te-ai lăsat. Pentru vreo femeie, nu ?

— E, femeie ! Am şi cu treburile mele, ca toată lumea. Cînd să te sun ?

— Mîine dimineaţă, dacă ai timp.
— S-a făcut. Mîine la prima oră.
— Şi vezi ce faci cu luneta. Ai grijă să nu văd dublu. Şi nu fă valuri mari.
— O să vezi şi microbii cu ea. Te salut, pe mîine.
— Toate cele bune, crocodilule. Te pup. (Clic)
— Eleonora, eşti singură ?
— Da, cu maică-mea.
— Trimite-o la teatru. Să vadă două piese la rînd.
— Năbădăios ca de obicei, ăă ?
— Asta-i viaţa, fata mea. Nu aşteaptă. Vrea.
— Îi dai şi ei ordine, ca subalternilor.
— Dacă-i place. Dacă nu, schimbăm trocul.
— Înseamnă că trebuie să fac ce mă învaţă mama.
— Nu fi tîmpită. Ce te învaţă ?
— Cînd nu mai am nici o ieşire, cînd sînt fără scăpare în braţele unui individ mai puternic decît mine, mai puternic decît mulţi, nu-mi rămîne decît să plec capul ca un animal. Să mă las în voia sorţii.

— Mă Eleonora, fata mea, tu vii de la cursuri de perfecţionare ? De la CEPECA ? Măi, să nu-ţi fie de deochi, dar ştii că faţă de aseară eşti de două ori mai deşteaptă. Păcat de maică-ta.
— De ce, ea oricum ştie mai multe decît mine şi a trăit mai multe.
— Nu, ziceam că e păcat de ea că nu e cu vreo douăzeci de ani mai tînără. N-ar fi fost plictisitor... să-mi petrec seara cu amîndouă. Să găsesc ceva de mîncare că nu mai trec pe acasă, s-a înţeles ?
— Am înţeles, să trăiţi !
— Aşa, mă fato, fără intelectualisme, fără trăiri emoţionale. Pa !
— Pa, tigrişorul meu. Te aştept. (Clic)

*

— Radu la telefon, cine e ?
— Creţu.
— Salut, bă bolovane. Şefu e pe acolo ? Mă refer la şefu tău.
— Stai să dau o geană. ( ) E.

— Dă-mi-l la agregat, că n-am timp de pierdut. Salut, Creţule, salut, mă băiatule.

— Alo, alo („Ia vezi, ce dracu are telefonu ăsta") Alo!

— Alo, salut, bă Creţule!

— Cine-i mă? A, Radu de la Greci. Salut. Spune repede că sînt în probleme şi peste o oră am bilete la Operă.

— Am nevoie de nişte felicitări.

— Cîte?

— Douăzeci şi cinci de mii în cap.

— Aoleo, da ce, mă, lucrezi la Apaca, la fabrica de femei?

— Uite ce e. N-am timp de concursuri cu întrebări şi răspunsuri. Ai înţeles? 25.000 de mărţişoare, pînă luni. Ai sau nu?

— Să mă consult cu consiliul de conducere. O clipă, stai la obiect. („Cioară, Mălai, Unghie, Şoarece, ia daţi-vă pe lîngă mine. Coconul Radu are nevoie de 25.000. Băgăm mîna în sac?" „Cînd îi dă înapoi?")

— Auzi, coane, cînd îi verşi la loc?

— Înainte de Crăciun, cu siguranţă.

— Bine, stai aşa, aşteaptă, să nu-nchizi. („Zice că pînă la Crăciun". „Şi dacă nu-i dă, cum îi stoarcem de la el?" „Staţi aşa, între prieteni, chiar cînd sînt diferenţe de clasă şi de preocupări, ne conducem după principiul încrederii. Doar încrederea ne leagă, doar aşa ne deosebim de barosani, de avocaţi şi de manglitori, e clar, nu? Alte întrebări mai sînt? Nu. Oricum în caz de pierdere, coconul ştie ce-l aşteaptă, iar noi, ştim cum să recuperăm pierderea.")

— Radu mamei, ştii ce te aşteaptă dacă nu vii cu mălaiul la termen, să nu avem discuţii. Noi nu sîntem baletul mare din Moscova, cel puţin cred că atîta lucru ştii, nu?

— Creţule, sper să apuc ziua în care o să te calc cu Mercedesul pe trotuar şi în procesul verbal să scrie că te-ai aruncat în botul maşinii mele de bunăvoie. Ştii că cei din urmă vor fi cei dintîi.

— Mie-mi spui proverbe româneşti, mă! Da nu uita că şi eu sînt cel din urmă. Şi că alţii sînt acum mari. Aşa

că ia-o pe arătură, culege și prezintă-te la ghișeu cu mălaiu și la timpul potrivit. De altceva mai ai nevoie ?

— Nu. Vezi ce poți face, și o să vin la domnu cu un pachet de țigări.

— Cu ce mă ? Cu țigări ? Păi eu nu mai am unde să le îndes și tu cu țigări vrei să vii, mă ? ! Cînd oi ajunge eu să fumez o țigară de la tine înseamnă că voi fi cu un picior în groapă și cu celălalt tăiat, mă băiatule. Sau nu știi cine-s eu ? Ce să-ți fac puișor maroniu, dacă tu ai vrut carte ? Acu de asta ai parte. Te las, că se apropie ora. Nu uita ce am vorbit și în privința aialaltă, mai vorbim noi, eu n-am nimic împotrivă, că te iubesc, știi de ce, pentru că ești prost și de-abia acum ai început să te deștepți, să deschizi ochii în lume și să vezi cu ce se mănîncă.

— Noroc cu ăștia ca voi, că altfel s-ar duce dracu economia țării, mă. Asta pînă o pune mîna poliția pe voi.

— Cine mă ? Poate poliția americană, că pe ăia nu-i cunoaștem și nu le știm nici limba să cădem la pace cu ei. Te sărut și vezi...

— Te salut, Crețule. (Clic)

— Bună seara, cu Eva, vă rog.

— Care Eva ?

— Nu e casa Ionescu ?

— Nu domnule, ai greșit.

— Mă scuzați. (Clic)

— Salut, bătrîne.

— Salut, Radule.

— Ai vorbit în legătură cu chestia aia ?

— Am dat un telefon cuiva și mi-a spus că se aranjează. Îi dau mîine la prima oră, era ocupat, un prieten din copilărie. N-ai nici o grijă.

— Bine, mai aștept. Fii atent că fac rost de bani pentru avans. Poți să-i spui omului că îi am pregătiți. Am vorbit și eu cu cineva.

— Banii îi dai cînd te duci după hîrtie, nicidecum înainte.

— Normal, doar nu-i ca la aprozar. Nivele înalte, nu tarabă, ce dracu. Oricum, după ce mă întorc de la

mare dau și pe la tine să te fac o plimbare cu mașina la șosea.

— N-o uita pe nevastă-mea, știi că e sensibilă la nimicuri din astea. Ce faci deseară ? Treci pe la noi și ține-i de urît lui Pușa. Am o treabă în oraș, nu știu la cît mă întorc și nu vreau să se plictisească nevastă-mea. e bine ?

— Bine, nici o problemă, vin pe la 8 atunci, da ?

— Perfect. Tot în prieteni e baza, cine dracu spunea altfel ?

— Pe deseară, da ? Salut.

— Salut, bătrîne. (Clic)

— Eleonora ?

— Da.

— Eva la telefon, ce mai faci ?

— Bună, dragă. Ce să fac ! Îmi făceam pedichiura. Îl aștept pe George.

— Care George ? Eu îl știu ? Ăla blondu, cu mustață ?

— E, blond ! George Necula, tipu ăla din minister, ne-am întîlnit o dată cu el cînd erai și tu. Nu mai ții minte ? a zis că ai ochii liliachii.

— A, da, da, ăla care s-a îmbătat și mi-a arătat pistolul. Credea că eu o să cad pe spate și el pe față, mi-aduc aminte. Și ce legătură este între tine și el ?

— Legături trainice, aproape de rudenie. Îi îndur măgăriile ca să pot răzbate în viață. Tu ?

— Cam tot așa, bine.

— Te-ai măritat ? Parcă așa am auzit. Mariana mi-a spus mi se pare.

— Deocamdată nu. Îl știi pe Radu, am fost colegi de liceu.

— Îl știu, ce-i cu el ? A fugit ?

— E, a fugit. Cu el sînt acum. Băiat bun. Cam căscat, da bun.

— Mă bucur. Deși la materialul tău, puteai să-ți alegi unu fără ochelari măcar. Da' dacă zici că e bun, în fond asta contează.

— Mă, pînă acum, e bine. Zice că o să dea lovitura.

— Bravo, tu. După aia poți să-l iei și de bărbat. Toate la vremea lor. Ah, sună cineva. Trebuie să fie George, pa, Eva, mai sună-mă, da, mîine, e bine ?

— Da, da. Și nu uita după aia să tragi apa. Și fă-ți o limonadă.

— Pa. (Clic)

— Sărut mîna, domnul e acasă ?

— Cine îl caută ?

— Un prieten, doamnă.

— Domnule, soțul meu a plecat la o ședință.

— Am înțeles, doamnă.

— Vedeți, asta e soarta noastră, a femeilor, să așteptăm pauza dintre două ședințe.

— Da, doamnă. Și a plecat de mult ?

— Cam de 10 minute. Știți cum sînt ședințele astea.

— Știu, doamnă. Omul nu mai are timp pentru el însuși. Pentru familia lui, pentru căminul lui.

— Exact, domnule. Și mai mult decît atît. Uită chiar și cum îl cheamă.

— Da. Devine alt om. Se dedublează pînă la incertitudine. Atunci îl sun mîine, la birou, doamnă.

— Prea bine, domnule.

— Sărut mîna, doamnă.

— Bună seara, domnule. (Clic)

Capitolul douăzeci

CÎND SA-MPĂRȚIT NOROCUL

Pe bulevardul Magheru lumina neoanelor dădea trecătorilor o culoare vineție, transformîndu-i într-un fel de strigoi cu probleme sentimentale și cu preocupări culturale. În oraș era o seară călduță. La restaurantul Ambasador animația era în toi. La vreo douăzeci de metri de

intrare un cerşetor, după aparenţe orb, stătea lipit de un zid, cîntînd acompaniat la vioară un cîntec abia auzit.

„Aşa-mi vine cîteodată, dorule“
„Să dau cu cuţitu-n piatră, dorule“
„Din piatră să iasă foc, măi dorule“
„Dacă-n viaţă n-am noroc, dorule“
„Cînd s-ompărţit norocu, măi dorule“
„Fost-am eu dus la lucru, dorule“
„Şi la toţi le-a dat cu caru, dorule“
„Numai mie cu paharu, dorule“
„Nici acela n-o fo plin, măi dorule“
„Jumătate-o fo venin, dorule“
„Nici acela n-o fo ras, măi dorule“
„Jumătate-o fo necaz“
„Jumătate-o fo necaz, mă dorule“.

Pe lîngă el treceau tot felul de oameni, fără să bage în seamă vocea aceea jalnică ce părea că le cîntă propria lor nefericire. O nefericire poleită în aur, amăgitoare ca o noapte de dragoste. Doar cei lucizi vedeau catastrofa spre care ea se îndrepta, sub faldurile acelei vieţi poleite. Dar aceia erau, vai, nişte indivizi tăcuţi, închişi în ei, mereu la pîndă. Aşteptau vremuri mai bune care să le permită şi lor să împartă norocul. Acum ei doar primeau ce rămăsese de la alţii. Vocea cerşetorului de-abia se auzea.

Din restaurant ieşi o pereche de tineri îndrăgostiţi. Băiatul era blond, cu nişte plete linse, subţire, cu gesturi necoapte. Femeia ştia în schimb ce să ceară de la viaţă. Rîdea scurt de fiecare dată cînd băiatul o strîngea de mijloc. Ca răspuns ea îl muşca de ureche şoptindu-i cuvinte dulci. Coborînd treptele de marmură ajunseră în stradă. Şi după numai doi paşi, legănîndu-se ca nişte marinari, ameţiţi de băutură, se ciocniră de un bărbat.

— Ce faceţi, fraţilor ? spuse bărbatul.

Femeia se întoarse spre el, gata să-i răspundă.

— Ne iubim, domnule.

În clipa următoare bărbatul rămase înţepenit.

— Altisidora, blînda şi curata mea ducesă, spuse don George.

— Iarăși dumneata ? spuse plăcut surprinsă femeia.

Partenerul ei dispăruse pe nesimțite. Altisidora păstra totuși un zîmbet ironic. Putem spune, însă, că acum îi plăcea să-l audă pe trăsnitul ăsta, pe figura asta nici tristă nici veselă.

— Ți-am spus că oriunde vei fi, va fi și sufletul meu. Am sperat tot timpul că o să te mai întîlnesc, spuse don George, moale.

— Am fost plecată din București, la bunici, rosti Dora pe nerăsuflate.

E adevărat că avea bunici, dăr aceștia erau de mai mulți ani morți.

— Întotdeauna avem de plătit celor care ne-au dat viață. Vezi, am simțit imediat că în sufletul tău sălășluiește un mic și nebun demon care se numește dragostea față de semeni. Acest lucru te face inconfundabilă față de restul oamenilor printre care trăiești. Astfel farmecul tău și frumusețea ta mă fac de fiecare dată să rămîn împietrit, fără suflare. De aia te-am și numit *ducesa* inimii mele.

— Dar nu sînt deloc ce crezi tu. Cred că vorbești de altcineva, spuse Dora amuzată. Uite, ca să te convingi, o să-ți spun că n-am fost plecată din București, că nu am bunici. Ambii sînt morți.

— Poți să-mi spui orice. În fond chiar faptul că nu ai putut să mă minți pînă la capăt este un semn că sufletul tău este limpede și curat ca o apă de munte. Nu înțeleg de ce încerci să mă convingi de contrariu, oricum n-o să reușești.

Don George părea că își pierduse complet controlul. Se simțea lipsa lui Nicolae Pence, care avea dărul de fiecare dată să-i fie contrapunct, și nu doar gratuit.

— Să știi că nu te văd bine, am dus de rîpă mulți bărbați și mi s-a dus numele că nu mă dau înapoi pentru a-mi sfîșia victima, spuse Altisidora privindu-l pe don George provocator. Bietul om era în fața acestei femei frumoase ca un pește neputincios, ca un guvid. Un guvid care o ținea una și bună :

— Vorbele tale îmi aduc aminte de tinerețea mea. Erau pe vremea aia niște fete cu care eram vecin. Una, mai urîțică, vorbea ca un birjar, înjura folosind mult mai bine înjurăturile specifice bărbaților decît chiar bărbații

înşişi. Se întindea cu ei, era aproape un băiat care trăia printre bărbaţi. Ei bine, cînd s-a măritat cu unu, acela a aflat aproape cu ruşine că fata era virgină. Şi mai era una sfioasă prin cartierul ăla care întrecea orice tîrfă de la Crucea de piatră. Aşa că preascumpa mea ducesă, nu mă impresionează *deloc* ceea ce-mi spui. Vorbele tale nu sînt decît masca hidoasă a inocenţei tale, a purităţii.

Altisidora izbucni în rîs.

— Acum probabil trebuie să spun că sînt virgină, nu ?

— Altfel nici nu se poate. Virginitatea ta este însă una sufletească. Şi asta am văzut chiar atunci cînd te-ai oprit prima oară în faţa mea, pe Calea Victoriei.

— Norocul tău, aşteptam un prieten, îl văzusem venind şi îl aşteptam. Nu mă oprisem pentru tine. Nici nu te vedeam.

— O, cît de bună eşti spunînd toate astea. Şi cum toată această bunătate se revarsă asupra mea, cel mai umil cavaler de pe această lume. Puteai să treci atunci ca o stea căzătoare prin faţa mea şi tot aşa aş fi observat, ce era de observat. Pentru că ai acel lucru de preţ pe care îl are din ce în ce mai puţină lume.

— Iubirea de semeni, îl maimuţări Altisidora.

— Da, ce comic e, spuse trist don George.

— Nu este *nimic comic* în asta, izbucni Dora aproape violent.

Reacţia ei îl surprinse chiar pe un tip atît de pregătit ca don George.

— Comică este doar viaţa pe care o trăiesc, spuse în continuare fata. Comice sînt camerele astea de hotel, comice sînt cearşafurile jegoase cu care trebuie să mă acopăr. Dacă ar trebui să mă pufnească rîsul, de asta ar trebui să rîd. De canapelele puturoase pe care trebuie să mă întind, de bărbaţii care îmi muşcă sfîrcurile şi se poartă ca şi cum ar fi la grădina zoologică. Să vezi atunci ce comic ! O, ce comic ! O, ce comic !

Începu să plîngă cu sughiţuri, ca un copil. Don George o cuprinse de spate.

— Eşti o simplă jucărie, dar curată şi bună, spuse bărbatul. Aşa sîntem toţi. Alergăm şi ne ferim să nu ne ciocnim de alţii. Şi apoi vine cineva care ne spune de

cine să ne lovim, de ce, din ce pricină. Atunci ne pierdem unul de altul. Şi asta e comic.

Porniră pe străzi. Don George continua să o ţină de umeri, în timp ce Altisidora mergea pe lîngă el, cu mîinile de-a lungul corpului şi cu privirea în jos.

— Poate că am avut noroc că am întîlnit un asemenea om, spuse după un timp femeia.

— Nu, norocul a fost al meu, pentru că atunci cînd credeam că sînt pierdut, atunci cînd credeam că totul e de vînzare, corupt te-am întîlnit pe tine. Sufletul meu îţi este slujitor din acea clipă.

Ajunseră la Lemnea.

— Doamne şi cînd mă gîndesc cu cine era să merg în seara asta !

Se răsuci, scăpînd pentru un moment de strînsura braţului lui don George, şi îl sărută pe obraz, ca pe un părinte atent şi gata să satisfacă orice capricii. Don George o privi o clipă descumpănit. O cuprinse din nou de umeri, tandru. Cît se poate de tandru.

— Hai să luăm un taxi, spuse Altisidora, mă dor picioarele. Fac eu cinste, adăugă. Şi mergem la mine. O să stăm o noapte de vorbă. Despre toate lucrurile frumoase de pe pămînt. Despre cît de triste sînt. Iar noi, cît de comici.

Opriră un taxi şi petrecură drumul pînă la Mîntuleasa ca o pereche din alea cum se mai pot vedea în filme. Lipsea muzica pentru ca totul să capete aura aceea romantică, desuetă.

Altisidora îi spuse şoferului unde să oprească. Acesta opri în faţa unei vile acoperite cu iederă. Deschise uşa de fier şi amîndoi intrară într-un vestibul spaţios. Pe pereţi, tablouri de avangardă. Mirosea peste tot a parfum. Parfumul subţire al unei femei frumoase. Asta se vedea de la o poştă.

— Poţi să stai unde vrei, spuse Dora, eu mă duc să mă schimb. Am stat toată ziua în hainele astea.

Don George se aşeză într-un fotoliu de piele neagră. Simţi cum se scufundă în el ca într-o cadă. Dora dispăru în camera alăturată.

În clipa aceea trei bărbaţi îmbrăcaţi în cămăşi albe cu mînecile scurte intrară brusc în cameră. Don George

sări cu greutate în picioare. Se părea că e victima unui şantaj.

— Stai acolo şi nu te mişca dacă îţi iubeşti viaţa, spuse unul dintre ei.

Îl privi de parcă vroia să-l convingă de acest adevăr. O clipă după aceea intră şi Dora în cameră. Avea aceleaşi haine pe ea.

— Credeam că n-o să mai apăreţi, băieţi, spuse.

Unul dintre bărbaţi îi legă mîinile lui don George, altul îi puse pe ochi o căciulă neagră de lînă. Al treilea îi întinse Dorei un şomoiog de bani.

— Cum ne-a fost învoiala, spuse. Poţi să-i numeri.

— E spre binele vostru să nu fi greşit, spuse femeia, părăsind, de data asta definitiv, camera.

Ieşi în stradă. Deschise portiera unei maşini parcate lîngă trotuar, îi porni motorul, aprinse farurile şi se depărtă în viteză de acea casă. Îl lăsase pe trăsnitul acela pe mîini sănătoase. Să-l ia dracu. Viaţa trebuie trăită, indiferent cum. Dădu drumul la radio. Concert de noapte.

— Dau şi ăştia o muzică. Noroc că nu o aude Emi. Mi-ar sparge radioul. Zîmbi la amintirea ultimei nopţi petrecută cu doctorul. Băiat bun şi ăla.

Astfel se termină partea a patra.

PARTEA A CINCEA

Capitolul douăzeci şi unu

ANTE PORTAS

Camera era puternic luminată. Doi bărbaţi îl ridicară pe don George de pe fotoliu şi o luară după al treilea, care scosese o lanternă din buzunar şi acum traversa încăperile vilei. Don George se împiedica de picioarele păzitorilor lui. Coborîră în stradă. Merseră cîteva sute de metri apoi intrară toţi într-o casă cufundată în întuneric. Cel cu lanterna deschise uşa unui garaj şi grupul se strecură în tăcere înăuntru. Coborîră nişte scări, se auzi deschizîndu-se o broască, o uşă, cineva îi făcu vînt directorului în pivniţă şi apoi imediat ce uşa fu închisă, locul se cufundă în linişte. Parcă nu se întîmplase nimic.

Ne aflăm pe o stradă în Bucureşti, într-un cartier liniştit, în care toţi oamenii sînt mulţumiţi şi dorm.

Don George simţi că cineva îl dezleagă. Îşi smulse căciula neagră de pe ochi şi îl descoperi alături de el pe Nicolae Pence.

— Ce-i cu tine aici ? spuse don George frecîndu-şi încheieturile mîinilor. Sper că eşti întreg.

— Slavă domnului, n-am luat nimic de la locul lui, spuse Pence în şoaptă. Se aşezară amîndoi pe jos, sprijiniţi de zidul pivniţei. Şi în şoaptă începură să povestească cum de se întîmplase că se aflau amîndoi aici.

— Am fost la Clinceni şi m-am interesat de domnul aviator Papadopolu. Lumea are o părere bună despre el, deşi nu-şi explică de unde are atîţia bani. Noaptea cînd m-am întors acasă mi s-a părut că-i văd pe tipii ăia trei care au dispărut acum două săptămîni în casa de vizavi. Se învîrteau prin curte. Am intrat la mine cu gîndul să-i urmăresc din spatele gardului, dar n-am făcut bine.

cîțiva pași că alți trei tipi m-au înșfăcat, mi-au îndesat o căciulă în cap și m-au vîrît într-o mașină. M-au adus aici. O să rîzi, iubite don George, dar stînd aici te-am așteptat. Simțeam că trebuie să pici din moment în moment. Și uite că nu m-am înșelat. Deși doream să mă înșele intuiția, spuse Nicolae Pence.

Don George rise scurt.

— N-avea cum să te înșele, dragul meu. Eu chiar mă bucur că nu te-a înșelat. În felul ăsta sîntem siguri că nu ne-am înșelat *noi*. Supozițiile noastre sînt acum *realitate*. Domnul Terențiu Calapod este exact cel care știm noi. Băgat pînă în gît în afaceri și nu foarte curate, cum cred că ești tu însuți convins. Trebuia să se întîmple și asta. Se pare că a mirosit ceva și a pus copoii pe urmele noastre. Vrei sau nu vrei, iată-ne din urmăritori, urmăriți. Din vînători, vînat. Dar n-aș spune că un vînat de duzină. Niște iepuri nenorociți. Sîntem, iubite Nicolae, în fața porților. Intrăm sau rămînem afară ? Se pare că în camăruța asta întunecoasă trebuie să luăm o hotărîre în folosul nostru.

— Dacă sîntem profesioniști, dacă avem o datorie de împlinit și dacă tot ne-am băgat într-o horă mecanică, nu știu cine ne oprește să nu mergem mai departe. Cu siguranță că domnu Calapod vrea să ne dea o lecție. Cu siguranță că a plănuit încă înainte de a pleca la Clinceni această lecție. Noi o primim de bunăvoie, dar nu se poate spune că am stat cu mîinile în sîn.

— Pînă la urmă toți mizerabilii *vor plăti*, spuse ca un profet don George. Și frumosul domn Aurelian Terențiu Calapod se află în mîna noastră. E drept că nu mai avem libertatea de mișcare dinainte. Dar asta nu înseamnă că nu va plăti.

— Dar tu cum ai ajuns aici ? îl întrebă Nicolae Pence. Bănuiesc că n-ai venit cu troleibuzul.

— Îmi este și rușine să-ți spun. Aseară m-am ciocnit pur și simplu de frumoasa Altisidora. În fața la Ambasador. M-am convins că este o ființă cu totul deosebită, am vorbit, ne-am plimbat și pe urmă mi-a propus să mergem la ea să mai vorbim. Iar la ea mă așteptau trei băieți, bănuiesc, fără ocupație. Și-au făcut în schimb de lucru cu mine și m-au adus aici. Se demonstrează încă o dată

că doi prieteni adevărați nu pot fi despărțiți pentru nimic în lume. Mai ales atunci cînd îi leagă cea mai sublimă datorie aceea de a nimici răul de la rădăcină și de a aduce în loc binele și frumosul. Vrei să știi ceva ? Am citit în sufletul Altisidorei aceeași arzătoare dorință. Același foc sublim.

Nicolae Pence își cuprinse capul în mîini. Din cauza întunericului nu i se putea citi disperarea, deși ea era vădită.

— Don George, am crezut că o dată intrat în cloaca asta, vei putea în fine pricepe că cel mai adesea animalul înainte de a mușca din tine se gudură pentru a-ți cîștiga încrederea. Cum poți să spui, chiar în clipele astea, după ce ai văzut cu ochii tăi că tîrfa aia nu face nici un scuipat, că nu e decît un avorton pierdut în lume, cum poți să spui asemenea prostii ? Auzi ! Foc sacru în privirea ei ! Mai sacru decît o balegă. Don George, vino-ți în fire ! Oricine vede că nu are nimic sfînt pe lume, că tot ce are e de vînzare. Corupe cu sufletul ei orice iluzie. Nu e cu nimic mai breaz decît cei care o manipulează din umbră. Calapod sau alții.

Don George rămase tăcut cîteva clipe. Duşul era prea rece.

— Nu te contrazic pentru că sîntem prieteni. Totuși ceva îmi spune că am și eu dreptate. N-ai fost cu mine să o fi auzit ce spunea.

— Dar nici nu mă interesează. Asta e în stare să și-o vîndă și pe maică-sa, chiar așa, cu treizeci de ani mai în vîrstă ca ea, cum e. Și după ce ar lua banii ar ajuta-o să intre în casă, ar duce-o la baie și ar spăla-o cu o atenție înduioșătoare, zău, spuse Pence.

— Ah, spuse don George, îți folosești cîteodată puterea imaginației atît de concret, încît mă sperii, prietene. În fond este un lucru prea minor ca să faci o atît de mare risipă de imaginație.

Oftă, sincer de data asta. Ce să-i mai spună lui Pence. Avea și el dreptate. Auzi, Altisidora să-și dea mama pe mîna unui bărbat, asta era într-adevăr o imagine sugestivă. Hotărî deci să schimbe subiectul. Cînd iubești n-ai nevoie de sfetnici.

— Știi la ce m-am gîndit cînd mă purtau haidamacii ăia pe stradă, legat de mîini și cu căciula pe ochi ? (Nicolae spuse că nu.) Îmi ziceam că dacă eu sînt un om cinstit, vreau să zic, atîta vreme cît știam că sînt om cinstit, că nu fac nimic care să strîmbe alcătuirea lumii, alcătuirea bună a lumii, ziceam că ea, *lumea* nu are cum să se schimbe. Nu are cum să meargă de-andoaselea. Pentru că, îmi ziceam, probabil că nu sînt singur, mai sînt și alții care impun aceeași conduită. Deci, în general, lumea se află pe un făgaș bun. De aceea nici nu aveam prea mulți prieteni. Îmi împuiau capul cu tot felul de prostii, cu ambiții, cu visuri meschine și eu ziceam că dacă nu le răspund în sensul dorit de ei, mai mult, dacă îmi urmez sensul meu propriu, lumea nu se poate schimba, păstrîndu-și forma sufletului meu, a voinței mele de bine.

— Și exact așa s-a și întîmplat, spuse în bătaie de joc Pence.

— De ce mă chinui, iubite Nicolae ! Cînd cineva e căzut la pămînt, legile omeniei îți impun să nu-l mai lovești cu cuțitul. De ce îmi faci corpul să sîngereze ? Uite, recunosc în pivnița asta nenorocită, că m-am înșelat. Oricare alt om, gîndind ca mine s-ar fi înșelat.

— Noroc că nu sînt mulți care să se gîndească la astea. Lumea e prea grăbită să ajungă la un liman, oricare ar fi acela, ca să mai fie măcinată și de astfel de gînduri. Lumea are nevoie de ceva palpabil. De casă, de haine, de mașină. Ideea de bine ? Ce e aia ? Pentru ei ideea de bine este tocmai lucrul palpabil. Casa, hainele, mașina. E clar ? Te rog să mă ierți, don George, dar asta gîndește lumea. Tu ești un cavaler al timpurilor noastre, și eu îți sînt prieten și supus. Dar cinic.

— Și totuși din camera mea liniștită de acasă, din ziarele pe care le citeam, din cărțile pe care le citeam, aceste vremuri îmi zîmbeau cuminți și încrezătoare. De-abia aici în beciul ăsta mi s-a făcut dor de camera mea ferită de răutate. Pot să-ți spun că vedeam și mai *bine* lucrurile. Vreau să zic, după ce am intrat în acest joc periculos. Sentimentul că nimeni nu știa ce plănuim noi, îmi dădea claritate în gîndire. Raționam fără teamă. Acum...

— Ei da, acum lucrurile s-au schimbat, recunoscu Nicolae Pence. Dar să ştii că nici ăştia care sînt pe urmele noastre acum nu raţionează mai liniştit. Oricum ei sînt mai speriaţi *ca noi*. Pentru că nu ştiu ce vrem. Pentru că nu ştiu de unde să ne apuce. În schimb noi îi avem sub lupă. Şi nu au cum să ne scape. Iar noi, scăpăm noi, fii fără grijă. Chiar dacă vom ieşi cu cîteva coaste rupte. La ce vrei să te aştepţi de la ăştia. Uite, eu mă tot întreb cine dracu erau tipii care au dispărut în casa aia ? Pe unde or fi dispărut ?

În stradă se auziră sosind cîteva maşini. Cît să fi fost ceasul ? Cu siguranţă că vreo două ore după miezul nopţii. Soneria de la intrare zbîrnîi de cîteva ori. În casă se auziră zgomote înfundate, paşi, mormăieli fără înţeles.

— Te pomeneşti că ne mai pomenim cu unul aici. Măcar să nu ne plictisim, încercă să glumească don George.

Vînzoleala mai dură cîteva minute, bufnituri de uşi, bocănituri în mobilă, uşă trîntită. Motoarele maşinilor fură pornite din nou, apoi zgomotul se îndepărtă, lăsînd în loc liniştea. După vreo două ore în pivniţă pătrunse lumina. Începea o nouă zi. Cu această ocazie cei doi observară că se află într-un garaj. Nu se afla înăuntru nici o maşină, în schimb locul era plin de anvelope, de cabluri, de bidoane cu ulei, cîrpe şi alte asemenea mărunţişuri. Într-un colţ al garajului puteau observa nişte scări de lemn. Pence o luă înainte, spre scări, atent la fiecare mişcare. Don George zgîlţîi cu putere uşa garajului, fără succes însă. Era încuiată. Nicolae Pence, dînd şi el de o uşă, la capătul scărilor, avu mai mult noroc. Aceea era deschisă.

— Ia uite, pe asta au lăsat-o deschisă. S-au gîndit probabil că o să ni se facă foame. Ce băieţi cumsecade.

— Se pare că planul a căzut. Şi păsările şi-au luat zborul. Plecarea asta în fugă este oricum suspectă, spuse precaut don George.

Uşa nu dădea în bucătărie, ci într-un hol spaţios. Intrară într-o cameră. Era plină de fum, un miros stătut. Cîteva sticle de coniac şi trei pahare se aflau pe masă. Două sticle erau nedesfăcute. Camera era mobilată cu gust, avea parchet pe jos, canapele, lampadare. Gazda avea să strîmbe din nas cînd va observa cum se purtaseră

vizitatorii nocturni. Pe un birou aflat în fața unei biblioteci masive, strălucea în bătaia luminii de afară un corp geometric din argint. Nicolae Pence îl luă în mînă, întorcîndu-l pe toate fețele. Era un dodecaedru de mărimea unei portocale. O bijuterie de argint. Îl cercetă și don George, impresionat de calitatea lucrăturii, de finisajul ei. Și fără să vrea, tot răsucindu-l în palme, descoperi că este o brichetă cu gaz. Dodecaedrul se desfăcea în două și exact în aceeași clipă dintr-o jumătate țîșnea o flacără. Aruncă bricheta pe birou și aceasta se rostogoli ca un zar. Mai orbecăiră o vreme prin camere pînă găsiră ușa de la intrare. O găsiră și pe ea descuiată. În stradă, Nicolae Pence respiră de cîteva ori adînc.

— Urîtă cum e ea, puturoasă și plină de jeg și populată de tot soiul de indivizi, viața merită să fie trăită. În primul și în primul rînd pentru că este un aer atît de curat dimineața, încît te face să-i ierți toate greșelile.

Trase cu voluptate aerul în piept, minunîndu-se ca un copil. Adevărul este că se bucura că ieșise teafăr din garaj. Cine știe de ce puteau fi în stare bebelușii ăia. În fond totul e bine cînd se termină cu bine.

Îi spuse și lui don George.

— Iubite cavaler, ascultă-mă pe mine, totul e bine cînd se termină cu bine.

Don George dădu din cap.

Și acum iată și *părerea mea*, pe care ți-o spun numai ție, iubite cititor : Două lucruri trebuie clarificate :

UNU : În acea dimineață de vară, lucrurile departe de a se fi terminat, de-abia începeau ; și

DOI : Acest început, și nu sfîrșit, cum credea Nicolae Pence, nu anunța nimic bun. Binele, cît mai era, se afla în piepturile lor. Casa nu avea număr, dar don George observă că strada se numea Atleticului. Era un nume pe care nu-l uitai ușor. Auzi ! Atleticului.

După cîteva sute de metri ajunseră la troleibuz. Se suiră și ocupară imediat cîte un loc. La ora aceea nu era nici o problemă. Doar taxatoarea se pare că avea una. Poate că în timpul liber scria romane, fiindcă avea un foarte pronunțat spirit de observație.

— Bravo, tinerilor, nu vă lăsaţi nici acum, mă ? Vă caută pensia pe acasă şi voi tot la dame, ai ? Bravo, bravo vouă. Balaurilor !

Apoi se răsti la şofer.

— Dă-i bice, Vasile, că dacă te tîrîi aşa pînă diseară, te prinde somnu la volan, ce !

Făcu cu ochiul celor doi bărbaţi. Pe ei măcar îi înţelegea.

Capitolul douăzeci şi doi

UN MORT CU TENSIUNE ARTERIALĂ NORMALĂ

La Clinceni, tot satul se strînsese în jurul morţilor. Babele stăteau cu broboadele la gură, iar bărbaţii îşi făceau semnul crucii, scuipînd într-o parte. Aviatorul Papadopolu îmbrăcat într-un halat vişiniu zăcea cu faţa în jos, într-o baltă. Lîngă el, la nici un metru, aproape în aceeaşi poziţie, stătea răsturnat Aurelian Terenţiu Calapod. Acesta era îmbrăcat într-o pijama de mătase, albastră, cu dungi galbene.

Erau nişte morţi îmbrăcaţi frumos. Multe comentarii se făceau chiar pe marginea acestui lucru. Oamenii simpli obişnuiţi cu *moartea* sînt mai liniştiţi cînd în faţa ochilor li se înfăţişează scene oribile. Un bărbat cu hainele rupte, pline de sînge denotă că acela s-a luptat cu făptaşul şi pînă la urmă a fost doborît. O femeie ciopîrţită te trimite imediat cu gîndul la un obsedat sexual. Liniştea vine din faptul că omul are siguranţa că vinovatul va fi repede prins şi pus să plătească faptele sale oribile. Dar doi morţi îmbrăcaţi în mătase, cu hainele puţin şifonate, zvîrliţi într-o baltă ? Ţinuta lor era potrivită cu o altă situaţie. O discuţie amicală sau o plimbare prin iarbă. Ce siguranţă să-ţi dea o scenă ca asta ? Privitorii erau pur şi simplu blocaţi, cuprinşi de o teamă inexplicabilă. Acelaşi lucru se întîmplă cu boala. Dacă te doare gîtul şi ai febră înseamnă că ai o amigdalită. Dacă te doare ficatul înseamnă

că ai mîncat ceva gras. Chiar şi o pneumonie poate fi tratată. Bolnavul nu are de ce se teme. Totuşi cînd aude lumea că a murit cineva care nu suferea de nimic, nu-l durea nici gîtul nici ficatul, ci pur şi simplu s-a stins văzînd cu ochii în cîteva săptămîni, ce siguranţă mai poate avea ? Te fereşti de o boală cînd ştii care e aia, dar cînd nu ştie nimeni, cum să te aperi ? Împotriva cui să lupţi şi cu ce mijloace ? Cam aceste gînduri fluturau peste frunţile oamenilor strînşi în jurul celor două cadavre. Refuzau să priceapă ceva. Tanti Sofica dăduse alarma, căci ea fusese prima care observase toată tragedia. „Săracu dom Papadopolu" se căina ea.

Dis-de-dimineaţă dădu fuga la primărie anunţînd întreaga grozăvie. De la primărie se telefonase la Bucureşti. Acum toţi erau în aşteptarea cuiva care să elucideze cazul. Şi dacă tanti Sofica era acum singurul purtător de cuvînt, asta nu împiedica pe unii să spună că aşa se întîmplă cu bogătanii, nu le ajunge cît au, vor mereu mai mult şi dumnezeu nu-i iartă. Conduita lor străbună e drept avea valoare pentru ei, dar nu reuşea să explice şi drama la care erau spectatori. Pe aviator îl cunoşteau de mult, iar pe celălalt îl mai văzuseră de cîteva ori, numai. Bărbatul corpolent sosea de fiecare dată cu o maşină neagră, condusă de un şofer. Odată ajuns în bază, obişnuia să-şi trimită şoferul înapoi, acesta reîntorcîndu-se duminică seara. Invitatul pleca mereu cu cîteva damigene de vin, cu cîte un fazan, cu fructe. Observau că maşina avea portbagajul plin, fiindcă era lăsată de spate iar şoferul conducea cu grijă peste hîrtoape. Mulţi reţinuseră şi privirea rece a bărbatului, atunci cînd îi privea, din întîmplare. Era indiferenţă în privirea lui, amestecată cu scîrbă. Auziseră că e şef mare pe la Bucureşti şi îşi explicau această atitudine, fără să-i poarte pică. Dovadă că aşa cum îl vedeau acum, cu faţa cufundată în norol nu încercau nici o satisfacţie, dimpotrivă, milă şi neajutorare. Îi priveau pe amîndoi cu regretul că nu mai sînt în viaţă. Apoi, cînd sosi maşina de la Bucureşti, toţi se dădură într-o parte, făcînd loc organelor de anchetă. Celor doi poliţişti care notau declaraţiile le spuseră întocmai cum e scris mai sus. Se făcură fotografii, se făcură măsurători ale

casei și ale poziției morților. Apoi cei doi bărbați îmbrăcați în mătase fură luați cu o targă, fiecare pe rînd, de doi sanitari. Parcă erau Pat și Pataşon, în halate albe, de doctori. Un medic constată decesul, apoi toți se urcară în mașini și plecară spre București. Lăsau în urma lor o masă de oameni mai nedumeriți decît fuseseră înainte de sosirea lor. Dorința acestora de a afla măcar cîteva amănunte nu fusese satisfăcută. Seara la bufet mai discutară o leacă, apoi fiecare se duse la treburile lui. „Ei cu lumea lor, noi cu a noastră" spuneau oamenii resemnați. Își dădeau și ei seama că problemele acelor domni nu-i privesc nicidecum. A, dacă așa ceva s-ar fi întîmplat în satul lor, iar victimele ar fi fost consăteni de-ai lor, s-ar fi schimbat povestea. Așa însă...

În „gazul" care alerga spre București, săltînd cu dezinvoltură peste gropi și dîmburi, medicul legist și criminalistul nu aveau chef de vorbă. Era semnul oboselii sau poate erau impresionați de ceea ce văzuseră la Clinceni.

— Mă Tudore, am impresia că mi-ai pus gînd rău, spuse Emilian Vrînceanu. Tu vrei să mă bagi la Bălăceanca. Încă doi ca ăștia și ajung sigur acolo, fără trimitere.

Tudor Crevedia nu răspunse imediat. Îl intrigase scena văzută la Clinceni și acum se afla sub cupola unui gînd negru.

— Iartă-mă, Emi, băiatule, dar de fiecare dată cînd mă duc la constatări de genul ăsta, cu morți de toate soiurile, simt nevoia să am lîngă mine un prieten, înțelegi?

Emi dădu din cap. Înțelegea că nu e o treabă așa de distractivă să privești morții. Îți dădea sentimentul că ești și tu un mort, dar un mort cu tensiunea și pulsul normal. Să întorci un mort cu fața în sus, mai ales atunci cînd e făcut bucăți sau mutilat nu este același lucru ca atunci cînd săruți o femeie. Și partea cea mai neplăcută era că timpul lor era plin de asemenea treburi palpitante, în vreme ce în oraș băieții erau ocupați cu femeile. Rar, doar foarte rar mai aveau și ei timp de așa ceva. Și atunci încercau să uite tot.

— Aș lua cu mine o femeie, dar toate colegele mele ori sînt urîte ori sînt măritate. Așa că de aia prefer să te iau pe tine, spuse locotenentul continuîndu-și gîndul.

— Nu-i nici o problemă, bătrîne, îi răspunse doctorul. E mai bine așa.

— Ți-ai dat seama ce au pățit ăia ? întrebă Tudor Crevedia. Nu părea că se luaseră la harță.

— Mi se pare foarte curios, chiar amuzant. De parcă ar fi stat de vorbă pe marginea bălții și cineva a venit pe la spate și le-a făcut vînt în ea. Așa, *pur și simplu*. Iar ei au căzut și au murit. Dintr-o căzătură. Nu-i comic ? spuse doctorul, fără să rîdă.

— Nu știu ce dracu se întîmplă, dar văd că am parte numai de lucruri de-astea, zise Tudor. Numai din ăștia care mor cuminte, fără să se zbată, fără să facă scandal. De parcă n-au nici un chef să lupte pentru viață. Cam așa mi se pare.

— Vorba vine. S-ar zbate ei, dar cînd ? După ce au murit ? spuse doctorul Vrînceanu.

Priviră o clipă, în liniște, ziua frumoasă de vară, cîmpul arcuit ca un braț încordat de țăran. Pe fereastră intra un miros plăcut de pămînt, de mirişte, de țară. Un miros care nu semăna nicidecum cu cel de la oraș. Vacile ieșite la păscut erau masive, cu ugere enorme, gata să le plesnească. Unii scoteau apă din fîntînă, alții adăpau caii.

— Uite, aici mi-ar plăcea să stau, spuse locotenentul. Să mă scol dimineața și să deschid fereastra. Să-mi intre în pat mirosul de lapte de vacă. Să aud nechezat de cal. Să ies în curte și să dau de mîncare la găini. Și să nu mai aud de hoți și de cadavre. Chiar să fiu blestemat să nu le mai trăiesc vreodată, aceste clipe liniștite ?

— Și după aia, seara, să chemi o țărăncuță în patul tău și ea să miroasă a lapte de vacă și să-ți pună busuioc sub pernă și restul de întîmplări cîmpenești, spuse doctorul în derîdere.

— Ei nu, reveni cu picioarele-pe pămînt Tudor, pentru asta să am o mașină să pot veni în București cînd vreau și să-mi aleg ce-mi place.

Ei da, așa mai mergea, căpăta, totul, un sens.

Capitolul douăzeci şi trei

DIN VÎNĂTOR, VÎNAT ŞI INVERS

Prima grijă a celor doi prieteni, după neplăcutul episod ale cărui victime fuseseră, avînd în vedere că jocul începea să fie din ce în ce mai periculos, a fost să-şi găsească o cameră. După turnura pe care o luaseră faptele era limpede că nu se mai puteau întoarce în vechile lor locuinţe. Don George, admiţînd că pierde definitiv intimitatea camerei în care-şi dusese liniştit traiul, fusese în cele din urmă convins de Pence că o mai bună locuinţă este mansarda. O găsiră repede pe strada Pietăţii. Mansarda, destul de largă, făcea parte din spaţiul locativ al familiei Covalciuc. Se afla într-un bloc situat la numai o sută de metri de bulevardul Ana Ipătescu. Lîngă bloc era un mic parc, locul de întîlnire al copiilor din acea zonă. Bătrîna avusese de toate la viaţa ei, dar acum vremurile o acriseră, o făcuseră avidă de bani şi pe deasupra şi zgîrcită. Nicolae Pence stătuse o jumătate de zi cu ea în sufrageria comună a apartamentului aflat la etajul doi, în jurul unei sticle de ţuică, discutînd şi rediscutînd condiţiile de închiriere. Discuţiile se purtau la o masă rotundă, grea, din lemn de nuc. Era printre puţinele lucruri care îi mai rămăseseră. Din cînd în cînd se ducea în dormitor, de unde se întorcea după cîteva minute. De acolo nu răzbătea nici o mişcare, dar cu siguranţă că bătrînul croitor se afla înăuntru şi dicta politica pe care doamna Covalciuc o urma fără echivoc. Căzură în cele din urmă la învoială. O sută de lei pe zi, cu dreptul de a face baie în fiecare sîmbătă, jos, în apartament. Nicolae Pence fu nevoit să-i spună că are nevoie de mansardă pentru el şi un prieten. De ce amîndoi ? Erau cercetători geologi şi pregăteau o lucrare de doctorat împreună. Aveau nevoie de linişte. Nu aveau să primească lume străină acolo, doamna putea fi liniştită. „Să ştiţi că nu vreau să am necazuri. Cu controalele astea cine ştie în ce bucluc dau" se văita doamna Covalciuc. Pence o asigură de contrariu şi promise că el şi colegul lui n-or

să-i producă nici un necaz, că o să vadă ea, îi vor deveni chiar dragi. Îi comunică apoi dorința lui de a avea pe timpul iernii un radiator, iar bătrîna îl asigură că sus este un calorifer uriaș care dă o căldură aproape insuportabilă. „O să stați toată iarna cu geamul deschis, o să vedeți" îl convinse în încheiere bătrîna. Nicolae Pence fu încîntat să audă așa ceva, drept pentru care îi promise femeii că o să-i facă, chiar a doua zi, cadou o sticlă de palincă. Ochii bătrînei sclipiră pentru o clipă, semn că nu-i displăcea ideea. Dacă s-ar fi gîndit o clipă măcar cu ce cadouri fusese obișnuită în tinerețe, și nu numai de bărbatul ei, i-ar fi fost rușine de tresărirea aceea involuntară de plăcere. Dar se pare că memoria ei, altădată atît de eficace, se tocise, atrofiindu-se ca o măsea din care lipsește nervul. Își aduse aminte totuși de cineva care-i fusese cîndva drag : „Ehei, prin 1958, stătea cu chirie aici (arătă cu mîna spre o cameră din stînga care avea o ușă aproape cît tot peretele, capitonată în întregime cu oglinzi) un domn foarte cumsecade. Un bărbat înalt, bine făcut, cu părul negru, avea și un copil dintr-o căsătorie anterioară. Doar el mai avea obiceiul ăsta să stea la masă cu mine și să bea un păhărel. Îi plăcea și lui băutura cum îmi place și mie, și tot așa, aducea nu știu de pe unde numai țuică bună, palincă din aia de îți ardea tot stomacul și ți se făcea foame. Și făcea după aia niște sendvișuri cu mușchi țigănesc și cu icre și mă servea mai frumos decît Jean, bărbatu-meu în luna de miere. Ce bărbat, păcat că n-a avut noroc la femei. Eh, unde o fi acum ? oftă doamna Covalciuc. Și nici de băiatul lui n-am mai auzit." Aducerea aceasta aminte îi smulse doamnei Covalciuc o lacrimă. În privința femeilor rămăsese însă fermă. Să nu prindă nici una în mansardă.

A doua zi, don George își aduse cele trebuincioase claustrării în două genți de voiaj negre, din piele. Nicolae Pence îl însoțea ceva mai ușor echipat. Privindu-i aveai impresia că se pregătesc să plece la munte, în vilegiatură. Nicolae Pence se plîngea că lasă borcanele cu borș fără stăpîn, deși nu se îndurase și le lăsase în seama unei vecine. Mai greu fusese pentru don George, care dăduse telefon secretarei și lansase informația că are unele tulburări de memorie, drept pentru care se internează

într-o casă de sănătate. Nu avea să-l plîngă nimeni, mai ales că pentru postul de director mai existau cîțiva pretendenți. Aceia aveau numai motive de bucurie. Ajunși la ultimul etaj al blocului, trecură pe sub niște țevi de termoficare și intrară în noua lor locuință. Era mai mult o vizuină de unde puteau urmări fără să fie urmăriți. Cel puțin așa sperau. Își lăsară valizele lîngă ușă, contemplară încăperea și apoi ducîndu-se în mijlocul ei, își întinseră mîinile. Doi bărbați își strîngeau mîinile, ca un fel de legămînt pe care îl făceau fără vorbe. Puterea, pe care le-o transmitea strîngerea mîinilor, le dădea încredere în viitor. Un viitor pe care nu îl întrezăreau cu claritate, dar despre care credeau că avea să fie mai limpede, mai bun. Oricum acțiunea lor *reunită* era o chezășie. Monștrii erau undeva în oraș, răspîndiți printre oamenii simpli, iar ei, vînătorii lucizi ai metropolei, ascunși într-o mansardă, la pîndă. În dulcele lor trai, monștrii nu bănuiau căderea ce avea să urmeze. Erau prea plini de ei, prea mulțumiți, prea nerăbdători să strîngă. Această stare, această beatitudine îi făcea la fel de vulnerabili ca niște biete muște aflate în rut. Sfîrșitul le era foarte aproape și ei continuau să creadă că sînt călare pe viață, stăpînii ei aflați în plenitudinea forței.

— Burghezii sînt ca porcii, spuse don George, aducîndu-și aminte de un cîntec lansat de Jacques Brel. Începu să-l fredoneze cu o bucurie aproape copilărească. Nicolae Pence se apucă de desfăcutul valizelor. Don George avea o valiză plină cu cărți și reviste. Acestea aveau să-i amintească de o îndeletnicire pe care o neglijase în ultima vreme. E drept că nici nu mai avea bucuria de altădată. Și apoi, valiza cu cărți era un foarte bun paravan pentru lucrarea lor de diplomă. Asta dacă doamna Covalciuc și-ar fi manifestat în vreun fel curiozitatea. După aproape o oră totul era aranjat, iar mansarda gata de primire. Se duseră la fereastră și priviră cîteva minute orașul. Trecea peste el o adiere răcoroasă care-ți dădea senzația că totul e bine, că nimic nu poate fi urît, strîmb sau odios. Pe străzi, veșnicii îndrăgostiți. Prin birouri, veșnicele mîncătorii. Lucruri mărunte care se întîmplă oriunde. Lucruri de care nu ai a te teme, care nu pot produce răsturnări spec-

taculoase. După aceste clipe de contemplație Nicolae Pence propuse să treacă la treabă.

— Să ne începem deci *lucrarea de doctorat*. Acum se va vedea dacă am știut să cerem de la viață ce vrem noi și nu să primim doar ce ne oferă ea, spuse Nicolae. Deci, don George, a venit timpul să recapitulăm, să vedem care este situația în care plutim, și ce trebuie să facem pentru a ieși din ea. Luă o foaie de hîrtie. Don George se așeză pe marginea patului.

— În primul rînd, ce mă frămîntă este de ce ne-au dat drumul acei băieți drăgălași. A fost doar o probă de forță, sau ceva s-a schimbat în atitudinea lor ?

Întrebările erau pentru Nicolae Pence.

— Nu cred că au acționat ei atît de organizat doar pentru a face un exercițiu de stil. Calapod, care mirosise ceva, a ajuns la persoanele noastre prin Traian Tecu. Nu-l acuz pe acela, fiindcă el nu știa ce are de gînd domnu Terențiu. Însă domnu Calapod cred că a vrut să stea de vorbă cu noi, prietenește, cum a stat și cu Mitică Vrăjescu. Numai că cineva i-a luat-o înainte. Am aflat ieri că domnul Calapod, împreună cu prietenul său instructorul de aviație și-au găsit moartea la Clinceni, în casa de la *bază* a lui Cristian Papadopolu. Așa se explică abandonarea planului inițiat de Calapod, așa se explică sosirea acelor mașini la vila în care ne aflam noi înghesuiți, și plecarea tuturor în grabă. Nu le mai păsa de noi, pentru că șeful lor nu mai putea să ne ia interogatorii.

— Dar mai poate fi o explicație. Existența unui alt șef care îi manevra pe haidamacii ăia. În fond Calapod era o verigă. Cu toate acestea idealurile lui erau în expansiune. Plănuia, nutrea și el speranța că se poate descurca singur fără nici un amestec. Era destul de puternic și credea că nici un ochi nu mai ajunge pînă la el. Cînd a hotărît să ne ia la întrebări, a făcut-o în biroul lui, fără să se consulte cu nimeni. Și acum vine surpriza. Cineva a avut grijă de noi. Acela spera, cunoscîndu-ne mișcările, că vom fi în stare să-l doborîm pe rivalul său, care era Calapod. De aceea, cînd a văzut că sîntem la ananghie s-a grăbit să ne scoată basma curată. Știa că sîntem foarte aproape de Calapod, că nu mai are cum să *ne* scape.

Numai că între timp cineva i-a eliminat pe Calapod şi pe Papadopolu. La aflarea veştii, persoana şi-a retras ambasadorii pentru noi ordine, mişcare pe care oricum o făcea, avînd în vedere planul său. Acum însă noile ordine diferă radical de cele iniţiale. De acum omul nu mai are nevoie de ajutorul nostru. Şi bănuiesc, avînd în vedere că este într-un loc de unde le vede pe toate, deci şi pe noi, că de acum îşi va fi trimis băieţii pe urmele noastre, cu invitaţiile pentru bal pregătite. Probabil că acum adulmecă prin oraş ca nişte copoi de rasă. Dar noi o să facem o plimbare cu tramvaiul şi copoii or să ne piardă urma.

— Nu ne rămîne decît să pornim şi noi la vînătoare. Va fi o vînătoare de vulpi. Ţinta este domnul Panaitescu, de care bătrînul Vrăjescu ne-a spus ceva.

— Apoi trebuie să aflăm cine stă în vila de pe strada Atleticului, mai ales că s-ar putea să avem oarece surprize. S-ar putea să dăm chiar de domnul Panaitescu.

Această ultimă supoziţie a lui don George era de-a dreptul seducătoare. Cu o asemenea cheie în mînă orice cititor de romane poliţiste s-ar simţi fericit. Dar deocamdată nu era decît o supoziţie şi atît. Urmau să se strîngă o serie de date absolut necesare. Important era că planul pentru zilele următoare fusese schiţat.

Seara şi-o petrecură cu doamna Covalciuc, la un pahar de ţuică. Pence se ţinuse de cuvînt şi-i făcuse cadoul promis. Doamna era în culmea bucuriei. Don George îi făcuse o impresie bună. Găzduia doi oameni subţiri şi studioşi pe deasupra. La un moment dat, tot vorbind de una de alta, bătrîna le spuse :

— Să vă spun bomba zilei. Am auzit-o de la un prieten de-al casei, prieten şi cu nepoată-mea, de la Urgenţă. Au descoperit ieri la Clinceni doi bărbaţi morţi. Un aviator şi unul din Bucureşti, şef de personal. Pe ăsta îl ştiu, mi-a spus Jean de el, că îşi făcea hainele la noi. Cică asfixiaţi cu gaze. Doamne dumnezeule, îşi făcu doamna Covalciuc cruce.

— Cine ştie, doamnă, în ce murdării erau băgaţi. Astăzi nu mai ştii nici cine stă lîngă tine. Toţi seamănă şi toţi îţi vor binele, spuse don George. Dracu să-i pieptene. Cu stînga, centrul şi dreapta lor.

— Păi cum să nu semene, dacă toţi sînt licenţiaţi. Pe vremea mea cine ieşea inginer, păi era inginer. Acum te împiedici de ei ca de ciuperci în pădure. Anu şi promoţia. Şi să vă mai spun ceva. Asta, şefu de cadre, mi-a spus Jean, avea şi diplomă falsă. Cică n-are decît opt clase, n-avea, doamne iartă-mă, că nu e bine să-i vorbeşti de rău pe morţi. A fost tevatură mare cînd s-a descoperit, dar pînă la urmă s-a aranjat. Şi-a găsit cîţiva martori şi gata. I-a dat bani şi lui Jean să fie martor, da el n-a vrut, deşi i-am zis să nu fie prost şi să-i ia. Pînă la urmă nu i-a luat. Dar de rezolvat, oricum s-a rezolvat.

Bătrîna avea chef de vorbă. Pence începuse să caşte abil. Pînă la urmă se dădu de gol, şi doamna Covalciuc curmă mica petrecere de acomodare.

— Ce vă tot îndrug eu ? Oţi avea şi dumneavoastră probleme, aşa că noapte bună. Mai e şi mîine o zi.

Bărbaţii sărutară mîna femeii, care dispăru aproape imediat în dormitor. De acolo bătrînul Covalciuc asculta se întreaga sporovăială, plictisindu-se probabil groaznic. Trebuia să-i ofere nevestei lui, din cînd în cînd, şi astfel de plăceri. Mai ales că acum nu-şi mai putea permite mari gesturi, ca altădată.

Nicolae Pence făcu ordine pe masă, apoi, împreună cu don George, urcă în vizuina lor.

Pe geam văzură că stelele străluceau pe cer.

— Mîine o să fie o zi senină, spuse sigur de el Pence.

Mă bucuram că personajele mele prinseseră contur. Citind paginile scrise îmi încolţea în cap ideea de a le folosi şi cu altă ocazie. Ce mai, erau reuşite. Un alt exemplu de personaj genial este Moromete. Altul, Hamlet. Exemplele se pot înmulţi la nesfîrşit. Îmi plăcea chiar să le văd cum se mişcă, ce păreri au, ce iniţiative. Don George era caraghios şi serios ca un băiat cu pantaloni scurţi, în vreme ce Nicolae Pence se străduia să fie inteligenţa nativă, un fel de copie a lui Sancho Panza. Cu picioarele pe pămînt şi cu capul în nori. Mă pasiona gîndul că o să privesc, ca la teatru, viitoarele lor acţiuni. Le aşteptam aşa cum aştept sîmbăta. Sau primăvara. Mă îndoiam însă că voi mai avea puterea să-i ocrotesc.

Zburau singuri, mîncau singuri, deveniseră adulți. Puteau naște ei înșiși alte personaje. Cine să-i mai ajute. De acum tot ce făceau se putea întoarce împotriva lor. Un lucru care mă liniștea. De lipsa mea de putere nu știam decît eu și prietenii mei intimi. Don George și Nicolae Pence nu știau nimic. Și eu de ce le-aș fi destăinuit un asemenea secret. Ar fi devenit mai fericiți ?

Capitolul douăzeci și patru

UN PARIU FĂRĂ CÎȘTIGĂTORI

A doua zi, ploaia mătura orașul ca într-un început de toamnă. Tudor Crevedia plecase de acasă îndreptîndu-se spre centru. Oriunde numai *centru* să fie. Locuia într-un apartament nou, într-un bloc dat în folosință pe șoseaua Olteniței. Stătuse la birou pînă noaptea tîrziu, studiind dosare și confruntînd depoziții și declarații. Tot felul de suspecți care aveau un singur punct comun : Toți aveau alibiuri perfecte, ușor verificabile. Puteau fi acuzați de orice, de la proxenetism, la jocuri de noroc, numai de crimă nu. Dormise în timpul nopții prost, probabil și din cauza vremii care se pregătea de ploaie, așa încît de cum se sculase simțise nevoia să iasă în oraș, să intre într-un restaurant, să se ducă la un film, și ce-o mai urma. Din colțul blocului îi telefonă lui Emilian Vrînceanu. Reușise să-l trezească din somn, asta așa, ca să înceapă o zi bună. Din cîteva fraze reușise totuși să-i deschidă apetitul pentru o ieșire neplanificată în oraș. Și mai și ploua. Cu atît mai bine.

Își dădură întîlnire pe terasă, la Lido. Băură mai întîi niște votcă, apoi li se făcu foame. Comandară și ceva de mîncat. Fură serviți imediat, restaurantul nu se putea lăuda cu o clientelă numeroasă la acea oră. Spuseră cîteva bancuri, trecînd pe bere.

— Ei, ai prins făptașul ? îl întrebă mai mult într-o doară Emi.

Locotenentul făcu un semn din mînă a plictiseală.

— Să-l ia dracu. Îmi bat capul și nu știu de unde să încep. Mă uit la rapoartele tale, mă uit la declarații, nimic. Dacă victimele ar fi fost femei, știam și eu de unde s-o iau. Așa...

— M-am gîndit și eu la chestia asta. Toate par operă ori a unui declasat mintal, un tip complexat, nemulțumit de structurile sociale, ori a unui individ frustrat, prieten cu victimele. Ăsta oricum e un criteriu, altfel nu se explică de ce toți morții nu prezintă alte urme. Într-un fel toți au murit liniștiți. Nu otrăviți, nu loviți. Toți asfixiați.

— Da, recunoscu locotenentul, cred că sînt pe o pistă greșită. Anchetarea suspecților aduși e greșită. Sînt toți de la periferia orașului. Cartofori, proxeneți, homosexuali, găinari. Ăștia sînt în stare de orice numai de crimă nu. Au învățat și ei ceva bun de la zilele astea. Da, trebuie să apuc altă cale. Da, hai noroc, ridică paharul cu bere în dreptul ochilor. Noroc.

— Pentru pedepsirea celor răi. Dar mai întîi pentru prinderea lor. Emi ridică la rîndul lui paharul. *Oricare ar fi ei.*

Tudor Crevedia reținu ultimele cuvinte ale prietenului său.

— Bătrînc, ce spui tu e crimă curată. Și știi de ce. Înseamnă că nu am decît să-i iau la întrebări pe ăia mari. Și ăia mari au urechi lungi. Pînă la urmă tot eu dau de bucluc, pentru că nu am urechi mari, știi cum e. Ah, mai bine nu te auzeam.

Locotenentul căzu pe gînduri. Emi mai comandă de băut. Avea chef de așa ceva. Pe la două mai comandaseră ceva de mîncare, apoi mai departe, băutură. Pe la cinci erau deja amețiți. Înțelegeau tot mai greu ce spun, începînd să vorbească fiecare ce-i trecea prin cap, de unii singuri. Din cînd în cînd se sculau și coborau la subsol, la toaletă. Cînd ieșeau se priveau de fiecare dată în oglinzile mari de acolo, clătinîndu-se.

— Bătrîne, spuneau în cor, sîntem pe urmele lui. Tu-i ș-a mă-sii de criminal. *Sîntem pe el.*

Odată ieșiți de la toaletă căutau să meargă cît mai drept pînă la masa lor de pe terasă. Acolo, de cum ajun-

gemu. cădeau ca niște bolovani în scaune. Și monologurile reîncepeau, deși ei credeau că sînt în plin dialog.

La un moment dat Tudor își aduse aminte, ca prin ceață.

— Bătrîne, cred că n-ai uitat de pariu ăla ?

— Ce pariu, mă, spuse cu greutate Emi.

— E, asta-i acum. Păi una vorbim și-alta ne-nțelegem ? Eu am zis că fetele o să vină aici la ora trei fix. Mai ții minte ?

Emi nu mai ținea minte nici despre ce fete era vorba.

— Și tu ai zis că vin la patru, ții minte, nu ?

— Uite, știi ceva ? De-aici să nu mă mișc dacă țin minte ceva, spuse ferm convins Emi. Că doar nu sînt beat.

— Ba am făcut, am făcut pariu. Am tăiat eu cu mîna dreaptă. Da oricum nu ne certăm acum. Cît e ceasu ?

Nici unul din ei nu avea ceas. Întrebară la o masă vecină, amîndoi de-odată. Așa aflară că este șase și jumătate seara.

— Ți-am spus eu ? N-au venit. Tudor începu să rîdă ca un apucat. Așa că n-a cîștigat nimeni pariul. Ospătar, încă patru sticle.

Era duminică seara. Lumea ieșise la șosea. Herăstrăul era plin. Părinții ieșiseră cu copiii la plimbare. Cei mici se dădeau în roata mare și în lanțuri. Unele femei se sculaseră din somn și la ora asta ieșeau pe piață.

— Uite-le, ți-am spus eu c-or să vină, spuse înveselit Tudor.

Două femei se apropiau de masa lor. Spuseră bună seara.

— Ea e Mariana și cealaltă Olga, făcu repede prezentările. El e prietenul meu de suferință, Emi, medic, aveți grijă.

Bărbații plătiră consumația și cerură în plus două sticle de votcă.

— Dacă am lipsit puțin, v-ați și făcut de cap, îi mustră Olga.

— Numai puțin, spuse Emi. Cît să nu vă pară rău de deranj.

Îi făcu cu ochiul Marianei. Apoi și Olgăi.

— Hai, fetelor, că mai avem și altă treabă, spuse Tudor, luînd-o înainte, spre ieșire.

Pînă pe Căderea Bastiliei făcură aproape un sfert de oră. Ajunşi în apartamentul lui Emilian Vrînceanu, bărbaţii desfăcură sticlele de votcă şi le îmbiară şi pe fete. Îşi turnară şi lor, apoi dădură paharele peste cap, fără să mai ciocnească şi cu ele. Tudor începu să cînte, iar Emi, cufundat în canapea, recita versuri. Din cînd în cînd rîgîiau. Mariana şi Olga se pierduseră la bucătărie. Încercau să pregătească două cafele tari. Cînd intrară în cameră, bărbaţii amuţiseră. Amîndoi sforăiau ca nişte prunci. Olga îl apucă de mîini pe Tudor şi îl întinse pe canapea.

— Iubito, treci lîngă mine şi arată-mi ce ştii !

Întinse mîna, dezordonat, după femeie, fără s-o atingă.

— Stai cuminte acum, spuse Olga, muncindu-se cu bărbatul care adormise la loc. Vă place să vă beţi şi minţile.

Doctorul în schimb era mai înţelegător. El nu avea probleme erotice la ora aceea. Era mulţumit cu ce avea.

Poate *visa*.

Un personaj care visează e deosebit de un om care visează. El e o stafie care nu poate fi atinsă, asemenea, nici visul lui nu poate fi închipuit în vreun fel.

Eu unul îmi iubesc personajele şi doar rareori le pun în gură cuvinte urîte. Un procedeu pur literar. Autorul doreşte să creeze personaje sensibile, să coloreze un decor, să vehiculeze idei pe care altfel ar trebui să le exprime folosind un limbaj profesional. Visul autorului e altul decît visul personajului său. E un paradox, veţi spune, şi eu nu vă contrazic.

Capitolul douăzeci şi cinci

FIŞĂ PERSONALĂ (III) CU ÎNSEMNĂRI

După-amiază, Nicolae Pence o urmă pe doamna Covalciuc în micul parc din apropierea blocului. Acesta era locul favorit al bătrînei, aici mai intra şi ea în vorbă

cu femeile de prin jur, mai schimba cîte-un zvon, mai afla altele, respira aer curat și se interesa ce mîncare mai fac vecinele.

— Georgeluș, ai grijă, mamă, că spargi geamu și pe urmă știi că iar te bate domnu Boris, fii cuminte, mamă, strigă ea la un copil care arunca temeinic cu o minge în peretele blocului. Dacă ai ști ce milă mi-e de el, spuse unei doamne, soție de medic, nici nu știe care e mama lui. Că vin atîtea pe aici. De, așa se întîmplă cînd se despart părinții.

Bătrîna oftă sincer. Nicolae urmărea niște hingheri care se dăduseră jos dintr-o mașină și cu niște lațuri de sîrmă prinse la capetele unor prăjini încercau să agațe un dulău. Îl încolțiseră, dar cîinele scăpă în cele din urmă rupînd lațul care se strînsese în jurul gîtului. Hingherul înjură mocnit, urcîndu-se apoi în mașină. Institutul Parhon se află la cîțiva zeci de metri de ei, și de acolo se auzeau mereu lătrături aproape sinistre de cîini. Aceia erau pentru experiențe. Doamna Covalciuc își aduse aminte de ceva, se întoarse spre Nicolae și îi spuse :

— Na, că era să uit. Am vorbit cu Jean și e de acord să veniți și dumneavoastră cu prietenul dumneavoastră deseară pe la noi. Mai lăsați-le dracu de lucrări, că vă mănîncă sănătatea. Serbăm deseară ziua de naștere a lui Jean. De obicei, mai demult, sărbătoream altfel, acum invităm doar cîțiva cunoscuți. Dar pentru că sînteți niște bărbați atenți și cumsecade, m-am gîndit să vă fac invitația.

Nicolae Pence îi sărută mîna, cu afecțiune. Categoric, era o femeie bună la suflet această doamnă Covalciuc, chiar dacă pe lîngă asta mai avea o groază de defecte. Cine este, în fond, lipsit de ele ?

— Vă mulțumesc, stimată doamnă, sînteți prea amabilă. Și o să venim, din această pricină, cu cea mai mare plăcere.

Pence ar mai fi stat să pălăvrăgească cu ea, dacă nu l-ar fi observat pe don George intrînd în bloc precipitat, parcă urmărit de cineva. Pence se ridică de pe bancă, se scuză și intră și el în bloc pe urmele prietenului său. Înainte de asta privi împrejur. Nu părea să se afle nimeni în preajmă, care să le pună viața în primejdie.

Ajunse în mansardă gîfîind. Don George stătea în mijlocul camerei, transpirat tot. Își ștergea cu o batistă fața plină de broboane de sudoare.

— Ce-i cu tine, don George, în halul ăsta ? Nu te-am văzut niciodată așa de neliniștit.

Pence se așeză lîngă el, punînd o mînă pe umărul prietenului său.

— Am fost de dimineață la niște prieteni și am aflat că Panaitescu nu locuiește pe strada Atleticului, spuse dintr-o răsuflare don George.

— E, ne-am mai liniștit și noi acum, spuse Pence, încercînd printr-o glumă să-și tempereze prietenul.

— Pe de o parte, da, e mai bine așa. Dar n-am reușit încă să aflu cine stă în blestemata aia de vilă. În schimb am aflat lucruri interesante despre Panaitescu. Mai întîi că se numește Marcel Panaitescu, are 51 de ani, este absolvent al Facultății de Drept, a fost zece ani avocat, a lucrat la bară și apoi s-a lăsat. Este acum inspector în domeniul silvic. Îl vezi vara îmbrăcat ca tot omul, iar iarna are costumul lui verde, cu palton verde de pădurar, cu care colindă ocolurile silvice. Normal că nu prin nămeți și prin furtună peste cîmpuri și păduri, ci cu mașina. A fost căsătorit, dar nevasta l-a părăsit după ce i-a născut un copil, o fată. A plecat însă cu fată cu tot. Din cînd în cînd mai trecea pe la el și-i mai cerea cîte un mic ajutor bănesc pe care avocatul i-l acorda fără rezerve. La 18 ani fata a venit la tată, pentru că traiul oferit de el nu se compara cu cel oferit de mamă. Fata era frumoasă și probabil că s-a gîndit că n-are rost să-i treacă frumusețea în zadar. Dar iată ce am aflat despre tată, despre domnul Marcel Panaitescu. Înainte de evenimente, ca avocat, a fost tîrît în cîteva procese pentru luare de mită. Trimitea nevinovați la ocnă și îi scăpa pe pungași cu fața curată. Pînă la urmă a fost prins cu un sac plin cu „galbeni" și au avut grijă să-l dea afară. Reacția opiniei publice a fost puternică și cît se poate de eficientă. I s-a retras și dreptul de a profesa. După evenimente și-a păstrat diploma, dar nu l-a mai interesat avocatura. Scăpaseră mulți care știau de trecutul lui și nu-i ardea să mai intre iarăși în bucluc.

Mai ales pe vremurile alea tulburi cînd te puteai trezi ușor cu un glonț în cap. Așa că a preferat să lucreze ca pădurar. După cîțiva ani, făcînd uz de diplomă a ajuns să lucreze în minister. Era nevoie pe atunci de cadre cu pregătire. A ajuns astfel inspector general cu drept deplin de a străbate țara în controale. Numai că nu s-a mulțumit cu atît. S-a gîndit că slujba îi oferă o serie de avantaje pe care nu merită să le fărîme cu piciorul. A început mai întîi să facă rost de mobilă unor prieteni din copilărie. El o lua fără nici un ban, dar avea grijă să pretindă acelora prețul înscris pe etichete, mai cu seamă că mobila procurată de el direct din fabrică nu se găsea și pe piață. După ce a epuizat toți prietenii, a început să-și facă relații. Mobila era din ce în ce mai bună, din ce în ce mai completă. Nu lipsea nimic din garnitură, clienții erau mulțumiți. Și mai ales aveau cu ce se lăuda și erau mîndri cînd în casă le intra un cunoscut. Cine mai era ca ei ?

Apoi fostul avocat și-a creat o seamă de obligații care-i depășeau posibilitățile. Dar cum omul știe să înfrîngă orice obstacol și să-și depășească întotdeauna limita ultimelor posibilități și resurse, Marcel Panaitescu intră în horа mare. Delapidează, vinde, cumpără, împarte, reține și așa mai departe. De vreo trei ani este în combinație cu Terențiu Calapod și prin acesta, cu Dorin Filipescu și Dumitru Vrăjescu. Șeful de personal știa de scandalul cu avocația al domnului Panaitescu, dar la rîndul lui domnul Panaitescu știa de implicarea cadristului în afacerea cu diplome universitare false. Această „cunoaștere reciprocă" îi conduce spre o prietenie trainică. Numai că lucrurile încep să meargă prost, oricum nu așa cum doreau cei doi. Dispare Dorin Filipescu, după o ceartă cu Mitică Vrăjescu. *Colivia începe să se clatine și papagalii intră în panică.* Dispare și Vrăjescu, moartea lui purtînd semnătura lui Calapod. Panaitescu ripostează violent. De Vrăjescu avea nevoie, acesta îi promisese lui, de data asta ieftin, casa de pe strada Antim nr. 13. Cei doi intră în conflict mai ales cînd avocatul află pe căi ocolite că șeful de cadre are de gînd să-i ia de sub nas casa și să i-o dea unui aviator. Acționînd fără încetare, ajuns la capătul

răbdării și al nervilor, mai ales că urmărindu-l pe Calapod descoperă că alți doi oameni sînt pe urmele lui, se hotărăște să-i lichideze. Și pînă la urmă reușește.

Nicolae Pence ascultase tot timpul, dar gîndurile lui zburau aiurea. Nu știa cum să-i spună și el *vestea* cea nouă prietenului său. Îi era teamă că ea o să-i zdrobească inima. Că va rămîne o rană pe care n-o va mai putea nimeni și nimic vindeca. Don George observă destul de repede aerul pierdut al lui Pence.

— Ce s-a întîmplat, iubite prieten ? întrebă directorul.

— Nimic, minți Pence. Mi-ai spus de atîtea ori să nu lovesc un om căzut. Mai ales atunci cînd am în mînă un cuțit. N-o s-o fac nici de data asta.

— Haide, Nicolae, spune ce știi, îmi ajunge o sperietură pe ziua de azi, spuse don George.

Pence puse mîna pe umărul bărbatului. Ca să nu cadă de pe scaun.

— Ziceai că Panaitescu ăsta are o fată. Ei bine, ea este *Altisidora,* tîrfa aia nenorocită.

Pence își privi atent prietenul, urmărindu-i reacțiile, gata să sară în ajutor dacă era nevoie.

— Știu, spuse don George, sau crezi că sînt un amator ? Cînd mă informez, nu-mi scapă nici un amănunt.

Amîndoi începură să rîdă. Rîdeau de se cutremura mansarda. Noroc că madam Covalciuc era în parc.

— Asta nu înseamnă că ea nu este o femeie deosebită, spuse don George. Și îi voi fi sclav pînă la sfîrșitul vieții. Pentru că alta mai plină de farmec, mai curată și mai bună nu există în lume. Dacă tot răul ar dispărea din lume, planeta ar rămîne pustie, doar cu un singur locuitor. Și acela ar fi Altisidora, spuse don George serios.

— Așa e, așa e, recunoscu Nicolae Pence în lehamite.

Lucrul cel mai important nu era acum o discuție în contradictoriu, pe tema Altisidorei (oricum n-ar fi avut sfîrșit), ci de a strînge lațul în jurul lui Panaitescu, de a-l da în vileag, cu toate fărădelegile lui. Și trebuia să acționeze rapid pentru că și ei erau încolțiți.

— Și acum să-ți spun cel mai neplăcut lucru, zise don George. Cînd mă întorceam acasă cu tramvaiul, am avut impresia că la Piața Romană s-a suit unul din cei trei băieți care au năvălit în casa Altisidorei. Sînt sigur

că m-a recunoscut. Am reușit să-l păcălesc însă la Lemnea. Cînd tramvaiul a dat colțul la Ministerul Sănătății, am sărit din mers și l-am lăsat pe mocofan prins în cursă. Am fugit pe străzile alea și doar mai tîrziu am trecut bulevardul și am venit acasă. Chiar dacă s-a dat jos la prima o să caute pînă n-o să mai poată. O să se învîrtă ca într-un labirint.

— Bine, spuse Pence, dă-l dracu, să-ți spun eu o veste bună. Sîntem invitați la doamna Covalciuc la masă. E ziua lui Jean al *ei*.

Don George dădu din cap, *o să vină*, apoi se întinse pe patul aflat sub fereastră. Peste puțin timp adormi. Emoțiile din timpul zilei își puseseră amprenta pe sistemul lui nervos. Pence se întinse în celălalt pat, găsind bună ideea unui somn binefăcător, pînă la ora începerii sindrofiei. Puse ceasul să sune la șase.

La șase bărbații se treziră din somn, buimaci. Se îmbrăcară elegant și ieșiră să ia puțin aer, să se dezmeticească. Priviră vitrinele luminate ale magazinelor, intrară la Scala, zîmbind vînzătoarelor tinere și drăguțe. Respirară aerul încins al bulevardului, urmărind cu privirea grupurile de oameni care mergeau la braț.

Pe la opt și jumătate erau acasă. Se lăsase înserarea și în sufragerie luminile erau aprinse. Bătură la ușă, și madam Covalciuc le deschise radioasă. Răzbătea miros de mîncăruri alese.

— Haideți să vi-i prezint pe noii mei chiriași, spuse madam Covalciuc celor cîtorva persoane care se aflau în jurul mesei de nuc. Domnii Nicolae Pence și George Qvintul, cercetători. Apoi îi prezentă pe ceilalți. Domnul doctor Emilian Vrînceanu, domnul Tudor Crevedia, domnișoara Lascu, doamna Xenia, chiriașele mele, spuse în încheiere doamna Covalciuc. Luați loc și hai noroc, să avem parte de viață lungă și de sănătate că-i mai bună decît vînatul ăsta.

Mîncară, spunînd din cînd în cînd tot felul de nimicuri, așa, doar cît să fie o atmosferă plăcută. Vorbeau mai mult doctorul și locotenentul fiindcă ei erau mai doldora de știri senzaționale. Totuși aceștia nu ocoleau privirile drăgălașe ale celor două chiriașe. Doamna, divorțată, arăta

chiar mai bine decît domnişoara. Între două relatări ale ultimelor grozăvii cărora le fuseseră martori, bărbaţii se uitau fix în ochii femeilor. Păreau prăzi uşoare. De, singure, uitate de lume, ce să-i faci.

Nicolae Pence şi don George ascultau cu gura căscată istorioarele cu bărbaţi spînzuraţi sau asfixiaţi. Aproape că nu le venea să creadă. Şi îi văzuseră cu *ochii lor* ? „Cum mă vezi şi cum te văd" spuse medicul legist.

Se bău vin roşu de Pietroasele, apoi şampanie şi după aceea madam Covalciuc aduse tortul de ciocolată. Altădată îl aducea servitoarea, acum însă toţi erau egali. Pe la douăsprezece şi jumătate Pence şi cu don George se retraseră în mansarda lor. Emi şi cu Tudor aveau chef de o plimbare sub clar de lună. Invitară şi femeile ca să treacă timpul mai uşor. Şi apoi, pînă pe Povernei, unde se afla casa medicului nu aveau de mers mai mult de 500 de metri. Femeile acceptară invitaţia. Coborîră toţi scările şi ajunseră în faţa blocului. Nici nu se hotărîseră ei în ce parte să apuce cînd o maşină neagră apăru dinspre bulevard şi frînă chiar în faţa lor. Pînă să se dezmeticească oamenii, uşa maşinii se deschise şi un glas dinăuntru spuse :

— Haideţi repede, domnu locotenent. Am mai găsit unu.

Tudor Crevedia se uită rugător la Emilian. Acesta lăsă ochii în jos şi se urcă împreună cu locotenentul în maşină. Le trimiseră femeilor cîteva bezele reci.

— Cînd e să nu se lege, nu se leagă, spuse Emi, asta e, na !

PARTEA A ŞASEA

Capitolul douăzeci şi şase

O CURSĂ CONTRA CRONOMETRU

Dora intră în casă. Aprinse lumina de pe hol. Ţinea în mînă un buchet de gladiole roşii.

— Hai, tăticule, îmbracă-te repede, am întîrziat deja.

Erau invitaţi la familia Teodorescu. Doamna Teodorescu îşi serba ziua onomastică. Invitaţia fusese pentru ora opt seara, acum era opt şi jumătate, şi bătrînul care trebuia nu numai să fie gata, ci deja în stradă, în maşină, nici nu ieşise din baie.

— Hai, tăticule, nu te mai ferchezui atît, nu mergi la însurătoare. Doamna Teodorescu încă n-a divorţat.

Rîse amuzată de perspectiva unei căsnicii între tatăl ei şi doamna Teodorescu. Îi ştia defectele lui taică-său, dar cele ale Mariei Teodorescu depăşeau degetele de la mîini. Altisidora intră la ea în cameră, profitînd de întîrzierea lui Marcel Panaitescu şi-şi schimbă toaleta. În locul bluzei strînse pe corp şi al fustei scurte care-i dezvelea frumuseţea de picioare, puse pe ea o rochie lungă. Îşi făcu un coc sofisticat, în locul pletelor căzute pe umeri. Îşi prinse cocul cu un ac de păr înnobilat cu cîteva diamante, îşi alese nişte pantofi argintii din dulap şi ieşi apoi pe hol pentru a se admira în oglinda veneţiană. Parcă era altă femeie. Îi dispăruse aerul acela frivol, de tîrfă ieftină. Era acum o doamnă din înalta societate. Care se purta ca atare. Care vorbea ca atare.

Îmbrăcată ca o adevărată ducesă, cu un colier de aur în jurul gîtului, Altisidora mai făcu o încercare să-şi găsească tatăl. Şi cum acela nu dădea nici un răspuns, Altisidora se duse la baie şi deschise cu furie uşa, cu un

perdaf amical pregătit pe buze, dacă era nevoie. Dar imediat ce ușa fu dată de perete orice cuvînt îi îngheță pe buze. Începură să-i tremure mîinile. Era un coșmar ?

Marcel Panaitescu se afla în cadă, frumos, cu fața destinsă, în cea mai naturală poziție cu putință. Nefirească era doar savoniera care plutea în apă, ca o coajă de nucă. Sticlele cu loțiuni erau la locul lor pe etajera din fața oglinzii. Loțiunea *după-ras* se afla într-o sticlă verde, deschisă, semn că avocatul urma să se radă.

Altisidora ieși din baie și încercă să formeze un număr de telefon. După mai multe încercări reuși. Ceru cu locotenentul Crevedia. Soldatul îi spuse plictisit că domnul locotenent nu este la birou.

— Te rog să-l cauți, ceru Altisidora. Probabil că țipase atît de tare, încît băiatul de la celălalt capăt spuse aproape imediat :

— Am înțeles să trăiți. Unde să vină ?

Dora îi comunică soldatului de două ori adresa, dar, după ce închise receptorul, avu impresia că greșise numărul casei. Omul o asigurase că va trimite o mașină după el, exista un caiet în care locotenentul notase adresa la care poate fi găsit.

În așteptarea lui Tudor Crevedia, Altisidora ieși în stradă. Deschise portiera mașinii și se urcă la volan. Își aprinse o țigară și se privi în oglinda retrovizoare. Arăta ca o ducesă sedusă de un argat. Ridicolă, cu rochia aia neagră, cu colierul de aur la gît și cu cocul care îi descoperea niște fălci late, de țărancă. Imaginea de care vorbeam mai înainte era accentuată și de tonusul muscular care scăzuse simțitor, urîțind-o subit. E adevărat că era și ceva disperare în ochii ei, dar nu prea multă, moartea părintelui nu părea că o afectează prea tare. Se afla tot în mașină cînd sosi locotenentul însoțit de Emi și de o ambulanță.

— Unde e ? întrebă Tudor Crevedia.

— În baie, spuse Altisidora.

— Mm, da știu că ești teribilă în seara asta, spuse în trecere doctorul Vrînceanu. Nu era prea convins de ce spune, dar simțise nevoia să spună ceva ca să-și curme durerea din stomac. Era greață amestecată cu oboseală și frică. Îl urmă pe Tudor în baie. Acesta își făcea meseria notînd într-un blocnotes toate amănuntele care puteau

oferi o explicație situației de față. Emilian se aplecă peste cadavru și, după un control de rutină, spuse mai mult pentru sine că omul murise. După aproape zece minute locotenentul se duse în sufragerie și se așeză într-un fotoliu adînc, din piele.

— Dora, dă-mi și mie un pahar de whisky. Trebuie să ai pe undeva.

Avea o figură desfigurată, de parcă o bombă îi explodase în față. I se închideau ochii. Femeia veni cu două cești cu cafea pe o tavă. Îi oferi una doctorului și cealaltă locotenentului. Amîndoi băură dintr-o suflare licoarea aromată și tare. Își mai veniră în fire.

— Cum s-a întîmplat ? întrebă Tudor.

Femeia puse o mînă în șold. Chiar și în situația asta era provocatoare.

— De unde dracu să știu eu ! se răsti ea. Spuneți-mi voi, că sînteți de meserie.

Le întoarse spatele, ducîndu-se în bucătărie. Prin sufragerie trecură doi sanitari cu o targă metalică. Era unul înalt, solid și altul mai pirpiriu, dar vînos. Se duseră în baie. Cînd trecură din nou prin sufragerie, cel mic se afla în față, iar celălalt la picioarele mortului. Șiroaiele de apă care curgeau de pe cadavru erau supte imediat de covorul persan de pe jos.

— Auzi, Dora, o strigă Tudor, o să trebuiască să mergi cu mine. Pe drum să te gîndești bine ce ai făcut astăzi, cum arăta apartamentul cînd ai intrat, cum arăta baia și așa mai departe. Mă interesează și cel mai mic amănunt, auzi ?

— Da, spuse femeia plictisită. Aud.

— Și să fii fată cuminte, spuse zîmbind Emi.

— Du-te-n mă-ta, spuse Dora trîntind o farfurie de podea.

— Atunci eu o iau înainte, spuse Emilian Vrînceanu. Te găsesc la birou, da ?

Tudor Crevedia dădu din cap. Peste o jumătate de oră o să fie acolo. Mai stă puțin aici și pe urmă pleacă. Își strînseră mîinile în tăcere. Peste cîteva momente sirena ambulanței se depărtă, pierzîndu-se pe bulevard.

Tudor rămase cu Altisidora. Se priviră o clipă în ochi, parcă studiindu-se. Erau ca doi străini, lăsînd impresia

că nu se cunoscuseră vreodată. Exista în ochii lor o sclipire rece, sticloasă.

— Ai cumva idee cine ar fi putut-o face ? întrebă în cele din urmă bărbatul.

Apoi fără să mai aştepte răspuns o luă de braţ şi coborî împreună cu ea în stradă. Acolo îi aştepta maşina procuraturii. Înainte de a se urca, locotenentul trase un pumn în capota maşinii de parcă ea era de vină de toate.

— Dă-mi şi mie o ţigară, îi ceru Dora.

Se aflau pe lîngă Universitate.

Pe birou se afla o lampă. Dora stătea în faţa lui Tudor Crevedia şi răspundea la întrebări. O stenodactilografă înregistra fiecare cuvînt. Locotenentul nota doar ce credea de cuviinţă. Apoi sună telefonul. Era Emi, care dorea să-i comunice acum, la miezul nopţii, rezultatele autopsiei.

— Am crezut la început că bătrînul a avut un atac de inimă în baie. Iartă-mă, dar eu cînd văd un om mort, mintea şi inima îmi spun mai întîi că omul a murit de moarte naturală. Spre deosebi...

— Hai, mă Emi, lasă astea acum, zi ! îl întrerupse Tudor.

— Bine. Omul a murit electrocutat în baie. *Asta e.* Acum vezi dacă a fost un accident sau cineva i-a făcut-o, de fapt ştii tu ce să faci, nu te învăţ eu. Salut.

Emi închise.

Tudor Crevedia chemă un soldat şi-i spuse să trimită pe cineva la el, un ofiţer sau cine e pe acolo. Îşi aprinse o ţigară, îi oferi şi Dorei una. Dora fusese servită cu nişte sandvişuri cu şuncă. Intră un coleg al locotenentului.

— Grigore, un amănunt foarte important. Verifică locuinţa avocatului Panaitescu. Vezi dacă găseşti vreun detaliu care să confirme o electrocutare. Vezi pe la subsol, prin camerele alăturate. Sună-mă imediat cum afli ceva.

Grigore ieşi din birou. Iar Tudor se întoarse spre Altisidora. Începu să-i pună iarăşi întrebări. Dora răspundea docilă. O ducesă căreia i se lua un interogatoriu amical.

Peste o oră locotenentul Grigore Mazilu îi confirmă lui Tudor acţiunea premeditată. Nişte conductori metalici legaţi de ţeava de apă caldă care ducea în baie. Fuseseră băgaţi într-o priză din boxa de la subsol. Zăceau acum

aruncați pe jos. Tudor îi mulțumi, apoi închise. Se întoarse către Dora și îi spuse.

— Gata, destul pentru azi. La culcare. Vrei să te duc undeva.?

Altisidora îi dădu adresa Magdalenei.

— Îți mulțumesc, spuse femeia, ridicîndu-se.

Urmă o cursă contra cronometru.

Capitolul douăzeci și șapte

CUIBUL ȘOBOLANILOR

După o săptămînă, peste București căzuse definitiv toamna, cei doi prieteni bătură la ușa apartamentului familiei Covalciuc. Doamna îi primi somnoroasă, și aproape că nu se miră cînd Pence îi spuse că aveau să lipsească ceva timp, urmînd să plece pe teren de unde trebuiau să mai culeagă unele probe pentru lucrarea de doctorat. Îi spuseseră să lase totul cum este, și dacă întreabă cineva de ei, doamna să spună că sînt pe teren. În final o rugară pe bătrînă să nu le umble prin foi, și să nu lase nici pe altcineva să le bramburească. Îi sărutară mîna și plecară la ei în mansardă.

— O să ne lipsească geamul ăsta către lume, spuse cu nostalgie Pence.

Don George îndesa cîteva lucrușoare într-o geantă. Atît aveau să ia cu ei. Înainte de a pleca, trebuiau să clarifice niște lucruri.

— Se confirmă moartea lui Panaitescu, începu Nicolae Pence.

— Da, știu, a murit electrocutat în baie. Ce moarte ! Oribil !

Și în timp ce mai aranjau lucrurile în geantă, își pregăteau cele necesare plecării, eroii noștri conversau. Cuvintele le ieșeau pe gură fără efort, totuși dacă cineva i-ar fi auzit și-ar fi dat seama că sînt *speriați*. De aceea, poate,

multe din propoziţiile lor, din frazele pe care le rosteau nu mai erau coerente. Simţiseră că în timp ce *ei* strîngeau laţul în jurul vinovaţilor, cineva din umbră strîngea laţul în jurul *lor*, încercînd să-i imobilizeze, să-i scoată dacă se poate, din joc. Îl bănuiseră pe Calapod, apoi pe Panaitescu. Acum, după dispariţia lor, îşi dădură seama că nu au ajuns la capăt, că mai aveau de investigat.

— Am fost prin Mîntuleasa, spuse Pence. M-am interesat prin vecini, dîndu-mă drept un cetăţean care doreşte să cumpere o casă, cine locuieşte la numărul 6. Ăsta e numărul, deşi de pe zid lipseşte. Cineva mi-a spus că nu ştie, nu a văzut niciodată pe nimeni. Vreo doi însă mi-au zis că au văzut de cîteva ori luminile aprinse *acolo*. Doar noaptea şi doar pentru o oră sau două. Am avut noroc că am dat peste nişte bătrînei care suferă de insomnie.

— Să scădem noaptea aia cînd luminile au fost aprinse de răpitorii noştri, spuse sarcastic don George.

— Lasă-i pe ăia de atunci. Bătrînii mi-au spus că de două ori au văzut un bărbat solid venind cu maşina. Stătea o oră sau două şi după miezul nopţii pleca. Apoi nu mai apărea decît peste cîteva luni. Cred că are undeva altă casă, conchise Nicolae Pence.

— De asta să fii sigur, întări don George Qvintul. Mă întreb însă ce face el în orele *alea* acolo. Că doar nu un curs de croitorie. Au observat insomniacii tăi vreo femeie cu el ?

— Nu mi-au spus, dar înclin să cred că nu, pentru că altfel nu le-ar fi scăpat.

— Da, spuse don George pe gînduri. Cîteva minute nimeni nu mai scoase nici un cuvînt. Se foiră prin cameră, priviră pe geam. Acoperişul blocului aluneca spre stradă.

— Parcă am fi nişte motani, spuse Pence.

— Sau nişte şobolani suferind de vertigo, adăugă don George.

Peste marele oraş se lăsa înserarea. Se auzeau claxoane de maşini, sonerii de tramvaie şi scîrţîit de şine. Pînă sus, totul răzbătea plăcut, fără să fie deloc strident.

— Rezultă că sîntem pe urmele marelui rechin, spuse într-un tîrziu don George. Iar haidamacii nu erau ai lui Panaitescu, ci ai lui. Probabil că el a ştiut tot timpul de

cercetările noastre şi ne-a lăsat, ca o pisică mărinimoasă, să acţionăm. Asta pînă cercul s-a tot strîns, iar noi ne-am apropiat de el. Din clipa asta nu noi sîntem vînătorii, ci el. Iar avantajul lui, care a fost cîndva şi avantajul nostru, este că el e în umbră, ascuns oricărui ochi indiscret, iar noi ne aflăm pe o cîmpie întinsă, păduchioasă.

— Am impresia că tot timpul s-a folosit de noi, că a ştiut că am renunţat la traiul liniştit de acasă pentru a porni cruciada împotriva răului care domneşte în lume. Idealul nostru de puritate a fost manevrat astfel încît el să scape de nişte rivali care îl incomodau şi stăteau în calea afacerilor lui, spuse dezamăgit Nicolae Pence.

— Şi în vreme ce noi luptam cu monştrii, *el* se înfrupta din rezultate, întări don George. Asta e. Acum uite ce avem de făcut. (Luă unica sacoşă în mînă şi se îndreptă spre uşă.) Plecăm cît mai departe de centru. Aici putem cădea în orice moment în cursă. Acela care e pe urmele noastre atît aşteaptă. Continuînd să locuim aici ne condamnăm la moarte. O să evităm noi trei curse, patru curse, a cincea nu le va funcţiona, dar pînă la urmă tot picăm într-una. Aşa că *e vremea* să plecăm.

Hotărîrea era luată. Nu le mai rămînea decît să găsească locul. Luară tramvaiul şi apoi troleibuzul. Pînă la Liceul Şincai merseră pe jos. După vreo două ore ajunseră în groapa Cocioculuí. Don George arătă cu mîna înainte.

— Acesta va fi *cuibul şobolanilor.* De aici îl vom pîndi pe marele rechin, care pînă la urmă va trebui să iasă din umbră. De aici, avantajul va fi al nostru.

Începură să coboare în groapă, ocolind munţii de gunoi, scaieţii şi pietrele căzute parcă din cer.

Timp de trei săptămîni trăiră în mizeria cruntă a gropii Cocioculuí. Îşi schimbau la fiecare trei zile locul, pentru a face mai grea misiunea urmăritorilor. Hainele se despicaseră pe la cusături, acoperindu-se de o crustă urît mirositoare de jeg. Le crescuse barba la amîndoi, iar obrajii li se subţiaseră. Seara intrau ca nişte cerşetori în oraş şi-şi mai cumpărau de-ale gurii. Tot atunci mai dădeau telefoane încercînd să afle cine locuieşte pe strada Atleticului, la numărul 6. Don George încercase şi la Traian Tecu, dar acela, prevăzător, întrebasc cine e la telefon.

Don George închisese. În concluzie, nu mai puteau afla nimic. Totul se cufundase parcă pe fundul lacului, vîrîndu-se în mîl. E adevărat că şi ei se cufundaseră în mîl, dar parcă erau tot la vedere. Curînd începu sezonul ploios şi groapa Cocioculuí mustea de apă. Nicolae Pence făcuse un bordei care îi mai apăra de vînt.

— Acum ar mai lipsi ăia de la sfat să ne ceară chirie pe casă, spuse rînjind don George Qvintul.

Apoi într-o dimineaţă deschiseră sacoşa, se spălară într-o baltă, şi-şi îmbrăcară *hainele bune*. Pantalonii erau mototoliţi, la fel ca şi cămăşile, dar cel puţin erau curate. Li se terminaseră banii şi don George propusese să meargă la un CEC, să scoată o sumă oarecare. În mare, banii le trebuiau pentru mîncare, dar nu puteau să nu prevadă şi cheltuielile auxiliare.

Au intrat în oraş pe la Crematoriu. După o jumătate de oră în Piaţa Mare. De-acolo o porniră înainte, spre Universitate. Cînd văzură atîta lume strînseră instinctiv din ochi, de parcă le băgase cineva în faţă un reflector puternic. Observară că de cînd începuse goana lor după o ascunzătoare se dezobişnuiseră de aglomeraţie. Acum însă plăcerea de a hoinări prin oraş le revenise. Aproape că uitaseră că puteau fi oricînd vînaţi. Sau poate nu le mai păsa. Doreau parcă să întîlnească figuri cunoscute, să mai salute pe cineva, să mai schimbe o vorbă. Lumea pe bulevard era aceeaşi ca altădată, nu se schimbase. Parcă doar mai mulţi bărboşi. Se executau unele lucrări de reparaţie în oraş. La Colţea, de pildă. Maşinile alergau pe bulevardul larg împînzit cu semne de circulaţie. Se montaseră stopuri noi, se asfaltaseră trotuarele. Oraşul era minunat, ca o femeie blondă. Ceea ce nu se vedea, prospera. Şi chiar mai bine decît înainte de claustrarea lor forţată. Toate amănuntele acestea erau înregistrate de cei doi eroi în haine mototolite, cu aviditate. Făcuseră totuşi următoarea observaţie. Şi anume că afacerile mergeau la fel de bine ca înainte, că nimic nu se schimbase. Stătură cîteva clipe nemişcaţi mirosind oraşul. Era parfumat, era proaspăt. Şi apoi, marea întîlnire. Ghici cu cine ?

Dintr-o maşină străină coborî Altisidora Panaitescu. *Pica* la ţanc. Cei doi tocmai se pregăteau să intre la CEC.

Se puteau felicita că nu intraseră imediat. Ar fi ratat cu siguranță această întîlnire. Există însă cineva *sus* care le potrivește pe toate. Chiar și întîlnirile îndrăgostiților. Ca să nu mai spun de restul. Cititorul a ghicit, fără îndoială, cine este acela. Nimeni altul decît autorul. Fără el, realitatea n-ar avea în ce să se oglindească.

Capitolul douăzeci și opt

TANDRA ÎMBRĂȚIȘARE

— Ce faci, bătrîne, n-ai murit ? spuse Altisidora, îndreptîndu-se spre don George și sărindu-i în brațe.

Îl strînse ca pe un iubit neasemuit pe care viața îl ținuse *departe* de ea. Don George clipea des și nu știa cui să mulțumească pentru bucuria ce căzuse pe capul lui. Atîta vreme se gîndise la ea. Știa că sufletul lui se topește de fiecare dată cînd o vede, îi simțea totuși rezerva în gesturi, și într-un fel și-o explica, el era bătrîn iar ea *tînără*. Totuși nu crezuse că va apuca acea zi în care ducesa inimii sale, cea căreia îi jurase credință, va veni și se va topi în brațele lui. Și se întîmpla tocmai acum cînd arăta mai jalnic, mai slăbit și mai ridicol. Nicolae Pence își încrucișase brațele și privea scena ca pe una de cel mai prost gust cu putință.

— Am crezut în fiecare secundă a vieții mele în tine, spunea fostul director femeii care îl ținea încă strîns.

— Cred că ai înțeles că viața nu este nici o linie dreaptă și nici o coală de hîrtie albă, imaculată. Te-a învățat viața măcar atîta lucru, spuse Dora rîzînd ca o pușloaică sărutată pe gît de un vecin.

— Haide, don George, să luăm banii și să ne cărăm cît mai repede, zicea neliniștit Nicolae Pence.

Dar don George nu avea urechi decît pentru frumoasa, fermecătoarea, sclipitoarea şi de neam bun Altisidora Panaitescu. Aceasta ciripea ca o rîndunică.

— Am învăţat şi eu ceva. Că de cele mai multe ori adevăratul bărbat se ascunde în trupul slăbit şi jalnic. Că sub cămaşa unui om umil bate cea mai mare inimă. Ultima oară te-am minţit. Atunci, pe Calea Victoriei, cînd m-am oprit în faţa ta, m-a fascinat privirea, ochii tăi albaştri de cavaler în căutare de puritate, e drept un cavaler trist, dar *atît* de frumos.

Îl ţinea acum de braţ, într-o tandră îmbrăţişare, de femeie îndrăgostită. Qvintul era ca beat, îi era frică să se mişte ca să nu se trezească din vis.

— Se vede treaba că un blestem mă face să mă agăţ de tine ca de un pai. Fără tine, fără să ştiu că exişti m-aş îneca mai curînd decît îţi închipui.

Pence pierzîndu-şi răbdarea interveni.

— Prietene, ţi-ai pierdut minţile, trezeşte-te. Femeia asta te-a trădat în schimbul unui şomoiog de bani. Cum drácu poţi vorbi, după tot ce ni s-a întîmplat, în felul ăsta ?

— Lasă-mă, iubite Nicolae, lasă-mă să o respir, să mai prind puteri. M-a trădat, m-a trădat. Ei şi, cîte nu facem şi noi fără voia noastră. Cîte compromisuri ? Cîtă mizerie cu zîmbetul pe buze ? Dacă sufletul ei n-ar fi măsurat atîta mărinimie, atîta bunătate şi dacă el n-ar fi strălucit de atîta puritate, după ce m-a vîndut crezi că s-ar mai fi uitat astăzi la mine ? Vrei să spui că un trădător vine după aia la tine şi te sărută pe obraz. Ar dori mai bine să intre în pămînt. Şi tu îmi spui să nu mă bucur de îmbrăţişarea acestei femei ? Ce erezie ! Ce erezie, iubite Nicolae !

Femeia îi sorbea fiecare cuvînt.

— Bravo, don George, dovedeşti cu aceste cuvinte că ştii să deosebeşti răul de bine, pe făţarnic de prieten, iubirea adevărată de impostură. Viaţa m-a încercat de atîtea ori, de multe ori oribil, dar de cînd te-am cunoscut,

am putut-o suporta mai ușor, fără să-mi mai fie greață. Vreau totuși să te avertizez că te pot trăda în continuare, și-o pot face tot cu zîmbetul pe buze. Asta tot de la viață am învățat.

— Ce ți-am spus eu, don George, hai să plecăm dracu de aici, asta stă lîngă noi ca o cobe. (În glasul lui Nicolae era *teamă.)*

— Cum să plec, dragul meu Pence. Mai bine mi-aș tăia o mînă, mai bine mi-aș înfige un cuțit în spate decît să plec de acolo de unde îmi este mai bine. Îmi ceri să plec de lîngă Altisidora, mai bine cere-mi să-mi iau zilele pentru că mi-ar fi mai ușor. Nu, n-o să plecăm nicăieri *fără ea.*

La auzul acestei vești, Altisidora începu să rîdă de-a dreptul înveselită. Nu cu ironie, fără răutate.

— Iubite, dar acest lucru *nu este* posibil. Sînt așteptată, și încă de cineva important. Te-am văzut, am coborît din mașină și am venit spre tine, pentru că mi-a fost mereu dor de tine. Ce-a fost, a fost, tu ai rămas pentru mine totuși cea mai frumoasă întîmplare. O să mor cîndva și asta de acum nu mă mai sperie.

— Auzi, Nicolae ? Vai, ce stupid aș fi fost dacă îți urmam sfatul, spuse în extaz don George.

— Dar, continuă Altisidora, nu-mi cere să merg cu tine pentru că nu se poate. De aici drumurile noastre se despart.

— Fie și așa, dacă asta e soarta. Ce putem face ? Nu uita însă un lucru. Ești ducesa mea neprihănită, orice ți se va întîmpla în viață, cu oricine vei fi. Iar eu, cel mai jalnic sclav din cîți au existat pe pămînt, aproape că țipa don George.

— Iar tu, pe oriunde te vor călăuzi pașii și oricare ar fi soarta ta, nu uita că o tîrfă ca mine te-a iubit mai mult decît orice ducesă, dacă ele au existat vreodată.

Altisidora se smulse de lîngă don George și urcă în mașină.

Don George rămase nemișcat, aproape fără viață, privind-o cum se depărtează, ca o corabie pornită spre lumi mai bune.

În cele din urmă Nicolae Pence îl trase în clădirea CEC-ului, ca pe un sac. Doi cerșetori hăituiți intrau la CEC.

Capitolul douăzeci şi nouă

CINE ARE URECHI, SĂ AUDĂ

Formalităţile de scoatere a banilor au durat puţin. Din poza de pe buletin pe don George îl privea o persoană distinsă cu trăsături frumoase. „Cine dracu o fi ăsta ?" se mirase el privindu-şi propria fotografie. Scoase o mie de lei. După ce totul fusese terminat cei doi se îndreptară spre ieşire. De cum făcură însă doi paşi, doi vlăjgani îmbrăcaţi în halate albe îi înşfăcară strîns, împingîndu-i spre o maşină a Salvării. Dădură ei din picioare, strigînd, implorînd ajutor de la trecătorii care se uitau ca la circ. Aceştia nu schiţau nici cel mai mărunt gest. E drept că şi vlăjganii vorbeau.

— Bine, mă nenorociţilor, ne ducem la masă şi voi vă luaţi tălpăşiţa, mă ? De ce, mă ? Credeţi că spitalul ne plăteşte să alergăm după voi ? Ia haideţi voi înapoi, frumuşel, frumuşel. Cămaşa de forţă o să vă aştepte.

După ce fură împinşi în maşina Salvării, cei doi spuseră şoferului să pornească repede şi să dea drumul la sirenă.

La ieşirea din Bucureşti şoferul opri sirena, păstrînd piciorul apăsat adînc pe accelerator. Cine vedea maşina gonind îşi făcea cruce. Cine o mai fi în pericol ? Parcă pe vremuri nu se îmbolnăveau oamenii cu una cu două.

Trecuseră prin Otopeni ca o furtună. Nicolae Pence şi don George Qvintul nu mai puteau să admire satul frumos şi bogat. Aveau pe ochi un plasture negru şi pe gură o bandă adezivă. În maşină, răpitorii le legaseră şi mîinile, aşa că acum puteau fi liniştiţi. Don George stătea cu umărul lipit de cel al lui Nicolae Pence şi acest simplu fapt le dădea încredere, putere, simţeau, fără să o poată spune, că atîta vreme cît sînt alături nimeni nu-i poate învinge. Cum stăteau aşa, se putea spune că vrednici de milă erau cei doi mercenari, nu eroii noştri. Pe ei îi lega o mare prietenie şi încrederea într-o lume care putea fi îndreptată, condusă spre un liman mai curat, în vreme ce malacii aceia nu erau decît nişte nasturi

într-un meci de fotbal. La cheremul oricui, și oricînd în situația de a fi aruncați la gunoi și înlocuiți cu alții. Mașina se hurducă peste niște șine de cale ferată, apoi prizonierii simțiră în nări aerul rece și curat al unei păduri. Într-un fel așteptau să ajungă odată la capătul acestui drum și să-i vadă pe cei din umbră, pe urmăritorii care pînă mai ieri erau vînatul lor favorit. Faptul că pînă atunci nu reușiseră să afle cine îi urmărea din umbră îi intriga, dar gîndul că pînă la urmă aveau să descopere marele adevăr era pentru prietenii noștri o *alinare*. Chiar dacă aceștia aveau să le servească o lecție, aventura tot instructivă se putea numi. Măcar știau de cine să se ferească.

Mașina se opri, după aerul pe care îl respirau, se aflau tot în pădure. Nicolae Pence și don George Qvintul fură trași din mașină. Simțiră sub picioare pietriș, părea că se găsesc la o cabană. Și atunci cînd se așteptau să le fie smulse benzile de pe ochi simțiră, amîndoi în aceeași clipă, cîte o lovitură năprasnică în moalele capului. Se prăbușiră moi, ca niște saci cu bumbac.

Cînd își reveniră se aflau într-un întuneric total. Pence își duse mîinile libere la ochi pentru a-și smulge banda adezivă. Constată imediat că nu avea așa ceva, ea îi fusese smulsă de altcineva. Simți alături de el mișcare și întrebă în șoaptă cine e. Îi răspunse la fel don George. Orbecăiră puțin și în cele din urmă se *atinseră*. Se traseră într-o parte pînă simțiră peretele. Era din lemn. Se sprijiniră de el, rămînînd în tăcere. Își frecau poate capetele, pe locul unde fuseseră loviți.

— Știu băieții ăștia să dea o lovitură, nu glumă, parcă au făcut pe undeva un curs, spuse don George, făcînd haz de necaz.

— Dă-i dracu, niște brute, spuse Nicolae Pence, atît știu, atît fac. Pe mine mă interesează pentru cine lucrează.

— Vrei să-ți spun ceva, zise don George Qvintul cu vocea slabă, cît timp am mers în mașina aia, m-am gîndit că totul a fost în zădar, așa că acum zău că nu mă mai interesează nimic.

— Cum în zadar, spuse Pence, ce spui, omule ? A fost în zadar că lumea a scăpat de niște scursori, de niște jeguri care împuțeau orice lucru pe care îl atingeau ? Acțiunea noastră de a curăți ceva pe lumea asta n-a fost nici o clipă zadarnică. Am făcut singurul lucru necesar, niciodată inactivitatea nu aduce nimic nou, lumea nu se schimbă stînd cu mîinile încrucișate. Și dacă *am omorît* niște lichele, am făcut-o pentru că ele nu meritau să trăiască, pentru că dacă nu' le luam noi viața, continuau să mînjească viața altora. Am ucis cîțiva oameni, dar am scăpat lumea de moartea altor sute, spuse Pence hotărît. Au, capul meu !

Don George nu răspunse imediat.

— Eu mă întreb ce-o face locotenentul ăla. Pe cine-o bănui, trebuie să recunoști că i-am dat ceva bătaie de cap, spuse fostul director îmbrăcat acum ca un cerșetor.

— Poate că l-am și ajutat. Căutînd criminalul, face și el cunoștință cu niște oameni pe care, în alte condiții, nu avea cum să-i cunoască. Va descoperi și el ceea ce noi deja știm. Numai că el, spre deosebire de noi, care am avut libertate de mișcare *totală*, el se va opri undeva pe la jumătate, neîndrăznind să meargă mai departe. Își va da seama că e prea periculos. Și ce ironie ! *Criminalii* pe care încearcă el să-i găsească se află într-o încăpere fără pic de lumină, plîngîndu-i de milă. Lasă-l în pace, hai să nu-i mai plîngem de milă. Eu mă întreb cine dracu erau tipii ăia care au dispărut în casa de pe Antim ?

Gîndul acesta îi aduse aminte de casa lui, aceea netencuită, cu două camere și de borcanele lui de borș. Trăsura de fildeș în care stătea tolănit, urmărind oamenii, privindu-i. I se păreau toate atît de departe.

— Eu mă întreb unde dracu sîntem, spuse don George.

— Sîntem în subsolul unei cabane ; în jur pădure, și în depărtare, munții. Aerul este așa de curat. Și în curînd gazda va veni și ne va scoate de aici și ne va invita la masă și pe urmă la o plimbare prin împrejurimi. La drumeție. Și noi o să chiuim și o să ne bucurăm de viață, spuse Nicolae Pence jumătate în glumă, jumătate în serios. Gluma era amară, dar în străfundul sufletului i se cui-

bărise dorința asta, de a face o plimbare prin pădure. Chiar dacă vor fi bătuți, chiar cu cîteva coaste rupte. Asta-i viața. Don George îi sfîșie pînza gîndurilor frumoase.

— Sînt din ce în ce mai *convins* că tot ceea ce am făcut a fost cea mai mare *prostie*. O gogoriță fără nici o acoperire. În fond, faptul că am omorît niște oameni, chiar dacă aceia erau la rîndul lor niște scursori, și într-un fel chiar niște ucigași de perspectivă, nu ne salvează, fie chiar în numele idealului pe care l-am avut tot timpul. A fost tot timpul un gînd frumos care a fost mînjit cu sînge. Pentru că, iubite Nicolae, *am intrat într-un joc care nu era al nostru*, ci al lor. Cu idealul nostru de puritate în minte, am ținut în mîini arma lor abjectă. Am mînuit un cuțit plin de sînge care nu era al nostru.

— Și ei ar fi făcut la fel, dacă am fi fost noi în vizor. Dar s-a întîmplat să fie ei, nici o pagubă, asta e, spuse Pence cu ură.

— Mi-aduc aminte de discuțiile minunate cu tine. Pe vremea aceea ele erau și curate. Credeam că totul se îndreaptă spre bine. Și tu ai fost acela care mi-ai deschis ochii, iar eu te-am urmat și am văzut că ai dreptate, lumea era strîmbă, ca un șifonier pe niște scări. Că merita să o îndreptăm. Vrei să știi ceva? Cît de adînc erau Calapod sau Mitică Vrăjescu, Filipescu sau aviatorul și chiar bătrînul Panaitescu, băgați în mocirlă, ei n-ar fi fost în stare să ridice cuțitul cu mîna lor și să ucidă, spuse împăciuitor don George.

— Asta înseamnă că noi am fost mai puternici decît ei și mai bine am făcut. Binele trebuie să fie întotdeauna mai tare decît răul, iar frumosul mai puternic decît mizeria. De aceea le-am ales și o moarte curată. Nu i-am ciopîrțit, nu i-am desfigurat, nu i-am omorît ca pe niște animale. Au fost niște morți frumoși. Îmbrăcați frumos, elegant, în mătase. I-am lăsat mereu, de parcă s-ar fi culcat și au uitat să se mai scoale. I-am respectat, spuse cinic Nicolae Pence. Dar le-am dat ce au meritat.

O vreme cei doi tăcură. Era pentru prima oară cînd vorbeau despre *crimele* pe care le comiseseră. Acum păreau

copleşiţi de destăinuire. Începură să caute cu mîinile pe lîngă pereţi o crăpătură sau aşa ceva. Se tîrau, fiindu-le parcă frică de mişcări prea bruşte. Apoi renunţară. Se întinseră unul lîngă celălalt.

— Eu tot cred că femeia aia a fost o cobe pentru noi, o piază rea, spuse Nicolae.

— Să nu mai spui *niciodată* asta, Nicolae, auzi, ni-ci-o-da-tă, izbucni don George. Oricum, eram prea strînşi în laţ ca să mai scăpăm. De aia ţi-am şi spus să plecăm de la doamna Covalciuc. Nu ţi-am spus atunci că în tramvai nu era doar unul care m-a recunoscut, ci toţi trei. Şi că atunci cînd am sărit din tramvai la colţ, au sărit şi ei. Că au venit după mine şi că s-au oprit la jumătatea străzii, uitîndu-se după mine unde intru. Probabil că te-au văzut şi pe tine cînd ai venit după mine. Iar în seara cînd am fost invitaţi la madam Covalciuc mi-a stat pe limbă să îi spun locotenentului că noi sîntem făptaşii, să nu-i mai caute în altă parte. Atunci eram oricum pierduţi, în acea clipă. Şi cînd am plecat ca nişte hoţi de la bătrînă am ştiut că pînă la urmă tot aici o să ajungem. Metoda urmăririi din ce în ce mai strînse am învăţat-o doar de la ei. E normal să ştie s-o folosească atunci cînd e nevoie.

Pence nu răspunse imediat. Îl frămînta un gînd stupid.

— Ba eu am fost convins că în groapa Cociocului ni se va pierde urma. Nu zic că îmi şi plăcea cum trăiam, dar eram împreună şi nu puteam fi găsiţi. Poate că am greşit ieşind în oraş. Viaţa noastră trebuia să se topească, în groapă, alături de cei care trăiau acolo. Ai văzut ce frumos era seara cînd se strîngeau douăzeci de oameni în jurul focului şi tăiau găini şi le frigeau la foc mocnit. Cîtă veselie, cum le curgea vinul pe barbă şi cum ne dădeau şi nouă din mîncarea lor. Nu ţi s-au părut fericiţi ? Eu cred că erau. Chiar atunci cînd se mai găureau cu cuţitul.

— Eu nu cred. Ar fi însemnat să plecăm dintr-o mocirlă sclipitoare, promiţătoare şi oricum mai bogată, pentru a ne cufunda în alta, puturoasă, condusă de veşnice

răzbunări pasionale. Nu, viața asta e frumoasă doar în cărți. Pe unele chiar le-am citit, o prostie. O să iubesc întotdeauna orașul chiar atunci cînd o să semene cu groapa Cocioculuí, spuse don George. Dar să lăsăm asta acum. O să-ți spun ceva care poate o să te surprindă. Mergeam cu mașina, eram legat la ochi, te simțeam alături de mine și gîndul mă ducea în munții Apuseni. E acolo un cătun care se numește Făina. Este cel mai frumos loc din țară și acolo visez să mă stabilesc. Să vezi cum ajungi la Făina. Mergi pînă la Vișeu și de acolo urci cu drezina prin pădure. E tăiată o cale ferată pentru un tren forestier direct prin pădure. Și cînd ajungi la Făina ți se deschide în fața ochilor *minunata vale* a Vasărului, o apă curată și limpede. În paradisul acela aș vrea să ajung și pînă la urmă tot se va întîmpla asta. Închipuiește-ți, Nicolae, o să stăm acolo, pierduți în acel paradis, o să tăiem lemne și o să vînăm animale sălbatice. Ne facem o casă, o să ne facem și un pod. N-o să mai ajungă pînă la noi nici un funcționar, nici măcar o părere de rău. Și în natura care o să ne înconjoare îmi voi aduce marea mea bibliotecă și vom citi în fiecare seară cele mai frumoase cărți și acele vechi ziare care slăvesc faptele oamenilor, arătîndu-le frumusețea și noblețea. Nu, iubite Nicolae, nu vom avea de ce să tînjim după groapa Cocioculuí și nici după oraș.

— O să ne cumpărăm și o bicicletă, spuse Pence serios, nu de alta dar dacă ne vede cantonierul să aibă măcar de ce să se cruceaască. Vom merge cu bicicleta prin pădure și pe valea aia a Vasăruluí. Măcar are pește ? întrebă Nicolae.

— Este plină de păstrăvi și de lipani, scumpe prieten. Nici nu știu dacă ai văzut vreodată un lipan. Cu siguranță că nu. O să-ți pregătesc eu cu mîna mea prima ciorbă de lipan. Ai să vezi, nu există un loc mai frumos ca *acela*.

Don George se opri din rememorare, savurînd în gînd acea clipă. I se părea aproape, atît de aproape, încît nu trebuia decît să întindă mîna ca să ajungă la Făina. Era convins că după ei, trenul forestier va mai aduce într-o

dimineaţă un singur călător. Acela avea să fie Altisidora. Nici nu se putea altfel. Nu-i spuse şi lui Pence acest lucru, nu voia să-l audă vorbind de ducesa inimii lui. Oricum, avea să fie o surpriză pentru Nicolae Pence.

Gîndurile le fură întrerupte de un uşor tremur al podelei.

Apoi tremurul începu să se amplifice.

— Ce dracu e asta ? întrebă Pence. Doar nu e cutremur !

— Unde-ai pomenit tu la munte cutre...

Dar ultimele cuvinte ale lui don George fură înecate într-un tunet asurzitor şi un ţipăt sfîşietor. În acest vacarm eroii noştri nici măcar nu mai simţiră impactul îngrozitor care urmă.

Corpurile lor zburară prin aer, ciopîrţite, fărîmiţate de izbitura locomotivei. Fragmente din ceea ce fuseseră don George Qvintul şi Nicolae Pence aveau să fie găsite mai tîrziu printre liniile de cale ferată, împrăştiate pe terasament. Iar camionul închis în care fuseseră zăvorîţi, făcut şi el bucăţi, avea să furnizeze anchetatorilor explicaţia accidentului. Cine îşi putea închipui mai tîrziu că un camion purtînd în cutia lui de lemn doi bărbaţi fusese aşezat pe calea ferată în aşteptarea trenului rapid care urma să treacă pe acolo ?

La vreo sută de metri de calea ferată se afla o maşină. Şoferul văzuse toată grozăvia. Pe bancheta din spate se odihnea un bărbat care părea că doarme. Ochii îi erau acoperiţi de borurile unei pălării gri. La cîteva secunde după şuieratul locomotivei, bărbatul se îndreptă de spate, îşi scoase o ţigară dintr-o tabacheră de argint pe care şi-o aprinse cu o brichetă, şi ea de argint, de forma unui dodecaedru. Cîteva feţe ale dodecaedrului sclipiră în soare. Bărbatul strecură bricheta în buzunar şi spuse şoferului :

— Hai, dă-i bătaie, nu vreau să întîrzii.

Maşina începu să alerge spre Bucureşti, pe urma trenului.

Capitolul treizeci

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Personajele de roman sînt ca puii de acvile. Cresc repede, mănîncă bine, dar nu știu, pentru o bună bucată de vreme, să se poarte în lumea înconjurătoare, nu știu să zboare și sînt pe deasupra și neputincioși. Nu departe de această caracterizare se află și personajele acestei prime părți, don George Qvintul și Nicolae Pence. În urma unei veri secetoase le-am dat viață. O bună parte din viața lor mi-o datoresc mie, care, fără să-mi fie frică de actele lor viitoare, i-am ajutat să-și găsească cele mai bune replici, i-am învățat să vadă lumea, să bea, să mănînce, să iubească, să se îndoiască, lucruri din acestea care dau de fiecare dată crezare unui personaj, făcîndu-l plăcut cititorului, credibil criticului și așa mai departe. Cititorule, ai văzut că deseori stăteam de vorbă cu ei, învățîndu-i să zboare. Zborul nu este cel mai ușor lucru de pe pămînt, nici chiar pentru păsări, darămite pentru personajele de roman, care par neadaptate pentru o atare îndeletnicire. Dar o dată învățate, personajele pot zbura din cuibul lor, pot lua în piept viața și-și pot continua drumul independent de voința scriitorului. Eu am vrut ca personajele mele să dea la medicină, să fie mai aproape de suferința umană. Dar nu se potrivesc de fiecare dată gîndurile noastre bune cu ceea ce vor copiii noștri, fiindcă nu sînt vremurile sub ei, ci ei sub vremuri. Așa că din visurile mele frumoase a rămas o mînă de cenușă. Nicolae Pence, în care toată lumea vede o replică a lui Panza, nefericită zic eu, și don George Qvintul, o copie a unei cópii n-au dat la medicină. Ah, dacă ar ști de cîte ori am plîns eu pe umărul lor, urmărindu-le mișcarea prin viață. Căci ce e mai de preț decît viața unei cărți ? Și de cîte ori nu le-am îndrumat foiala lor de tinere personaje puse pe șotii ? Și dacă lor nu le-a plăcut cartea, cu ce sînt eu de vină ? Sau prietenul meu care a avut grijă ca de propriii lui copii. Nu, cred că nu sîntem de vină. Au încetat să mă mai asculte, au devenit surzi la sfaturile mele, s-au

comportat ca niște capete seci, nu e vina mea. Vine o vreme cînd nu mai ai nici o putere asupra nimănui, cu atît mai puțin asupra personajelor tale. Cînd îți vine să-ți plîngi de milă. Le deschizi ochii în lume și apoi vor să-ți închidă ele ție ochii. Asta e soarta noastră, a scriitorilor. Nu e mai ușoară decît a tăietorilor de lemne. O carte e un paradis în care oricine vrea să intre. Și trist lucru e acela cînd ești străin în propriul tău paradis. Cînd se uită toți la tine ca la un intrus. *Străin în paradis,* iată un titlu cu care se poate încheia această primă parte a Dodecaedrului, un poliedru cu douăsprezece fețe.

Pentru că acum îmi voi întîlni personajele. Voi avea o mică discuție cu ele. Suficientă perioada de acțiune, să lăsăm loc meditației profunde, reflecției.

Străin în paradis

O scenă goală, slab luminată, la sfîrșitul reprezentației. Actorii au plecat acasă, drumurile lor se despart. Scena i-a unit, drumurile îi despart. Se aud cîteva aplauze. Sînt ale lui Nicolae Pence și ale lui don George Qvintul. Aplaudă rotația perfectă a planetei. Gravitația ei. Mă aplaudă pe mine, autorul de pe scena goală. Asta merit. Să fiu aplaudat în bătaie de joc. N-am scris în viața mea nici măcar o schiță, nici un moment. Nu mă numesc Caragiale, n-am scris decît cîteva bucăți intitulate simplu : Triumful talentului, D-l Goe, Vizită, Căldură mare, Amicii și încă două-trei de același gen. Acum îmi privesc personajele în față și joc rolul autorului-de-romane-care-se-chinuie-să-scrie-o-pagină-pentru-ca-apoi-să-îm p u i e-cap u l-prietenilor-necontenind-cu-laudele. Numele meu e George Cușnarencu, am doi copii nici mai deștepți, nici mai proști decît alții, sînt căsătorit cu o femeie care încearcă să înțeleagă la ce bun toate acestea, mă culc înainte de miezul nopții și îmi pierd deseori timpul cu prietenii care nu sînt buni decît la pierderea timpului. La această succintă caracterizare se mai cuvine a spune că am mare încredere în viitor. Locul în care mă aflu se numește Paradis. Stau pe un scaun de lemn, în fața unei mese de lemn și-mi pri-

vesc personajele aflate în sală. Numai din Paradis e posibilă această situaţie. În alte părţi nu e cu putinţă nici măcar o discuţie între părinţi şi copii, pe cînd în Paradis toate lucrurile sînt posibile.

De pildă acţiunea acestui roman. Ne-am obişnuit să vedem în personaje nişte proiecţii ale autorului care o dată moarte, moarte rămîn. Ne impresionează atît de mult cînd cutare personaj se sinucide. Plîng femeile, plîng copiii, plîng bătrînii şi femeile cu copii în braţe. Personajele sînt doar nişte desene animate şi atît. Ca dovadă, cum aş fi putut eu sta de vorbă cu personajele care tocmai, în capitotul precedent, au murit ? E meritul Paradisului, dar a venit timpul ca nişte personaje să rămînă nişte personaje, faptele să rămînă fapte, iar cititorul, cititor. Este ?

Don George Qvintul : Bătrîne, poveşti din astea am mai auzit. Altceva.

Nicolae Pence : Vînd casetofon AKAI CS-MO2, boxe de 50 de waţi şi covor manual, toate noi.

Vedeţi ? Cum vorbeau în roman şi cum vorbesc acum ! O diferenţă de timp.

Autorul : Ce rost au avut toate discuţiile acelea stupide, raţionamente gen „Asasinul locuieşte la nr. 21" şi toate maimuţărelile însuşite prost de prin cărţi ? Vă ştiam oameni serioşi.

Don George Qvintul : Nu ştiu de ce, dar aveam întotdeauna senzaţia că voi izbucni în mijlocul romanului. Mă călcau atît de mult pe nervi replicile, încît dacă aş fi avut un pistol mă împuşcam.

Nicolae Pence : Iar cu flaşuri de actor prost. Cu chestii din astea are însă întotdeauna succes la femei. Asta nu înseamnă, bătrîne, că nu are într-un anume sens dreptate. Dacă nu aş fi avut şi eu nevoie de ceva lovele de buzunar, nu mă prindeai pe aici. Numai cînd îmi amintesc şi mă apucă rîsul. Auzi : „Dacă nu îndrăznesc prea mult, preacinstită doamnă a serii de vară, scumpă arătare care ar putea ucide şi cel mai nevinovat zîmbet, dacă întrebarea mea nu îţi jigneşte prea-cinstitele urechi, ai putea să fericeşti un umil bărbat, aflat la cea de-a doua sa vîrstă, spunîndu-i care este cinstitul tău nume ?". Asta e replică

pentru papagali, zău. De-abia mă abţineam să nu pufnesc în rîs.

Don George Qvintul : Acu să nu crezi că om fi niscai proşti şi n-am înţeles unde băteai. Să recondiţionezi femeia de moravuri uşoare. Mare scofală. Invenţia secolului. Motorul cu aburi. Ce să-ţi spun ! Bine că n-ai dat şi versuri din Gongora, ca să arăţi că evul mediu nu e aşa cum îl ştie toată lumea, întunecat.

Autorul : Sînteţi cam cinici pentru nişte personaje. La altceva m-am gîndit eu, iar voi aţi dat o altă interpretare gîndurilor mele. De pildă în final nu aveam de gînd să vă apucaţi să daţi totul pe faţă. Voiam să spun eu în această încheiere care era autorul aşa-ziselor crime. Ce nu mi-a plăcut a fost tocmai ţesătura de minciuni pe care aţi început să o urziţi înainte de a vă lovi trenul. Ce rost a avut minciuna aia ?

Nicolae Pence : Ce mai contează o minciună în plus. Parcă matale n-ai minţit niciodată. Cînd erai mic, pe vremea cînd stăteai la doamna Covalciuc. Oho, ce mai minţeai, cînd pierdeai banii, cînd spărgeai cîte un geam. Şi acum vrei să faci pe barosanul cu noi. Rudele tale mai sărace, nu ? Haida de ! Da se vede treaba că nu ţi-au folosit toate pedepsele din copilărie. Am minţit noi în final, nu ? Da' despre toate bazaconiile pe care le-ai spus pînă acolo ce părere ai ?

Don George Qvintul : Lasă-l mă, el e tata nostru. Spune, tata, îmi iei şi mie o bicicletă ? Hai, tata, vreau bicicletă.

Nicolae Pence Şi eu bobo, vreau bobo, pentru că florile sînt trecătoare.

Autorul : Nu vreau să spun că eu n-am minţit niciodată, dar am făcut-o de fiecare dată cu sens. Voi în schimb aţi vrut să-l jucaţi pe Criminalul Bîrzi Jo care nu iartă nimic şi care e cel mai rapid trăgător din lume. Există o dozare a faptelor povestite într-un roman, un anume protocol al zicerii, altminteri totul seamănă cu femeia aceea din Bîrlad care nu avea pic de umor şi se plîngea de asta în fiecare zi. Oricum, nu a avut nici un sens porcăria aia de confesiune din camion. În primul rînd pentru că e slabă din punct de vedere literar, iar în al doilea

rînd pentru că nu voi făcuseră toate grozăviile. Ştiţi foarte bine asta. Aşa-i ?

Nicolae Pence : Lasă-l să se dea mare. Hai, dom'le, spune marea taină pe care o ştiu şi copiii la grădiniţă. Ia, ia, zi tăticule.

Autorul Da, eu le-am făcut pe toate şi e bine să se ştie. Eu i-am omorît pe toţi pentru că am acest drept. Sînt invenţiile mele, fac ce vreau cu ele. Şi pe voi vă pot şterge oricînd cu creionul.

Don George Qvintul : I-auzi, poate că om fi cumva din mămăligă. De acum încolo, bătrîne, nimeni nu ne mai poate şterge de pe faţa pămîntului. Şi ar fi bine să bagi asta la cap. Ah, fumurile de autor. Cum le ştie el pe toate, cum le poate el pe toate. Şi mă rog, pe cine vrei să impresionezi cînd spui că tu eşti autorul crimelor ? Puteam să jur că o să-ţi dai în petic în final. Bătrîne, în roman finalul trebuie să rămînă deschis, altminteri citeşti sfîrşitul şi nu mai este nevoie să-ţi pierzi vremea citind restul paginilor. Mi se pare corect.

Nicolae Pence : Ne vinzi nouă gogoşari. Adică noi nu ştim că un roman e ca o ecuaţie cu două necunoscute de gradul întîi. Dai valoare lui x şi y şi poţi să faci la scheme pînă te plictiseşti. Mai bine să plecăm şi noi acasă. Am auzit că ai copii, s-or fi plictisit şi ei să stea atîta timp fără să-şi vadă tatăl. Şi apoi am şi eu treabă. Am şi eu obligaţii. Trebuie să-mi fac şi eu un cămin, un rost în viaţă. N-o să rămîn doar pe postul ăsta de a spune cuvinte inventate de altul. Şi pe deasupra şi inventate prost. Georgele, bem o votcă ?

Don George Qvintul : Bă Nikalai, crezi că mai e deschis undeva la ora asta ? La vreun privatizat. Io mă duc acasă, m-am săturat de vorbe.

Autorul O clipă numai. Vreau să vă mai întreb ceva. După mintea voastră, cine credeţi că era omul din maşină, cel cu bricheta dodecaedrică în mînă ?

Don George Qvintul : Mare scofală. Poezie de Ilie. Dacă îţi spun că era autorul omniscient şi omnipotent o să te simţi bine ? Parcă văd cum o să ţi se umfle pieptul ca la curcani. Omnipotent pe dracu. Numai prostii spui. Io mă mir că stă lumea să te asculte. Atîtea scorneli, de

ce ? ca să te arate lumea cu mîna, uitaţi el e autorul omnipotent şi omniscient. Scriitorul. El, George Cuşnarencu, fiul cepei.

Autorul : Era *destinul* băieţi, care vă pedepsea.

Nicolae Pence : (rîde, de data asta adevărat, cu poftă, ca un om). Destinul, aoleo, nu mai pot de burtă, destinul, auzi mă, destinul, ca în simfonia aia, ta-ta-ta-taaaa. Bravo, mă, ai trecut pe din astea, ă, abstracţiuni, ia zi, mă, ceva şi despre infinit. Bravo domle, palmă a destinului, zici. Păi aşa ne trebuie, dacă sîntem proşti, e plină lumea de intelectuali. Mă, G.D.S.

Don George Qvintul : Dacă aş avea o monedă de cinci lei i-aş da-o destinului să mai treacă o dată peste noi, aşa, încet, încet, ca o apă.

Autorul : Cu voi nu se poate vorbi serios, sînteţi străini de subiect.

Don George şi Nicolae Pence (într-un glas) : Ba tu eşti, bătrîne, străin în Paradis. Pa, Pa, bătrîne. Ştii bancul cu Liviu ? *We gonna leave you, pal.*

Cu personajele tale nu poţi sta niciodată de vorbă serios. Au impresia întotdeauna că le ştiu pe toate, că sînt acoperite de mușchi pe piept, că au buzunarele pline de promisiuni, că autorul nu este decît un părinte senil şi abulic pe care l-ar primi cu braţele deschise un azil de mîna a doua. Pun pe seama lor fapte ce nu s-au petrecut niciodată în realitate şi rîd în nas femeilor frumoase. Sînt ca nişte acvile. Îi înveţi să zboare şi după ce fac cîteva ture prin aer se întorc şi pun în cuibul în care au deschis ochii o placă de lemn pe care stă scris „De vînzare/ *On sale*".

Aici şi astfel se termină cea de-a şasea parte a DODECAEDRULUI. pagini scrise de George Cuşnarencu. Pentru deliciul cititorilor ceea ce va urma înainte de începutul secţiunii a doua va fi o listă de cărţi care l-au ajutat pe autor la scrierea celor pe care le-aţi citit.

LISTA DE CĂRŢI

ce au stat la îndemîna autorului pe parcursul celor 90 de zile cît a durat scrierea acestor pagini.

Ele sînt următoarele, aşezate de-a valma :

Don Quijote, Platon (Opere, I), Ten Little Niggers de Agatha Christie, Forsyte Saga, Toxicologia, Lumea ca Labirint, Manietismul în Literatură de Gustav René Hocke, Ion de Liviu Rebreanu, Ingeniosul bine Temperat (Mircea Horia Simionescu), Kalevala, Crime Exemplare, Vînătoarea Regală (D.R.Popescu), Demonii (Dostoievski), Zbor deasupra unui cuib de cuci, Tratat de apărare permanentă, Cursul complet de bucătărie al Deliei Smith, Cartea injuriilor a lui Nancy McPhee, Lungi plimbări, Atlasul ilustrat al lumii, Exocet (Jack Higgins), Tigrul de Oţel, Asasinul locuieşte la nr. 21, Ghidul legislaţiei (Penguin), Lumea misterioasă a lui Arthur C Clarke, Vogue, Enciclopedia medicală a familiei, Kama Sutra, Jocurile Olimpice, Grădinăritul, pas cu pas, Alegerea Sophiei de William Styron, Filosofia budoarului, Snoopy Parade, Dicţionarul de neologisme, Orgolii, Candidaţi la fericire, Poeme de amor (Cărtărescu), Broaştele (Aristofan), La cea mai înaltă ficţiune (Iaru), Omor în catedrală (T.S. Eliot), Măiestria minţii, Femeia nisipurilor, The breakfast of Champions de Kurt Vonnegut Jr., Cireşarii, (Constantin Chiriţă)

şi lista poate continua încă mult.

PARTEA A ŞAPTEA (incipit)

Capitolul treizeci şi unu

DEODATĂ

Restaurant obişnuit, masă de patru persoane. Ei doi.

— Îmi spui că omul nu poate înţelege singur ce e bine şi ce e rău ? Te înşeli, cred că totul depinde de educaţie...

— Păi vezi, deci tot trebuie să-l înveţe cineva.

— ...şi de valoarea socială, afectivă, intelectuală, voliţională a fiecăruia. Sigur, contribuie într-o mare măsură familia, şcoala, prietenii, dar cred că omul, ca măsură a tuturor lucrurilor, este el însuşi cea mai fermecătoare realizare a naturii. De el şi numai de el depinde şi mersul în Lună şi bălăbăneala stîngace a mînjilor şi ţipătul tot mai strident, pe la şapte seara, al nou-născutului şi dragostea troienită de amintiri.

Intrase — din stradă, după ce îşi aruncase ochii în toate direcţiile — pe sub un fel de coviltir ce purta numele clubului „Orele după-amiezii", îi deschisese un portar plin de fireturi şi de galoane, pătrunseseră (căci îl mai însoţeau doi) într-o bibliotecă înţesată de cărţi, spusese două-trei vorbe, unul dintre pereţi se mişcase şi după ce-l salutase prietenos pe cel rămas în dreapta uşii, făcîndu-le loc să treacă, păşise printre mese, fum, zgomot de tacîmuri, amestec de parfumuri, sunete catifelate de pian spre un separeu unde se afla un tip solid, cu părul numai inele, radios şi care îi întinsese mîna spunîndu-i „Bine ai venit, finule !".

Stăteau singuri, unul în faţa celuilalt, cu coatele rezemate de masă, numai în vestă (hainele le atîrnaseră de spătarul scaunului), cu nodul de la cravată desfăcut.

— Uite ce-i, nici chestia asta nu-ţi place ? spuse nou-venitul, înalt, păr sur, cu ochii verzi în dosul ochelarilor.

— Să vedem, spuse celălalt, dîndu-se pe spate, așezîndu-și mîinile pe brațele scaunului și trăgîndu-și pălăria pe sprîncene.

— Uite, pentru spectacolul viitor îți propun un program plin de skatch-uri și un balet pe muzica asta (așază pe masă un mic radiocasetofon, apasă pe clapă și dă drumul unei piese a formației *Who*, My Generation.) Bătrîne, în muzică ritmul este dat de alternarea valorilor și accentelor muzicale. Ritm vine, se știe, de la „rytmos" care înseamnă curgere cadențată. Pe mine mă interesează mișcarea plastică, raportul dintre ritmul interior și cel exterior. În procesul trăirii sînt acțiuni lăuntrice care provoacă un anumit ritm interior și se exteriorizează prin altul. Don Quijote este cel mai iscusit exemplu pe care ți-l pot da. Ritmul interior este intens, tumultuos la el, în timp ce ritmul exterior se află la capătul opus.

— Spune mai repede ce ai de spus, lasă teoriile, îl întrerupse ascultătorul.

— Stimabile, eu vreau un soi de Don Quijote al meu, nu traducere. Prin fuziunea mai multor tehnici, montate după capul meu, respectînd gramatica spectacolului de revistă. Unei povestiri în care personajul încearcă să dobîndească fericirea îi inoculez o tehnică bazată pe montajul scurt. Am să-i spun spectacolului chiar așa : „Cronica șlefuirii unei mari iubiri".

— Mi se pare că am mai văzut vodeviluri cu titluri de-astea „Amintirea unei mari iubiri", „Cronica di un amore", „Cronica unei morți anunțate" și altele.

— N-are nici un fel de importanță. Munca de documentare în realizarea unui spectacol are două surse distincte : al materialului scriptic și realitatea imediată. Pe mine mă interesează îndeobște elementul viu, dinamica vieții.

— Bine, să zicem că am înțeles. Dar nu te supăra, tu transformi scena într-o catedră, iar tonul tău doct, profesoral, devine neconvingător. Parcă ești un fel de universitar pedant care își pregătește cursul acasă, în fața oglinzii, zise tipul solid, cu părul numai inele, uitîndu-se la ceas.

Cel înalt, cu părul sur, cu ochii verzi în dosul ochelarilor trase cu ochiul la ceilalți doi care-l însoțeau

şi care discutau cu alţi doi, cu braţele încrucişate, aflaţi cu toţii la cîţiva paşi de masa lor.

— Amice, începu ochelaristul, am să-ţi spun despre ce este vorba. Corpul de balet vine, execută un dans şi scoate la iveală soliştii, el şi ea. Corpul de balet are rolul corului din tragedia antică.

— O clipă, *mon cher,* ce costume vrei să comand pictorului scenograf ?

— Un costum fantezist-atemporal, costumul feeriei. Lumea ireală de pe scenă, populată de simboluri şi sensuri, trebuie să capete viaţă în mintea spectatorilor, ea trebuie să pună ordine în lumea de zi cu zi. Fii atent, imediat după prolog, cei doi (ea şi el) vin la rampă şi stau faţă în faţă, cîteva minute, cu mîinile în şolduri, în poziţia unor luptători de sumo, ştii, chestia aia tradiţională japoneză.

— Ei bravos ! Doar am auzit de mafia orientalilor.

— Gîndeşte-te, eu folosesc simboluri, doar simboluri.

— Bine, şi după asta ?

— Se privesc încruntaţi, să zicem, pe muzică orientală. Apoi vine corpul de balet şi plantează decorul. E un fel de-a zice, fiindcă fiecare apare cu cîte o plăcuţă pe care scrie „marea", „stradă", „taxi", „dormitor". Acum se dansează pe muzică grecească, iar spoturile, proiectoarele şi lanternele de orizont dau o lumină galben deschis în timp ce căldările, fixate pe armătura metalică a arlechinilor, dau un fel de roz.

— Ei bravos, de unde ştii atîtea despre tehnica scenei ?

— Dintr-o carte a regizorului amator. Stai să vezi, apare şi un altul, pe muzica renaşterii franceze. Dansează tustrei, în timp ce prima, adică solista, se îndreaptă spre taxi. Primul se îndreaptă spre mare iar cel de-al doilea execută moartea lebedei. Vine din nou întregul corp de balet şi o aduc pe braţe pe solistă. Tăietură. Aici punem un moment vesel, după care apare Primul, într-un halat de boxer profesionist. Pe spate scrie : „Infelix". Apare ea, în costum de gimnastică, suplă, şi dansează amîndoi

un step îndrăcit. După o altă pauză, revine el în același halat dar pe care scrie acum, mult mărit și cu semnul întrebării „INFELIX ?“ Și la final, pe muzică rock, dansează toți trei, apoi intră corpul de balet și retrage încetul cu încetul decorul, în timp ce cortina grecească închide spectacolul.

— Asta-i tot ?

— Ar mai fi și niște momente gîndite ca insert la desfășurarea acțiunii, susținute de doi actori. Primul reia povestea ținînd cont de contrazicerile celuilalt și-și dă seama că n-au rămas decît personajele, acțiunea dispare. Nu mai are sens din moment ce este plină de elemente care se bat cap la cap. Iar la final toți spun cîte un număr și rîd fără încetare. Vine régizorul tehnic și țipă la ei prin megafon, somîndu-i să-i zică și lui ce fac. Îi explică faptul că au un carnet pe care au notat și au numerotat toate snoavele știute. Atunci strigă și el un număr în timp ce ambii actori dau din mînă a lehamite. Întrebați de ce n-au rîs, ei declară în canon că „depinde cum o spui“. După asta, orchestra atacă un *french-cancan* și dansează toată trupa. Ei, ce părere ai ?

— Păi, vezi dumneata, mi se pare că-mi cam alungi publicul.

— De ce, n-ai înțeles nimic.

— Te rog încetează !

— De ce să încetez, chiar n-ai înțeles nimic.

— Te rog nu fi obraznic, mon cher !

— Ce obraznic, văd pur și simplu că n-am cu cine vorbi.

— Atunci mă ridic în picioare (cel solid, cu părul numai inele, se ridică în picioare) și-ți spun că ar fi mai bine să nu mai calci niciodată pe aici.

— Atunci mă ridic și eu în picioare (cel înalt, cu părul sur și cu ochii verzi în dosul ochelarilor, se ridică în picioare) și întinzînd arătătorul, îți spun că din acest

moment am pus capăt relației noastre de familie și, de-acum înainte, te previn să fii foarte atent cînd treci strada.

Amîndoi, roșii de furie, fac semn celor patru, care, rîzînd, își string mîinile îndelung și se îndreaptă, doi cîte doi, spre fiecare dintre cei de la masă.

Se face apoi întuneric, apare un insert „sfîrșitul primei părți" și se aprind luminile în sală.

PARTEA A ŞASEA (continuare)

Capitolul treizeci şi doi

SE STING LUMINILE ÎN SALĂ

Oraşul este un fel de stîncă aşezată pe un şes şi locuită de jur-împrejur. Fireşte, te poţi exprima şi altfel decît în stilul lui Strabon. Şi anume aşa : „Printre îneţe, pe apele liniştite ale unui pîrîu ce susură domol dintr-un munte acoperit cu păduri răcoroase, ce orînduiesc de-a dreapta şi de-a stînga ziduri nu mai înalte decît un stat de om în dosul cărora mici pavilioane de hîrtie colorată ascund case lucioase de lemn de santal prin care răzbat gîtuite raze de la lampioanele care, ca nişte pleoape, mineză străzile curate cu o lumină albăstrie ca la căile ferate, noaptea !". Depinde de temperamentul fiecăruia pentru ce descriere optează.

Drumul gălăgios ne va scoate din pasele lirice şi ne va duce iarăşi într-o piaţă mată. Da, mată, căci lumina aici parcă n-ar vrea să se pronunţe. Întrucît instituţiile administrative şi juridice sînt zvîrlite, ca nişte prizonieri, în mijlocul unor foarte înalţi palmieri care cheamă amintiri despre eroii legendari căzuţi în lupte. Oricine vine aici, găseşte o explicaţie soldaţilor care stau, cîte doi, spate în spate şi păzesc cu săbiile lor lungi zgomotul, ridicîndu-se împreună cu un roi de muşte, de lîngă tarabele zarafilor şi ale vînzătorilor de hîrtie, busole, viermi de mătase, praf de puşcă, săbii de Toledo, harnaşamente de cai ş.a.

Călătorule oprit respectuos în dreptul scîndurii văruite pe care habar n-ai s-o citeşti : te afli chiar în faţa aripii de sud a Pavilionului Pestriţ. Chiar acum în faţa ochilor tăi un scamator înghite icnind o sabie scurtă de călăreţ.

Apoi, pentru un ac de cravată, un pieptene și două bilete de metrou își înfige în maţe o altă săbiuţă în aplauzele mulţimii. După toate acestea este îmbrăcat în celofan și dus într-o cușcă cine știe unde. Se ţine apoi un moment de reculegere.

Clădirea mare din faţă este Skenoteca, uriașul depozit unde se păstrează decorurile.

În „Orașul Liniștii" ziua începe, ca peste tot în natură, cu revărsatul zorilor. Orele sînt numite după diverse animale, iar minutele după arbori cu nume guturale. Se crede că toţi locuitorii se îmbracă în mod obișnuit în alb. E mai bine așa, căci ar fi deosebit de complicat să vă descriem varietatea de ideograme, desene, culori și texte de pe t-shirt-urile care împînzesc, într-un tablou foarte pitoresc, străzile. Nu se poartă pălăriile, ci un soi de coafură ca o creastă de cocoș, tighelată la spate într-un fel de codiţă carę atîrnă. În picioare se poartă ceva ca niște papuci de culoare maron, lustruiţi cu buretele. La acestea se completează cîte un inel pe fiecare deget al mîinii stîngi și un baston. Cei mai înstăriţi poartă cîte două săbii la șold. Cei mai puţin înstăriţi poartă boxul pe mîna dreaptă.

E recomandabil, așadar, să mergi cu ochii în pămînt, să ai o mutră preocupată și puţin tristă, și să te scuzi neîncetat. Dacă n-ai această posibilitate e mai bine să-ţi îndrepţi paşii ca și eroul nostru înspre port și să aștepţi primul vapor spre casă.

Eroul nostru merge el spre port, dar nu observă că din mulţimea de gură-cască se desprinde un orășean mărunţel care păşește încet, ca și cum n-ar respira, făcînd niște mișcări extrem de ciudate, ba ridicînd cîte un picior, ba stînd în mîini. Simţind că, totuși, ceva nu-i în regulă, ca un om care se respectă și-și respectă propria viaţă, hotărî că-i necuviincios să umbli repede, dar e mult mai sănătos. Astfel încît ajunse la un oarecare hotel. Acolo i se cerură cele douăzeci de parole neștiute nici măcar de recepţioner dar, cum eroul nostru răspunse fără a clipi, deduse că-i un personaj de vază. I se dădu o femeie care-l conduse într-un mic pavilion cu ușă glisantă și cu paturi suprapuse. Peste tot ardeau beţișoare de santal, lumînări, sfeșnice în timp ce mici lampioane de hîrtie creponată luau

parte tăcut la o atmosferă descrisă numai în cărțile de povești.

Eroul nostru și-a dat imediat seama că trebuie să fie rezervat, să mulțumească tinerei, să-i zîmbească, să-și caute culcușul și să înceapă, ca orice om educat, să sforăie. Deși știa că nu trebuie să frecventeze locurile aglomerate, nu se putu abține să-și întindă oasele. Urechile îi decupară, pe lîngă zgomotul greierilor, și susurul delicat al pașilor unei pisici. Timiditatea era o însușire benefică a eroului nostru, astfel încît își ascuți auzul și deslușì pe lîngă foșnetul platanilor și ulmilor din grădină și vuietul mării înghinat cu sforăitul tovarășilor săi de pavilion și plimbarea ritmată a cuiva. Alături își mai ciuli urechile și un alt ascultător din patul de deasupra care, lungindu-și mîna peste capul eroului prinse din zbor o mică suliță perfect ascuțită exact în clipa cînd aceasta ar fi vrut să-i intre complet în gîtlej. Un zgomot ciudat, scurt și nervos, preț de fix cinci secunde, un corp ca de pisică căzînd de pe acoperiș, mieunînd gutural și luînd-o apoi la sănătoasa îi umplură viitoarele clipe. După acest intermezzo, vecinul de deasupra, ușurat, se destinse, căscă, mormăi că nu trebuie să fie nimeni deranjat din somn noaptea, pe întuneric, și își arătă meșteșugul sforăitului. Cu inima strînsă, tînărul nostru erou adormi și visă o livadă unde creșteau migdali, nuci, castani, pruni și felurite ierburi mătăsoase.

După cîteva ceasuri se făcu brusc dimineață, păși încet, deschise cu grijă ușa glisantă, cuprinse în imagine o livadă unde creșteau migdali, nuci, castani și pruni, se împiedică de ceva țeapăn acoperit cu ziarele de dimineață și păși pe o iarbă mătăsoasă ca-n vis. Cu inima strînsă trecu în celălalt pavilion; dădu bineț recepționerului de serviciu care, deși urmărea ceva la un televizor minuscul, zîmbi mirat că eroul nostru se mai găsește încă în viață, și ieși în stradă. Acolo se lovi nas în nas cu un bătrînel ce purta un maiou pe care scria „Mitsubishi", pantaloni scurți cu bretele, ceva cam în genul spilhozenelor și papuci de plajă. Bătrînelul îi zîmbi, îi spuse „ce cauți mă, la ora asta, pe stradă ?" și nu-i trebui decît să-i arate palma deformată și bătătorită ca eroul nostru să înțeleagă că-i mai înțelept să-l urmeze. Trecînd strada, cineva rîse de înfățișarea

străină a eroului nostru (blugi, cămașă în carouri, scurtă de piele, cizme spaniole înalte). Pe loc bătrînelul îl atinse pe ăla cu un deget în abdomen iar cel ce rîsese se și prăbuși pe trotuar. Protagonistul nostru se văzu plimbat prin fața reprezentanței companiilor Indiilor de Est, prin fața unui bar unde se cînta muzică spaniolă și portugheză, prin fața unui magazin de mobile de hîrtie și ajunse în piața Pavilionului Pestriț. În tot cursul ăstei călătorii, bătrînelul schița parcă semne magice cu mîinile așa cum făcea și acum în fața grelelor și înaltelor porți ale Pavilionului. Acestea se deschiseseră, ciudat, și soldații, înarmați pînă în dinți și mascați cu un fular de mătase, roșie cu buline albe, se dădură în lături. Ajunseră într-o piață, apoi trecură în alt pavilion, din nou într-o piață, urcară treptele de piatră ale unui impozant castel, ieșiră într-o grădină, trecură prin ea spre un soi de foișor, ieșiră într-o poiană plină de flori colorate și plăcut mirositoare. Intrară într-o cabană de vînătoare, ieșiră într-un parc splendid, cu alei suspendate, cu șiruri de fîntîni și de sculpturi pentru ca în cele din urmă să intre în Pavilionul de aur. Merseră ce merseră pînă deteră de o sală mare, cu o masă lungă și două scaune stil la capete. Bătrînul îi făcu semn să ia loc și apoi, zîmbind, se așeză și el.

Tînărul nostru își mișca privirile în toate părțile dar nu vedea nici un tablou de Grigorescu, nici o altă piesă de mobilier ci doar bîrne groase de aur în tavan și foi subțiri de aur pe pereți. Bătrînul deschise vorba :

— Am ales pentru tine o masă europeană ca să nu amorțești stînd în poziția noastră clasică, pe tatami.

— Vă mulțumesc nespus, dar nu văd gărzile.

— Încearcă să ridici puțin fața aceasta de masă cusută cu fir de aur ce cade pînă în pămînt și acoperă această piesă infectă de mobilier lungă de douăzeci de metri și lată de cinci și vei vedea că-i alcătuită din trupurile a o sută de bravi samurai care stau cu spatele plecat și susțin o tăblie de aur de cîteva tone după modelul japonez.

— De cîteva tone ? nu-și putu reține întrebarea eroul nostru.

— Da, este un principiu al repartiției cunoscut numai de fizicienii noștri.

Urmară cîteva momente de liniște după care bătrînul se simți nevoit să-i dea cîteva explicații tînărului nostru protagonist :

— Ne aflăm în Sala Liniștii Roz din Pavilionul de Aur din cadrul Complexului Pavilionului Pestriț al Skenotecii. Ai citit, cred, mult și ai auzit multe astfel încît ești, într-o oarecare măsură, familiarizat cu modul nostru feudal de viață.

— Iertați-mă că vă întrerup, spuse tînărul nostru, dar feudal nu vi se pare un cuvînt prea tare ?

— A trăi nu înseamnă a trăi fiind mereu sănătos. Eroziunea cuvintelor este o obsesie de-a voastră, de-a scriitorilor. Ca și dorința de a întrerupe pe cineva.

Tînărul erou își luă seama și tăcu mîlc.

— Noi sîntem o lume normală, pestriță și liniștită care își ascunde vorbele, vîrsta, sentimentele. Sîntem în stare să privim ore în șir un răsărit de soare și să nu ne gîndim la nimic. Stăm așa... În același timp sîntem de-o meticulozitate nebună, avem pasiunea miniaturizării, a electronicii. Mulți ani ne-au interzis să avem flotă, iar astăzi construim cele mai mari vase din lume. Aici trebuie să-ți spun că nu ne înțelege nimeni. Ne dorim bogății mari, dar nu pentru noi, ci pentru a îmbrăca arborii în aur, pentru a colora cascadele, pentru a popula cu corali mările din jurul nostru. Ne place să avem pe stradă toate secolele în desfășurarea lor. Sîntem energici, facem exerciții zilnice de apărare, nu lovim, de regulă, decît atunci cînd sîntem atacați. (Aici tînărul nostru erou s-a și gîndit la coșmarul din noaptea trecută). Desigur, sînt printre noi și uscături, după cum ai văzut. Știm să citim gîndurile voastre, fiindcă sînteți proști de vi le scrieți cu ajutorul culorii și al mișcării obrajilor și a frunții. Chiar și atunci cînd pornim la luptă, după ce facem o plecăciune, descriem codul nostru. Vrei să bat din palme și să ți se aducă ceva de mîncare ? Iartă-mă că am uitat, dar pentru noi trupul este ca un soi de închisoare a sufletului și de aceea ne îngrijim mai puțin de el.

— Mulțumesc, dar nu-mi-e foame. Nici mie nu-mi priesc, avînd o gastrită hiperacidă, decît legumele. După codul meu moral riguros sînt vegetarian în viața de toate zilele. Și salata de soia, pe bune, e foarte hrănitoare.

Bătrînul își mîji ochii și își înghesui o exclamație de uimire căci lăcomia, după el, era ca un gînd rău la ridicarea amiezii.

— Ce știi să faci ?

— Să încerc să cînt și să încînt lumea cu balivernele mele.

Am hălăduit peste mări și n-am fost niciodată mai fericit ca la întoarcerea acasă. Călătoria se face cu voce tare și face cu ochiul ascultătorilor pentru a servi temeinic înțelegerii și păcii. Matură, agreabilă, seducătoare este un fel de spațiu fericit, între case, un drum liber și folosit pentru a simți temperatura văzduhului prin scădere. Ea trebuie să se orienteze în pantă spre centrul de interes al descoperirii, al fericirii, al noutății comparației, al mîndriei. Rezemat în valuri sfărîmicioase și în fluierat ușor, călătoria îți îngăduie un mers constant și o respirație coruptă de lucrurile însemnate pe care le conturezi și le colorezi cu privirea. Ea este o lecție de morală, o experiență concretă, un adevăr. În orice sens ar fi, dintr-o parte în alta a planiglobului, călătoria te îndreaptă mai mult spre propriul tău pămînt răsărit din ape. Călătorind îți aduni lemnele de foc ale cugetului.

— Două elemente ies în evidență din vorbele tale : ai talent și te simți bine pe pămîntul tău dintre ape. Ca să nu fii încolțit de cele mai ciudate și potrivnice emoții, nu-ți voi ascunde nimic din ceea ce am de gînd cu tine. Înainte de toate îți voi explica unele lucruri.

Prin „Katamagari", Hideyoshi a interzis purtarea armelor de alții în afară de samurai, care oricum reprezintă zece la sută din populație. De asemenea s-au luat măsuri drastice împotriva celor care nu au un loc de domiciliere. Pregătirea ceaiului, „Tiado oboegaki", s-a încredințat castei etc.

La noi, în fiecare toamnă se serbează „Ziua Dragonului" și are loc un carnaval cînd oamenii Komin și Remin construiesc, cum cred că ai văzut în filmele documentare, o păpușă uriașă ce reprezintă un dragon ca un șarpe cu aripi, avînd două capete : unul de taur și altul de leu. În marea lor ebuliție ei cred că-i *Noaptea care dă naștere Cerului și Pămîntului.* Atunci, în acea zi, toți daimioki, un fel de prinți, își adună oamenii de serviciu și joacă „go"

pe porunci. Toate poruncile se duc la îndeplinire pînă la miezul nopții, cînd joaca încetează și fiecare își reia locul în baraca sa. Acest joc, numit „renul tuns", este o prostie fără seamăn, dar marii noștri demnitari se dau în vînt după el. Nefăcînd nimic cît e ziulica de mare, ei privesc înflorirea și veștejirea unui arbust miniatural și scot treisprezece sau nouăsprezece silabe răcnite sub forma, chipurile, a unei poezii numite legal hai-ku.

— Am auzit, să mă ierte Înălțimea Ta dă întrerupere, despre aceste poezii și am auzit că sînt niște adevărate capodopere.

— Da și nu. Și mai ales nu, nu sînt „Înălțimea Sa", căci Hideyoshi e unul care mi-e frate geamăn, ăla e „Înălțimea Sa", așa să știi. Dar cum doream să continui spusele mele de mai sus: prin ilustrarea cu cîteva exemple a celor care se dau poeți. Ai să-i vezi și observînd expresia feței lor, chimonourile, gesturile și auzind sunetele emise vei fi în stare, într-o mare măsură, să le pui diagnosticul corect.

După toate acestea bătu de trei ori din palme, și se făcu brusc întuneric încît numai micile bețișoare de santal mai proiectau o lumină cît jarul unei țigări. Apoi i se adresă eroului nostru și-l rugă să-și întoarcă scaunul spre unul din pereții de aur. Acest perete fu decupat pe dată de un dreptunghi alb cam cît l-ar cuprinde cu brațele un bărbat vînjos. Acest dreptunghi începu să se coloreze și apărură ca din pămînt cîteva fețe de-ale dregătorilor ca-ntr-un dagherotip. Atunci bătrînul a întrebat dacă eroul nostru a învățat filosofia, matematicile, trigonometria și fizica. Spunînd că da, din întuneric și din spatele eroului nostru se auziră aceste cuvinte: „stai atunci să dau puțin înapoi, așa, și să-ți fac clarul pe mijloc. Uită-te!" și imediat se mișcară dregătorii în cadru și apărură doi, îmbrăcați sărbătorește, cu veșminte ostășești aurite care își ridicară încet, încet fruntea și se arătară telespectatorului.

— Înainte de toate, dragul meu, trebuie să spun că la noi există obiceiul să ne ploconim ori de cîte ori salutăm pe cineva sau mulțumim cuiva. Voi zîmbiți și strîngeți mîna dreaptă. Este un obicei mult mai simplu pe care-l vom învăța și noi în școlile noastre de gimnastică unde se

predă sumo (un fel de trîntă, fără piedici parşive), jiu-jitsu, judo, aikido şi se practică exerciţii cu săbii lungi, ţinute cu ambele mîini. De asemenea, trebuie să mă refer puţin şi la conotaţiile tradiţionale ale stilului de viaţă. Astfel se poate vorbi despre stilul de viaţă social-pozitiv, stilul deviat, marginalizat, conformist şi neconformist, stil de viaţă parazitar etc. Cei pe care îi vezi pe caseta de 180 de minute produsă de-o firmă de-a noastră de-i zice „Sony", îşi pot dovedi coordonatele standardizate ale stilului de viaţă parazitar şi individual-egoist, acesta din urmă opus, desigur, celui comunitar-altruist.

Aştia doi asupra cărora m-am oprit nu aduc de exemplu nici un fel de folos. N-au nici un fel de altă instrucţie decît aceea necesară cavalerului, dar ştiu de minune şi cu mult respect să-şi tragă călcîiele, deşi acasă jură cumplită răzbunare pentru umilinţa lor. Sînt ca nişte degete încovrigate, copiază de pe unde apucă, şuşotesc strepezit, spun măscări şi fac tumbe, au spumă la gură deseori, pipăie în limbi străine doamnele la ora de ceai în timp ce în mintea lor (cameră izolată, fără fereastră, folosită drept spălătorie) este întotdeauna tîrziu. Cînd vorbesc cu tine privesc pe fereastra din spatele tău şi se miră de agitaţia străzii. N-au niciodată gîndurile acasă, ci numai la nevestele lor care vorbesc gros şi ţipă întruna pentru vreun chimonou de mătase. Vor să fie sponsorizaţi.

Uite, acum am să dau mai departe pentru a-ţi arăta un soi de mască, o vezi ? în spatele acestei măşti (să nu-l confuzi cu „ninja", ăia-s altceva ; cel din imagine e un nobil şi se pregăteşte pentru o luptă cu bastoanele) nu e nimeni. El nu are un nume ci doar o poreclă : Bărbosul Spîn. E un oximoron ! E o tăcere galben-ofilită, un maidan de vicii, o hoaşcă spoită, o şoaptă molatecă dusă în lesă de sîsîitul ăsta din imagine, uite pun stop ; ăsta care-şi cumpără lapte vitaminizat să-şi acopere crăpăturile din obrazul palid. Dau acum mai departe că-mi vine rău. Ce trebuie să înţelegi de aici, dragă, toţi ăştia latră înspicat şi rîgîie vorbe necioplite pe care le găsesc albe şi lucioase ca fildeşul, nişte jugăniţi, nişte fătălăi fără imaginaţie.

Dar ştergeţi din memorie feţele ăstora şi priveşte acum la jocurile lor. Uite cum mai rîd, pramatiile, şi varsă

salcé pe jos. Ăsta din dreapta, de-aici, este cel mai bun jucător de „go" din lume şi e omul de încredere şi de serviciu al ăluia burtos din prima imagine. El are dreptul să poruncească şi uite cum se mai hlizesc ăia cînd le cere să fie ba staţie de radiolocaţie, ba stinghiile dintr-un gard, ba masă de disecţie, ba monedă falsă, ba virgulă, ba preţ, ba gaura cheii, ba icoană.

Şi acum a sosit vremea să-ţi spun ce ai de făcut. Ai să cutezi să joci „go" mîine, la apusul serii, cînd într-una din sălile acestui Pavilion vei fi privit ca o altă aia de toţi cei pe care i-ai văzut pe ecran. Te asigur că vei învinge în acest joc. Regulile îţi vor fi aduse la cunoştinţă de un daimyo pe care-l vei întîlni mîine după-amiază. Iată hotărîrea mea : nu vei vorbi nimic cu acel nobil, te vei îmbrăca în hainele noastre, ţi se vor da toate onorurile unui oaspete străin şi după ce vei învinge, te vei apleca la urechea daimyo-ului tău şi vei rosti cu asprime cîteva sunete de tipul „hidaşiamihandoghioghinisada" iar dorinţa ta va fi îndeplinită. Aceasta las-o în sarcina noastră.

Şi după ce-şi termină vorbele, bătrînul stinse televizorul, dădu la o parte peretele şi-l pofti pe eroul nostru într-o grădină de trandafiri. Se înclină şi-l lăsă în seama celor o sută de samurai ce trîntiră tăblia mesei, îşi desmorţiră oasele cîteva secunde şi-l conduseră spre hotel.

*

Mai stătu o vreme locului, fără nici un gînd. Se uită de jur-împrejur. Nu vedea decît zidul vechi al Pavilionului de Aur. Aerul era greu. Îşi deschise chimonoul. Îşi dezlegă eşarfa chimonoului la spate, îşi aprinse o ţigară. Trase cîteva fumuri, apoi o aruncă (Dîra ţigării prin aer). Aerul deveni irespirabil. Făcu vreo patru-cinci paşi. Ajunse în faţa porţii : încercă s-o deschidă. Doi din cei o sută de samurai care-l însoţeau împinseră cu piciorul poarta mare, de fier, care scîrţîi insuportabil. Păşi pe o alee străjuită de trandafiri albi cu o pată sîngerie în mijlocul petalelor. (Zgomotul paşilor lui, numai ai lui, pe nisip). Ajunse în faţa unei scări de marmură.

Aerul deveni gelatinos. Urcă scările cu un aer preocupat. Pe cerul tulbure, parcă acoperit cu funingine, luna se stingea. Pavilionul devenea mai sumbru şi mai greoi. Îşi întoarse privirea spre poarta mare, de fier forjat. Din lacul de întuneric de dincolo, din adîncul lui, se aprindeau lumini care luceau ca ochii unor animale ciudate, puse să păzească noaptea liniştită, bogată. Auzi răsunînd de acolo sunete de flaut şi de tobă. În sufletul lui era numai muzică stridentă, neplăcută. Se văzu înconjurat de multe feţe înfierbîntate, se văzu cîştigînd partide de „go", aplecîndu-se la urechea seniorului său şi şoptindu-i ceva, apoi îl revăzu pe acesta strigînd ceva cu glas tare, ceva care îi făcu pe ceilalţi să se uimească, apoi să-şi tragă săbiile pe jumătate. Îl văzu pe seniorul său, blajin, explicîndu-le dorinţa lui şi faptul că tradiţia trebuie respectată. Văzu privirile pline de ură ale bătrînului care parcă nu-l mai recunoştea. Atunci îşi dădu seama că vorbele pe care le tradusese nobilul său însoţitor cereau ca Hideyoshi să-şi facă *sepukku*. Se simţi tras pe sfoară, se agită, începu să explice, să vorbească repede, fără şir. Toţi îl ascultau zîmbind şi-i arătau că nu-i înţeleg limba... Îl căută din priviri pe bătrîn, i se adresă, dar acesta parcă nici nu-l recunoscu.

Din nou nici un răspuns. Bătu în uşă. Aceasta scheună. O împinse uşor, cu senzaţia că o umbră se va desprinde de undeva şi-i va răsări în cale. Inima îi bătea cu putere. Mîinile îi erau cuprinse de un tremur nervos. Uşa masivă se dădu de perete. (Bufnitura uşii în noapte).

Tresări. Se opri, gîfîind. Făcu un pas după care stătu descumpănit. Nu putea să-şi găsească stăpînirea de sine, oricît ar fi vrut. Mai făcu un pas. Ascultă. Simţi cum tot sîngele i se urcă năvalnic spre inimă. Întoarse capul şi privi peste umăr, în urmă, şi văzu, în jocul tremurător al luminilor, figurile ca de ceară ale samurailor. Năduşiseră. Se răsuci pe călcîie şi iscodi lung, cu ochii aprinşi de groază. Părea o stană de piatră sprijinit, aşa, de canatul uşii.

O vreme nu se clinti. Numai după ce ochii i se obişnuiră cu întunericul, mai făcu vreo doi paşi. Bătăile inimii i se înteţiră. Chimonoul i se lipise de spinare. Se sufoca. Începu să desluşească pereţii încăperii. Era un hol destul

de îngust, cu o ușă destul de îngustă, cu o altă ușă, metalică, în partea stîngă și cu o scară alături de ea, destul de îngustă. În fața lui se aprinse un ochi verde, pîlpîitor, pe care scria „nu deranjați !".

Instinctiv, se dădu îndărăt, ca și cum ar fi dorit să se ferească de o lovitură nevăzută sau de ceva neașteptat ce ar fi putut țîșni din liniște. Auzi icnetul samuraiului din spatele său, pe piciorul căruia stătu cîteva clipe. Își ceru scuze.

Moale, ostenit, începu să pășească. Privirea îi deveni din nou ștearsă, aeriană, ca și cum n-ar fi zărit nimic în jur. Se duse și încercă ușa. Era încuiată. O ceață usturătoare i se așeză pe ochi. Pași apoi pînă la primele trepte ale scării. Încercă să deslușească înălțimea acesteia. În acea clipă, în tăcerea rece și dușmănoasă, răsunară cîteva acorduri dîntr-o operetă foarte cunoscută.

Spaima îl vrăjise și-l pusese în imposibilitatea de-a se mișca. Secunde lungi își ținuse respirația. (Încremenirea aerului pe buzele lui).

Într-un tîrziu se hotărî să urce scara. Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte trepte. Se opri. Prin întuneric întinse mîinile și le trase imediat înapoi, cu un sentiment de silă. Se afla în fața unui misterios și rece zid de cărămidă. Nu era destulă lumină pentru a vedea mai mult, dar nici destul de întuneric pentru a nu observa lumina specială, verzuie, degajată de zid. Cu ochii holbați de groază întinse din nou mîinile ca să se asigure că zidul este aievea și nu doar un paravan subțire prin care trec razele unui bec de cîțiva wați. Înțelese că zidul este alcătuit din cărămizi bine consolidate.

Pe dată lumina aceea mlăștinoasă se stinse. Teama i se transformă într-un sentiment tulbure, de nepăsare. Se enervă. Ar fi vrut să spargă zidul acela de cărămidă, chiar îl lovi cu pumnul. Se auziră, pe rînd, cîteva foșnituri, un gong și cîteva acorduri din „Tablouri dintr-o expoziție" de Mussorgski-Ravel.

Se trase înapoi. Era un recul inconștient. Cu o hotărîre instinctivă de a încerca ceva, orice, se întoarse și porni energic pe scară în jos. Șapte, șase, cinci, patru, trei, doi, unu. Se opri disperat și uluit în fața ușii de la intrare

care se închidea încet, ca și cum altcineva, de partea cealaltă, ar fi tras-o ușurel.

Se repezi, încercă de nenumărate ori clanța, bătu cu pumnii. Zadarnic. Își întinse mîinile, neputincioase. Își aminti că mai exista o a doua ușă. Bîjbîind pe întuneric, pipăind pereții umezi (era pentru prima oară cînd își dădea seama că pereții erau umezi) ajunse în fața ușii celeilalte. Fără nici o speranță. Vă asigur, căci o mai încercase o dată și o găsise încuiată, apăsă pe clanță. Straniu și inexplicabil, scrîșnind, ușa se dădu la o parte.

PARTEA A OPTA

Capitolul treizeci şi trei

A DESCHIDE O UŞĂ

Un inel imens de fier era vîrît în perete şi legat cu lanţ de el se vedeau trei schelete uscate ce stăteau întinse în toată lungimea lor pe podeaua de piatră. Degetele lungi şi descărnate arătau ceva spre uşă. La baza degetelor se afla un ulcior acoperit în interior cu mucegai verde. Lîngă fereastră se găsea o măsuţă pe care ardeau şapte lumînări subţiri.

În acel moment, un tunet îngrozitor s-a auzit. Un fulger a spintecat văzduhul, iar în lumina lui au apărut la fereastra care se scutura şi zăngănea, două chipuri cu înfăţişări înfiorătoare : un cap chel şi lustruit, cu maxilarele dezvelite într-un rictus hidos, cu ochii roşii ca nişte cărbuni aprinşi ; un alt stîrv, a cărui falcă era legată într-un fular roşu, murdar de lut, cu un ochi privind fix, înfricoşat, şi cu orbita celuilat goală, luminînd purpuriu.

Exact în momentul apariţiei celor două spectre oribile, slobozind un urlet înfiorător, cu gura deschisă larg, cu ochii nemişcaţi privind în gol, cu pleoapele ridicate, ţepene, se îndreptă spre uşă, pe care o împinse din răsputeri. Continuînd să emită nişte urlete sinistre, împingea în neştire uşa de metal care nu ceda deloc. După cîteva minute, urletele se transformară într-o bolboroseală prelungă, după care muşchii se înmuiară şi corpul căzu cu un bufnet înfundat. (Zgomotul unui corp căzînd cu un bufnet înfundat pe ciment).

Lumînările se stinseră nu înainte ca ochii lui ficşi să-şi îndrepte lumina spre uşă, de pe care un cap tuns scurt, cu pomeţi proeminenţi, cu o mustaţă retezată, rînjea sinistru.

Capitolul treizeci și patru

INCENDIILE SÎNT NUMEROASE

Cetitorule lipsit de alte treburi, vorba puțină, fie ea și despre un lucru prost, tot capătă o oarecare prețuire, darmite vorba lungă. În timpul celor petrecute în capitolele 1—30 ale prezentei cărți, don George Qvintul (care avea în hol o bibliotecă plină cu tot soiul de cărți rare, cum ar fi Georges Simenon, „Comisarul Maigret a fost prădat" ; Gaston Leroux, „Misterul camerei galbene" ; Judah Waton, „Părtași la crimă" ; Sir Arthur Conan Doyle, „Sherlock Holmes" ; Gérard Klein, „Seniorii războiului" ; Herbert Franke, „Rețeaua gîndurilor" ; Morris West, „The Salamander" ; Haralamb Zincă, „Moartea vine pe bandă de magnetofon" ; Christian Laurac, „Une belle américaine" ; R. Rowen, „Însemnări despre serviciul secret" ; Miguel de Cervantes, „Don Quijote" ; Paul Ștefănescu, „În slujba vieții și a adevărului") împreună cu Nicolae Pence (al cărui nume provenea de la o poreclă activizînd, zic, îndoiala carteziană a acestui om cumsecade, cu o instrucție neterminată, dar nu rudimentară, căci nu v-a spus prietenul meu, dar Pence începuse totuși Dreptul pe care îl abandonase după vreo trei ani, se preocupase de criminalistică, dar căsca totdeauna cînd citea cîte un roman polițist, el nu avea statutul social al prea-bunului său camarad de idei, don G. Q., el se ocupa cu acritul borșului după niște precepte de milenii, fapt pentru care plimbările sale nocturne nu mai speriau pe nimeni, oamenii scuipîndu-și în sîn și rîzînd de el care fuma numai Craven și Papastratos, iar o dată pe săptămînă își îmbăta sufletul din puțina agoniseală cu cîte un coniac Metaxa și cu niște sandvișuri cu icre și cu un calcan prăjit, sus, la Delta Dunării) s-au suit în mașina primului și au făcut o excursie la Pustnicul, la pădure. Era o zi călduroasă a aceluiași an. Una mie nouăsute și ceva.

Mulțumit, mîndru și fălos cum nu se mai poate că a găsit caviar, alune americane și un riesling de Pietroa-

sele la restaurantul „Zori de zi", don George a întins o cuvertură țărănească direct pe iarbă, după care a adus bunătățile (șuncă, pastramă, telemea, roșii, andlve), s-a așezat turcește și l-a poftit și pe Nicolae Pence, care, la rîndul său, a scos la iveală niște sarailii, baclavale, savarine și cataifuri de mai mare minunăția.

— Le-ai pregătit dumneata ? a întrebat don George Qvintul.

— Nu, să știți că n-am putut face nimic astăzi, am dormit atît de mult încît n-am mai avut timp să mă apuc să gătesc ceva, răspunse Pence.

— De aceea te-am și întrebat, prietene, dumneata gătești ca nimeni altul.

— Ei, exagerați și dumneavoastră.

— Ba nu exagerez deloc, prietene. Pe cinstea mea, nu cred să existe în tot rotogolul pămîntului un bucătar mai ager, mai iscusit și cu mai multă îndemînare decît ești dumneata.

— Vă mulțumesc.

— Bunăoară, uită-te la aceste slăvite prăjituri...

— Dar v-am spus că nu le-am pregătit eu. Le-am cumpărat de la o cofetărie din centru.

Ochii îngînduraţi ai lui don George așteptau ca de undeva, de departe, să răsară însăși Altisidora. Chipul lui era destins, afișînd un zîmbet lăuntric. Apoi trecură cîteva minute de liniște, în care Pence înfuleca de zor, în timp ce prietenul său se zgîia spre cerul senin.

Deodată, don George se sculă de pe jos, destul de blagoslovit de aroma zilei și de frumusețea peisajului și spuse că undeva, la vreo sută de pași, se află un castel cu creneluri, iar în fața lui a și apărut un cavaler înarmat.

— Înduplecă-te, domnul meu, zise Pence, și binevoiește a observa că oricît de mare ar fi, tot mănăstire se numește ceea ce vedeți, iar cavalerul acela înarmat nu este decît un biet călugăr cu toaca.

— Află, prietene, că imaginea aceasta este deopotrivă cu altele, pe care le-am văzut în cîteva ilustrate colorate. Așadar mă încred în cuvîntul tău și nu voi mai spune că văd ceea ce nu văd.

— Înțelept prieten mi-am făcut, spuse N. P. cu gura plină. Numai zănatecul ăla de pe Sfinții Apostoli mai avea vedenii.

O clipă, don George Qvintul stătu descumpănit.

— Despre ce fel de zănatec îndrugi acolo, iubite prieten ?

— Cum, nu știți ? spuse Pence, dînd pe gît un pahar de vin, plescăind de plăcere și ștergîndu-și buzele cu dosul palmei. Păi, vine că pe Sfinții Apostoli, cum spusei, dincolo de tutungeria aia de unde îmi iau eu *Papastratos* și cînd nu găsesc, iau *Assos*, acolo, cum zic, e o casă mai mare, așa. Stă un privatizat.

— Care privatizat, iubite prieten ?

— Ei care ! Un fost mandatar, mai precis.

— Păi așa, vezi. Ăla de cară cu el în fiecare duminică lănțișoare, brelocuri, lame de chewing-gum și alte nimicuri și le duce la Talcioc ?

— Așa zic și eu, jupîne, mai venim de-acasă. Deci știți despre cine vorbesc. Era un soi de haimana, trăia din mici învîrteli. Un escroc, ce mai.

— Nu este frumos, prietene. Despre morți, numai bine. Stai să chibzuim. De ce spui dumneata că era un escroc ?

— Nu știți ?

— Vezi bine că nu.

— Atunci aflați dumneavoastră că ăsta intra prin casele tuturor oamenilor care aveau ceva de tăinuit și le promitea marea cu sarea. Ba că le dă înapoi vilele, că are el pe cineva la spațiu ; ba că le face rost de cărți, că are un anticar evreu ; ba că le găsește fișuri din pachet, că are pe cineva la vamă, și cîte și mai cîte.

— Stai să chibzuim, prietene. Zici că pășea pragul multor case, nu ? Le cerea banii și dispărea, nu ?

— Iubite domnule George, don George, nu mă voi ridica niciodată la nivelul puterii dumneavoastră de înțelegere. Desigur, cerea bani sau diverse alte obiecte de valoare.

— Da, da, da, pricep. Și acum trebuie să se fi dus la persoanele acelea influente să le ceară favorurile pe care le promisese deja amicilor săi.

— Nu, stimate prieten. Le storcea bani sau bijuterii și se făcea nevăzut.

— Vai de mine, dar acest om trebuie întrebat unde a pus banii și trebuie rugat să-i înapoieze imediat.

— Apoi numai mutul îl mai poate întreba.

— Stai puțin că nu înțeleg nimic. Vorbești în limbajul Sfinxului.

— Chiar nu știți ?

— Ia seama, nu știu nimic despre ceea ce îndrugi acolo. Eu stau la birou aproape toată ziua, nu ca dumneata, pe un scăunel, în fața casei, uitîndu-te la lume, la cea mai bună dintre lumile posibile.

— Cea mai bună pe dracu.

— Vai ce limbaj, stimate amic.

— Vă rog să mă scuzați și să-mi iertați vorbele proaste, luminate prieten.

— Bine, bine, nu-i nimic, zise don George condescendent. Și ia mai spune, căci dumneata ai o adevărată traistă cu povești.

— Asta cam așa e, jupîne.

— Atunci, dacă-i pe-așa, intră în joc și descarcă-ți sacul.

— Păi, aici se potrivește vorba ceea : „n-aștepta de bună voie ceea ce poți lua cu sila".

— Cum așa ?

— Stați să vedeți. Persoana asta de care vorbim nu lucra nicăieri.

— Își ocupa probabil timpul cu altceva. Poate își scria memoriile în vreo revistă.

— Ei aș, nu lucra fiindcă era un parazit, ce mai tura-vura. Iar unii au observat că duce un trai pe picior mare. Și alaltăieri, hop, pocinogul. Nevastă-sa, care tocmai se întorcea de la piață, de la Națiunii, l-a găsit mort.

— Vai de mine, cum așa ?

— A intrat în curte, a deschis ușa și cînd să intre în hol, a dat peste el într-un fotoliu.

— Vai, vai, vai ! Dar suferea de ceva omul nostru, prietene.

— Se prea poate să fi murit de inimă. Dar ceea ce este deosebit de curios, caseta în care ținea banii și bijute-

riile nu se afla în casă, în dulăpiorul din baie, așa după cum a declarat nevastă-sa.

— Deci, un jaf !

— Eu cred că-i vorba de o crimă.

— Ce nemernici ! Să omoare un om care dorea să facă binele semenilor săi. Ce nenorocire !

— Care bine, iubite prieten ? V-am mai spus că era un escroc.

— Dumneata n-ai să pătrunzi niciodată în miezul lucrurilor. Ai o haină prea strîmtă.

— Strîmtă, nestrîmtă, asta-i situația. Chestiunea este că ăla e mort bine mersi, iar dumneavoastră vorbiți, pe legea mea, ca în povestirile zevzecilor ălora de Cușnarencu și Iliescu.

— Să lăsăm scornelile. Mă obsedează deja cum se poate ca-ntr-o lume ca a noastră să existe astfel de oameni.

— Iertată-mi fie netrebnicia, dar nu înțeleg la cine vă referiți ; la criminali sau la escroci ?

— A implică B, nu știai ?

— Vai, străveche bucoavnă. De hatîrul unui nume atît de cuvios, mi-ați putea oare trece cu vederea neghiobia ?

— Aha, deci sîntem cunoștințe vechi.

— Așa o fi.

— Hai mai bine, stimabile, să lăsăm astfel de dialoguri pentru mai tîrziu și să vedem cum s-au întîmplat sau derulat faptele.

— Ilustru al meu prieten, eu cred că la mijloc este vorba de o crimă.

— Dacă-i pe-așa, atunci chiar dacă-și va vîntura o sută de brațe ca uriașul Briareu, tot îl vom răpune pe ucigaș. Dar ia stai, ce te face să crezi că la mijloc ar fi vorba despre o crimă ?

— Cine putea să-l jefuiască pe netrebnicul ăla ? Un altul de aceeași teapă. Deci, ca să i se smulgă bijuteriile, trebuia întrebat (între ghilimele) asupra tainiței unde le ținea.

— Dar, domnule Pence, un mort nu vorbește.

— Dar nu este nici atît de imbecil să arate comoara.

— Și deci ce-i de făcut ?

— Păi uitați ce-i de făcut se telefonează acasă la ăsta, la escroc adică...

— Vai, cum poți vorbi. Ce modus vivendi !

— Rogu-vă, lăsați-mă să continui cum știu eu, iar dacă nu v-o plăcea, mă corectați la sfîrșit. Vă învoiți ?

— Mă învoiesc.

— Deci, unde eram ?

— La telefon.

— Care telefon ?

— Stimabile, începuseși o rețetă, sau cam așa ceva.

— Ah, da ! Deci : se telefonează acasă la XXX... victimă, se cere cu victima...

— Victima era singură acasă ?

— Păi sigur, altfel ce chichirez ar fi avut s-o facă pe niznaiul nevastă-sa ?

— Deci, prietene, victima se găsea între cei patru pereți ai locuinței sale, iar soția, la piață.

— Exact.

— Stai, stai puțin. Cînd a început să țipe soția lui ?

— Cînd s-a întors de la piață, că nu era să țipe înainte de a muri.

— Mai știi, am citit într-o carte că există unele ființe care pot prevedea ceea ce se va întîmpla în următoarele două minute. Dar bineînțeles, asta n-are nici un fel de legătură cu cazul nostru, de acord ?

— De acord.

— Și, prietene, de la casa victimei și pînă la scăunelul dumitale sau invers, cam cîți pași sînt ?

— Vreo treizeci, patruzeci.

— Dumneata ai ajuns, desigur îndemnat de țipetele femeii, printre primii la locuința nefericitului, nu-i așa ?

— Primul fusese chiar tutungiul.

— Dacă o fi fiind chiar el criminalul ?

— Mai știi ? Nu cred. Era sincer speriat.

— Să nu ne lăsăm niciodată induși în eroare de sentimente.

— Prăvălia era deschisă, deci omul sărise imediat din scaun. Nu-l putea ucide el.

— Stimabile, se pare că însăși Bellona te-a binecuvîntat. Dar ai fi în stare să-mi descrii locuința, așa cum apărea ea ?

— Păi casa avea un singur etaj şi arăta ca în figura alăturată. *

— Şi n-ai observat nimic suspect ?

— Nimic.

— Soţia cum arăta ?

— Răvăşită. Şi era leoarcă de transpiraţie.

— Cum ai zis ?

— Da, arăta de parcă ar fi jucat cine ştie ce match de tenis.

— Aha ! Scumpe al meu prieten, acesta este un caz extrem de interesant. S-ar putea ca victima să fi fost jefuită cu adevărat.

— Ilustre al meu prieten, pe Hercule, ce-ar fi să ne gîndim că de fapt, după ce primeşte telefonul, escrocul ia banii şi bijuteriile, şi se duce la întîlnire. Acolo moare în împrejurări mai puţin cunoscute, fiind şi bolnav de cord, notaţi vă rog. Apoi, ăilalţi nemernici îl aduc acasă şi-l pun la uşă, ca şi cum ar fi vrut să-şi încalţe ghetele şi n-a mai apucat, fiindcă i s-a făcut rău.

— Deci crezi că sînt mai mulţi criminali, nu unul singur !

— Dumnezeu ştie care o fi adevărul în toată povestea asta.

— Ce-ai zice, scumpule, să-i facem noi o vizită preabunei soţii a victimei. Unde lucrează doamna ?

— Doamna, ha, ha, ha. La Fabrica de chibrituri. E-o poamă, n-am ce zice.

— Vai, cum se poate ? Insinuezi că ar fi existat cineva cu care îşi înşela bietul soţ ?

— Mai ştii ? Am cam văzut eu cum dădeau tîrcoale casei mai mulţi indivizi.

— Dacă-i pe aşa, ia să mergem la această prea-distinsă doamnă şi să-i cerem socoteală.

— Eu unul aprob în întregime acţiunile dvs.

— Păi trebuie să stîrpim răul, amice. Cine să ia atitudine dacă nu opinia publică.

— Multă dreptate aveţi, domnule. Mă îndoiesc că va fi altul în stare să elucideze secretul acestei fărădelegi.

* Doriţi să vedeţi figura alăturată ? Chiar ?

— Mă măgulesc cuvintele tale, dar în acelaşi timp, îmi dau puteri. Nădăjduiesc că, împreună, vom arăta ceea ce e bine şi adevărat şi ceea ce e rău şi fals.

— Poate doar aşa, scumpe prieten, vă va dispărea tristeţea de pe blînda dvs. figură.

— Tristeţea va dispărea şi atunci cînd vei şti să-ţi controlezi vocabularul şi nu vei mai îndruga vrute şi nevrute.

— Aşa să fie.

— Dar pînă atunci, hai să strîngem tot de aici, să lăsăm această pădure magnifică în stăpînirea oamenilor muncii, iar noi să ne îndreptăm spre Dacia întreprinderii, să-l sculăm pe şofer şi să mergem să ne facem siesta. Vedem meciul şi apoi ard de nerăbdare să discutăm despre răul pe care l-ai observat azi.

— O. K. Boss !

PARTEA A OPTA (Bis)

Capitolul treizeci și cinci

„CÎND PLEACĂ DIN PORT UN VAPOR"

„— Stimată Consuela Cosmescu, aș vrea să vă punem cîteva întrebări în ceea ce privește viața și activitatea soțului dvs.

— Cu plăcere.

— Sîntem datori să lămurim cîteva date în ceea ce-l privește pe dînsul și, în acest sens, vă rugăm să ne dați tot sprijinul. De cît timp ați fost măritată cu soțul dvs. ?

— De douăzeci de ani.

— Cu ce se ocupa pe atunci ?

— Cu mici nimicuri. Terminase o școală de meserii și dorea să devină patronul unui magazin de coloniale ca tată-său. Nu făcea nici un fel de politică. Îl interesau banii și... femeile.

— Cum v-ați întîlnit ?

— Într-o seară, în Cișmigiu. Sau în frumosul parc de recreere și distracție, Herăstrău. Romantic, nu ?

— Vă rog să-mi iertați indiscreția, dar aș vrea să știu unde ați copilărit ?

— Pe Grivița.

— Se vede.

— Vă iert indiscreția, dar nu și bădărănia.

— Sînteți o femeie inteligentă. Ce studii aveți ?

— Școala elementară și liceul la seral.

— Aveți o mobilitate stranie. Și umor.

— Aveți ceva împotrivă ?

— Știți, sînt ofițer de poliție.

— Aveți remușcări ?

— Am fost însărcinat să anchetez cazul Cosmescu.

— Nu suport glumele nesărate.

— Nu greşiţi deloc.

— Sînteţi foarte aproape de adevăr.

— Să lăsăm fasoanele. Cei care încalcă ordinea în statul nostru, sînt aspru pedepsiţi. Jucăm cu cărţile pe faţă. Anchetăm deci o crimă. Vă daţi seama ?

— Puţin.

— Văd că nu arătaţi a fi zdruncinată prea mult de moartea soţului dvs. În ultimii trei ani a avut trei infarcturi. Citeodată, trăind pe malul lacului, te obişnuieşti cu ţînţarii. Aşadar ?

— Exclus. Nu e ceea ce bănuiţi.

— Deci îi eraţi fidelă ?

— Chestiunea e simplă, există un martor.

— E o idee caraghioasă.

— Ce alt răspuns v-ar conveni ?

— Uitaţi ce se întîmplă, avem suficiente indicii să credem că este vorba de o crimă.

— Otravă ? Ştreang ? Cuţit ?

— Chestiune de dispoziţie. Este vorba de ceva foarte ingenios. Soţul dv. a fost atras într-o cursă şi, pur şi simplu, speriat. Cunoscînd antecedentele, o criză cardiacă era foarte simplu de produs. Raportul medicului legist confirmă spusele mele.

— Aţi citit vreun roman cu stafii ?

— Dar după opinia dvs. ?

— Mi-e teamă că se recunoaşte trucul. Insinuaţi că mi-aş fi ucis propriul soţ ?

— Scurt şi cuprinzător, cel ce pune întrebările sînt eu. Şi vă dau o sugestie, aici nu intră decît oameni cinstiţi care doresc să spună adevărul.

— Sînt consternată.

— Foarte bine. Cînd aţi plecat la piaţă ?

— Pe la opt sau nouă dimineaţa.

— Asta e ! Şi cînd v-aţi întors ?

— Aproape de prînz, să fi fost douăsprezece sau unu, nu mai reţin exact.

— Dimineaţa oamenii sînt la serviciu. A propos, unde lucraţi ?

— La Fabrica de chibrituri. Lucrez în schimbul de după-amiază, îmi permiteţi ?

— Da, poftiţi bricheta.

— Mulţumesc.

— Deci, v-aţi întors de la cumpărături şi v-aţi găsit soţul mort.

— Pur şi simplu.

— De aceea, vă voi pune o întrebare după cum urmează : cu ce se ocupa soţul dumneavoastră ?

— Mici învîrteli. Era încadrat paznic la Întreprinderea de pielărie „S.A".

— Fictiv. Altceva. Repet, este în interesul dumneavoastră.

— Ştiu că plasa diverse obiecte de valoare medie cu un comision de 30%.

— Ştiţi *de unde* şi le procura ?

— Aş avea un motiv să ştiu ?

— Nu exageraţi ? V-ar uşura situaţia.

— Nu. Este în firea bărbatului să nu povestească femeii chiar tot, aşa după cum este în firea femeii să încerce să afle tot. Ce mă sfătuiţi ?

— Să fiţi sinceră.

— Cum trebuie să vă înţeleg cuvintele ?

— Ştiţi că sînteţi în afara legii ?

— Vă mulţumesc pentru amabilitate.

— Cu plăcere. Aţi tăinuit afacerile soţului dvs., l-aţi înşelat cu cineva, v-aţi confecţionat un alibi şi pentru a ne induce în eroare aţi ascuns caseta cu bijuterii. Nu exagerez ?

— Constat cu uimire că vă plac romanele poliţiste.

— Recunoaşteţi.

— Sînt obligată să răspund ?

— Da.

— Atunci să ştiţi că n-am făcut nimic din toate acestea. Sînteţi grosolan. Voi izbucni într-un plînş nervos.

— Scuzați-mă. Sînteți liberă să citiți Codul penal în liniștea căminului dvs.
— Sînt liberă ?
— Desigur. Continuați.
— Bună ziua.
— Bună ziua și vă mulțumesc."

Capitolul treizeci și șase

„SE CRĂPASE DE ZIUĂ"

Se crăpase de ziuă. Inginerul don George Qvintul urcă scările, scoase o cheie din buzunar și deschise ușa. Nu intră imediat, zăbovind ca să privească minuscula cutie poștală. Nimic. Dimineața era ciudat de calmă. Strada, după lipsa oricărui zgomot, se dovedea a fi pustie. Era bine să revii acasă. Se întoarse și intră.

La parter erau o bucătărie, o sufragerie și un unic birou. La etajul întîi, se găsea un salon. Dormitorul, sala de baie și o mică încăpere, erau situate în prelungirea Salonului. Toată casa era luxos mobilată într-un stil modern plin de eleganță. Pereții erau zugrăviți în galben și acoperiți cu diverse reproduceri după N. Grigorescu și Octav Băncilă.

Deschise ușa și rămase o vreme nemișcat, în prag, ca pentru a asculta de astă dată zgomotele casei sale. Pe urmă urcă repede în cameră, făcu un duș, îmbrăcă un halat și coborî în sufragerie. Se apropie de un patefon, alese un disc cu Gigi Marga și reglă volumul. Se îndreptă spre un dulap și scoase o sticlă de vin. Destupă sticla și își turnă încet vinul într-un pahar de cristal de Baccarat. Mirosi îndelung paharul. Găsind buchetul satisfăcător, îl duse la buze și sorbi cu lăcomie.

Se ridică de pe fotoliu și se duse spre bar, fără să se grăbească. Făcea pașii mici și se simțea foarte bine în

papucii comozi. Îl năpădeau încet-încet senzații familiare. Avea impresia că se cufundă într-un mediu lichid și cald. Senzația de armonie desăvîrșită era deosebit de puternică.

Deschise ușița barului. Mișcările lui păreau acum automate, ca și cum le-ar fi executat înainte de mii de ori. Își vîrî în gură o tabletă de chewing-gum și începu să o mestece. Scoase două farfurioare, un platou, alese o altă sticlă de vin și așeză cu grijă tacîmurile. Porțelanul de Limoges strălucea pe dantelele de Bruges. Își turnă puțin în pahar. Tocmai voia să guste cînd soneria zbîrnîi insistent.

PARTEA A NOUA

Capitolul treizeci și șapte

„APA GREA"

Locotenentul-major Tudor Crevedia întinse mîna și apucă receptorul de ebonită al telefonului care sunase strident. Morocănos răspunse ceva, după care îl aruncă în furcă. Clipi des. Își duse pumnii la ochi și scuturâ din cap. Privi în stînga la tînăra și proaspăta lui soție, Ioana, care dormea respirînd sacadat. O mîngîie cu privirea. Peste cîteva luni îl va dezmierda pe Tudor junior. Îl va face fotbalist, ca pe Ozon. Dar pînă atunci ar fi trebuit să se dea jos din pat.

Se duse în sala de baie pe care o folosea în comun cu familia Icseanu. Dădu drumul la apă și lăsă să curgă pe ceafă jetul rece. Închise robinetul, se spălă pe dinți, se bărbieri. Se întoarse în cameră, își luă o cămașă curată, își puse în buzunar ceasul Pobeda, țigările „Assos" și zece lei. Cealaltă monedă de zece lei o lăsă pe masă, alături de un bilet pe care îl scrisese în grabă : „Iubito, am plecat. Ia tu șuncă, marmeladă, măsline și unt. Pîine am să cumpăr eu, cînd mă întorc. Te pup."

Aerul proaspăt al dimineții îl trezi complet. Respiră cu nesaț. Zgomotul ușilor trîntite, glasurile impregnate de somn ale celor care mergeau la serviciu, primele înjurături adresate bătrînului lift, rîsetele copiilor în drum spre școală și amenințările mamelor umpleau o nouă dimineață.

Luă tramvaiul două stații și merse apoi pe jos pre' de alte două. Ajunse la birou fix la orele șapte. Se ciocnise pe hol cu locotenentul Stoianov, de la economic.

Veşnic cu zîmbetul pe buze, acesta-i spuse un banc cu poliţişti. La şcoală învăţătoarea l-a întrebat pe fiecare elev în parte cum îl cheamă şi ce vrea să devină cînd va fi mare. După ce şi-au spus numele, nici unul n-a ştiut ce vrea să se facă atunci cînd va fi mare. Numai unul singur din clasă, unul care trebuia să termine de mult şcoala, a zis că vrea să se facă poliţist. „Bravo" a exclamat învăţătoarea. „Uite unul care ştie ce vrea. Şi cum te numeşti tu, băieţel ?" „Nu ştiu", a răspuns ăla.

Rîsetele au umplut culoarele. Bine dispus, Tudor Crevedia se vîntură prin încăperi de colo-colo, împărţind fără zgîrcenie mii de surîsuri. Apoi se duse în biroul lui. Îi întinse mîna colegului, locotenentul Chiriacescu, şi aruncă o căutătură spre birou. Aranjă repezit hîrtiile, împinse către margine lampa de birou, un borcănaş de muştar în care ţinea cîteva creioane şi pixuri se răsturnă, îl ridică, îndreptă scaunele şi vru să deschidă ferestrele. Se răzgîndi. Se întoarse, îşi aprinse o ţigară, trase cîteva fumuri şi-şi plimbă privirea în faţa palidă a locotenentului Chiriacescu. Acesta (înalt, atletic, păr ţepos, tonsură box, pantofi supli, fără bombeuri, cămaşă colorată, ochi verzi) îl întrebă repede :

— Ştiai de chestia de aseară ?

— Nu.

— Ei, atunci află. A dat în primire madama.

— Care madamă ?

— Cosmeasca.

— Nu se poate.

— Ba uite că se poate.

— Cum aşa ?

— Cineva a căsăpit-o straşnic. Arăta foarte rău.

— Viol ?

— Milu zice că nu.

— Dar cum s-a întîmplat ?

— A fost găsită de tutungiu stînd sprijinită de poartă. A strigat-o. O dată, de două ori, de trei ori. S-au strîns vecinii. Tutungiul, mai îndrăzneţ, a bătut-o pe umeri şi

a încercat să-i întoarcă faţa. De-abia a recunoscut-o. Era aproape complet mutilată.

— Oribil ! Cît era ceasul ?

— Aproape ziuă.

— Şi tutungiul ce căuta pe-acolo ?

— Cică auzise nişte bufnituri. Nu ştii, el stă într-o cămăruţă în spatele debitului.

Tudor Crevedia îşi trase un scaun. Ridică receptorul. Formă un număr.

— Alo ! Cu doctorul Emilian Vrînceanu. Da, aştept. Salut, Milu. Ia spune ! Concluzii ? Corp dur ? Fractură de bază de craniu ? Bun. Aştept. Ce să facă, mai are cîteva luni. Da, băiat. Bine. Te-am salutat.

Puse receptorul în furcă. Se întinse pe scaun.

— Cazul se complică.

— Da. A doua crimă. Milu mi-a spus că în părul bătrînului Cosmescu descoperise urme fine de lut proaspăt, ceea ce ne face să credem că nu putea muri acasă. Apoi dispariţia căsetei (sic !).

— Ştii ceva, cred că nevastă-sa împreună cu vreun amant l-au aranjat. Pe urmă l-au pus în vitrină. Au reuşit să şteargă toate urmele.

— Aproape, Chiriacescule.

— Exact. Şi acum ce-oi fi vrînd, să răscoleşti toate şantierele ţării ? „Ţara întreagă e un vast şantier", nu-ţi aminteşti ?

— Ai dreptate. Caută acul în carul cu fîn. Ştii ce cred eu ? Ca să scape, complicele lui madam Cosmescu a uşurat-o de casetă şi, neînţelegîndu-se la preţ, a ucis-o bestial. Spune-le băieţilor de la paşapoarte să-i verifice pe toţi cei care au cerut emigrarea. Aştia şi numai aştia sînt capabili de astfel de matrapazlîcuri.

În clipa aceea sună telefonul.

— Medic legist E. Vrînceanu. A, tu eşti, Tudore. Există urme evidente că victima s-a luptat. Deci omorul a avut loc în altă parte, nicidecum în curte. Vezi cine poate intra la ea. Poate scoţi ceva din treaba asta. Salut. Complimente acasă.

Tăcerea se lăsă brusc, ca o apă grea, fierbinte.

Capitolul treizeci și opt

„JOCUL NERVILOR"

De cum intră, N. P. exclamă :

— Ei, drăcie cu pălărie, pentru a doua oară ! Hai, dacă s-ar face pomana asta cu niște oameni așezați, dar niște terchea-berchea...

— Ce rău mai ești cu oamenii, prietene dragă. Prea te iei și tu după spusele tuturor de pe stradă.

— Ba și altceva de-ai spune, luminate prietene, bune sau rele, adevărate sau false, bărboase sau spîne, vorbele nu mă sperie.

— Pe mine m-a speriat cazul familiei Cosmescu. Niște oameni atît de drăguți !

— Niște hiene, pot să pun rămășag.

— Vai, dar ce părere proastă ai despre bieții oameni. Cît trebuie să fi suferit ei pentru a-și clădi o reputație de neștirbit într-o societate aleasă, în cea mai bună dintre lumile posibile.

— Respectat prieten, dar cît de aleasă ar fi societatea, borfași tot vor fi.

— Și dumneata susții prin vorbele acestea că nenorociții de Cosmescu se îndeletniceau cu tot felul de afaceri necurate ? Vai, dar multă ură trebuie să se fi adunat în cugetul dumitale curat.

— Vai, viteze cavaler, ochi buni să privească spre tot felul de găinării nu cred să aveți. Cugetul meu este curat cum îi lacrima, iar vitejie am de-aici din inimă, pînă în ținuturile cerești. Sînt urgisit și oropsit, este adevărat, dar nu m-am calicit niciodată la bunul altuia... Chiar din Hector troianul de m-aș fi tras, nu aș fi avut atîta îndrăzneală și atîta neomenie. Cînd am făgăduit ceva, vorbele spuse odată nimeni nu mi le mai întoarce.

— Știu, scumpe prieten, pe unde a ieșit vorba a ieșit și sufletul. Te poți bizui pe adevărata prietenie ce ți-o port. Ce-ai zice să bem un păhărel pentru prietenia aceasta ?

— O astfel de muncă o fac cu plăcere.

Într-acestea se lăsă și noaptea și clipa hotărîtă desfacerii celei de-a doua sticle. N. P. își șterse sudoarea de pe frunte și cuvîntă :

— Stimate don. G. Q. De la întîmplarea de pomină cu bătrînul escroc Cosmescu s-a mai petrecut ceva.

— Vai de mine, scumpe prieten, spune repede ce este !

— Soția escrocului aceluia...

— Ajunge, ajunge. Trebuie să cerșesc de la tine o vorbă bună despre oameni cinstiți.

— Bine, fie. Soția lui Cosmescu a fost ucisă bestial acum cîteva ceasuri.

— Extraordinar ! Odios ! Bieții oameni, ce soartă crudă !

— Asta le-a fost ursita, ce să-i faci. Cînd umbli cu miere, te cam mînjești pe degete.

— Trebuie să facem ceva, scumpe prieten. Noi, care sîntem însăși opinia publică, și care avem cele mai înaintate păreri despre lume și viață, nu trebuie să ne oferim tihnă și răgaz, nu trebuie să așternem geană peste geană pînă cînd nu-i vom dovedi pe asasini.

— Aici, dragă don G. Q. cred că este mîna amantului Cosmeascăi.

— Nu poți vorbi așa, frățioare, cît timp n-ai dovedit că sentimentele pure ale acestei nobile urmașe a Evei erau împărțite altcuiva și nicidecum legiuitului ei soț. Acum văd că fiecare mișcare trebuie privită pe față și pe dos. Mie, prietene, mi se pare cît se poate de simplu. Femeia a fost ucisă de... să-i zicem prietenul ei. Furaseră împreună caseta, iar el a vrut s-o șteargă singur. S-au luptat, amicul a pus mîna pe un făcăleț și-a lovit-o mai mult de frică. Apoi a dispărut.

— Dacă nu mă înșel am citit în Vergiliu despre acel idol al lui Pallas din Troia care nu era altceva decît un cal de lemn, adus de către greci drept jertfă zeiței, și care era îmborțoșat cu niște cavaleri armați, ce-au adus după aceea pieirea Troiei. Ce zici, cam așa a fost prietenul acela al venerabilei doamne Cosmescu.

— Să mor eu dacă n-am ajuns chiar în ținutul lui Pallas-Atena. Fără nici un fel de urmă de îndoială, faptele așa trebuie să se fi întîmplat. Ceea ce nu știm tocmai

sigur, este de ce n-a țipat victima ?

— Vezi bine că se cunoșteau.

— Atunci de ce a lăsat-o la poartă, ca și cum i s-ar fi făcut rău ?

— Ca să nu se creadă că i-ar fi violat locuința.

— Exact, prietene. Caseta cu bijuterii fusese ascunsă în casă, probabil, și pentru a induce în eroare organele de anchetă, a șters urmele din casă și a lăsat să se înțeleagă că de frică a fugit. Mai mult ca sigur că omorul a survenit în urma unei discuții violente.

— Foarte bine. Dar cine să fi făcut-o ?

— Păi să judecăm, slăvite prieten. Cine o fi avut interes să o ucidă ?

— Nu te supăra, dar după limba clevetitorilor ucigașul este una și aceeași persoană cu prietenul dînsei.

— Deci cine să fie acest nerod și smintit, lovi-l-ar nevoia, care să abuzeze de întreaga avere a bătrînului escroc Cosmescu. Tot vreun escroc.

— Poți să te încredințezi că în lumea aceasta nu există decît cinstite fețe ? Eu unul pot !

— Eu nu, prietene.

— De ce, frățioare ?

— Păi cum de ce ? Fiecare vrea să pipăie lucirea vrăjitoare a banului. Jupîn Cosmescu își obișnuise consoarta să trăiască pe picior mare. Era un fel de precupeț. Cumpăra la jumătate de preț bijuterii, pe care le revindea. Rămîne de văzut de la cine le cumpăra și prin cine ajungea la acele persoane.

— Vai de mine și de mine, dacă o fi o acțiune de spionaj ?

— Exclus ! Este vorba doar de-un furt. Bijuteriile aparțineau unor persoane care-și transformaseră moșiile în aur și pietre prețioase. La acești vechi boieri nu putea ajunge decît unul care trăise în preajma lor.

— În tot rotundul pămîntului nu cred să existe vreo altă persoană căptușită cu mai multă inteligență decît dumneata, mult iubite al meu prieten.

— Mulțumesc pentru aceste vorbe pe care nu le merit, scump amic. Mai bine hai să vedem cine este ucigașul.

— Pînă acum ziceai că sînt doi. Acum a devenit unul singur.

— Unul dintre asasini a ieşit din joc : A. C.

— Vorbe care mă înfioară deşartă gura dumitale.

— Iertate să-mi fie netrebnicele mele cuvinte, dar pe pămîntul acesta nu se găsesc numai gingăşii şi frumuseţi, deci, haide să vedem.

— Să vedem deci. Dar să şi ciocnim un pahar de vin bun şi să aprindem o ţigară.

— Nu vă faceţi sînge rău, iubite prieten, această ticăloşie trebuie să fi fost pusă la cale de doctorul de la numărul 12. El şi-a făcut studiile la Paris. Cine ştie ce politică o fi făcut înainte şi pe cine o fi cunoscut. Sub pretextul că ajută dezinteresat pe toţi de pe strada noastră, intră în toate casele şi ocheşte ce are omul mai de preţ. Nu lucrează nicăieri şi trăieşte într-o chilie ca un pustnic, tocmai ca să ne inducă în eroare.

— Iubite prietene, dar trebuie să ştii că acesta este la el un modus vivendi. M-a tratat şi pe mine şi n-a vrut să bea nici măcar o cafea.

— De fapt şi pe mine m-a tratat, trebuie să recunosc şi să plec capul.

— Atunci, cine ? Poate profesorul ăsta de la numărul 17.

— Poate asistentul. Am auzit că ia atitudine contra celor care citesc în limbi străine sau celor care sînt abonaţi la diverse publicaţii în aceste limbi. Peste vreo zece ani îl vedem rector.

— Scumpe prietene, omul acesta are două pasiuni să îngrijească de sărmana nevastă, care e mult mai în vîrstă decît el şi pe deasupra şi paralitică, şi să crească pisici, căci după cum ştii are vreo zece mîţe. Plus de asta, scrie şi denunţă de dimineaţă pînă seara. Este un amărît.

— Atunci poate cel de la apartamentul 35. Ăsta s-a văzut peste noapte în funcţie. El trebuie să fie asasinul, el este, să ştiţi. Cine ştie cîte matrapazlîcuri face la el acolo, la serviciu. E drept, n-are nici casă, nici maşină, dar fiu-său benchetuieşte cît e ziulica de lungă. Un neputincios, un terchea-berchea. Pare-mi-se că ala micul face ceva desen, sau cine ştie ce scîrţa-scîrţa. N-are nici un pic de talent. Să ştiţi că ăsta e criminalul !

— Tatăl sau feciorul, frăţioare ?

— Unul din ei. Hai să le dăm un telefon.

— Iubite prieten, uiţi că el face zilnic naveta împreună cu bietul său fiu, la Giurgiu.

— Strașnic. Trebuia să mă fi gîndit la asta. Chiar așa. Dar atunci ? A ! Să ştiţi că tocmai tutungiul ! Da ! Chiar el ! Tot e dînsul un fel de pătlăgică verde.

— Vai, trecutul multor oameni te invită la reflecţie.

— Să ştiţi că l-am descoperit pe asasin în persoana acestui tutungiu cu un trecut pătat. Un vagabond, un criminal, a luat parte la multe atentate.

— Nu poţi acuza fără probe, ascultă cu multă luare aminte, bunule prieten. Dă-ţi silinţa şi dovedeşte-o, mai ales că tutungiul stă foarte aproape de locuinţa familiei Cosmescu.

— Şi mai ales, de tot isteţule prieten, la ambele omoruri a fost cel care a dat alarma. Suspect, nu ?

— Fie aşa cum zici dumneata, pînă la dovedirea contrariului.

— Şi sînt aproape sigur că la el se află şi caseta blestemată sau poate la amanta lui. Dar de ce oare atîtea crime pe lume ?

— Nu-ţi pune la inimă şi nu te socoti nenorocos în starea în care te afli, fiindcă s-ar putea ca, tocmai prin poticnelile acestea, soarta dumitale cea strîmbă să se îndepărteze, căci cerul, prin ocolişuri ciudate şi nemaiauzite, pe care oamenii nu pot să le înţeleagă, îi ridică de obicei pe cei căzuţi şi-i înavuţeşte pe nevoiaşi. Cîteodată moartea face parte din decor.

PARTEA A ZECEA

Capitolul treizeci şi nouă

„LOVITURA DE GRAŢIE"

Strada, chiar în orele de vîrf, nu este deloc zgomotoasă. Intersecţiile nu devin strangulate, forfota mulţimii pe trotuare te face să crezi că nu te afli într-o mare metropolă din sud-estul Europei. Claxonatul este şi el interzis. Şi totuşi fumul există, ca pentru a-ţi anunţa că te afli într-o mare metropolă din sud-estul Europei.

Şi apoi copiii vin de la şcoală şi se duc spre şcoală, fără istov. Este un oraş tinerese, care pulsează în milioane de inimi o veşnică satisfacţie.

Spre amiază, soarele viu muşcă asfaltul. Oraşul nu trăieşte momente de vacarm. Instituţiile varsă pe trotuare o mulţime pestriţă, gînditoare. Oamenii trec repede, sînt mereu preocupaţi şi mereu cu zîmbetul pe buze. Pomii desenează pete de verde, de sănătate pe cerul catifelat. Oamenii şi natura şi-au dat mîna într-un oraş liniştit şi vesel, în acelaşi timp. O mare metropolă din sud-estul Europei.

Laurenţiu Zăbală se ridică din spatele tejghelei, îşi adună mărunţişul pe care vru să-l numere la un moment dat, dar renunţă, ordonă frumos pachetele cu cutii de chibrituri, puse una peste alta ziarele şi revistele îngălbenite, aruncă o privire spre pipele, pachetele de ţigări, brelocurile şi lamele de ras din vitrină. Se gîndi că după masă sau cel tîrziu mîine va şterge praful acolo. Închise uşa de la intrare şi trase obloanul pe care-l fixă cu un lacăt. Încercă zăbrelele şi se declară mulţumit. Vîrî legătura de chei în buzunar, îşi aprinse o ţigară şi intră în curte.

Tutungeria ocupa camera din față a unei case bătrînești, pe lîngă care se strecura o curticică nu mai lată de doi metri. În prelungirea acestei camere se mai găseau un vestibul și o altă cameră. Z. ocupa, împreună cu Ana Celestina, care în prezent era la mare, prin sindicat, la Eforie Nord, cele două camere.

Intră sprinten în casă — era tipul sportiv, deși bondoc și aproape de cincizeci de ani — și pătrunse în vestibul. Închise ușa după el. Își dădu bascul jos de pe cap, își pipăi chelia în fața oglinzii și trecu dincolo.

„Doamne, ce căldură", își zise. Vara se instalase în bună regulă. Își scoase cămașa și rămase în maiou. Se uită la ceasul deșteptător și văzu că mai are o oră pînă la începerea transmisiunii sportive. Jucau Dinamo și Steaua, meci important pentru configurația clasamentului. El, L. Z., era suporterul echipei Steaua, pe ceilalți numindu-i cîini în roșu. Îi plăceau totuși vreo doi pentru eleganța lor.

Iar se va certa cu Pence, borșarul, dinamovistul ăla înfocat, cu care făcuse un pariu pe o ladă de bere că bate Steaua. Dar așa, ca pentru el, jucase la Pronosport X.

Avea de cîteva zile o senzație ciudată. Se simțea hăituit, urmărit. Ar fi vrut să fugă, să fugă la nesfîrșit, pînă la Ploiești sau mai departe, ar fi vrut să nu mai joace table cu Pence pe trei lei partida, să meargă undeva unde nu mai sînt oameni, să fie singur. „Prostii !", se consolă apoi. „Trăiesc pe strada asta de douăzeci de ani. Ne cunoaștem, ne salutăm, bem împreună, dar cînd e la o adică, nu sare nimeni pentru mine."

Simțea că se sufocă. Pătrunse în vestibul, deschise ușa și se uită spre cer. Dinspre Dîmbovița se zăreau cîțiva nori zdrențuiți. Își lăsă în jos privirile și dădu cu ochii de zidul lateral al casei Cosmeștilor. Un fior rece îl trecu prin tot corpul. Intră în vestibul și deschise ușa în urma lui. Dădu drumul aparatului de radio. Își aprinse o țigară. Tuși. Se duse în cameră să caute o scrumieră. Se auziră trei bătăi scurte în ușa de la vestibul.

Găsi scrumiera, o puse pe masă și se duse zîmbind să deschidă. Perdeaua de la fereastră fîlfîi speriată.

Capitolul patruzeci

„ÎN CARE SE ARATĂ CĂ NICIODATĂ NU POȚI PREVEDEA VIITORUL"

L. Zăbală (bărbat în vîrstă de 45—50 de ani, fața ovală, profil turtit parțial, obraji ușor supți, nas subțire, drept, sprîncene groase, arcuite în sus, ochi mici, oblici, bărbie lată, rotunjită) păşise în toamna vieții. Trăia singur și era văzut, uneori, în compania unei femei cu mult mai tînără decît el. Venea în locuința lui, rămînea timp de mai multe zile și apoi dispărea pentru o bună bucată de vreme.

Despre L. Zăbală vecinii nu știau prea multe lucruri. Avea bani, bijuterii, era înhăitat cu vecinul său, Cosmescu, cu care învîrtea afaceri necurate. Trăia cu soția bietului Cosmescu, declară N. P. La observația lui don G.Q. într-una din zile, că nu fuseseră ridicate ziarele din cutia de scrisori, oamenii au început să se alarmeze („Zăbală mai închidea cîteodată tutungeria, dar nu mai mult de o zi, două și chiar și atunci ieșea puțin pe stradă, făcea mici cumpărături, mai schimba o vorbă cu cine se nimerea, mai juca o tablă cu N. P., prietenul său, dar niciodată n-ar fi lăsat poarta de la stradă încuiată iar ușa de la locuință întredeschisă", declară Marin Gh. Vasile, gunoier.)

La sosirea locotenentului major T. C. se putea deduce lesne că unul sau mai mulți necunoscuți căutaseră ceva prin sertare, prin șifonier și pe sub salteaua patului. Dispariția proprietarului și impresia că nu lipseau obiecte de valoare făceau să planeze un mister, ce a dat naștere la diverse speculații.

S-au ridicat amprentele. Ele aparțineau uneia și aceleiași persoane, probabil victima. Medicul E. Vrînceanu a avut ideea să caute amprentele în baie și în bucătărie. Toate erau identice.

T. C. a început cercetările prin interogarea femeii care îl vizita pe L. Z. Aceasta locuia singură într-o casă pe lîngă piața Puișor. Divorțase și acum își creștea băie-

ţelul, Ivan din propriul salariu (lucra la Filatura de bumbac). A recunoscut că trăia cu Zăbală şi că acesta îi recompensa „favorurile" cu mari sume de bani. Nu-l mai văzuse dinainte de a pleca la mare. S-a dispus percheziţionarea locuinţei femeii. Nu s-a găsit nimic. Ana Celestina Ciorîia a fost pusă sub o discretă supraveghere. S-a observat că prefera compania unor persoane dubioase. Nici un progres.

T. C. a descoperit că tînăra femeie sosise în Bucureşti de la Mangalia în jurul orei 22, exact în ziua crimei.

S-au reluat interogatoriile, la început mai generale, apoi tot mai strînse.

Locuinţa femeii, ca şi a dispărutului, sînt cercetate din nou. În casa lui L. Z. se găseşte pe jos un zar care arăta şase punctişoare. Iarăşi nimic. În schimb, în grădina casei Anei Celestina, E. Vrînceanu a avut impresia că într-un anume loc pămîntul ar fi mai moale. A căutat o sapă (singura din magazie). Apoi a început să scoată cu grijă pămîntul. Cam pe la un metru şi treizeci de centimetri a descoperit un cadavru într-o avansată stare de putrefacţie. S-au făcut cercetări ale danturii, s-au scotocit fişe, s-au detaşat lambouri de pe mîini, care au fost fotografiate la o sursă puternică de raze ultraviolete. S-a demonstrat identitatea amprentelor cu cele găsite în casa victimei. A fost identificat cadavrul lui L. Z.

Interogată, femeia nu a recunoscut *nimic*.

Continuîndu-se cercetările, în duşumeaua holului de la intrare a fost descoperită o casetă conţinînd două medalioane din aur, trei lănţişoare din argint, o pereche de butoni, de asemenea din argint precum şi un zar de fildeş.

Interogată din nou A. C. C. a declarat că şi-a petrecut noaptea la un bărbat. S-a verificat alibiul. Într-adevăr, tînăra femeie nu minţise.

Lt. major T. C. a avut ideea să relaţioneze toate crimele comise în ultimul timp. E. Vrînceanu a declarat că L. Z. murise asfixiat cu oxid de carbon. Deci cineva pătrunsese în casa acestuia îl lovise şi dăduse drumul la

* care se afla la bunici

gaze. Revenise, luase cadavrul și caseta și le transportase la locuința concubinei. A existat și un mijloc de transport evident. Această minte diabolică uitase un lucru zarul găsit în casa victimei.

„Nu te poți gîndi la toate" a lăsat să-i scape E. V. „Ei bine, da !" exclamase T.C., pipăindu-și pistolul.

Trecuseră aproape trei luni. Timpul, ei bine, aștepta vara.

PARTEA A UNSPREZECEA

Capitolul patruzeci şi unu

MONTESINOS : E 2 – E 4 (ŞI NEGRUL PROPUNE REMIZĂ)

— Bineînţeles, prietene.

După un astfel de început execrabil nu vă pot spune decît că era ceaţă deasă afară. Iar prietenul meu — nu prea înalt, dar de tot slab, cu părul potrivit niţel din foarfecă, avînd un ciudat zîmbet ce-i dezgolea lipsa unui dinte pe maxilarul inferior, purtînd ochelari cu intense lentile fumurii, cămaşă imaculată, costum de mătase, la două rînduri, ghete din piele moale, cu nasturi, melon şi baston cu măciulie de fildeş, mare amator de literatură poliţistă — se foia pe fotoliu unde mai mult l-am împins să şadă decît l-am rugat. Răspunsul lui de mai sus venise după mirarea mea care survenise după ce tocmai îmi arătase că în capitotul 34, partea a VIII-a, don George Quintul vorbeşte despre asasinatul bătrînului Cosmescu în cunoştinţă de cauză, restul nefiind altceva decît un eşafod de vorbe pentru a induce în eroare pe cel care vrea să asculte.

— Deci dumneavoastră credeţi că sînteţi de fapt personajul cărţii acesteia ?

— E o afacere pe care am fi putut-o discuta la Florenţa. Dar fiindcă nu doresc să risipesc vorbele precum banii, puneţi-mă la proba cu întrebările bine mobilate şi cu răspunsurile mincinoase. Dar nu înainte de a răspunde la telefon.

N-am avut timp să mă minunez, că telefonul a şi început să gîlgîie cu vocea sa de plastic. Era George Cuşnarencu şi mă ruga să nu vorbesc cu nimeni despre nimic, fiindcă nu-i bine. Am înjurat în gînd şi am continuat cu

— Da, aveți dreptate. Să începem. Ați putea fi avocat ?

— Formidabil, cine vrea să dureze trebuie să îndure. Cred că în teorie sînt un fel de avocat al meu însumi. Mă aflam odată pe malul Guadianei și spuneam banalități despre iubita mea. Îi făceam un portret de o sută de milioane de dolari, pe puțin. V-aș oferi și dumneavoastră un procentaj dacă veți admite că sînt personajul propriei dumneavoastră vieți.

— Să mă gîndesc. Cred că am mai citit de zece, cincisprezece, douăzeci de ori astfel de lucruri.

— Să zicem cincisprezece la sută, ca să terminăm.

— Chiar nu mă credeți ?

— Cîștigi întotdeauna cînd ai spiritul deschis. Nu vedeți cum sînt vremurile ?

— Lumea zice că invers. Și ce s-a întîmplat cu iubita dumneavoastră ?

— Fiind o fată destul de ambițioasă și-a schimbat numele în Altisidora și a devenit funcționară la o agenție de voiaj în capitală.

— Extraordinar ! Sînteți un ludic ?

— Se vede ?

— Atunci permiteți-mi să vă întreb de ce DODECAEDRU ?

— Dodecaedrul este ceva cu foarte multe fețe. Romanul acesta ia ca model filmele de desene animate unde un personaj cade de la etajul 36 și, după ce ajunge pe trotuar, o ia la sănătoasa. Romanul acesta nu-i o pictură figurativă, ci un peisaj atemporal.

— Vă mulțumesc.

— Vă accept mulțumirile.

— Și acum ce naiba...

— Vai, ce cuvînt ! Plăcerea este cel mai bun medicament pentru mine. Ați vrut să mă întrebați ce voi face. Am să semnez un contract cu dumneavoastră și vă voi cere un pateu, un pahar al meu și o scrumieră.

— Formidabil (am răspuns cu din bucătărie) și credeți că voi accepta ?

— N-aveți încotro.

— Cum adică ?

— Fără mine, adevărat și bătrîn bărbat cu sînge rece

și cu un surîs abia întredeschis, nu puteți răspunde singur la telefon. Și vă mai dau un sfat : vedeți-vă de cîntecul dumneavoastră, cel meșteșugit, nu vă băgați și la contrapuncte, că de obicei lucrurile acestea plesnesc de subțiri ce sînt.

— Atenție, puneți vă rog paharul aici. Și chiar credeți că mă voi încrede în citatele oricărui prim venit ?

— Eu nu sînt un oarecine, stimate domn. Și pentru a vă liniști, am să născocesc pe loc un calambur, așa degeaba : „marea Céline iștește". Va trebui ca de acum înainte ambiția dumneavoastră să declanșeze un formidabil flux de adrenalină. Va trebui să vă lansați în anchete polițiste la capătul cărora să rămîneți surprins de descoperire. De la bun început va trebui să nu aplecați urechea la toate rumorile din sală. Numai așa vă veți putea duce la bun sfîrșit rîsul dumneavoastră. Numai așa nu veți mai scrie pagini arhi-false.

— Stați puțin, ați citit tot ?

— Sînt un martor incomod, recunosc. Mă puteți elimina ridicînd floreta pe care o simt în capul scărilor care duc la această sufragerie și puteți declara că v-ați aflat în legitimă apărare.

— E o idee.

— Așa zic și eu. Să știți că întotdeauna viața este mai interesantă decît povestea ei.

— Doriți o cafea ?

— De ce nu ?

Am trecut dincolo, am amestecat cîteva granule de *ness* cu puțin zahăr și m-am întors în sufragerie. M-am așezat în fața lui în timp ce el, curios, continua să vorbească bine mersi cu capul îndreptat către sobă.

— Știți cît de miraculos confortabilă este o Volgă ? Acum toți gunoierii vor să atingă cu pieptul lor pricăjit panglica de pe linia de sosire.

— Sînteți, în continuare, foarte gentil.

— Nu vă deranjați. Ca dadaist, v-aș sugera să schimbați numele tuturor personajelor între ele, de la o pagină la alta. E mai pasionant. Și nu fiți pedant : scrieți „George Qvintul, aidoma colegului dumneavoastră.

— Cititorul aşteaptă totuşi ceva de la nişte pagini scrise şi legate sub formă de carte. Doar de aceea dă bani.

— Să scrieţi întotdeauna pentru mai mulţi cititori. Fiecare să înţeleagă ce vrea. Să nu daţi niciodată vreun exemplar criticilor. Şi luaţi cîte un săculeţ de névrosthénine după micul dejun şi după prînz. Ei, dar vizita mea s-a cam terminat. Iată aici şi cartea mea de vizită. Încercaţi să descoperiţi umorul de dedesubtul vieţii şi sunaţi-mă dacă l-aţi găsit. Poate vă mai dau cîteva reţete literare. Şi nu uitaţi : chiar dacă ar dispărea azi toţi oamenii de pe aceste meleaguri, cei care se vor stabili aici, peste zece ani, vor fi tot ca ăştia !

Atunci am realizat ce e cu el. Aruncasem mucurile din scrumieră iar domnia sa, avînd bine formate reflexele, a stins ţigara în ceaşca bavareză. După ce a plecat, păşind precaut pe trepte, m-am uitat pe fereastră şi am văzut un nor vineţiu trecînd pe cer de la stînga la dreapta. Apoi am auzit soneria bisericii Precupeţii Vechi în liniştea acelei dimineţi desenate parcă de un meşter toscan. Am strîns ceştile de pe masă, am privit pachetul de ţigări (CAMEL FILTERS contains a blend of choise Turkish and American *tobaccos...),* l-am strivit între degete, l-am aruncat pe tava de aluminiu şi am pus totul în chiuveta din bucătărie.

PARTEA A DOUĂSPREZECEA

Capitolul patruzeci şi doi

DESCRIEREA MACULATORULUI DE TEXTE

În sfîrşit, problema cea mai serioasă o constituiau cărţile. Cu toate acestea, se uita vrăjit, prin ochelarii cu mai multe dioptrii cum un fluture pîrîia ca telefonul din camera alăturată, unde dormea mătuşa, un fel de vară mai îndepărtată a mamei care îi îngăduia să facă orice în afara orelor de masă : să fumeze în camera cu tavanul înalt şi cu pereţii plini de fotografii ale ofiţerului aceluia mort corespunzător la datorie (aiurea, nu murise pe front, adică murise pe front, dar de-o infecţie neîngrijită la timp, căzuse aşa, cu ochiul stîng şi cu cel drept pe ţeava rece de metal negru a puştii, atît ştim, cînd va să ştim mai mult , vă vom spune), să se plimbe prin oraşul la care trebuia să ajungi parcurgînd o adevărată şi deloc practică şosea în pantă, să se caţăre, să stea înţepenit şi să observe cu mare greutate de pe o stîncă cenuşie povîrnişul muntelui, să mîngîie pisica, să folosească des cofetăria din centru şi să se mire văzînd diferite animale domestice risipite printre picioarele trecătorilor de pe Strada Mare. Dar el nu, după o frază ca aceasta, cu cîteva clipe mai sus, printre copacii parcului din centru, ca o rafală, trecea şi se ghemuia pe o bancă, de fiecare dată cu cîte o carte în mînă.

Soarele răsărea, strălucea şi înnopta printre castanii, hai, seculari.

Ce trebuie să aflăm acum este că tînărul îşi rotea de cîteva ori privirea la începutul şi la sfîrşitul unei pagini şi o presăra deasupra oamenilor, florilor şi automobilelor de pe şosea. Deseori, neprevăzut ca un sughiţ, îşi redresa poziţia şi hop ! cu paşi mari şi iuţi se îndrepta spre

altă bancă. Cine ar fi îndrăznit să traseze o linie care pleca de la primul loc al şederii eroului nostru pînă la ultimul, ar fi putut încheia un contur de felul acelora ce majoritatea revistelor pentru copii îl secţionează în diverse segmente numerotate şi ţi-l oferă sub forma unei arătări zoologice.

Ce trebuie să mai aflăm este că, odată deschisă cartea, zumzetul, soarele, aerul, trecătorii încetau să trăiască pentru cititorul nostru (cel din povestire, haida de ! nu cel care citeşte acum, într-o succesiune aleatorie în aparenţă, fiindcă tot eu... etc. etc., vezi abc-ul poeticianului şi al stilisticianului şi al criticului mai puţin) activ ce-şi trecea capul prin laţul cuvintelor aidoma personajelor lui Disney (cel mai „citit" autor din lume, *Index translatiorum,* anuarul bibliografic al UNESCO, numărul 36 şi unde întîmplările de pe ecran ale lui Walt Disney se bucură de 284 de versiuni, cu 22 mai multe faţă de povestirile şi romanele Agathei Christie, aflată şi ea pe podium şi urmată la apreciabilă distanţă de Jules Verne, A.C. Doyle, G. Simenon, R. Chandler şi W. Shakespeare), din imagine intrînd direct în poveste. Paginile uniforme, împestriţate de rînduri culese cu diverse corpuri de literă, constituiau unica respiraţie, unica mişcare, unica satisfacţie a eroului nostru. Avînd în jurul lui munţii, şoseaua de se învîrtea ca pe o papiotă, soarele şi ocazionalii jucători de ceva de prin parc, el participa cu mare interes la acţiunea tensionată, dar bine şi ingenios temperată, neîncetat orînduită din inima cărţilor.

A... dar orice s-ar spune, nu era un cititor grăbit, nu expedia niciodată un pasaj mai puţin marcat de inteligenţă stilistică, nu plescăia dezaprobator, nu se plictisea niciodată fumînd cu gîndul aiurea şi hîţînîndu-şi piciorul aşezat peste celălalt picior. Citea pe colecţii. Înghiţea totul. Trecuse de la B.P.T. la Romanul secolului XX, ELU, la Globus, la Biblioteca de Artă, etc. Acum citea ceea ce apărea în afara colecţiilor evitînd cu bună ştiinţă cărţile teoretice şi pe cele poliţiste. Citea cîteodată de două ori aceeaşi frază, ca să-şi adune ideile. Foarte rar i se întîmpla să fie întrebat cîte ceva sau să i se ceară un anumit lucru. Punea degetul între file, ca semn de carte, şi-i

oferea cuiva bricheta sau dădea informații extrem de precise celui interesat care rămînea perplex de-abia după ce ajungea la locul indicat, cu totul altul decît cel dorit. După toate acestea, scotea degetul dintre filele cărții și începea un alt capitol.

Astă povestire ce o citiți (sper !) începe să mă plictisească, nu băgați de seamă ? De cîteva zeci de rînduri nu se întîmplă nimic. Ce vrea eroul nostru ? Cu ce se ocupă el ? Ce viață interioară duce ? Dar ce vrea autorul nostru ? Ei bine, uite ce : tot citind și răscitind, întorcînd la nesfîrșit paginile, eroului nostru i-a venit năstrușnica idee de a ține un jurnal. Un jurnal în care nota toate senzațiile pe care le avea la schimbarea fiecărei bănci din parc (vă mai amintiți traseul de la început ?). De la stări, lovindu-și privirea de o femeie așteptînd singură pe rama de lemn a băncii, a început să-i noteze viața. Și-a imaginat-o liniștită pînă la un punct, apoi îngîndurată, neliniștită sub lentila subțire a nepăsării lustruite afișate. S-a imaginat intrînd în vorbă cu ea. Și-a imaginat-o ca pe un sertar cu medicamente (Aici îi venea în minte „Girafa în flăcări" a lui Dali). Și-a imaginat-o de vîrsta lui (aproape 35 de ani). A început, timid, să-i arunce resturi de confidențe. A început s-o pîndească. I-a zărit, peste umăr, din ce în ce mai clar trăsăturile. A început să-i prețuiască însușirile. A început s-o corecteze. Și-a imaginat că lucrează în schimbul trei. Și-a imaginat-o stînd pe balcon ca o Julietă și urmărindu-l cum traversează strada fluturînd mîna, apoi un automobil frînînd puternic lîngă el, ea suferind un infarct iar el trecînd pe trotuarul celălalt. Și-a imaginat-o la Veneția, ea strigînd după ajutor, el sărind în apă și înecîndu-se reciproc, strîns îmbrățișați. Și-a imaginat-o într-o gară mică din Siberia aruncîndu-se sub roțile lucioase ale trenului în care tocmai se afla el. Și-a imaginat-o în pat discutînd filosofie, hîrjonindu-se, lovind-o cu capul de noptieră și lăsînd-o latră. Și-a imaginat-o într-un pat de spital, ea suferind de leucemie și el sufocînd-o în hohote cu perna. Și-a imaginat-o ca pe un roman polițist.

Se pregătea pentru a face față unei conversații ocazionale. Încerca fraze curgătoare și își antrena o mulțime

de cuvinte așteptate. Tușea, nu mai era atent la pasajele-cheie ale romanelor, trebuia să le reia de cîte două, de cîte trei ori. Era stăpînit de neliniște. Pretindea că va sări imediat ca un resort (e comparația cea mai la îndemînă) și că se va îndrepta spre banca ei, a Altisidorei.

Tremura la jumătatea gîndului.

Nu venea o dată cu el. Dar pe măsură ce schimba băncile, se așeza pe prima, întotdeauna pe prima unde șezuse el, astfel încît desenul lui tras prin parc nu se mai încheia în punctul de unde pornea, ca și cum pasărea sau animalul (vă mai amintiți ?) era lipsit (ă) de cioc sau de coadă.

Îi transpirau mîinile.

Și le ștergea nervos. Nu-i mai păsa de nimic, ar fi dorit nespus de mult să se stabilească în acel orășel, nu mai auzea zgomotele șoselei, se lovea de trecătorii de pe stradă. Purta un zîmbet încrețit, ca de mînz. O scotea pe femeia aceea necunoscută din viața ei și o înrăma în vacanța lui.

De unde dracu l-am mai înflorit și pe ăst personaj ? Nu știu. Fapt este că femeia aceea s-a ridicat într-o zi de pe bancă, și-a silabisit pașii pe pietriș pînă la el și i-a zis :

— Sus mîinile ! Ești ca un deltaplan, ce mai. Nu-mi scoteam din cap ideea că te-ai îndrăgostit. Cînd colo... citești și mîzgălești aerul ăsta ozonat ca o sperietoare. Ți-am descifrat mesajul. Nu știam de ce nu mai veneai la masa de prînz. Aia e ! Hai acasă ! Și tandru încercă să-i închidă cartea și caietul de pe genunchi. Dar el, fără să se grăbească, încheie acea scrisoare trist, rîzînd. Și mai departe nu știm cum a fost, că a călcat dincolo de text cu un cuvînt pe care l-a cumpănit pentru prima oară, în viață.

1890—1990